C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Svandrlik_Miroslav-Cerni_baroni_03-Pet_sekyr_porucika_Hamacka.pdb

PDB Name: Svandrlik 5sekyr porucika Hamac
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 20.10.2007
Modification Date: 20.10.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Miloslav Švandrlík

Pět sekyr poručíka Hamáčka

Předseknutí
Čas zase jednou pořádně trhnul oponou a na planince před stanicí metra, kde býval pouze pošlapaný trávník, vyrostlo takřka přes noc několik kiosků. Nová buržoazie se drala o své místo na slunci.
"No vy jste mě tedy překvapil, Kefalín," ozvalo se nečekaně z okénka dřevěného minibufetu, vonícího cibulí, přepáleným tukem a ojetým olejem. "Já jsem si o vás myslel, že jste multimilionář, který cestuje po Bermudách, a vy si dáte u starýho Hamáčka pravej hamburger s kečupem! Za lidovou cenu osm korun padesát! Kefalíne, chlape, já nestačím žasnout! Takový setkání po letech! Ale řeknu vám, že jste udělal co? Řeknu vám, že jste udělal dobře. Zvolil jste správnej podnik! Hamáčkovy hamburgery, to je zaručená kvalita! Kdybych byl mladší, tak by pro mě Mc Donald nebyla žádná konkurence. Českej řezník je českej řezník. To je tradice, která se táhne od husitskejch válek."
"Pochopitelně," souhlasil okamžitě Kefalín. "Mc Donald přece spekuloval a zbohatnul v imperialistické cizině. Je to typický kapitalistický vydřiduch a zbohatnul z mozolů a potu dělnický třídy!"
"Na to už mě nenachytáte, Kefalín," odvětil bodře Hamáček, "protože jak říkají naši přátelé Američané, štěkáte na špatnej měsíc. Já jsem totiž vyspěl a jsem všema deseti pro co? Jsem všema deseti pro sametovou revoluci a tržní hospodářství! Totalita je pro mě překonaná záležitost a již před lety jsem se vrátil k řemeslu řeznickému, čemuž jsem řádně vyučen. Teď už jsem ovšem v důchodu a tady si přivydělávám proč? Tady si přivydělávám proto, abych zvýšil svou životní úroveň. Není to špatný, Kefalín, kšefty se hejbou. Politruk Troník dopadl hůř. Umí pracovat pouze hubou, tak jezdí v neděli po poutích a prodává svatý obrázky. Panenky Marie jdou teď na odbyt víc než zpěváci středního proudu."
"To se nepříčí jeho svědomí?" podivil se Kefalín. "Vždycky nám říkal, že z člověka se stane soudruh, teprve když překoná idealistické bludy. Tvrdil, že vědecký materialismus je motorem socialistické revoluce a klerikálové jsou do jednoho špióni Vatikánu."
"Musíte člověka vidět ve vývoji, Kefalín," vysvětloval Hamáček. "Troník mi nabízel slevu na Poslední večeři Páně, když si jich vezmu alespoň tucet. Jenže, co já s tolika večeřema? Musel jsem ho přátelsky odmítnout. Ale ani já jsem nebyl vždycky demokratem, Kefalín! Rozvinul jsem se až dodatečně. Okolnosti na mě silně zapůsobily, protože jsem citlivej člověk. Nicméně za totality jsem kariéru neudělal! A víte proč, Kefalín? Protože jsem nebyl správně zakalenej. Podceňoval jsem ostražitost a bdělost, nestudoval soustavně marxismus-leninismus a hlavně jsem nepřiměřeně co? Hlavně jsem nepřiměřeně chlastal. Pivo s rumem mě dostaly na šikmou plochu. Alkoholismus, to je, člověče, mor. Najednou máš vypitej mozek, ztučnělý játra a veškerý ideály jsou v trapu. Kde já jsem moh dneska bejt! Vlastně dneska už asi ne, to by mi nejspíš vylili perka. Ale včera nebo předevčírem. Já byl talent, Kefalín, obrovskej talent! Voják jako břitva, s hlasem jako raněnej tur. Když jsem zařval, ptáci v korunách stromů dostávali infarkt a domácí zvířectvo se plašilo jako při zemětřesení. Nadřízení brali jako hotovou věc, že mě čeká světlá budoucnost. Předpovídali mi, že když zvládnu ruštinu a vojenskou techniku, dotáhnu to nejmíň na plukovníka. Dovedete si, Kefalín, vůbec představit, co to je takovej plukovník?"
"S velkými obtížemi," přiznal se bývalý podřízený, "s tak vysokými šaržemi jsem nikdy nepřicházel do styku. Ale vám snad dali aspoň toho nadporučíka. Vždycky jste se těšil, až vám budou na ramenou svítit tři zlaté hvězdy. Neříkejte, že vám vojenští páni tu radost nedopřáli!"
"Nedopřáli, Kefalín," řekl ponuře Hamáček. "Zachovali se ke mně macešsky a nevzali v úvahu mý přednosti. Vyhnali mě do civilu jako pouhého poručíka. Nakonec mě za všechny zásluhy málem degradovali! Jako by Hamáček byl nějaká onuce! Bylo to ale zákonitý, protože v rozhodujících okamžicích svýho vojenství jsem vždycky co? V rozhodujících okamžicích svýho vojenskýho života jsem vždycky selhal, oklamal důvěru svých nadřízených a nesplnil jejich očekávání! Tím pádem jsem je nasral. A to není dobře, Kefalín, aspoň ne na vojně! Mě nakonec nadřízení hodnotili velice negativně, nepřihlédli k mejm kladům a přes mý vzorný vojenský vystupování mi zarazili postup na dalších sto padesát let! To pro mě byla pohroma, Kefalín. Já jsem věřil v světlé zítřky pod rudou hvězdou, a najednou jsem byl kde? Najednou jsem byl v pytli! Plácal jsem se jako nudle v bandě, kolektiv mi nepomohl a vojenská kariéra byla v prdeli. Sel jsem z maléru do maléru a posléze jsem propadl čemu?"
"Pesimismu," soudil Kefalín.

"Starou bačkoru pesimismu!" zahučel poručík. "Ten je dobrej akorát pro rozervaný intelektuály. Správnej voják propadne vždycky alkoholu! Mně se to povedlo jedna báseň! Ne že bych nepil už předtím, ale když jsem pochopil, že se mnou velení lidový armády už nepočítá, tak jsem se do toho jaksepatří obul. Už jsem neměl zábrany. Když oni byli takoví, já jsem byl taky takovej! My, Hamáčkové, jsme vzdorovitý, to vám ve Stodu potvrdí každej! Tak mě překládali od posádky k posádce a řeknu vám, Kefalín, že jsem poznal víc štací než Matěj Kopecký za národního obrození. To byste nevěřil, kolik je u nás zakopanejch prdelí, po kterejch neštěkne ani pes! Prosmejčil jsem je skoro všechny, skřípal při tom zubama jako krokodýl, ale pak jsem zjistil, že hospody jsou koneckonců všude. To je jediná spravedlnost na tomhle zkaženým světě. Kam tě přeložej, všude je putyka! To je moc důležitý, protože v krámě mají akorát lahvový pivo a na to potřebujete dobrej sklep. U žádný posádky dobrej sklep nebyl, ale na hospody jsem měl kliku. No ale to už je všechno za mnou. Teď, za prezidenta Havla, jsem s alkoholismem definitivně skoncoval. Jestli mě uvidíte u sklenice, můžete mi urazit hlavu. Máte mý svolení."
"To na vás prezident Václav Havel tak zapůsobil svým humanismem?" podivil se Kefalín.
Hamáček se zakabonil. "On přímo ne," odmítl Kefalínovu domněnku, "ale doktor Hořec. Ten, co byl s námi v Nepomuku. Dělal primáře v Mostě a potom v Klatovech. Já mu plně důvěřuju, protože mi dobře poradil při kapavce a potom mi vyléčil hemeroidy. Teď se mi dělalo pořád šoufl, pivo mi přestávalo chutnat, rum jsem pil téměř s odporem, tak jsem se za Hořcem znovu rozjel. Přijal mě jako starýho kamaráda, zrentgenoval mě a pak mi řekl: Tak sis, hochu, definitivně prochlastal játra. Pracoval jsi na tom dlouho a s láskou, až se ti to povedlo. Jestli si nechceš udělat výlet pod kytičky, musíš se přeškolit na minerálku, nejraději tu pro kojence! Co jsem měl dělat, Kefalín? Stal jsem se ukázněným abstinentem a na bejvalej život mi zbyly jen co? Na bejvalej život mi zbyly krásný vzpomínky. Teď je ze mě civilizovanej člověk, kterej ani zdaleka nehodil flintu do žita. Protože i abstinent, když se snaží, může mít radost ze života. Pokud se ovšem snaží a má nějaký perspektivy. Já je, Kefalín, naštěstí mám a jediný, co mě mrzí, je, že už jsem starej dědek. Už to asi nedoženu, protože mě začíná zlobit i prostata. Ale jsem činorodej, pracovitej a hledím radostně do budoucnosti. Já jsem se připojil k sametový revoluci a cinkal jsem klíčema, div mi neupadla pazoura. A kdyby mi bylo dvacet, narukoval bych k Hradní stráži, už kvůli těm novejm uniformám. To je paráda, Kefalín, co? Tohle civil nikdy nepochopí, kdyby vydělal milióny! Sakra, kdyby mi tak aspoň povolili prodávat hamburgery v uniformě! Ale člověk nemůže mít všecko, Kefalín! Hlavně že máme co? Hlavně že máme demokracii a prezidenta Havla!"

Sekyra první
Počátek kariéry
1.
Čerstvý absolvent poddůstojnické školy, ryšavý pořízek s revolučním pohledem desátník Václav Hamáček, obdržel za vzorné chování dovolenku a s dvěma červenými nudlemi na ramenou se vracel, alespoň na několik dní, do rodného Stodu u Plzně. Rodiče mu předčasně zemřeli, a tak zamířil k svému strýci Antonínovi. Ten právě vyměňoval nad řeznickým krámkem vývěsní štít. Řezník Antonín Hamáček putoval na smetiště dějin a místo něho se na ceduli objevil mnohoslibný nápis MASNA. Padající plech zahřměl jako letní bouře na loutkovém divadle a zvířený prach před kvelbem oznamoval příchod nové éry.
"To je dost," komentoval to spokojeně desátník, "žes pochopil požadavky doby! Živnostníci jsou definitivně namydlený a to je v souladu s čím? To je v souladu s dějinnými poznatky. Každej vojín má v tornistře maršálskou hůl, zatímco v živnostníkovi dříme budoucí kapitalista. Pijavice nacucaná dělnickou krví! Jen tak tak, že jsem se mezi tu sebranku, odsouzenou dějinama, taky nedostal!"
"No vidíš," konstatoval strýc. "Mohls to dotáhnout daleko. Třeba bys byl jednou tak slavnej jako ten Beránek z Vinohrad. Tvůj táta byl na jeho svatbě a říkal, že je po Baťovi a svatým Václavovi největší génius české země."
"S tím je dneska konec," děl desátník zasvěceně, "stejně jako s dalšíma kapitalistickejma a fašistickejma vydřiduchama. Kdo vykořisťoval pracující, musí dnes poznat co? Musí dnes poznat pěst pracujícího lidu! Žijeme v kapitalistickym obklíčení, strejdo, imperialisti číhají na hranicích, a tak se nedá nic jinýho dělat!"
"Chceš buřta?" zeptal se věcně strejda. "Nemusíš se žinýrovat, teď už to jde ze státního. Z vlastního bych ti nenabízel."
"Buřta bych si dal," přikývl desátník zasněně, "hlavně proto, žes pochopil, kde je tvoje místo. Masna - to zní hrdě. Teď seš vlastně už taky pracující člověk!"
"A co jsem byl předtím?" podivil se dotčeně řezník. "Chodil mi sem snad někdo bourat prasata nebo dělat fašírku? Skákal místo mě za pultem někdo jiný?"
"Akorát já," připomenul mu Václav, "když jsem byl ještě neuvědomělej a tápající. Já jsem ti tu votročil jak nevolník. Pak se mi rozsvítilo v kebuli a odešel jsem budovat socialismus kam? Odešel jsem budovat socialismus na městský jatky! Stal jsem se nedílnou součástí dělnický třídy. Proto mě taky přijali do strany a byl jsem jmenován úderníkem. Legitimaci mám dodnes schovanou v kredenci."
"Co ti taky zbejvalo?" culil se strýc. "Živnost byla v nedohlednu…"
‚Jsem hrdý proletář a ne nějakej měšťáckej živel," rozhodl desátník. "Co nevidět dostanu odznak Vzorný voják a celej svět mi bude ležet u nohou. Možná zůstanu na vojně jako četař z povolání. Také se můžu přihlásit do Sboru národní bezpečnosti! Už u nás dělali nábor a příští měsíc přijdou znova."
"Nebo můžeš dělat bachaře," doplnil ho strejda, "jako Jarda Polívků. Tomu se nechtělo běhat po štaflích se štětkou v ruce, a slouží teď na Borech. Chodí s nosem nahoru a vykládá, že zatnul reakci tipec."
"Ještě si to rozmyslím," přikývl Václav, "protože naše lidově demokratická republika poskytuje mladejm lidem bezpočet možností. Kdybych uměl počítat, udělali by mě i účetním. Nebo inspektorem! Ale kvůli tornu jsem za tebou nepřišel. Zajímá mě, co je s Andulou Kodejšovou? To mě dost znervózňuje."

"Co by mělo bejt?"
"Hvízdal jsem před Kodejšovejma na prsty. Taky jsem řval, div jsem nepřišel o plíce. Celej Stod byl z toho auf, ale Andula se vůbec neobjevila. To je mi co? To je mi moc divný!"
"Mně ani ne," řekl strýc tajemně, "protože kdekdo tady ví, že ti dala kopačky. Ty pro ni nejsi ta správná partie!"
"Lžeš!" vyjekl desátník. "Miluje mě, akorát mi neodpověděla na devět dopisů!"
"A ty tvý povedený bláboly každýmu ukazuje," tvrdil řezník zlomyslně, "aby se široký vrstvy pracujícího lidu pokochaly na tvejch pravopisnejch chybách! Míla Vršovec říkal, že pod patnáct hrubek v jednom dopise nejdeš. To bude nejspíš pravda, protože jde o študovanýho člověka, kterej je chloubou našeho malýho, ale krásnýho města!"
"Počkat!" zarazil ho Václav. "Míla Vršovec je přece zavřenej v Praze! Vo tom nemůže bejt pochyb! Pral se s policajtama a špinil lidově demokratický zřízení! Teď je určitě v base!"
"Už není. Vyhodili ho z lékařský fakulty, trochu ho pomuchlovali na Pankráci a poradili mu, aby se zkusil uchytit na venkově. Tak tady dělá pomocnýho pošťáka. Roznáší rekomanda, balíčky a hlavně telegramy!"
"A leze mi, syčák, za Andulou!"
"Uhodls, milý synovče!"
Řekl to docela s gustem a desátník Václav Hamáček povážlivě zbrunátněl. "Ten buržoazní parchant mi to draze zaplatí," rozhodl se posléze, "a místo mejch hrubek bude počítat vlastní zuby."
"To těžko," oponoval strejda. "Ty už mu vyrazili při výslechu. Ale má docela slušnou protézu."
Desátník se usilovně zamyslel. "Stejně s ním vyběhnu!" rozhodl se s definitivní platností. "A Andule ukážu, jak se chová kdo? Andule ukážu, jak se chová správnej chlap, kterej je součástí dělnický třídy. Tohle si nemůžu nechat líbit! Kdyby mi nasadila parohy s asfaltérem nebo s topenářem, možná že bych to nějak překous. Ale od buržoazního živla si nenechám lézt do zelí! Reakce se má stáhnout do svejch temnejch doupat a oddávat se tam svýmu hněvu. Ať si Vršovec v zákoutí kuje pikle, ale nechodí mi za Andulou! To je hodná, třídně uvědomělá holka, která málem propadla v třetí měšťance z jazyka českýho. Proč si tedy, potvora, začíná s prohnilým intelektuálem, jehož předkové se producírovali v papírnictví a chtěli si zřídit obchodní dům? Na tuhle habaďůru já nepřistoupím!"
2.
Večer byla ve Stodu tancovačka. Pořádala ji mládež nová - mládež Gottwaldova a slibovala nejen hodnotnou zábavu, ale i bohatou tombolu. Zájemci mohli vyhrát celou řadu nových budovatelských knížek od našich předních autorů, mávátka k Prvnímu máji a sborníky budovatelských písní.
Desátník Václav Hamáček ovšem po rozšíření svých literárních znalostí a rozšíření socialistických obzorů netoužil. Ani po tancování příliš neprahl, protože rozhodně nepatřil k lvům tanečního parketu. Ovládal pouze smyslný ploužák tělo na tělo, a ani tím své partnerky příliš nenadchl. Obvykle se značně podnapil a funěl krasavicím do obličeje. Pokud se přece jen odhodlal tančit polku, zapomínal, že nehraje na pravém beku, a vážné zranění partnerky viselo na vlásku. Tanečnice z něj měly nemalé obavy. Nyní tento střet ještě nehrozil. Hudebníci seděli znuděně nad svými nástroji, aniž je mínili v dohledné chvíli použít. Nová doba přinesla s sebou nové zvyky. Tak jako fotbalové utkání se neobešlo bez sovětské rozcvičky, svazácká zábava musela uvítat své hosty hodnotnou kulturní vložkou. Tentokrát přijeli mládežníci až z Plzně. Svazácká úderka Rudý květ se honosila četnými úspěchy na kulturně politickém poli. Mladí budovatelé ze Škodovky v modrých košilích napochodovali pod transparent "Nová mládež se baví nově" a za všeobecného nezájmu spustili. Rozjásaný jednohlas zaburácel sálem:
Pojďte s námi, všichni mladí,
pracovat pro nový řád!
Staň se každý úderníkem,
uč se práci milovat!
Kdo nejde s námi, jde proti nám,
ale nás nesmí z cesty svést.
Zvedneme hlavy, až k výšinám
zazní: Bud práci čest…
Píseň, jakkoli vášnivě pojatá, neměla žádoucí odezvu. Tancechtiví občané nedočkavě podupávali, vzdychali a šoupali židlemi. K okázalému protestu se neodhodlali. Potlesk byl velice chabý. Nicméně svazáky to neodradilo od další hodnotné produkce. Byli zvyklí i na chladnější přijetí. Semkli se kolem ryšavého dirigenta a tvrdili s neutuchajícím optimismem:
Svou vlajku mládí
na stožár zvedáme.
Od Sokolova až do Šanghaje
vítězně bude vlát… atd.
Bylo to krásné a vznešené. Strhující a dobývající nové pozice. Desátník Václav Hamáček uznale zatleskal, ale když zjistil, že neodbytní zpěváci hned tak z pódia neodejdou, dostal nezvládnutelnou chuť na slzu rumu. Za nadšeného zpěvu souboru "My jsme havíři, práce rytíři," se ze sálu odebral do výčepu, aby naakumuloval tolik potřebné kalorie. Cítil, že dnešní večer neproběhne klidně a on musí být připraven neustoupit z boje. Jeho dělnické srdce se odhodlaně rozbušilo a on se razantně prodral k nálevnímu pultu, za nímž stál právě znárodněný hostinský Pivec.
3.
Desátník Hamáček miloval rum, měl rád pivo, ale nejvíc ze všeho zbožňoval pivo s rumem. Tentokrát si mimořádně pochutnal. Do tanečního sálu se vracel povznesen, jako by ho právě povýšili na kapitána. Nebo ještě lépe - na majora! Plzeňský soubor Rudý květ již skončil své podnětné vystoupení a spěšně cestoval do Blovic, kde měl rovněž kulturní vložkou zpestřit průběh vesnické tancovačky. V Blovicích se měli na co těšit.

Václav Hamáček spokojeně zamlaskal a dychtivě se rozhlédl po sále. Nemusel pátrat dlouho. Okamžitě spatřil to, čeho se nejvíce obával. Zrádná Andula seděla u stolu s protřelým reakcionářem Vršovcem a zírala mu do očí, jako by to byl přinejmenším Robert Vrchota. To nevěstilo nic dobrého a Hamáček v tom viděl neobyčejně drzou výzvu.
"Že se nestydí," mumlal si zlověstně desátník. "Kulturní referentka ČSM a vítězka ve sběru starého papíru se veřejně zahazuje s protistátním živlem! A jak je zmalovaná! Cožpak si neuvědomuje, že dělnická třída s takovými fiflenami radikálně zúčtuje?"
Šraml Vítězný únor právě začal vyhrávat valčík. Václave, kupředu, zavelel si Hamáček odhodlaně. Jdi pro Andulu! Přece si nenecháš vypálit rybník od nepřítele dělnický třídy! Valčík přece válíš docela obstojně. I když ploužák by byl samozřejmě lepší!
Vykročil k dvojici, která se dosud nerozhoupala, a houkl: "Andulo, jde se na věc!" Znělo to velitelsky a zcela jednoznačně.
Dívka se zřetelně polekala, ale Míla Vršovec zůstal ledově klidný. "Není nad dobré vychování," konstatoval pohrdavě. "Važ si toho, Aničko, taky tě mohl rovnou nakopnout! Nebo tě praštit pěstí do nosu!"
"Hele, nech si to," poradil mu desátník. "To, co ty dovedeš, jsme už dávno zapomněli. Nejsme tady zvědaví na názory zběhlejch studentů a zkrachovalejch mediků!"
Andula prozíravě vytušila blížící se konflikt, a tak raději klesla Hamáčkovi do náruče. Žádné zvláštní štěstí z ní ovšem nečišelo.
"Neblbni, Vendo," zašeptala naléhavě, "a nedělej tady scénu! Jsou tady z okresního výboru ČSM! Co by si o nás pomysleli, kdybysme nezvládli společenskou úroveň?"
"Když ti tak záleží na okresním výboru," zatočil se s ní nemotorně Hamáček, "proč provokuješ uvědomělý občany? To nevíš, vedle koho sis sedla? Nechápeš, že se zahazuješ s nepřítelem dělnický třídy? To ti imponuje jeho měšťácká drzost?"
"Míla je slušnej člověk," namítla. "A vzdělanej."
"Je to imperialistickej agent," oponoval. "A navíc je to nepracující inteligent!"
"Pracující inteligent," opravila ho, "protože roznáší na poště balíky."
"To je toho," šklebil se. "Balíkama mě teda nedojmeš! Já jsem zabíjel metrákový prasata jako králíky! A teď potím na cvičáku krev, abych s čistým svědomím obstál proti takovejm živlům jako je Vršovec!"
"Takhle nemluv, Vendo," naříkala, "přece jsme všichni ze Stodu. Nemůžeme jít jeden proti druhýmu!"
"Ale můžeme," tvrdil. "V dnešní převratný době není důležitý, kde bydlíš, ale kam patříš. Ty si vůbec neuvědomuješ, že kolem nás zuří třídní boj! Vykořisťovaný bojují s kým? Vykořisťovaný bojují s vykořisťovatelama! Poslední bitva vzplála a ty ji, Andulo, nezastavíš!"
"Míla není žádnej vykořisťovatel," hájila svého nového amanta, "a k našemu zřízení pomalu získává kladnej poměr."
"Hodně pomalu," ušklíbl se. "Pokud jsem dobře informovanej, a to já jsem, počítá hrubky v mejch milostnejch dopisech! Posmívá se pracujícímu člověku! Ty ses s ním spřáhla a přeběhlas tak do imperialistickýho tábora! Stala se z tebe reakcionářka, která je schopná vrazit dělnický třídě kudlu do zad!"
"To ne, Vendo," protestovala, "já pořád ještě sbírám starej papír! A taky se starám o nástěnku!"
"Tím mě neohromíš! Můžeš udělat jenom jedno: vykašlat se na něj! Potom uvěřím, žes pochopila socialistickou revoluci!"
Andula se mu rozplakala na rameni. "Nechtěj to na mně, Vendo," vzlykala, "já ho převychovám. Přesvědčím ho, aby si dal hodnotnej závazek. On si určitě dá říct."
Ale desátník byl neoblomný. "Buď on, nebo já!" dal jí na vybranou, "a jestli on, udělám z něj dva malý! Protože před buržoazním honimírem já neustoupím! Já ho naučím vyčítat nositeli pokroku hrubky! Andulo, až ho dostanu do ruky, tak ho nepoznáš! Hamáček, to je něco jako uragan! škoda že to poznáš tak pozdě!"
Rvačka se mimořádně vydařila. Na vystoupení Rudého květu se rázem zapomnělo. Již dlouho nebylo ve Stodu takové pozdvižení. Desátník Hamáček odjakživa patřil k ostrým hochům, ale tentokrát se výjimečně snažil. Ani Míla Vršovec nezklamal. Byl o půl hlavy vyšší a měl pohyblivé nohy. Hbitě uskakoval před soupeřovými zlostnými výpady a snaživě vyrážel k úspěšným protiútokům. "Já tě zabiju, ty přisluhovači kapitalismu!" supěl desátník, "zbyde z tebe jenom mastnej flek. Dělnická pěst tě rozdrtí jako tvé šéfy z Wall Streetu! Tvé reakční intriky budou po zásluze potrestány! Zbyde po tobě akorát mastnej flek, americká loutko!"
"Aby sis nevykloubil ruku, rudej kaprále!" kontroval Vršovec. "Buď hodně ostražitej a bdělej, nebo budeš mít z nosu červenou bambuli! Seš jak pytel s pískem a do toho se dobře trefuje! Za chvíli si pro tebe můžou přijet z vojenskýho špitálu!"
"Chlapci, neperte se!" ječela Andula zoufale. "Vendo! Mílo! Vždyť si ublížíte a seberou vás! Vzpomeňte si, jak jsme si spolu hrávali na parcele u Podolských!"
Jinak na to šel mládenec v modré košili s pořadatelskou páskou na rukávě. Starostlivě poskakoval kolem rváčů a pokoušel se na sebe upozornit skřehotavou fistulí.
"Soudruzi!" volal naléhavě. "Toto je vzorná taneční zábava s kulturní vložkou. Okres nás sleduje a hodnotí. Naše skupina soutěží v propagaci socialistické morálky. Takhle nám uškodíte, soudruzi! Uplatněte svůj temperament při nějaké budovatelské akci a neznehodnocujte svou pracovní sílu! Vždyť se navzájem zraníte a komu to nakonec prospěje? Nepřátelům našeho pracujícího lidu! Soudruzi! Naše síla je v jednotě a semknutosti! Zanechte rozmíšek a domluvte se po dobrém!"
Kdyby byl desátník Hamáček schopen sdílet jeho pacifistické názory, patrně by s útoky okamžitě přestal. Tím spíš, že obdržel nejméně tolik ran, kolik jich sám rozdal. Byl však přesvědčen, že se bije za spravedlivou věc. Křivda ho zbavovala soudnosti i odhadu. Andula přísahala, že bude čekat, až se vrátí z vojny, a pak si ho vezme za muže. On jí

sežene výhodné místo na jatkách a budou spolu žít jako dvě hrdličky. Václav může bourat býky a jeho žena povede Rudý koutek. Lepší budoucnost si nelze představit. Všechno mohlo vyjít, nebýt toho bídáka Vršovce! Proč nezůstal v Praze? Cožpak nemohl splynout s reakcionářskou chamradí hlavního města? Co mu v tom bránilo? Kdyby vystudoval na doktora, ani by po Andule nevzdychl! Oženil by se s nějakou buržoazní slečinkou a za rodáky ze Stodu by se leda styděl! Jenomže kapitalisté dohráli svou nekalou partii a Míla Vršovec se potupně vrátil do své vykořisťovatelské papírnické rodiny. Však už ji také postihla revoluční spravedlnost! Starý Vršovec dostal za vyučenou. Musí prodávat v Narpě pod dohledem bývalého příručího Nohouna, který je navíc pokladníkem Svazu československo-sovětského přátelství. Vršovcová dělá pomocnou školnici a není pravděpodobné, že by se jí v této funkci podařilo otočit kolo dějin nazpátek. Imperialisté jim nepomohou, protože pracující lid definitivně zvítězil!
Desátník Hamáček znovu vyrazil do útok Připadal si jako chrabrý bojovník řítící se proti nepřátelským okopům. Žádný smír není možný. Rozhodnuto musí být na bojišti.
"Vendo!" lomila rukama Andula. "Lidi, domluvte mu, dyf on je úplně nepříčetnej! Podívejte se, jaký má voči! Mílo, uteč! Okno do ulice je otevřený! Ten šílenec tě zabije! Je to řezník bez špetky soucitu! Vezmi roha, nebo to špatně dopadne! Mílo, ve jménu naší lásky…"

Ale Vršovec nepatřil k zbabělcům. Napadlo ho sice, že ten blbec by byl schopen zalehnout vlastním tělem kulometné hnízdo, nicméně nepovažoval za nutné uchýlit se k útěku. Bojoval statečně a neohroženě. Jako by desátník reprezentoval celou podělanou bolševickou armádu i s jejím nejvyšším velitelem!
"Kapitalistickej šašku!" kvičel Hamáček po nepříjemné ráně do nosu, "už ti docházejí síly! Meleš z posledního, vrtichvoste! Už se ti podlamujou kolena a za chvíli budeš ležet na zádech!"
"Na tebe stačím i o půlnoci, Čapajeve!" kasal se Míla. "Co nevidět tě ze vzteku klepne pepka a budeš mít slavnej erární funus! Zahrajou ti smuteční pochod padlejch revolucionářů!"
"Zato tebe zakopou na louce za městem," prorokoval krvácející desátník, "jak se sluší na zbabělou imperialistickou zrůdu!"
"Soudruzi," naléhal svazák, "nebylo by rozumnější podat si ruce a soutěžit v ušlechtilém zápolení o Fučíkův odznak? Facka přece není argument!"
Borci ho vůbec nevnímali a pokoušeli se jeden druhého dostat do kolen. Zasadit rozhodující úder. Andula plakala jako vdova nad hrobem a obecenstvo se bavilo podstatně lépe než při kulturní vložce. Takové vzrušení neočekávalo ani v nejbujnějších představách.
Rozuzlení bylo náhlé a nečekané. Uprostřed lítého boje vpadla do sálu vojenská hlídka. Nadporučík, četař a svobodník. Zejména četař se okamžitě orientoval v složité situaci a nebojácně se vrhl přímo do centra dění. Byl sice oběma soky téměř okamžitě knokautován, ale svým zákrokem přispěl k všeobecnému uklidnění. Poručík se zmocnil těžce oddechujícího Hamáčka a spolu se svobodníkem ho odvedli z tanečního parketu. "Soudruhu desátníku," bublal výhrůžně, "tohle vám přijde draho! Příslušníci naší lidové armády musí svou bojeschopnost prokazovat jinde a jinak! Můžete být ujištěn, že vám za vaše hulvátství důkladně zasolím!"
4.
Rozbolavělý a zdecimovaný desátník Hamáček uklízel pod dohledem strážného erární záchody a přemítal o pokažené dovolence. Jeho revoluční optimismus se rozplynul. Andulu definitivně odepsal ze svého života. Nyní se mu jevila jako flundra, coura a poběhlice, zcela nehodná jeho hrdinského činu. Ta rvačka byla vlastně pořádná pošetilost. Stála ho dva zuby, pořádnou ostudu a navíc ztrátu svobody. Kdoví jak to všecko dopadne. Jen aby ho nakonec nehnali před vojenského prokurátora!
Hamáček bolestně zkřivil tvář a smutně vyždímal hadr. "Šůruju pořádně, Hamáček!" pobídl ho strážný, "ten hajzl se musí lesknout jako benátský zrcadlo! V lochu se nic neodbejvá! Jste mukl, tak si nenamlouvejte, že se tu můžete rekreovat!"
Desátník neprotestoval. Byl vězněm a jeho povinností bylo vzít tuto trapnou skutečnost na vědomí. Jiné východisko neměl. A tohle všechno dělám kvůli té běhně Andule, uvědomoval si, která mě co? Která mě zklamala! A nejen mě, nýbrž i celej socialistickej tábor! Dokud byla pod mým dohledem, chovala se jako uvědomělá soudružka. Říkala mi Venoušku a slibovala mi věčnou lásku. Takhle to dopadlo! Stačilo, aby na ni vybalil svý intelektuálský řečičky libovej frajer Míla Vršovec a rázem bylo po lásce! A to už vůbec nemluvím o čem? To už vůbec nemluvím o věrnosti. Určitě mi s Mílou zahýbala se vším všudy! Je to vilná a zvrhlá děvka! Potvora! Zatímco já jsem se v pédéešce plížil oranicí nebo jsem dobýval nepřátelský okop, ona se miliskovala s nedoštudovaným papírníkem! Nebyl jsem zkrátka dost ostražitej a bdělej. Byl jsem váhavej, nerozhodnej a umírněnej. Teď si to blbec odskáču, a kdoví jak to se mnou dopadne! Na četaře z povolání si nejspíš musím nechat zajít chuť. Udělají ze mě rváče a pobudu. Dobře mi tak! Kdybych se choval jako soudruh, nemusel bych teď co? Nemusel bych teď pucovat hajzly! Měl jsem se nad tu její zradu povznést. Taky jsem jí mohl plivnout do obličeje nebo jí dát podobným důstojným způsobem najevo svý opovržení! Ale já jsem se nechal unést spravedlivým hněvem a teď si to parádně odseru!
Vypadalo to skutečně tak. Nadporučík Noha, dozorčí vojskového tělesa, který přišel zkontrolovat vězni, se tvářil velice nepřívětivě. Nenašel pro desátníka jediné vlídné slovo. Ba právě naopak.
"Udělal jste armádě ostudu," pravil zhnuseně, "a choval se jako ožralý pohůnek. Kdyby bylo na mně, bez prodlení bych vás degradoval! Naše lidová armáda je nositelkou těch nejpokrokovějších tradic, jaké si vůbec dovedete představit. Myslíte si, že by Jan Žižka zvítězil v bitvě u Zborova, kdyby se mu vojáci prali po knajpách! Na vojně je nejdůležitější kázeň a voják zůstává vojákem, i když náhodou obdrží dovolenku. Vy jste nás hluboce zklamal, soudruhu! Pošleme vás do vaší posádky s patřičným dobrozdáním. Váš velitel rozhodne, jak s takovým nevycválaným individuem naloží. Budete-li mít štěstí, potrestá vás pouze ostrým vězením. Zasloužil byste ovšem trest daleko tvrdší.

Jestliže se poddůstojníci chovají jako opilí bandité, nemůžeme dosáhnout cílů, které jsme si vytkli. S takovou morálkou bychom přešlapovali na místě, a nepřítel by toho využil! Jděte do sebe, desátníku, nebo špatně skončíte!"
Václav Hamáček naslouchal příkrým slovům a trpěl. Čím více nadporučík hřímal, tím více se za svůj poklesek styděl. Touha po třech žlutých páskách na rameni se rozplývala vniveč. Jak to tak vypadá, napadlo delikventa, vrátím se na jatka jako co? Vrátím se na jatka jako obyčejný ucho! Pokud mi ovšem náš pracující lid vůbec svěří sekeru! Ale to snad jo, natolik jsem socialismu zase neublížil. Vybublat přece může každej a mně šlo hlavně o Andulu! Ta mrcha se teď určitě někde muchluje s tím buržoazním spratkem. Ze já jsem je nezabil oba! Všechno by bylo vyřešený a já bych dělal u vězňů budovatelskýho referenta.
5.
Jenomže právě ve chvíli, kdy se desátník skláněl nad znečištěným záchodkem, zasedal ve Stodu okresní výbor ČSM. Přítomen byl i slavný stodský rodák Karel Hofman, který právě začínal svou hvězdnou politickou kariéru. Mladí budovatelé socialismu viděli rvačku ze zcela jiného úhlu.
"Tady nešlo o nějaké vyvrcholení vesnických nesvárů," soudil svazák Škopek, "ale o projev lítého třídního boje. Víme, kdo je ten výtečník Vršovec! Známe celou tu povedenou buržoazní rodinu s jejími vykořisťovatelskými manýrami. V papírnictví šidila malé bezbranné děti a postavila si z toho vilu, kterou se nám dosud nepodařilo vyvlastnit. Starý Vršovec byl samozřejmě národní socialista a mladý - rovněž brkoun - demonstroval v Praze proti dělnické moci. Je to náš zavilý nepřítel, který bohužel ještě běhá po svobodě a provokuje poctivé občany. Nemůžeme se proto, soudruzi, divit, že se s ním desátník naší lidové armády Hamáček dostal do zásadního ideového sporu."
"Také to tak vidím," přikývl horlivě svazák Lopata, "a chtěl bych upozornit na jednu závažnou věc: Proč se Vršovec zúčastnil taneční zábavy, kterou pořádal jím tolik nenáviděný Československý svaz mládeže? Proč se nešel veselit mezi sobě rovné? Na plakátech si přece mohl přečíst, že se snažíme o zcela nové pojetí lidové zábavy. Dali jsme jasně na vědomí, že návštěvníci nejenže zhlédnou hodnotnou kulturní vložku, ale po celý večer se budou bavit nově a socialisticky. Zde je počátek konfliktu. Tento plán nám chtěl Vršovec za každou cenu zhatit! Rozhodl se působit jako rušivý element a v zájmu dosud neodhalených nepřátelských sil napadl čestného soudruha Hamáčka! Poddůstojník lidové armády se měl stát jeho kořistí!"
"Jenomže nepočítal s tím, že mu dá Venca do držky!" mínil budovatelský referent Dárek. "Reakci opět jednou pořádně sklaplo! Její temný plán nevyšel !"
"Ano, taková je jejich metoda," přikývl Škopek spokojeně. "Naštěstí narazila kosa na kámen a rafinované plány reakce zklamaly. Soudruh Hamáček se zachoval tak, jak se od uvědomělého proletáře a ochránce vlasti očekává. Tím vlastně dal všem návštěvníkům příklad správného chování a rehabilitoval původní poslání naší taneční zábavy. Pravda zvítězila! Náš lid si mohl vydechnout, protože zas jedna překážka na naší radostné cestě vpřed byla odstraněna!"
Budoucí velikán Karel Hofman pozorně naslouchal a pak rozvážně pravil: "Věci nemůžeme vidět odděleně a všechno souvisí se vším. Je třeba učinit závěr. Jestliže byl soudruh desátník do rvačky vtažen třídním nepřítelem a choval se chrabře, je třeba upozornit na jeho charakter přímé nadřízené. Zásluhy nesmí zůstat nepovšimnuty. Takové soudruhy totiž potřebujeme a nesmíme je nechat zapadnout, nebo dokonce potupit. Revoluce musí podporovat své příznivce. Komu čest, tomu čest. Nesmíme zůstat u pouhého zhodnocení případu, ale je třeba závěry prosazovat i tam, kde by situaci, na základě neúplných informací, mohli vidět nejasně, nebo dokonce falešně."
"Osobně zařídím," slíbil horlivě Škopek. "Sepíšeme na sekretariátě urgentní dopis a okamžitě odešleme. Rovněž vystavíme desátníkovi Hamáčkovi čestný diplom za zásluhy o ideové pozvednutí města Stodu. Mnozí mládežníci si jistě z jeho statečnosti vezmou příklad a nepoddají se pasivitě. Zejména ti mladí světlé příklady potřebují jako sůl, aby nepodlehli zhoubným vlivům zlaté mládeže."
"Před námi je ještě mnoho náročných úkolů," doplnil ho Hofman. "Náš cíl je jasný: pod vedením velikého Stalina a soudruha Gottwalda zvítězit nad nepřítelem. Proto musíme využít každého, kdo je ochoten za věc dělnické třídy třeba zemřít. Tak se projevil desátník Hamáček a naší povinností je zařadit ho do bojového šiku. Věřím, že o něm v budoucnu ještě uslyšíme! Poslední bitva, která vzplála, může trvat velmi dlouho. Nesmíme se nechat ukolébat úspěchy ani ztrácet elán pod vlivem dočasných proher. Můžeme klopýtnout, ale zvítězit je naší povinností. Jsme součástí dělnické třídy, která slavně zvítězí a ozdobí se slávou. Každý, kdo v jejím jménu pozvedne svou pěst a neohroženě zaútočí proti nepříteli, si zasluhuje naši úctu i naprostou podporu!"
6.
Když byl desátník Hamáček ještě s čerstvě rozbitou hubou povýšen na četaře, nemohl tomu uvěřit. Ale přízeň velitelů byla zcela evidentní.
Na Hamáčka se pojednou usmívalo štěstí ze všech světových stran. Jako kdyby skolil nebezpečného diverzanta nebo dobyl nepřátelskou pevnost. Dokonce si ho pozval do kanceláře sám velitel útvaru major Kolbaba. Tvářil se přívětivě, což jinak nebylo jeho zvykem.
"Soudruhu četaři," pravil vlídně, "jsem s vámi velice spokojen. Plníte vzorně své povinnosti a jste pro armádu přínos. Obstál jste jako velitel družstva a co nevidět budete pověřen velením čety. Nepochybuji, že i to zvládnete na jedničku!"
"Sloužím lidu," zařval Hamáček. "Budu se snažit!"
"Zavolal jsem si vás proto," pokračoval major, "abych s vámi prohovořil vaši budoucnost. Zanedlouho budete mít právo odejít do civilu, ale loučili bychom se s vámi neradi. Uvažoval jste někdy o tom, že byste na vojně zůstal?"
"Uvažoval," odvětil jásavě četař. "Pokládal bych si za čest, kdybych mohl setrvat u útvaru jako poddůstojník z povolání."
"Proč jenom poddůstojník?" podivil se velitel. "K čemu ta zbytečná skromnost? Každý voják má v tornistře maršálskou hůl. Vy to můžete dotáhnout hodně vysoko! Chce to jen zdravou ctižádost a věrnost pracujícímu lidu. Máte-li obě tyto vlastnosti, slibuji vám, že prezenční službu ukončíte jako poručík! Stanete se důstojníkem a jistě splatíte důvěru

pracujícího lidu vzornou prací!"
Pod Hamáčkem podklesla kolena, takže se málem posadil na podlahu.
"Ale já," blekotal, "nemám patřičné vědomosti. Ani tu maturitu jsem si neudělal. Ne že bych byl blbej, ale…"
"Maturita sem, maturita tam," mávl rukou major. "Žijeme ve veliké, převratné době, ve které se může stát úplně všecko. Ani já nemám, soudruhu, maturitu. A soudruh Gottwald, který je vrchním velitelem armády, je vyučený truhlář! Je to dělnický prezident a z vás uděláme dělnického poručíka! Školy jsou buržoazní balast, a kdo se v něm příliš brodil, je nám nutně podezřelý! To ovšem není váš případ!"
"Sloužím lidu!" vyhrkl Hamáček, "já se opravdu vynasnažím! Důvěru nezklamu a budu vždycky stát na správné straně barikády!" Velitelovu kancelář opouštěl jako ve snách. Div že nezapomněl pozdravit kapitána Strniska, který procházel kolem a rysím okem pátral po možných nepravostech.
Tak vida! říkal si šťastný poddůstojník. "Venda Hamáček, zvaný Ryšavý pablb, řezník z plzeňských jatek, bude čím? Venda Hamáček, zvaný Ryšavý pablb, bude poručíkem! A jednou to možná dotáhne na plukovníka. Když žijeme ve veliký, převratný době, proč ne? Na generála bych si se svým vysvědčením z měšťanky netroufnul, ale plukovník je šarže tak akorát pro mě! Až se projdu po Stodu, bude mi každej koukat na ramena a žasnout! A Andula se žalostně rozbrečí, protože ten její Vršovec to nedotáhne absolutně nikam. Zkrachuje zcela zákonitě, a to proč? Zkrachuje proto, že není uvědomělej a oddanej našemu pracujícímu lidu! To já jsem, a proto budu po zásluze odměněn. Teď jde o to, abych to nezoral. Musím se ještě těsněji přimknout k dělnický třídě a ještě více milovat Sovětský svaz! A taky bych měl přestat co? Taky bych měl přestat chlastat! Asi si to dám jako socialistickej závazek!
Meziseknutí 1.
"To víte, Kefalín, my dva už žádnou díru do světa neuděláme," posteskl si poručík v záloze, "protože ta demokracie přišla pozdě. Ten Havel na to měl šlápnout aspoň o deset let dřív. Ale ještě lepší by bylo, kdyby mi teď bylo dvacet. Já bych to dneska tak roztočil, že byste se nestačil divit! Vy jako spisovatel byste byl proti mně takhle malinkej! Protože vy jste flink a lajdák, zatímco já jsem houževnatej. Popad bych příležitost za pačesy a všem bych ukázal, jak se musí dělat tržní hospodářství. Převzal bych firmu Hamáček ve Stodu a nevídaně bych ji co? Nevídaně bych ji rozšířil! Zásoboval bych kvalitníma uzeninama celou Plzeň a okolí. Hamáčkovy lahůdkový vuřty a domácí tlačenku by znali i fajnšmekři v Bavorsku. Protože já jsem řezník první kategorie. Jsem šikovnej a mám vyvinutou chuť. Trochu jsem si ji pokazil chlastem, ale ve dvaceti se mi nikdo nevyrovnal. Kousnul jsem do párku a hned jsem uhod, kterej řezník ho vyrobil. Jenomže když jsem byl mladej, nebyla pro schopný obchodníky příležitost. Zaskočila nás totalita, Kefalín! Přišel Vítěznej únor a byli jsme co? Byli jsme namydlený! Nezbylo nám nic jinýho než se přimknout k světovýmu proletariátu!"
"Měl jsem dojem," vzpomínal Kefalín, "že vám to nedělalo žádné potíže."
"To je tím, že jsem se narodil jako idealista a důvěřivej člověk," vysvětlil mu Hamáček. "Neumím bejt lhostejnej a vždycky musím něčemu vznešenýmu a ušlechtilýmu věřit. Tenkrát jsem se zamiloval do generalissima Stalina, protože stál v čele pokrokovejch sil celýho světa, měl překrásný fousy a všemu rozuměl. Vod tý doby tu už takovej génius nebyl. Ať řek, co řek, vždycky to sedělo. Buržousti z něho byli na větvi, ale akorát koukali jako vyjevený. Na nic se nezmohli. Strejda ve Stodu přišel při měnový reformě o dva milióny! Ve válce si pomoh na koňský sekaný, a místo aby, blbec, investoval nebo aspoň nakoupil nějaký zlato, tak to všechno nanosil do šparkasy! Takoví cvokové nikdy nemohli rozdrtit dělnickou třídu vedenou Sovětským svazem, Kefalín! To mi tenkrát bylo úplně jasný, a proto jsem se uvědoměle zapojil do budování novýho spravedlivějšího světa. Pochopil jsem, kde je moje místo, a vykročil jsem levou nohou. Za pár měsíců jsem se stal na jatkách kádrem a jen tak tak, že jsem se neprosadil !"
"Nesedlo na vás štěstí," konstatoval Kefalín, "ale mezi námi, dost se tomu divím. Byl jste takovej správnej dělnickej typ. Rozhodnej a odhodlanej. Vypadal jste jako milicionář v mrazivé noci při únorovém vítězství."
"Taky jsem, na rozdíl od vás, nepatřil k osobám práce se štítícím," vysvětloval Hamáček, "a soustavně jsem překonával veškerý normy. Na nástěnce jsem byl pečenej vařenej a každou chvíli mě chválili v závodním rozhlase. Byl jsem dokonce vyznamenanej ředitelem jatek jako nejlepší řezník za měsíc březen až duben. Nové Plzeňsko uveřejnilo moji fotografii, jak stojím nad zabitým prasetem. Když přišly do podniku nové sekery, tak mě pověřili, abych je osobně vyzkoušel. Vy vůbec nevíte, Kefalín, kdo s vámi mluví! Já jsem měl jako jeden z prvních údernickou knížku a dostal jsem zdarma šněrovací boty s koženou podrážkou. Různý výhody byly samozřejmostí. Dokonce mi dávali lístky na operu, ale to jsem se vymluvil na únavu. Ale vážili si mě, to nemůže nikdo popřít. Kdybych se nebál o Andulu, mohl jsem jet na čtrnáctidenní podnikovou rekreaci kam? Mohl jsem jet na čtrnáctidenní podnikovou rekreaci až do Vysokých Tater! Zrychleným osobním vlakem! Moh jsem se tam koulovat a jezdit na lyžích. Místo mě tam pak jel Tonda Zvolánek a zlomil si, blbec, nohu nadvakrát. Špatně mu to srostlo a od tý doby nemá rád Slováky. Jo, Kefalín, tenkrát se děly neuvěřitelný věci. Všude se budovalo a dělnická třída slavila jeden velkej úspěch za druhým. Tenkrát jsem byl slavnostně přijat do Komunistický strany Československa. To ještě stál v jejím čele soudruh Klement Gottwald. Vy jste cynik, Kefalín, takže mi to nebudete věřit, ale já jsem dojetím brečel. Lid mi dal důvěru a mně ten fakt vehnal do očí slzy. Já jsem strašlivě citlivej člověk. Brečel jsem při spartakiádách, při vojenských přehlídkách a nejvíc ze všeho, když kněz Malý na Letenský pláni učil lidi modlit se otčenáš.
Mě dojme i to, když nad někým vyhrajem v hokeji a naše vlajka stoupá na stožár. Tak se nedivte, že jsem vzlykal, když mi předávali stranickou legitimaci. To byla totiž veliká událost. Předseda partaje Lojza Čepičář, co ho pozdějc zavřeli pro rozsáhlý rozkrádání telecího masa, měl totiž strašně dojemnej proslov. Nebyl dobrej řezník, ale byl parádní řečník, kterej z každý schůze udělal hodnotný shromáždění. Říkal, že mě přijímá do strany Lenina, Stalina a Gottwalda, takže si toho mám vážit. Stávám se jedním z těch, co vystřelili z Aurory a zavedli na světě novej pořádek. Mluvil o umučenejch soudruzích a padlejch hrdinech, který já teď musím nahradit. Mám za úkol hrdě stát pod rudým praporem a neochvějně jím mávat.

Já jsem hltal každý Čepičářovo slovo, protože už nikdy nic tak krásnýho zřejmě neuslyším. Lojza Čepičář byl takovej státnickej typ, kterej by se báječně vyjímal kde? Kterej by se báječně vyjímal na poštovních známkách. Jenže osud rozhodl jinak, a on dostal čtyři roky natvrdo. Nikdo na jatkách tomu nechtěl věřit, ale bylo to tak. Když se vrátil z kriminálu, každýmu vykládal, že dal straně nejlepší léta svýho života a soudruzi, který učil základy marxismu leninismu, ho cynicky hodili přes palubu. To prej je tím, že revoluce požírá svý děti! Škoda že se Čepičář nedožil dnešní demokracie! Určitě by byl jako ryba ve vodě, chtěl by bejt rehabilitovanej a hejbal by Občanským fórem! Nabeton by se uplatnil. Jednak uměl bezvadně řečnit a za druhý měl překrásný šediny, který vzbuzovaly důvěru a sympatie. S těma se snad už narodil. Malíř Popelec, kterej ho portrétoval pro muzeum dělnickýho hnutí a dostal cenu Socialistický akademie, říkal, že je to typickej lidovej vůdce jako Jánošík nebo Kubata, co dal hlavu za blata. Fakt je ten, že Čepičářovi každej důvěřoval, a aby si to pobabral, musel ukrást půl vagónu masa. Někdo holt má mimořádnej talent působit na lidi a s hubou, jako měl Čepičář, se člověk uplatní za každýho režimu. Dneska by mohl klidně krást i to maso, protože za takovou maličkost by na něho prokurátor ani neuvalil vazbu!"
"Jak vás tak poslouchám," usmíval se Kefalín, "máte spadeno na naše soudnictví."
"Tomu se nedivte, Kefalín," řekl poručík, "protože jsem soukromej podnikatel a tuhle boudu mám nedostatečně pojištěnou. To znamená co? To znamená, že v případě vloupání budu nedostatečně odškodněnej. Lupič prohejří mý těžce vydělaný prachy s děvkama nebo si ožere hubu, a nikdo ho za to nepotrestá. Když ho čirou náhodou dopadnou, tak mu přátelsky domluvěj, sepíšou s ním protokol a pošlou ho domů, aby klidně vylupoval další kiosky soukromejch podnikatelů. Já jsem uvědomělej demokrat, ale s tímhle nemohu v žádným případě souhlasit! Jsem pro ten nejtvrdší postih a klidně to napíšu do novin nebo do televize. Každýmu lupiči by měla bejt uťatá pravá ruka, jako to dělají v civilizovanejch krajinách! V takový Saudský Arábii se se zločincema nemažou, a proto jsou tak bohatý. Tady aby se podnikatel soustavně obával o svůj majetek. Takhle to přece nemůžeme nechat! Každej humanismus musí někde končit! Takovej systém musíme chránit jako oko v hlavě, jinak spláčeme nad vejdělkem. To je, Kefalín, strašně důležitá věc! Už jsem uvažoval o tom, že bych si najal gorilu, ale ta by se mi ještě nevyplatila. Takovej karatista není zadarmo. Když má někomu vykopnout zuby, tak si to nechá pořádně zaplatit. A taky nejsou všichni stoprocentně spolehliví. Řeknou, že budou hlídat, a pak se jdou ožrat do hospody. Jsou zkrátka zkažený totalitou. Ta morální devastace, co se o ní pořád píše, je fakticky strašná! Ale i kdybych si najal poctivou gorilu, mělo by to pro obchod nepříznivý důsledky. Asi bych musel zvýšit cenu hamburgerů, a kdoví jestli by to lidi vůbec kupovali. Nemám nikoho na průzkum trhu a dosud jsem si neobstaral ani mizernej počítač. Dělám všechno na koleně a jsem sto let za opicema. Vy si, Kefalín, píšete legrácky a vůbec nevíte co? Vůbec nevíte, co to jsou podnikatelský starosti! Ještě jste nepronikl do světa velkýho byznysu! Tohle není totiž žádná maličkost. Zvlášť když jste solidní obchodník a neprodáváte nějaký ptákoviny. Není totiž živnostník jako živnostník! Něco jinýho je prodávat kvalitní karbanátky a něco jinýho je prodej nestydatejch předmětů, jako to činí vdova po nadporučíku Mazurkovi!"
"Mazurek je v pánu?" podivil se Kefalín.
"Prožil si s ní očistec a už tři roky to má za sebou," informoval ho ochotně Hamáček. "To nemohlo jinak dopadnout, protože ho mrskala devítiocasou kočkou. Kdoví kde ji sehnala! Mazurek se z těch vejprasků zbláznil. Dvakrát skákal z mostu, ale nakonec se oběsil, protože v rozčilení nemohl najít revolver. Baba Mazurková si ovšem polepšila. Využila demokratickejch poměrů a prodává pouta, biče, škrtidla, jakož i jiný sadistický instrumenty. Kšefty má jako řemen, ale mně se takový podnikání příčí. S takovejma lidma nechci mít nic společnýho. Dáte si ještě jeden hamburger?"
"Dám," přikývl Kefalín, "ačkoliv bych měl hubnout."
"To byste měl," souhlasil Hamáček, "ale mejch hamburgerů se nemusíte obávat. Jsou nejen dobrý, ale i dietní a nízkokalorický. Kam se na mě hrabe Mc Donald! Jojo, Kefalín, mně tak bejt dvacet, tak bych vám ukázal co? Tak bych vám ukázal, jaká je Hamáček třída! Tady máte karbanátek a dávejte bacha, chlape, abyste si to bílý triko nepokecal kečupem!"

Sekyra druhá
Oběť temných pudů
1.
Čerstvě vyřazený poručík Hamáček se všem jevil jako vyložený vojenský talent. Nastoupil v Lounech a jeho představení si ho rázem oblíbili. Měl znělý, nosný hlas, který bylo slast poslouchat. Odborník v něm postřehl úplně všechno. Nadšení, radost, ba rozkoš z hlasitého projevu, velitelské sebevědomí i zdrcující převahu dělnického kádra. Tak má vypadat důstojník nového režimu, důstojník komunista!
"Soudruzi!" halekal. "Vyžaduji tvrdou uvědomělou kázeň a správnej vztah k obraně vlasti. Nesnáším lenost a libový frajery! Jestli někoho uslyším zpívat Louny, Louny, vojna pro blbouny, tak ho přísně co? Tak ho přísně potrestám! Tím, že ho roztrhnu jako hada! Takovej pěvec to u mě daleko nedotáhne! Rozmetám ho na atomy nebo s ním vydláždím nádvoří! Louny jsou krásný socialistický město a vy budete vzorná jednotka! Když se řekne třetí rota, musí se každýmu zamžít oči! Já z vás udělám gardový vojáky a dodám vám zdravý sebevědomí! Máme světlé vzory, kterejm se musíme co? Kterejm se musíme vyrovnat. Vojín Pištělák!"
"Zde."
"Co vám říká, Pištělák, když řeknu Nálepka?"
"Vobtisk."
"Vy jste neandrtálec, Pištělák. Vaše vzdělání je na úrovni chrousta. Kapitán Nálepka byl hrdina Sovětskýho svazu. Víte aspoň, vy číslo, co to je Sovětský svaz?"
"Vím. To je stát."
"No proto! Ale taková odpověď mi zdaleka nestačí, Pištělák! Sovětskej svaz je země plná hrdinů. A vy budete taky

hrdinové, protože vás čeká co? Protože vás čeká tvrdej bojovej výcvik. Až párkrát prolezete houštím a proplazíte se kalužema, začnete se na svět dívat úplně jinak! Budou z vás opravdoví vojáci a to je největší štěstí, který může chlapa potkat. Voják může padnout za vlast, což je veliká čest a odměna za vynaložený úsilí. Padnul byste za vlast, Dobiáš?"
"Padnul."
"Správně. Kdyby se vám nechtělo, tak bysme vám co? Tak bysme vám pomohli! Zbabělce totiž střílíme do týla, aby nezdemoralizovali ostatní. Ale hrdinové se nemají čeho obávat. Na ty budeme s úctou vzpomínat jako na kapitána Nálepku. A na jiné statečné soudruhy. Má někdo nějaké připomínky?"
Nikdo neměl.
"Soudruzi," řekl poručík. "Teď vám udělám ze života horoucí peklo, ale bude to pro vaše dobro… Roto, pozor! Po četách na cvičák…, pochodem v chod! Tvářit se nadšeně a zpívat píseň Armádě zdar! Odpočítejte to, Pištělák, a nedloubejte se při slavnostním pochodu v nose, nebo vás, chlape, zavřu!"
Rota vyrazila jako jeden muž.
Z okna se na tu parádu díval velitel útvaru podplukovník Šetel a velice si liboval. Dostali jsme schopného iniciativního důstojníka. S takovými chlapci se amerického imperialismu bát nemusíme. Nás s Rudou armádou nikdo nerozdrtí! Jestli Hamáček vydrží, navrhnu ho ke studiu v zemi, kde zítra znamená včera! Hamáček je skutečná posila našeho mladého důstojnického sboru. Vsadil bych se, že jednou bude osobně velet parádní vojenské přehlídce na Letenské pláni. Předá hlášení samotnému ministru Čepičkovi a já budu pyšný, že jsem tohoto nadaného chlapce zde v Lounech připravoval k plnění závažných úkolů!
2.
Poručík Hamáček dostal ze Stodu dopis, který ho nepotěšil. Psal mu strýček, vedoucí Masny, a sděloval mu nejnovější zprávy z města.
Úspěšný důstojník se dozvěděl, že Andula Kodejšová se stala svobodnou matkou. Porodila syna, který při křtu obdržel jméno Míla. To se celkem dalo čekat, avšak Hamáčkem otřáslo, že si proradný Vršovec Andulu nevzal.
"Ten křivák," komentoval strýcovo sdělení nenávistně. "Zbouchne holku, která je málem šťastně vdaná, udělá jí fakana a pak se na ni vykašle! To jsou buržoazní móresy a imperialistický způsoby! Andula je hodná holka mírný ušlechtilý povahy a něco takovýho si rozhodně nezaslouží! Vyspala se s vyvrhelem, a teď za to má celej život pykat? To je přece nespravedlivý! Chudák žába! Ale proč dala klukovi jméno Míla? Chtěla tím Vršovce nalákat do stavu manželskýho? Je možný, že nána jedna neuvědomělá ještě doufá? Proč se takhle trapně podbízí? Kdyby dala synáčkovi starobylé a krásné jméno Václav, je možné, že by jí chrabrý poručík odpustil. Navzdory své šarži by ji vzal na milost. I s harantem. Vychoval by z malého Vendy charakterního, čestného a lidově demokratické republice oddaného člověka. Všechno by se ještě dalo napravit, a Andula by se po Hamáčkově boku opět šťastně usmívala. To vše by bylo možné, kdyby se kluk nejmenoval Míla, ale Václav. Václav Hamáček, neboť by mu dal své příjmení. Velkorysost je Hamáčkovu rodu vlastní.
Teď už se ale nedá nic dělat. Zneuctěné Andule není pomoci. Spálila za sebou všechny mosty. Porodila syna a na svou starou lásku zřejmě zapomněla. Celému Stodu dala najevo, že myslí pouze na Vršovce. Na bídáka, který nemá o socialistické morálce ani ponětí!
Poručík seděl u stolu, mračil se a zlostně chmuřil čelo. Zmocnila se ho těžká úporná deprese a jeho vojenský elán se zcela rozplynul. Vidiny závratné kariéry ustupovaly do pozadí.
Vendo, řekl si posléze, takhle to dál nejde. Seš přece novej člověk! Kdybys pořád myslel na Andulu, tak by sis nakonec hodil mašli. Nebo by ses zastřelil služební pistolí. Vojenská kariéra by tím pádem byla kde? Vojenská kariéra by tím pádem byla v trapu. To přece nejde! Jednou jsem slíbil, že celému Stodu ukážu, kdo to je Václav Hamáček, a svý předsevzetí musím splnit! Nesmím se chovat jako ubrečená baba. Andula je temná minulost mýho mládí a tou už se nesmím zabejvat. Jsem tvrdej chlap a musím se podle toho chovat! A jak svý trable řeší správnej, drsnej a uvědomělej chlap? Řeší je tak, že se jde někam ožrat! Tak skoncuje s měšťáckými smutky!
Přejel si jazykem okoralé rty a s potěšením zjistil, že právě dostává ukrutnou žízeň. Jako za mladých časů, kdy mu žádná hospoda nebyla dost velká.
Vendo, přímo zasténal, pivo s rumem by bodlo! Hodně piva a ještě víc rumu! Dvě velký putýnky! Ale kam si zajít! Louny nepřicházejí v úvahu, tady jsem pod přísnou kontrolou. Kdybych se choval v některým místním lokále nepatřičně, mohlo by to mít závažné následky pro mou kariéru. Vyrazím buď do Zeměch, nebo do Citolib!
Doufaje, že zahojí rány na rozervané duši, zakabonil se do zrcadla a uvázal si zbrusu novou kravatu.
Vendo, jsi sekáč, pochválil se, a nikdo tě nepřečurá! Ve Stodu si tě všichni vážili a ty seš povinen na tu tradici navázat. Nejsi žádný vořezávátko. To, že tě pustila k vodě jedna hloupá, zaostalá a neuvědomělá holka, neznamená, že budeš kvůli tornu trpět jako zvíře! Vypni prsa, Vendo, a směle vyraž do ulic! Ty ještě světu ukážeš, kam se může vypracovat smělej svazák ze Stodu!
3.
V citolibské, příjemně zahulené hospodě bylo veselo. Ve vsi právě založili JZD a vyhnali kulaka Bejšovce kamsi ke Šluknovu, takže u stolu vládla rozverná nálada. Z drobných a středních rolníků spadlo staleté jho, pročež si zpívali při harmonice:
Založte si JZD,
dobře se vám povede!
Žente z družstva boháče,
ujídá vám koláče!
Poručíka Hamáčka to ovšem nyní nezajímalo. Kulak sem, kulak tam, to dnes nebyla jeho parketa. Výdobytky socialismu ani zostřující se třídní boj ho v této chvíli vůbec nevzrušovaly. Hleděl ponuře do půllitru s pivem a cmrndal si do něj

rum. Činil tak soustředěně a cílevědomě. Věděl, že jeho jedinou nadějí je vygumování všech mozkových závitů. Ani jeden nesmí zůstat! To je stará dobrá tradice. Důstojník se odjakživa s krizovými momenty ve svém životě potýká jinak než civilní osoba. Tam, kde jde civilista k psychiatrovi, nebo dokonce do zpovědnice za farářem, důstojník se ožere do němoty. Jako doga. Popřípadě se zastřelí a odejde tak ze světa tím nejčestnějším způsobem. V minulosti se to stávalo zejména po prohře v kartách. Důstojník prohrál deset tisíc zlatek v hromádkách, tatínek odmítl kvůli tomu prodat velkostatek a už to tady bylo! Dopis na rozloučenou, kulka do spánku a parádní pohřeb.
Poměry se samozřejmě změnily a lidoví důstojníci se karbanu příliš nevěnovali. Hráli nanejvýš mariáš, a jelikož přicházeli do armády většinou z dělnických profesí, docházelo jen zřídkakdy k finančním malérům. Důstojník, který prohrál sto třicet korun, dostal nanejvýš nafackováno od manželky a na pohřeb ani nepomyslil.
Dnes ale šlo o něco úplně jiného. Poručík Hamáček neprohrál velkostatek, ale doslova celý svět. Všechno je náhle v troskách. Andula se stará o uřvaného spratka, její rodiče lomí rukama a Míla Vršovec cynicky, ale také s nadějemi poslouchá Svobodnou Evropu… Až k takovým koncům jsme dospěli!
"Ještě jedno pivo," zahučel Hamáček, "a dvojitej rum! Sakra, takovou žízeň jsem neměl nejmíň sto let!"
"Padá to do vás jako do rybníka," konstatoval s obavami hostinský. "Takhle to dlouho nevydržíte. Spíš byste si měl sednout mezi nás a zazpívat si! Zpěvem k srdci, srdcem k vlasti! Víte, co si zpíval Bejšovec, když lezl na valník? Zasviť mi, ty slunko zlaté, na poslední z vlasti krok…"
"Mně není do zpěvu," vzdychl poručík, "spíš bych brečel nebo dal někomu do držky!"
To u nás radši nezkoušejte," varoval ho šenkýř, "protože u nás jsou chlapci jako řemen. Navíc přišli o pole a je jim teď už všecko jedno. To byste se moh se zlou potázat! Jste poručík, ale támhle Hanousek nakopal prdel i kapitánovi !"
Mně je taky všecko jedno," mračil se Hamáček, "a tak se aspoň ožeru jako zvíře. Ať mi ty vaši zpěváci zazpívají nějakou smutnou písničku. Takovou, která by každýho vzala za srdce. Já jim zaplatím rundu. Mně se chce brečet, jako bych ani nebyl socialistickej člověk!"
Zpěváci jeho nabídku ochotně přijali a zalkali mocně "Zasviť mi, ty slunko zlaté…" Kulaku Bejšovcovi muselo v zbořeništi u Šluknova znít v uších.
Hamáček brečel do piva a mixoval rum s vlastními slzami. Vypadalo to na velice vydařený večer s relaxačními účinky.
"Vendo," vzlykal důstojník, "život se ti nepoved, seš sirotek a máš jenom strejčka, kterej je tajnej reakcionář. Ten tě nepodrží, Andula tě zradila a vojna není kojná. Musíš se z toho vyhrabat, i kdyby ses měl v týhle ošklivý díře upít k smrti! Musíš se vzepřít záludnostem osudu. Nedej se zahnat do kouta! Kapitulace nepřipadá v úvahu. Kupředu, zpátky ni krok!"
4.
Poručík Hamáček to poněkud přehnal. Propil nejen veškerou hotovost, ale i náramkové hodinky značky Zvezda a stříbrnou tabatěrku po nebožtíku tatínkovi. Byl zmožen tak, že se sotva postavil na nohy. Přesto v něm bobtnala agresivita. Dalo mu dost práce, aby někoho nenapadl. Smutek se proměnil v nenávist k celému světu. Ale strejci ho neprovokovali, nepošklebovali se, a tak nezbývalo nic jiného než se vrátit do Loun. Odhodlal se k tomu nerad. Ale co se dalo dělat.
Poručík s námahou zasalutoval a vyvrávoral před hospodu. Ačkoliv neměl ve zvyku zpívat a hudba nepatřila k jeho silným stránkám, počal hýkat krásnou novou píseň Armádě zdar:
…vojáci, dejme výstrahu,
je síla v našich zbraních.
Nepřítel ztratí odvahu,
když zaslechne náš zpěv a smích.
Zaženeme všechny,
co myslí na požár.
Vojáci vpřed!
Za nový svět!
Armádě zdar!
"Přestaň řvát, ty vožralej pacholku!" ozvalo se z okna nedalekého domu. "Táta musí v půl pátý vstávat! Každej není flákač jako ty, lampasáckej pobudo!"
Hamáčka se to dotklo. Otočil se kolem své osy, škobrtl o neznámou překážku a zahrozil pěstí.
"My vám ještě ukážeme," bublal, "protože jsme co? Protože jsme mládež nová - mládež Gottwaldova! Když se kácí les, lítají třísky! Já dneska asi někoho zabiju! Nebo mu aspoň rozbiju kebuli! Se mnou ať si nikdo nehraje!"
Potácel se ulicí doufaje, že úspěšně dorazí do Loun. Nedorazil. Nevyzpytatelný osud tomu nechtěl. Přichystal na Hamáčka past v podobě ženy. Čertví kde se tady najednou vzala. Poručík viděl celý svět rozmazaně, ale ženskou postavu před sebou nepřehlédl. Dokonce nabyl dojmu, že osoba něžného pohlaví je krásná.
"Hele," vyrazil ze sebe. "Seš Andula?" Popřela to.
"A kdo seš?" otázal se naléhavě. "Ty tady byd… bydlíš?"
Odpověděla otázkou, co je mu do toho.
Poručík se rozesmál, neboť se mu zdálo, že s ním dívka koketuje. Chňapl po ní a ona ucukla. To ho vydráždilo natolik, že se po ní vilně vrhl. Neměl v tomto směru příliš zkušeností, ale počínal si jako starý, zkušený mazák. Smutek ho přešel a zmocnila se ho naléhavá touha. Cítil, že nečekanou příležitost nesmí prošvihnout.
"Pomóc," zaječela na celé Citoliby. "To zvíře mi utrhlo rukáv. Je to nějakej neandrtálec!"
Pomoc se nedostavovala a Hamáčkova agresivita dostávala výrazně sexuální příchuť. Veškeré zábrany spolehlivě zmizely.
"Nedělej fóry," chrčel vzrušeně, "já nejsem žádnej otrapa, ale kdo? Já jsem důstojník lidový armády! Neškubej sebou a

chovej se jako slušná ženská z nóbl rodiny! A nekousej mě, náno, to ti stejně nepomůže!"
Je to smutné, ale poručík Hamáček se o půlnoci v liduprázdné citolibské ulici proměnil v divoké chlípné zvíře. Došlo k činu, který důstojníkovi lidové armády nijak neslušel. Mladík zklamaný životem vážně ohrozil svou vojenskou kariéru tím, že dovršil čin znásilnění, a tím se vážně provinil proti socialistické morálce. Vůbec si v té chvíli nepoložil otázku, jak by takový čin hodnotil soudruh Julius Fučík nebo jak by degradaci nevinné pracující ženy hodnotila Anna proletářka. Václav Hamáček vybočil z řady velice odsouzeníhodným způsobem.
5.
Ráno bylo nesmírně kruté. Poručík Hamáček vstal jen s krajními obtížemi a velice se podivil, jak se změnila jeho sváteční uniforma. Byla potrhaná, pomačkaná, poblitá a místy i zakrvácená. Chyběla v ní jen mrtvola.
"To snad není pravda," bědoval. "S kým jsem se, já, idiot, zase pral? A kudy jsem se to vracel domů? Zřejmě jsem to jednou zase pořádně rozštíp!"
Bezpečně si pamatoval jen to, že byl včera večer v Citolibech. Jestli jsem tam nevytlouk hospodu, napadlo ho. "To mám sice ve zvyku, ale to by byl pěknej mazec! Marná sláva, už nejsem řezník! Jsem u velitele dobře zapsanej, a tohle by byl hřebíček do rakve. Podplukovník Šetel je jemnocitnej a nemá rád hospodský rvačky. Nadporučíka Bartáka, kterej u mariáše naflákal provozovateli řetízkového kolotoče Truncovi, přeložil kam? Přeložil ho do Přelouče nebo do Broumova. Tyhle města si já, imbecil, pořád pletu! Asi proto, že obě jsou v jižních Cechách, podobně jako Znojmo. To si ovšem zase pletu s čím? To si ovšem pletu s Jevíčkem! Měli jsme na měšťance špatnýho učitele zeměpisu!"
Václav Hamáček se starostlivě zadíval do zrcadla. Spatřil zmuchlanou, podrápanou tvář, která svědčila o tom, že včera dostala pořádně zabrat. Jestliže před odchodem do Citolib byl sám sebou doslova nadšen, tentokrát měl k pouhé spokojenosti hodně daleko. Dalo by se říci, že se obličeje v zrcadle doslova zhrozil.
Vypadám nejmíň o deset let starší, ohodnotil nevrle svůj zjev poručík. Ne-li přímo o jedenáct! Sešel jsem jako poštmistr Kodeš, když mu shořel barák. Takovejhle zmuchlanej ksicht měl Jára Podolník, když ho pokousala vzteklá liška a jeho píchali na karanténě šest tejdnů do břicha! To bych rád věděl, co vlastně pokousalo mě! Tipoval bych to na bernardýna, ne-li na medvěda grizzlyho! Takovou ránu jsem neměl ani nepamatuju!"
Hlava ho bolela, jako kdyby delší dobu trkal do mramorového sloupu. Usoudil, že si pomůže spolknutím čtyř veralginů. Zapil je pivem, tentokrát bez rumu. Nebylo to o moc lepší. Dal si navrch tři algeny a ponuře vykročil do života.
To zase bude den, posteskl si. Ani řvát se mi nechce. A to je přímo co? To je přímo tragédie! Protože důstojník, kterej neřve, není žádnej důstojník. To je přímo dezertér! Major Kotlaba nám říkal: Lev a důstojník musí řvát za všech okolností a za každýho počasí! A major Kotlaba byl vyhlášená kapacita. Už je taky plukovníkem a určitě neřekl poslední slovo!
Hamáček se namáhavě soukal do uniformy a několikrát při tomto úkonu zakopl. Každý pohyb mu činil nesmírné potíže. Málo platné, alkohol z něho dosud úplně nevyprchal.
Vendo, ty seš snad nemocnej! dohadoval se sám se sebou. Jak to tak vypadá, nepůjdeš na cvičák, ale k doktorovi! Třeba máš poškozenej nějakej důležitej orgán. Takhle se motal dědeček Jindřich, když mu klesl tlak!
Vyplázl na sebe do zrcadla jazyk a všechno se mu zdálo jasné. Netušil, že okolnosti se vyvíjejí úplně jinak. Jakákoli výmluva mu bude k ničemu a o chorobách se řeči nepovedou. Osud se proti poručíkovi krutě spikl. Bez ohledu na třídní původ a hlasové dispozice.
6.
Již na bráně na něho houkl poručík Metař: "Hamáček, máš okamžitě naklusat ke starýmu! Jde o něco strašně důležitýho! Na nic se mě neptej, nic bych ti neřekl, ani kdybych něco věděl!"
Takto formulovanému rozkazu se nebylo možno vyhnout. Hamáček okamžitě potlačil probouzející se i částečně bující choroby a rázně vykročil k dveřím velitelovy kanceláře. Připravoval se příkladně zařvat a ohlásit svůj příchod, jak se sluší na vzorného důstojníka. Nevyšlo mu to. Do kanceláře sice energicky vpadl, ale dříve než mohl ze sebe cokoliv vypravit, protnul místnost vřeštivý ženský hlas: "To je on! To je ten prasák, co mě v noci povalil na zem a zneuctil mě! Už jste někdy viděli tak odpornýho chlíváka? Tuhle nařvanou papulu si budu pamatovat do konce svýho života!"
A vzápětí zahlaholil mužský baryton: "Tak tě máme, ty pacholku jeden! Teď už nám neutečeš! Teď už se před spravedlností neschováš! Zmáčkneme tě, že se budeš divit!"
Poručík vyjeveně zíral na dvojici civilistů, které dle svého přesvědčení do této chvíle nikdy neviděl. Muž byl rozložitý padesátník nedbalého zevnějšku, jehož nadváha přímo volala po dietě. V této chvíli na ni ani nepomyslil. Mladá žena, stojící vedle něho, rovněž ne. Připomínala rozlícenou domovnici, která žene hejno cikáňat z průjezdu. Opodál čněl ke stropu podplukovník Šetel a mračil se jako Krakonoš.
"Roztrhal na mně šaty, syčák," žalovala děva, "a choval se jako neandrtálec! Jaktěživa jsem se s podobným chováním nesetkala. A že jsem se setkala s ledajakou spodinou!"
"Jenomže my to tak nenecháme!" prohlásil ošumělý tlouštík. "Jsme slušná, vážená rodina a nikdo v Citolibech o nás nemůže říct nic špatnýho! Teď jsme pokořeni, zesměšněni a zdeptáni! Takovou hanbu na sobě nemůžeme nechat. Na celém Lounsku teď Jaruš nenajde ženicha! Budou se na ni dívat jako na kurvu. Já jako otec jsem povinen zakročit na nejvyšších místech, a když na to přijde, budu intervenovat u samotného ministra Čepičky! To je inteligent a člověk na svým místě. Šmelil Prokop, šmelil Čáp, Čepička jim na to šláp! - Ten se zastane i nás!"
"Poručíku Hamáčku," zahřímal podplukovník Šetel. "Je pravda, že jste dnes krátce po půlnoci v Citolibech na chodníku ulice Velké říjnové revoluce znásilnil zde přítomnou soudružku Jaroslavu Palabánovou? Dobře se na ni podívejte a bez vytáček odpovězte! Zprznil jste tuto členku uličního výboru, nebo nezprznil?"
Poručík Hamáček, bílý jako stěna, polykal bezmocně sliny. Z toho, co bylo řečeno, toho příliš nepochopil, ale otázka byla nad slunce jasná. Uhybný manévr nepřipadal v úvahu.
"Tak co, soudruhu," útočil Šetel, "zhanobil jste soudružku, nebo nezhanobil? Odpověď budiž ano, ano, ne, ne!"

"Zhanobil!" ječela Palabánová. "Zhanobil mě se vším všudy! Byl ožralý a strašně funěl. Když nefuněl, tak mi vyhrožoval! Nemohla jsem se ubránit. Měla jsem snahu vyškrabat mu oči, ale držel mě za všechny ruce!"
"Jaruš je křehká," vysvětloval tatík, "měla měknutí kostí a nemůže bojovat s takovýmhle vazounem! Vždyť je to od pohledu hrdlořez! Na tenhle ksicht by mohl vyfasovat rovnou doživotí!"
"Važte svá slova!" varoval ho podplukovník, "protože stále ještě mluvíte o důstojníkovi naší lidové armády! Poručíku Hamáčku, slyšel jste důrazné obvinění, které nyní musíte buď potvrdit, nebo vyvrátit. Nuže?"
"Když já nevím," zaštkal nešťastně Hamáček, "já jsem byl ožralej. Pamatuju si kulový hovno!"
"Mluvte slušně," napomenul ho velitel, "tady nejste v čeledníku nebo na pastvě! Snažte se rozpomenout. Byl jste včera večer v Citolibech?"
"To jo, to jsem byl," přiznal se nešťastník zajíkavě. "Zašel jsem si tam trochu odpočinout po vysilující práci."
"Od kolika do kolika?"
"Já si nepamatuju. Já vím kulový…, já nevím vůbec nic."
"Připouštíte, že jste odešel z hostince krátce po půlnoci?"
"Připouštím."
"V podroušeném stavu?"
"Spíše v ožralém stavu, soudruhu majore!"
"Potkal jste soudružku Jaroslavu Palabánovou?"
"Já vím kulový…, nepamatuju se!"
"Najednou se, rošťák, nepamatuje!" vykvikla Jaruš. "Přitom mi mlaskal do ucha, že ho děsně vzrušuju a že si mě vezme za ženu. Prej zrovna hodil přes palubu nějakou Andulu a já mu ji mám nahradit!"
"Vyjádřete se k tomu!" obrátil se Šetel na poručíka a jeho hlas zněl velíce naléhavě. "Snažte se zalovit v troskách své paměti!"
"To je těžký," mumlal Hamáček. "Ožralej člověk plácne ledaco. Kór když je u toho ženská!"
"Důstojník lidový armády neplácá," poučil ho velitel, "ale přesně formuluje své myšlenky a za svým slovem si stojí. Vylučujete to, že jste soudružce Palabánové slíbil sňatek?"
"Nevylučuju."
"A hodláte svému slibu dostát?"
Hamáček se zhrozil. Hleděl na rozčepýřenou Jaruš i na jejího tlustého otce bez zjevného nadšení. Tento vývoj situace mu nevyhovoval. Znásilněná Palabánová nebyla žádná filmová hvězda. Subretu by nemohla hrát ani u ochotníků ve Stodu. Tam jsou zvyklí na jiné krasavice!
"Tak neotálejte, soudruhu poručíku," vyzval provinilce Šetel, "a učiňte to, co je vaší povinností. Ostatně, nemáte jinou možnost! V případě, že byste se zachoval nečestně, byl bych nucen vás pohnat před vojenského prokurátora. Nemůžete si činit nejmenší iluze, že by to pro vás dopadlo dobře. Šel byste na několik let lámat kámen do Bochova. Proto vám doporučuju, abyste se zachoval jako voják!"
"Provedu!" slíbil bez nadšení Hamáček, "zachovám se jako voják. Jsem ochoten vstoupit do stavu manželskýho se zde přítomnou soudružkou."
"V tom případě," napovídal mu podplukovník, "požádejte jejího otce o ruku jeho dcery."
"Ale hodně rychle," zvedl obočí Palabán, "nebo s tebou bude zle! Já mám styky na nejvyšších místech a čest rodiny je mi nade vše. Z tebe nadšenej nejsem, představoval jsem si jinšího zeťáka, ale co mám dělat, když došlo k nejhoršímu?"
"Já jsem chtěla vysokýho blonďáka," naříkala Jaruš, "a ne zrzavou gorilu. S tímhle budu mít v manželství peklo!"
"Člověk nemůže mít všecko," usoudil otec. "Hlavně když se budete mít rádi!"
7.
Poručík Hamáček se chystal vstoupit do života manželského a nijak se na to netěšil. Nejvíc ho však mrzelo, že s jeho pokleskem se dost podrobně seznámili i vojíni a poddůstojníci. Poznal to z jejich potměšilých a škodolibých pohledů. V Lounech se nic neutají. Právě tak jako ve Stodu.
"Pacholci, mají ze mě srandu!" zlobil se, "a za zády se mi pošklebujou. Ale já jim zvednu mandle! Představenej na vojně není proto, aby si z něj každý ucho co? Aby si z něj každý ucho utahovalo!"
Což bylo nesmírně těžké ovlivnit. Nicméně se o to pokusil tím, že předstoupil před rotu krátce po cvičném poplachu:
"Soudruzi! Poplach nestál za nic, jste líná a nevzdělaná banda, ale přesto vám sdělím radostnou novinu. V dohledný době se budu ženit. Nemusel bych vám to vykládat, ale stejně byste se to dozvěděli. Žením se z lásky a moje budoucí žena pochází odkud?"
"Z Citolib!" odpověděla rota jako jeden muž.
"Sakra, jak to chlapi, víte?" vyhrkl zlostně. "Ano, zamiloval jsem se v nedalekých Citolibech. I vy se jednoho dne zamilujete a založíte krásnou socialistickou rodinu. Pak zplodíte dítky, které se stanou nejprve pionýry, potom svazáky, a ty nejlepší z nejlepších i členy strany! Rodina je základ státu, a kdo upevňuje rodinu, upevňuje stát. To si pamatujte a nedělejte ve vsích nemanželský děti !"
Poručík Hamáček měl pocit, že těm lumpům řekl vše podstatné, ale stále nebyl spokojen. Strašně rád by si na někom zchladil žáhu. Kdyby si alespoň někdo polohlasně zazpíval ono známé Louny, Louny, vojna pro blbouny…! Leč nikdo se očividně neprovinil.
Teprve když poručík opustil kasárna, obrátil se k rotě svobodník Novák a zvolal: "Soudruzi! Chtěl bych vám sdělit, že moje budoucí žena z Citolib je co?"
"Kurva!" zařvala radostně rota.
"Beru si ji proto, že jsem ji co?"
"Znásilnil."

"Neboť jsem kdo?"
"Starej sviňák."
"A co jsem ještě?"
"Kořala!"
"Správně, soudruzi! Nyní budu žít jako správnej socialistickej důstojník v harmonickym manželství. To mi ovšem neubere sil a o svatební noci vyhlásím bojový poplach. Máte se na co těšit!"
Rota spokojeně hlaholila a zřejmě přála svému veliteli všechno nejhorší.
8.
Václav Hamáček se časem se svým osudem dokonale smířil. Už proto, že od starších kolegů často slýchával: "Mladí důstojníci jsou lehkomyslní a nespolehliví. Chodí po hospodách a utrácejí! Nebo shánějí lehké holky. Tím pádem nutně neplní své vojenské povinnosti. Zato ženatý důstojník je pilířem armády. Musí živit rodinu a podrobit se socialistické morálce. Žena ho skřípne a nic jiného mu nezbývá. I z různých fanfarónů a vyhlášených čísel se po svatbě stanou usedlí manželé. Ti pak jsou vyrovnaní, uvážliví a mají lepší vztah k podřízeným. Samozřejmě, nesmí slevit z velitelské náročnosti!"
Nyní tedy bylo jasné, že se poručík Hamáček co nevidět mezi tyto rozšafné, leč uvědomělé "strejce" zařadí. Bude s nimi hrát mariáš a ucucávat pivo bez rumu. Pokud ho Jaruš vůbec do hospody pustí!
Poslední dobou si na tu osobu ženského pohlaví pomalu zvykal. Nepovažoval ji za zářivou hvězdu svého života, ale znal lidi, kteří dopadli ještě hůř. Spolužák Stoklasa si vzal vdovu s třemi dětmi.
Jaruš koneckonců nebyla nijak nápadně ošklivá. Pro nenáročného chasníka z venkova tak akorát. Ani Hamáček nepatřil do kategorie prominentních seladonů, a tak se zdálo, že se k sobě docela hodí. I když Andula byla proti Jaruš filmová hvězda.
Jak si kdo ustele, tak si lehne," připustil mrzutě poručík. "Myslel jsem, že položím svět na lopatky a zatím ze mě bude ženich Vejvara. Do prdele! No, co se dá dělat! Kdyby mi ten lotr Vršovec nepřebral Andulu…"
Ale o tom bylo zbytečné uvažovat. Hamáček se rozhodl nelkat nad rozlitým mlékem a začal přemítat, koho pozvat na svatbu.
"Rozhodně nikoho ze Stodu," rozhodl se, "protože by mě tam akorát pomluvili. Strejdovi a Andule pošlu svatební oznámení a jinak mi všichni můžou bejt co? Jinak mi všichni můžou bejt ukradený!"
Potom dumal, koho požádat, aby mu na svatbě svědčil. Postupně zavrhl všechny důstojníky a rozhodl se pro samotného velitele. Už svou přítomností zajistí veselce náležitou společenskou úroveň!
Šetel kupodivu nebyl návrhem příliš nadšen. "No tak dobrá, Hamáček," zavrčel po delším váhání. "Já to pro dobrou pověst útvaru udělám. Budu předstírat, že nevím, jaký jste čuně. Dodám tomu všemu nádech legitimity, ale to je to poslední, čím vám mohu udělat radost. Jako svatební dar ode mě můžete očekávat pouze návrh na přeložení k vzdálenému útvaru. V Lounech byste si stejně nevydobyl ztracenou autoritu! Nepřátelé socialismu a naší lidové armády by vás tu roznesli na kopytech!"
Poručík smutně, leč chápavě přikývl. Podplukovník jinak jednat nemůže. Hlavně když tahle šaškárna hodně rychle skončí a bude moci začít nový život. Znovu v něm získá ztracené pozice a naváže na úspěchy, které měl při nástupu do lounské posádky. Bude se snažit a úspěchy se dostaví samy. Hvězdy na rameni začnou přibývat a o jeho kariéře se dozvědí i ve Stodu. Andula bude pozdě litovat, že nesdílí s Václavem rodinné štěstí místo Jaruš.
9.
"Máš mě rád, Vendo?" zeptala se Jaruš dychtivě. "Máš mě opravdu rád? Nade všechno na světě?"
"Když jsem si tě znásilnil, tak tě musím mít i rád!" odvětil moudře poručík. "Já si v jídle a v ženských nevybírám. Vybíravej člověk nakonec přebere."
"Teď jde o to, kde budeme bydlet," plánovala nevěsta, aniž se jí co dotklo. "V Citolibech moc místa není. Barák je velkej, ale mám dvě mladší ségry, které se taky chtějí brzy vdávat. Kdybys tak dostal vojenský byt, co říkáš?"
"To není vyloučeno," řekl Hamáček, "ale nepočítej s tím, že to bude v Lounech. Jak to tak vypadá, budu brzy přeloženej !"
"Ale to nevadí," vypískla radostně dívka. "Mně se tady stejně nelíbí. Aspoň si na mě lidi nebudou ukazovat prstem a šeptat: Heleďte se, to je ta znásilněná!"
"To říkají?" zděsil se.
"Ještě horší věci!" tvrdila. "Dneska nikdo nemá pro znásilněnýho člověka žádný pochopení. Jó, kdyby sis mě nevzal, to by bylo něco jinýho! To by mě všichni litovali a závodní organizace KSC by to hnala na nejvyšší místa. Všichni by byli proti tobě. Ale vdavky mi nikdo nepřeje a všichni jsou proti mně. Závist na vsi je, Vendo, strašná!"
"To je divný," kroutil hlavou ženich. "Já si pamatuju, že holky, s kterejma jsem dřív chodil, lidi spíš litovali!"
"Seš důstojník," poučila ho, "a to je dneska kariéra! Když nebudeš znásilňovat další soudružky, můžeš to za pár let dotáhnout na kapitána! A jestli tě pošlou studovat do Sovětskýho svazu, tak ti zasalutuje i podplukovník Šetel. Proč bys, Vendo, nemohl být jednou generálem? Postavu máš urostlou, pohled přísnej a s úsudkem na tom nejsi nejhůř. Ve šťastnym spokojenym manželství můžeš udělat díru do světa! A já s tebou půjdu třeba na kraj světa! Neboj se, ostudu ti neudělám! Já vím, co je to důstojnická panička!"
Ochota odejít z Citolib byla z hlediska Jaruš plně opodstatněná. Její pověst na Lounsku nepatřila k nejlepším. Sotva by se našel někdo, kdo by ji považoval za zcela bezúhonnou. Zlí jazykové o ní vyprávěli všelijaké věci. Její nejlepší kamarádka Květa tvrdila, že kdyby chtěla Jaruš uskutečnit sraz svých milenců, musela by si pro ten účel pronajmout divadelní sál v Lounech. A to je otázka, jestli by se tam všichni vešli!
10.
Navzdory pomlouvačným řečem se v Citolibech u Palabánů konala slavná svatba. Takovou slávu omšelý domek ještě

nezažil. Tlustý pantáta se usmíval na neméně tlustou panímámu a radostně šeptal: "Ani nevíš, matko, jakej kámen mi spadl z krku. Už jsem se bál, že se chudák Jaruš nevdá. S Květou a Marcelou si starost nedělám. Ty si můžou ženichy vybírat! Zvlášť Marcela! Když bude chtít, provdá se třeba za majora nebo rozvrátí rodinu plukovníkovi."
Na tom bylo hodně pravdy. Marcela se mohla klidně přihlásit do filmového konkursu a jen o málo méně půvabná Květa rovněž stála za hřích. Byly to citolibské krasavice. Ale i Jaruš to dnes mimořádně slušelo. Na svůj slavný den se opravdu vyšvihla. Vdávala se v bílých šatech a metala úsměvy na všechny strany. Byla si vědoma toho, že zvítězila.
Václav Hamáček tak optimisticky nevypadal. Ženil se v důstojnické uniformě, jak si to přála nejen nevěsta, ale i její rodiče. Mít důstojníka v rodině považovali za posílení prestiže rodu Palabánů. A tak se Václav potil v stejnokroji, ve kterém provedl zavrženíhodný akt brutálního znásilnění.
"Hamáček, nemračte se," šťouchal do podřízeného podplukovník Šetel. "Tváříte se, jako byste neuspěl při ostrých střelbách! Tohle je slavnostní událost! Něco jako kdybyste byl vyfotografován před rozvinutou zástavou. Budete na to vzpomínat celý život. Já jsem při vlastní svatbě slzel dojetím, Hamáček. Cítil jsem, že se mi právě podařilo zmocnit se drahocenného pokladu… Svou ženu jsem bezmezně miloval a kladný vztah k ní mám dodnes. Již to není stravující láska jako tenkrát, ale ještě se nepereme. Tak se, Hamáček, vzchopte a nedělejte armádě ostudu! Té už jste se, vy dobytku, nadělal dost! Zvedněte hlavu a usmívejte se!"
"Provedu!" zasípal odevzdaně poručík a pokusil se splnit rozkaz. Krátce nato pronesl úsečným vojenským hlasem rozhodující "ano" a vyměnil si s nevěstou prstýnky.
Když oddávající vyzval novomanžele k tomu, aby si věnovali první políbení, začali se Citolibští hurónsky chechtat.
"Nenarušujte slavnostní okamžik nevhodnými poznámkami!" okřikl je svědek Šetel. "Mějte vážnost k uniformě a nepokoušejte se o provokace! S těmi jsme si vždycky dovedli poradit!"
"Nechte ty blbce, soudruhu podplukovníku," poradil mu pantáta, "nebo to bude ještě horší. Nejsou politicky vyspělí, a tak se chovají jako primitivové. Tuhle se chechtali v biografu, když soudruh Lenin řečnil na tanku!"
"To snad ne," zhrozil se Šetel. "To je třeba, aby prošli důkladnou a zásadní převýchovou. V každém případě si ovšem musí uvědomit, že tady žádný biograf není. Když si soudruh se soudružkou slibují věrnou lásku na věčné časy a nikdy jinak, mělo by to být přijato s důstojným porozuměním. Nesnesu, aby se v takových slavnostních okamžicích někdo zlomyslně pochechtával!"
11.
Na hostinu se ovšem výtržníci z obřadní síně nedostali. Byl proveden přísný výběr a ti, kteří obdrželi pečenou husu s knedlíkem a zelím, věděli, jak se mají chovat. Mlaskali a připíjeli na zdraví šťastných novomanželů.
"Podívejte se na nevěstu, je jak růžička!" kvičela vzdálená teta. "Ten Venda má ale štěstí. Dovedl si vybrat, jen co je pravda!"
Poručík Hamáček rozhodně neměl pocit životní výhry, ale snažil se. Už proto, aby nedostal vynadáno od podplukovníka Šetela, který ho ustavičně kontroloval.
"Hamáček, vy prase jedno kudrnatý, držte se," šeptal, "reprezentujete nejen svou osobu, ale i naši lidovou armádu. Když má voják na sobě uniformu, musí vydržet všechno na světě. Víte, kolik vojáků se při přehlídce pomočí, nebo dokonce podělá? Ale při takové slavnostní příležitosti si nelze odskočit. I podělaný voják statečně pochoduje a radostně zdraví generála na velitelském můstku. V tom je síla armády! Hamáček! Usmívejte se, chlape! Všichni vás pozorují a zkoumají, jestli se neprohřešíte proti vzornému vojenskému vystupování!"

Poručík dělal, co mohl. S několika strýci a tetami si začal tykat a kvokající panímámu za protekční porci husy dokonce políbil.
"Tomuhle říkám svatba!" radoval se pantáta. "Je tu veselo a lidi jsou k sobě. Tohle v Citolibech nepamatujou! Když si pomyslím, že mě to čeká ještě dvakrát, tak jsem docela rád na světě. Málo platný, holky se nám vyvedly a dělají nám jenom samou radost!"
Hosté se spokojeně cpali a někteří zvláště rozjetí si začali prozpěvovat známé odrhovačky. Poručík Hamáček stále častěji odbíhal od rozjařené Jaruš, bodře povykoval a věnoval pozornost i jejím sestrám, zejména sličné Marcele. Té začal říkat "krásná švagrová". Nejméně pětkrát si s ní připil na věčné přátelství.
"Jestlipak mi, švagříčku, také přijedeš na svatbu?" otázala se koketně. "Prý tě přeloží do Pardubic a to není zas tak daleko."
"To víš, že přijedu!" slíbil poručík ochotně. "Ale raději bych dělal ženicha. Jenomže to už mám za sebou."
"A jak se v novém stavu cítíš?"
"Líp než v base," uchechtl se, "kde bych teď seděl, kdybych se neoženil. Ale když se tak na tebe dívám, stejně jsem smolař! Já jsem si totiž tenkrát v noci měl líp vybrat! Proč já, blbec, jsem byl tenkrát ukvapenej a nenáročnej? Proč jsem se pořádně neorientoval? Řeknu ti, krásná švagrová, jedno: já jsem v tý ulici Velké říjnové revoluce neměl znásilnit Jaruš, nýbrž koho? Já jsem měl v ulici Velké říjnové revoluce znásilnit tebe! To by bylo jiný kafe!"
"Ale, Vendo," pípla, "vždyť jsi mě přece znásilnil !" Hamáček měl co dělat, aby se neposadil na zadek.
"Počkat!" vyhrkl. "Jak to? Co to meleš?"
"No, znásilnil jsi mě," trvala na svém, "ale já ti to nevyčítám. Když je mužskej namol, tak provede ledacos. Kór když je temperamentní, jako seš ty!"
"Tak proč sis mě nevzala?" zasténal. "Jestliže jsem tě zhanobil, proč mám žít s tvou sestrou? To je přece nespravedlivý! Co jste to zahráli za habaďůru?"
"U nás rozhoduje tatínek," vysvětlovala, "a ten usoudil, že je na řadě Jaruš. To je spravedlivý. Už jí je třiadvacet a neměla s klukama štěstí. Každý si s ní užil, tahal se s ní a pak ji nechal. Byla z toho strašně nešťastná, a dokonce začala chodit k psychiatrovi Pexiderovi. Tak se nediv, když jsme využili nečekaný příležitosti. Byl jsi tý noci jako dělo a

nerozeznal bys ponorku od králíkárny. Měli jsme tě v hrsti a udělali jsme to, co bylo pro naši rodinu nejlepší. My držíme, Venoušku, pohromadě a jeden za druhýho by vypustil duši!"
Hamáček byl otřesen. Pojednou měl pocit, že pyká nespravedlivě a že ho uvrhli do manželství jako do hladomorny. A je už pozdě, aby se proti té do nebe volající nespravedlnosti vzepřel!
"To je největší podraz," řekl temně, "o jakým jsem kdy slyšel! Až mi to dojde, začnu jednat jako co? Začnu jednat jako muž! Rozvedu se s Jaruš nebo ji udusím polštářem a ožením se s tebou."
"To bych to chytla!" ušklíbla se opovržlivě. "Víš, s kým teď, Vendo, chodím? S nadporučíkem, ale od kontrarozvědky. S tím, kterej likviduje imperialistické živly a protistátní elementy. Víš, co by s tebou udělal, kdyby se dozvěděl, žes mě brutálně znásilnil?"
"Tys mu o tom neřekla?"
"To se ví, že ne! Tebe by zničil, zadupal by tě do země a na mě by se vykašlal. Přece by při svý úrovni nechodil se znásilněnou holkou! A k tobě stejně nemá kladnej poměr. Odmítl se zúčastnit svatby, protože tě považuje za sviňáka, kterej není hoden nosit uniformu. Prorokuje ti, že skončíš v nápravném zařízení. Buď tedy rád, že jedeš do Pardubic, a necukej se!"
Hamáček usilovně přemítal.
"Stejně to byl hnusnej podraz," tvrdil, "kterej mě poznamená na celej život. Já se z toho šoku snad nevzpamatuju. Proč já jsem takovej důvěřivej trouba, kterej každýmu skočí na špek? Proč mě každej utáhne na vařený nudli? Copak tohle je spravedlivý? Člověk znásilní krasavici a dostane co? Dostane maškaru!"
"Jaruš není žádná maškara!" bránila sestru Marcela. "Je to docela pohledná holka. Akorát neměla štěstí, až teď s tebou! Jde o to, abys byl na ni hodnej a nezklamal její důvěru!"
"To se ještě ukáže!" zahučel Hamáček. "Není všem dnům konec! My jsme se ve škole učili takovou básničku: Zažírá se křivda v duši jako rez, kdo ji dělá, zdali tuší, co tu zasel dnes? - To je přesně můj případ! Jednoho dne se vzchopím a potom všichni uviděj, kdo to je Václav Hamáček! Mně to ještě pořád nedošlo, ale jestli to ve mně bude explodovat…"
"Vendo," zakvičela ládující se novomanželka. "Je tady dort! Čokoládový se šlehačkou! Ten jsi ještě neochutnal !"
"Já jsem plnej," houkl Hamáček a říhl. "Musím se jít nadejchat čerstvýho vzduchu. Nějak se mi z těch zážitků zamotala hlava!"
Vyšel před chalupu a zíral na chodník, jako by tu dělal inventuru odhozených vajglů. Na konci ulice se motal hlouček podnapilých vojínů, kteří se domnívali, že jsou v naprostém bezpečí. Drželi se kolem krku a s drzostí vlastní starým mazákům si prozpěvovali: Louny, Louny, vojna pro blbouny…
Poručík Hamáček zbrunátněl a chtěl okamžitě zasáhnout. Pak ale jenom mávl rukou.
Co se budu rozčilovat, řekl si, to už se mě netýká. Louny mi můžou bejt ukradený! Teď jsou pro mě rozhodující Pardubice, kde se musím předvést jako co? Kde se musím předvést jako schopnej a pracovitej důstojník. Každou chybu lze napravit a já to udělám. Znovu si získám velitelovu přízeň a budu nekompromisně směřovat k světlejm zítřkům! Mám pro to všechny předpoklady až na to, že nejsem šťastně ženatej. Když už mě nechala Andula, mohla si mě vzít Marcela. Ale ani pro tu nejsem dost dobrej. Asi proto, že mám vlasy jako rajská omáčka. Už ve Stodu na mě haranti pokřikovali: "Zrzi, zrzi, co tě mrzí. Ta zrzavá palice, ta mě mrzí nejvíce." Nakonec musím bejt rád, že si mě vzala aspoň Jaruš! Ale velká celoživotní láska z toho asi nebude!

Meziseknutí 2.
"Já nejsem žádnej dizident, Kefalín," ohodnotil se sebekriticky bývalý poručík, "a patřil jsem spíš k tý mlčící většině. No, sem tam jsem taky řval, ale to patřilo k plnění služebních povinností. S mým hlasem by byl hřích neřvat. Já jsem se moh uplatnit jedině jako důstojník, vyvolavač v cirkuse nebo ponocný na ztracený vartě. Ale to je vedlejší. Já jsem vás chtěl upozornit na co? Já jsem vás jenom chtěl upozornit na to, že jsem skromnej člověk a nederu se do popředí. Ačkoliv jsem zvonil klíčema a řval Ať žije Havel!, nevykonávám žádnou veřejnou funkci. Ze svý listopadový aktivity jsem nevyvodil závěry a nezískal výhody. Naopak jsem jednomu chlápkovi utrh klopu u saka, protože mě nařknul, že zpívám falešně Ach synku, synku, doma-li jsi. Dal jsem mu stovku a ještě prevít brblal! Asi to byla nějaká stará struktura!
Některý lidi se najednou vrhli do politiky, ale já, Kefalín, ne. Akorát jsem vstoupil do Občanskýho fóra, ale to jen proto, že tam vstupoval každej. Dokonce i baba Mazurková, která div nekandiduje do parlamentu. Jakápak může bejt demokratka, když prodává pouta a biče? Ta se měla spíš přihlásit k panu doktoru Sládkovi. To je ostrej chlapec, kterej mi připomíná kapitána Kozla ze Sušice. Skvělej důstojník se smyslem pro rodinu. Jenomže chodil na kontroly basy s bejkovcem a mrskal tam zavřený cikány, protože věděl, že si nebudou stěžovat. Představte si, jak byl už tenkrát, uprostřed temnejch padesátejch let, prozíravej a krom svýho náročnýho povolání ještě řešil rómskou otázku. Tenkrát ho prásknul četař Lohyňa, kterej dělal velitele basy a za odměnu ho přeložili až do Kežmaroku, kde se zastřelil. Ten Lohyňa byl vlastně dizident už tenkrát. Odhaloval křivdy a způsobil spoustu neštěstí. Kapitán Kozel byl propuštěnej do civilu a kopal výkopy s cikánama, který ho honili po pracovišti s lopatou. To byste neřek, jaký jsou to mstiví lidi. Ještě že se Kozel včas uchytil u popelářů. No, já jsem naštěstí takový problémy neměl a moh jsem sametovou revoluci uvítat s čistým štítem. Žádnou odměnu nebo uznání jsem nevyžadoval, ale angažoval jsem se v hamburgerech. To je ovšem taky důležitý, Kefalín, a to proč? To je důležitý proto, že i hamburgery jsou součástí naší ekonomiky. Bolševik ji zanechal v hanebným stavu a my ji teď zase dáváme dohromady. Nebejt našich pilnejch a pracovitejch rukou, tak si s tím nikdo neporadí. Jsou mezi námi sice vykukové, který raději prodávají pornografický plátky, ale to nejsou žádný vlastenci. Spíše jsou to prasata. Nepíšete náhodou taky nějaký sviňačinky?"
"Nepíšu," zavrtěl hlavou Kefalín. "Nemám tak jednostranně zaměřenou fantazii."
"Já už jsem zase na to moc starej," řekl smutně Hamáček. "Předloni jsem ve vší tichosti oslavil šedesátku a ani jsem se

nemohl pořádně ožrat. Játra jsou játra. S mejma játrama byste moh klidně dláždit náměstí. Na holky už taky nejsem, a tak se požitkama moc nezabejvám. Ještě bych moh na starý kolena dostat AIDS a Andula by mě podřízla břitvou."
"Mohl byste kouřit marihuanu," navrhl mu Kefalín, "nebo šňupat hašiš. Taky byste ho v té kukani mohl prodávat feťákům s karbanátkama. To byste koukal, jak by vám stoupnul obrat!"
"Do pochybnejch kšeftů se už pouštět nebudu," děl rozumně poručík. "Takový svinstva my v Občanským fóru neděláme. Já jsem ukázněnej občan a vážím si zákonů. Těch jsem si ovšem vážil vždycky, to je takový rodový zatížení. Někdy jsem je sice nedodržoval, ale to už je jiná věc. Člověk má svý chyby a s tím se musí počítat. Leckdy jsem se v životě plácal ode zdi ke zdi. Jako nudle v bandě. Byl jsem uvědomělej, ale blbej. Jako ty rudý námořníci, který místo toho, aby se v přístavu pořádně ožrali, stříleli na Petrohrad. Já nevím, co je to tenkrát, blbouny, napadlo! Ale člověk naletí, ani se nenaděje. Já jsem to vždycky chytil za špatnej konec. Honil jsem kluky po cvičáku, řval jako poklasnej a přitom mě vždycky držel pod krkem nějakej politruk! Proč jsem to, doprdele, nezkusil taky? Teorie nikdy nepatřila k mejm silnejm stránkám, ale těch pár brožurek bych přežvejkal taky! Stejně jsem byl poměrně kvalitní marxista!"
"To určitě," souhlasil Kefalín. "A navíc jste bejval nekompromisní. S americkými imperialisty jste se dovedl vypořádat natotata!"
"A s německejma revanšistama taky!" doplnil ho spokojeně poručík. "Obvykle jsem to vzal z jedný vody načisto. Někdy jsem si splet Adenauera s Eisenhowerem, ale vcelku jsem vystih mezinárodní situaci poměrně přesně. Byl jsem prudkej, zanícenej a nic jsem si nenechal pro sebe. Jenže mi to bylo hovno platný. Kdybych byl politrukem, tak by se k mejm projevům přihlíželo a měl bych zaručenej postup. Troník byl proti mně blbej jako traverza a dotáhl to na podplukovníka. Jak nejsem závistivej, tohle mě, Kefalín, dožralo! To, co měl v makovici on, měl jsem v ní taky! Já totiž nejsem žádnej pablb! A v mládí jsem bejval vysloveně bystrej. Někdy mi to pálilo až neuvěřitelně. Kdybych se místo do alkoholu ponořil do Stalinovejch spisů, tak bych všechny vojenský teoretiky roznes na kopytech! Jó, chlapče, prošvihnul jsem obrovskou příležitost, ale teď už to co? Teď už to nedohoním! Vojenskou kariéru jsem neudělal a civilní teprve ne! To už se nedá napravit. Když si někdy otevřu vojenskou knížku a zjistím, že jsem pouhej poručík v záloze, tak jsem z toho celej špatnej. Tomu, Kefalín, říkám promrhanej talent. Takovej poručík je co? Takovej poručík je sice šarže mezi hovnama, ale taky hovno mezi šaržema, Kefalín!"
"Zbytečně se podceňujete," těšil ho Kefalín. "Víte, kolik velikánů se touto hodností spokojilo? Lermontov taky zemřel jako poručík."
"To byl vojenský poradce?"
"Básník."
"To je něco jinýho," mávl rukou Hamáček. "Básníci nikdy nebyli dobrejma vojákama. Takovej Jasánek na vojně taky moc neuspěl. Nedotáh to ani tak daleko jako ten Lermontov. Byl rád, když jsme mu do civilu dali svobodníka. Ale jako civil to prej dotáh dost daleko. Troník říkal, že je veliký zvíře."
"Tiskový mluvčí vlády," přikývl Kefalín. "Bohužel, už domluvil. Definitivně. Zesnul náhle na embolii. Ještě stačil vstoupit do Občanskýho fóra a upíchnout se na předsednictvu vlády. Víc už toho nestihnul."
"Jsme holt lidi smrtelný," souhlasil poručík, "a každej z nás to tam nahoře má spočítaný. Znáte tu písničku Jedni jako druzí sedláci, podruzi, na hřbitově budou spát? - Tak to je úplně přesný. Umře generál i obyčejný ucho. Nejsem žádnej filozof, ale tohle je mi úplně jasný. Ať seš pro demokracii, nebo pro totalitu, svýmu osudu neutečeš! Už na tebe čekají kde? Už na tebe čekají v krematoriu!"

Sekyra třetí
Neodpustitelná chyba
1.
Některá manželství bývají šťastná a harmonická. Zejména ta v sovětských filmech. Hamáčkův případ to ovšem nebyl. Pantáta Palabán se sice praštil přes kapsu a zařídil mladým dvougarsonku v Pardubicích, ale víc udělat nemohl. Ostatně, měl dost svých starostí v Citolibech. Nadporučík od kontrarozvědky se začínal cukat a stále se neodhodlával k rozhodujícímu kroku.
Poručík Hamáček se k manželství příliš nehodil a to jeho, jak víme, nebylo uzavřeno tím nečistším způsobem. Cítil se podveden a Jaruš ho svými půvaby nedokázala okouzlit. Přestože se často zmalovala k nepoznání, Hamáček po ní jenom šlehl pohledem a připomenul si své ponížení.
"Jo, kdyby tady byla Marcela," vzdychal, "to bych byl možná schopen zapomenout i na Andulu. Ačkoliv Andula…" Už se ale nic nedalo změnit.
Jaruš se zpočátku snažila a projevovala se jako přičinlivá hospodyňka. Poskakovala kolem sporáku a olizovala měchačku. Řinčela kastróly a cvakala pokličkami. Navozovala kuchyňskou atmosféru.
"Vendo, co mám udělat k večeři?"
"Co chceš! Stejně to zase nebude k žrádlu!"
"Seš sprostej!"
"Když jsem sprostej, tak jsem sprostej. Cos očekávala od chlapa, kterej znásilňuje ženský?"
"Ty bys toho tak znásilnil! Když čubka nechce, pes neskočí!"
"Neurážej vlastní sestru!"
"Já neurážím ji, ale tebe! V posteli jsi nemožnej, úplnej lazar, ty ubohej ožralo!"
"Protože nemám ženskou, která by mě vzrušovala a inspirovala!"
"Chtěl bys Lolobrigidu, kašpare? Ta by s takovým impotentem vyběhla!"
"Já vyběhnu s tebou!"
"Jenom to zkus! Rozbiju ti palici pohrabáčem!"

V takových okamžicích bylo záhodno ustoupit. Poručík si uvědomoval, že větší střet by se donesl k představeným a jeho kariéře by neprospěl. Vyklidil tedy strategické pozice a vytratil se do hospody. Nejlepší pivo měli v restauraci U zlaté žežulky, která byla hned naproti. Chodil tam často, ale nebyl dosud zařazen mezi vážené štamgasty.
Vracel se po několika pivech s rumem a už se tolik nezlobil. Nezřídka se dokonce domáhal, aby jeho choť řádně plnila manželské povinnosti. Dělala fóry, ale posléze se mu oddala. Snesla jeho funění a byla ochotna nevnímat jeho alkoholické výpary, které rázem naplnily celou místnost. Ale zato nesnesla, když Hamáček při milování zavíral oči a šeptal "Marcelo" nebo "Andulo…" To mu v afektu vyťala pár facek a srazila ho rázem z nebe na nehostinnou zem. V takové situaci byla schopna mu vážně ublížit.
"Ty hovado jedno!" ječela. "Já ti dám Marcelu! Buď budeš milovat zákonitou manželku, nebo nelez ke mně do postele! Tady smíš šeptat jedině Jaruš! Jinak uvidíš, jaký z toho vyvodím důsledky. Nemysli si, že jsi jedinej na světě! Vzala jsem si tě ze soucitu, tak na mě nedělej ramena."
Ale nepomáhalo to. Kdyby si Hamáček nepředstavil místo Jaruš nějaký svůdnější sexuální objekt, nedokázal se vzrušit. Byl jako fetišista, který si nad postel musí pověsit dámské kalhotky nebo kombiné. Jaruš to příšerně popuzovalo.
"Vezmi na vědomí," syčela na manžela, "že ti nasadím parohy, pro který neprojdeš dveřma. Dala jsem ti příležitost, ale tys jí nevyužil. Takovýmu parchantovi se už vnucovat nebudu! To já nemám zapotřebí. Teta Blanka mi říkala: Holka, vyhýbej se zrzavejm! Když má chlap palici, jako když hoří Brandejs, je to nabeton lump a křivák. Pámbů si ho, lotra, poznamenal a ty mu nesmíš skočit na špek! Jinak dopadneš jako sedláci u Chlumce! - Teta Blanka byla moudrá ženská, ale já, nána, jsem měla svou hlavu."
2.
Do hospody U kulíška chodil Hamáček převážně s nadporučíkem Ručičkou. Ani s ním to armáda nevyhrála.
"Ty tři hvězdy jsem dostal za svůj jedinečnej třídní původ," vykládal, "ale na kapitána to asi nedotáhnu, protože co nevidět spadne klec a mě zavřou pro rozkrádání proviantu. Je to svým způsobem škoda. Ten můj původ by stačil i na plukovníka. Jsem sirotek, odložený na nádraží, a dětství jsem strávil v polepšovně. Dětství jsem měl kruté a buržoazního vychovatele jsem pobodal nožem. Pak jsem fáral v dolech a tam jsem se zakalil. Co chceš víc? O mně by se dneska mohly psát budovatelský romány!"
"To máš dobrý," mínil Hamáček. "Sirotci to mají nejlepší. Rodiče jim nemůžou pokazit kádrovej profil. Kdoví jak by se můj fotr zachoval, kdyby zůstal naživu. Člověk nikdy neví, na kterou stranu barikády by se postavil. Rodiče tě můžou pěkně podrazit."
"No jo," mumlal Ručička, "ale zase je nemůžeš prásknout!"
Když Hamáček nechápal, ochotně pokračoval. "Dneska je největší terno, když odhalíš vlastní rodiče nebo sourozence jako imperialistické agenty. To udělal v Sovětským svazu mladistvej hrdina Pavka Morozov. Prásknul fotra fízlům a teď se o něm píšou romány, který jsou i ve vojenských knihovnách. Takovou šanci ubohej sirotek nemá! Žije ve světě bez příbuznejch a udáváním cizích lidí na sebe nahoře neupozorní, i kdyby se přetrh. To dělá, kamaráde, kdekdo. V ničem jinym není taková konkurence!"
S Ručičkou se při pivě dobře žvanilo, ale svou budoucnost odhadl nadporučík velice přesně. Patrně cítil, jak se nad ním stahují mračna. Představení se pokoušeli, právě s ohledem na znamenitý původ, aféru ututlat, ale nešlo to. Manko v proviantním skladu bylo příliš veliké i na zakaleného sirotka.
Jako svědka předvolal vojenský prokurátor major Bejšovec také poručíka Hamáčka.
"Tak co o tom víte, soudruhu poručíku?"
"Lautr nic, soudruhu majore!"
"Ty germanismy si laskavě nechte od cesty. Ale přátelil jste se s nadporučíkem Ručičkou?"
"Chodili jsme spolu na pivo."
"A o čem jste spolu hovořili?"
"My jsme ani moc nehovořili. Spíš jsme jen tak kecali. O všem možným."
"Z ničeho jste ho nepodezíral?"
"To ne. On měl takovej krásnej proletářskej původ."
"Takže jste mu plně důvěřoval?"
"Naprosto, soudruhu majore."
Major Bejšovec se záhadně usmál.
"Jste důvěřivý jako malé dítě, soudruhu poručíku," řekl potom, "a chodíte chlastat s nenapravitelným kriminálníkem. Od dětství kradl a byl za to několik let v polepšovně. Jelikož se to stalo ještě za kapitalismu, poskytla mu strana příležitost se napravit. Zvláště když příkladně spolupracoval s politickými činiteli. Upozorňoval je na rejdy nepřátelských živlů a vytypoval celou řadu skrytých protivníků. Celkem se osvědčil, ale jeho kriminální činnost je nepřehlédnutelná. V našem vojenském okruhu je to rekord. A vy, soudruhu poručíku, máte obrovské štěstí. Přímo kliku!"
"Ale já…," vzdychal Hamáček. "Opravdu s tím rozkrádáním nemám nic společného."
"To doufám!" procedil skrze zuby prokurátor. "Ale vybírejte si lépe ty, s kterými chodíte na pivo! Nadporučík Ručička vás totiž označil jako pravděpodobného agenta a amerického špióna. Kdyby nebylo jeho kriminální činnosti, patrně bychom se jeho tipem velice podrobně zabývali. Můžete odejít, soudruhu poručíku! Ale nepropadejte politické naivitě a uvědomte si, že v třídně rozděleném světě se může stát cokoliv. Mějte oči všude a se sebemenším podezřením seznamte okamžitě své nadřízené! Především členy kontrarozvědky!"
3.
Jaruš Hamáčková si našla dvě znamenité kamarádky, které se poručíkovi ani trochu nelíbily. Jedna byla blond, druhá ryšavá, ale obě by se báječně hodily do podniků, které strana a vláda prozíravě zrušily. Jako by tu neblahou profesi

měly vyraženu na čele. Zadními částmi těla kroutily tak vyzývavě, že to Hamáčka přímo pobuřovalo. A nejen jeho.
"Ty tvé kamarádky jsou co?" uhodil poručík na manželku. "Ty tvé kamarádky jsou štětky! A z tebe bude dorota taky, protože na nich můžeš nechat oči!"
"To jsou náhodou počestné dámy," div se neurazila Jaruš, "kterých si každý v Pardubicích váží. Obě dělají do kultury a organizují politickovýchovnou činnost. Nemají ani ten nejmenší škraloup!"
"Dovedu si představit," zlobil se manžel. "V kultuře ať si pracujou, jak chtějí, ale do bytu mi je tahat nebudeš! Jsme důstojnická rodina a jako taková musíme mít co? Musíme mít úroveň. To je politickej požadavek!"
"Ty, chudinko, máš tak nějakou úroveň!" pošklebovala se. "Kořala, kterej o půlnoci znásilňuje ženský! A víš, kdo je manžel Zuzany Datlové?"
"Datel," zahučel.
"Kádrový referent Datel! Nomenklaturní kádr! Člověk, který rozhoduje o osudu stovek, ne-li tisíců lidí. Proti tomu jsi učiněná nula! Kdybych řekla Zuzaně, jak ji nazýváš a že si nepřeješ, aby nás navštěvovala, tak bys viděl to tóčo! Hvězdičky z ramen by ti opadaly dřív, než by ses stačil Datlovi omluvit! A manžel Ivany Blekové? Soudruh Bleka? Ten je náčelníkem nápravného zařízení. Tam by ses moh kliďánko dostat. Ale jedině jako delikvent. K tomu máš tu nejlepší kvalifikaci!"
"To si tedy soudruzi v Pardubicích moc nevybrali. Asi pro přemíru práce částečně oslepli."
"Rozhodně mi nebudeš mluvit do výběru kamarádek," řekla Jaruš pevně. "Já ti taky nevybírám ty šutráky, s kterejma chodíš do putyk! Ačkoliv ten nadporučík Ručička, kterej rozkradl půlku pardubický posádky, byl obzvláštní číslo! Darebáctví mu koukalo z očí, ale ty jsi s ním musel vysedávat u jednoho stolu. Vrána k vráně sedá, rovný rovného si hledá!"
"Aspoň jsem ho netahal domů," vysvětloval Hamáček, "a měl jsem se na pozoru, aby mi něco nezcizil. To tvý kamarádky možná nekradou, ale zato se docela určitě tahají s chlapama! Jsou to na první pohled poživačný bestie!"
"A co má bejt?"
"Že od nich pochytíš, to, co ještě nedovedeš. Bude z tebe prvotřídní rajda a ze mě klamanej manžel!"
"Ale miláčku," rozesmála se Jaruš. "Snad bys na mě nežárlil?"
"Nejde o žárlivost," mračil se poručík, "ale o socialistickou morálku. Důstojník lidový armády nemá mít rozháranej citovej život! Sluší se, aby měl spořádaný manželství nebo aby to aspoň předstíral. Jelikož třídní nepřítel má oči kde? Třídní nepřítel má oči všude! Pošklebuje se našim neúspěchům a škobrtnutím. Sleduje, jak žijeme a jak se projevujeme! Má radost nejen ze selhání nadporučíka Ručičky, ale i z toho, když si poručík vezme děvku."
"Kdo je u tebe děvka?"
"Nikoho jsem nejmenoval. Šlo mi o to rozebrat celou situaci, poukázat na možný nebezpečí, kriticky všechno zhodnotit a vyvodit z toho závěry."
"Ty si vyvodím sama."
Poručík se zatvářil velice nešťastně. Bylo mu jasné, jak to nakonec dopadne. Jaruš se dostane do vleku výstředních fiflen a bude s nimi za každou cenu držet krok. Socialistická morálka vezme totálně za své a na Hamáčka si celý útvar začne ukazovat prstem.
To jsem to dopracoval, naříkal nad sebou. Takhle dostanu třetí hvězdičku na svatýho Dyndy. Co mi je platný, že mám nádhernej hlas, když nemám spolehlivou družku životem? I kdybych si na cvičáku vyřval plíce, tohle mi v konečným hodnocení vážně uškodí. Už teď mi velitelé vytýkají, že moc chlastám! Ale co mám dělat jinýho, když jsem se oženil s courou? Kdyby vedle mě byla Andula, tak už ze mě udělali přinejmenším kapitána!
4.
Do hospody samozřejmě chodit nepřestala u piva s rumem setrval rovněž. Jeho věrnost v tomto smyslu lze označit jako příkladnou. Problém byl v tom, že musel měnit lokál. Pivnice, kde se říkalo U kulíška, mu přestala ideově vyhovovat. Bývali tam s nadporučíkem Ručičkou štamgasty a po provalení nadporučíkovy aféry se všichni na Hamáčka potutelně usmívali. Předpokládali, že ani on nebyl bez viny a že z průšvihu nějakým záhadným způsobem vycouval. Někteří obzvláště drzí alkoholici se uchylovali k potměšilým a urážlivým dotazům. Takže teď poručík zkoušel vzdálenější podniky, kde už se necítil tak dobře. Někde mu nedovolovali ani pérovat vojáky základní služby, což byla újma hraničící s tragédií. Právě tím se Hamáček nejlépe seberealizoval a zvyšoval si klesající sebevědomí. Strašně rád se osopil na vojína, který dostal v nevhodném okamžiku žízeň a zaběhl si na skleničku: "Soudruhu vojíne," řval na něj s rozkoší, "proč máte povolenou kravatu? Jak jste to ustrojen? Tady máte utrženej knoflík! Kdy jste si naposledy myl krk? Proč nemáte předpisový polobotky?"
Krásně se těmito výstupy uvolnil a pivo mu po nich lépe chutnalo. Jenomže v některých podnicích to viděli velice neradi. Dokonce si troufali důstojníka napomínat a poučovat.
"Soudruhu poručíku," řekl mu vrchní od Zlatého medvěda, "buďte tak hodný a nebuzerujte nám hosty. Hospoda není execírák. Takhle byste nám jich spoustu odradil, a to my nemůžeme potřebovat. Na kontrolu vojáků jsou řádné vojenské hlídky. Pokud nemáte na rukávu červenou pásku, hleďte si svého půllitru a nerušte zábavu v podniku!"
"Člověk už nemá žádnou radost ze života," lkal uraženě Hamáček. "Asi by bylo nejlepší najít si milenku. Ale jak? Bohužel nejsem žádnej libovej frajer. Ten můj naducanej ksicht nikoho neokouzlí. Svůdnictví mi nikdy moc nešlo. Ještě nikdo o mně neprohlásil, že jsem oslňující krasavec, a i holky druhé kategorie mě sotva braly na vědomí. Samozřejmě s výjimkou Anduly, a i ta mě nakonec zradila. Taky jsem neovládal takový ty řečičky o literatuře nebo o umění. Andulu jsem nabalil svejma odbornejma znalostma o mase. Šel jsem s ní do řeznictví a zasvěcenejma radama jsem jí pomohl výhodně nakoupit. Její rodiče byli spokojeni a my jsme spolu začali chodit. Pak se z toho vyvinula vážná známost. Sakra, už jsem zase u Anduly a nehnu se z fleku! Copak na ni musím pořád myslet? Ať si vychovává toho nemanželskýho fakana, mně je to jedno! Co se mám zbytečně rozrušovat? Já teď potřebuju milenku, na kterou bych

nebyl citově vázanej. Nemusí to bejt přímo flundra, ale třeba veselá holka, která by si chtěla jen tak nezávazně povyrazit. Ale neměla by bejt moc tlustá! Nejvíc mě vzrušujou holky s vosím pasem. Jenom nevím, jak k takovýmu žihadlu přijít! Jde to se mnou od deseti k pěti, pořád jen sedím u piva a jedinou ženou mýho života zůstává kdo? Jedinou ženou mýho života zůstává Jaruš! Ženská, která se mě zmocnila hanebným úskokem a vlezla do mý postele místo svý krásný sestry! Ze já trouba jsem to neprokouk! Kdybych byl ostražitej a bdělej i v soukromym životě, mohlo všechno vypadat jinak. I do Stodu bych si moh zajet a procházet se na náměstí. Lidi by si mě uznale prohlíželi a říkali by: Podívejte se na Vencu Hamáčka! Takovej to byl bambula a dotáhl to pěkně vysoko!"

5.

Poručík Hamáček se nemohl zbavit pocitu, že si na něj celé Pardubice ukazují prstem. Připadal si tu jako na pranýři. Narůstal v něm vztek a nepotlačitelná touha opět zpérovat nějakého zlotřilého vojáka. Kráčel po ulici a nasupeně hledal potenciálního provinilce. Delší dobu byl neúspěšný, ale pak spatřil vojína postupujícího vpřed nedbalým krokem. Typického flinka, poškozujícího dobré jméno naší lidové armády.

Já mu nadzvednu mandle, těšil se poručík a přidal do kroku. Takhle chodí voják? Vypadá zezadu jako nějakej pobuda a zepředu to určitě nebude lepší. Vsadím se, že má utrženej knoflík nebo poblitou kravatu! Seřvu ho tak, že se mu kolena roztřesou děsem.

Přiblížil se k ničemovi tak, že ho mohl oslovit. Musel si trochu popoběhnout, protože oběť měla velice dlouhé nohy a postupovala kupředu dosti rychle.

"Soudruhu vojíne," vykřikl Hamáček. "Nepokračujte v chůzi! Zastavit stát!"

Vojín se opravdu zastavil. Pak se otočil a Hamáček měl příležitost pohlédnout do známé tváře, jejíž přítomnost by v Pardubicích rozhodně neočekával. "Míla Vršovec!" vydechl překvapeně.

"Kde se tady, člověče, bereš?"

"Můžete mě zjebat," navrhl vojín. "Nemám propustku a vyrazil jsem na pivo v nepředpisovejch polobotkách."

"To je ti podobný," konstatoval Hamáček, "protože ti chybí úcta k lidový armádě, ale zachovám se k tobě velkoryse proč? Protože jinak bys mě roznes na kopytech a já bych nesměl do Stodu. Seš prevít, ale přece jenom rodák. Jak to, že seš v Pardubicích?"

"Jsem tu na kursu saniťáků," vysvětloval Míla. "Jako nedostudovanej medik mám tu nejlepší kvalifikaci."

"Dejme tomu," řekl Hamáček, "ačkoliv na vojně je každá kvalifikace na hovno. Kdybys nebyl ze Stodu, vytknul bych ti co? Vytknul bych ti to, že nejsi oholenej! I nedoštudovanej medik se má holit, protože v uniformě ho nic neomlouvá. Vypadáš jako loupežník na Chlumu!"

"Tys to s tím holením taky dneska nepřehnal," řekl poťouchle Vršovec.

Hamáček se zaškaredil. "Ty s těma kritikama představenejch nepřestaneš, dokud na to pořádně nedoplatíš! Jednak jsem poručík a za druhý mi strašně rychle rostou vousy. Kam chodíš na pivo?"

"Moc to tu zatím neznám."

"To seš voják, když neznáš okolní putyky? Tady je nejlepší pivo U štoudve."

"Díky za tip. Vyzkouším to."

"Půjdu s tebou. Po těch měsících si musíme trochu popovídat."

Vojín Vršovec nejevil zvláštní nadšení, ale poručík ho už ze spárů nepustil. Právě potkal minulost a to mu docela vyhovovalo. Strejda mu psal stále stručnější dopisy a od Vršovce se mohl dozvědět nějaké zajímavé novinky.

6.

U štoudve bylo téměř plno, ale Hamáček přece jen objevil malý stolek v rohu místnosti. Jako by na ně čekal.

"Máme kliku," konstatoval spokojeně. "Sedni si, chlapče, a vykládej, co je ve Stodu novýho!"

"Už se tam při tancovačkách necivilizovaný lidi neperou," uculil se vojín, "ale jinak tam chcíp pes."

"Perou, neperou," napil se Hamáček, "to není dneska podstatný. Lidi, který se tu a tam neservou, bejvají falešný. Ale co s tím naděláš. Já jsem se například oženil. Gratulovat mi nemusíš, stojí to za hovno. Ale proč ses neoženil ty?"

"Aby to nestálo za hovno."

"Máš přece s Andulou dítě."

"A jaký hezký! Dalo by se říct, že i chytrý."

"No vidíš," řekl vyčítavě poručík. "Andula je hezká holka, už jsem se kvůli ní popral potřetí. Prvně to bylo s Majerem z Blovic a podruhý s Jepišákem z Plzence. Po třetí mi to nic nepřineslo, protože jsi ji zblbnul. Kdyby ses nepletl do politiky, který stejně nerozumíš, tak jsi moh zůstat na univerzitě, udělat doktora a já bych si Andulu ve vší počestnosti vzal. Mohl jsem bejt převelenej do Plzně a ona by byla důstojnická panička."

"Je otázka, jestli by s tebou udělala štěstí."

"To se ví, že ne! Já nejsem žádnej anděl a je se mnou těžký pořízení. Chlastám a nemám vybraný co? Nemám vybraný chování. Na druhý straně jsem ale spolehlivej! Nenechal bych holku, která je v tom! Co si teď s tím fakanem počne?"

"Poradí si!"

"Dítě potřebuje fotra! Jinak zvlčí a stane se z něho syčák, nebo dokonce kriminálník!"

Vršovec dlouze vzdychl. "A to si myslíš, že by jí to nějak výrazně pomohlo? Já nejsem do manželství žádnej přínos. Co asi se mnou bude, až se vrátím z vojny? Půjdu do hutí nebo do dolů. Revoluční spravedlnost se na mně nejspíš vyřádí!"

"To máš pravdu. Jednou seš třídní nepřítel, tak po tobě kádrováci půjdou jako slepice po flusu. Ve Stodu si ani nevrzneš!"

"Tak vidíš, že to uznáváš. Já nemám v tomhle režimu žádnou šanci. Dost možná že mě i zavřou. Tak proč do toho tahat ještě Andulu s děckem? Pro spoustu soudruhů jsem zaprodanec imperialistů a to mi z posudku nikdo nevymaže. Ledakdo tam ještě nějakou perličku přidá. Takovéhle maléry si odskáčou i děti a děti dětí. Proč mám tedy kazit život i

malému Mílovi? Andula byla svazačka a sbírala starej papír. Svobodná matka dnes netrpí pohrdáním veřejnosti, lidi pro ni mají pochopení, takže tohle řešení bude dnes pro všechny nejlepší."
"A co tomu říkala Andula? Souhlasila s tím?"
"Dvakrát se jí to nelíbilo."
"Mně se to taky nelíbí! Je to podraz! Jednou ti porodila potomka, tak se máš projevit jako slušnej člověk. Tak to vždycky platilo, alespoň ve Stodu a okolí! Žádný vejmluvy tady neexistujou! Teď brečíš, že seš zkrachovalá existence, ale kdybys dostudoval na doktora, tak bys nosil hlavu v oblacích a o Andulu bys ani co? O Andulu bys ani nezakop!"
"Na tom něco je."
"Takže Andula u tebe nikdy neměla šanci. V žádným režimu. Proč jsi tedy po ní krucifix vyjel?"
"Jak víš, že jsem vyjel já po ní? Třeba to bylo tak, že se prostá dívka zamilovala do ukřivděného mladíka, který byl nucen na poště tahat balíky."
"To je intelektuálský slovíčkaření. Využil jsi toho, že má kluka na vojně, je potřebná, stejská se jí, hledá pomocnou ruku a zblbnul jsi jí hlavu. Teď má, chudák, zkaženej život!"
"Ona se z toho vylíže!"
Poručík Hamáček s tím rozhodně nesouhlasil. Jeho oči se začaly zlověstně lesknout.
"Když nabourám holku, musím cítit povinnost nést za to následky! Pokud ovšem nejsem buržoazní zprdelenec!"
"Co vy, zkurvený proletáři, víte o rozmarech buržoazie?" zeptal se Vršovec. "Vůbec nechápete, že je nějakej rozdíl mezi láskou a revolucí!"
Patrně chtěl toto téma dále rozvíjet, avšak nebylo mu to umožněno. Hamáčkova pravice se mihla vzduchem a dopadla přesně na Vršovcovu bradu. Byl to zdařilý úder, Mílu ovšem nezdolal. Odpověděl elegantním direktem a vzápětí došlo k repríze souboje ve Stodu. Se stejným výsledkem, protože síly byly zcela vyrovnány. Restaurace U štoudve se změnila v ring, kde se bojovalo, supělo, láteřilo, vyhrožovalo, padalo a zase vstávalo. Ale žádný ze soků nepomýšlel na ústup, nebo dokonce na zbabělý útěk. Hamáček se bil za Andulu, Vršovec bránil dobrou pověst stodské buržoazie.
"Franto," volal zděšený číšník na vedoucího. "Volej okamžitě vojenskou posádku, nebo se můžeme s podnikem rovnou rozloučit!"
7.
Den nato dostal potlučený a zaflastrovaný poručík Hamáček dopis od strýce, stále ještě vedoucího Masny. Jako by věděl, co synovce nejvíc zajímá, psal především o Andule. Jaká je to pěkná, roztomilá maminka, která se pečlivě stará o malého Mílu. Vychovává ho bez problémů, protože prarodiče se předhánějí v ochotě pomoci. Papírník Vršovec teď pracuje v hrudkovnách, kde vydělá spoustu peněz, a říká, že v preferovaném podniku bude volné místo i pro nedostudovaného medika. Nakonec všechno přece jen skončí svatbou, jak se sluší a patří.
"Asi jsem se trochu unáhlil," napadlo Hamáčka, "a ten frajer si Andulu přece jen vezme. Dělá ramena, vytahuje se jako triko, a nakonec bude sekat latinu. To je tím, že část buržoazie se dá co? Část buržoazie se dá převychovat! Těžko, ale přece. Nesmíme se ovšem lekat obtíží a musíme bejt ostražitý!"
Jeho pohled padl na Jaruš, pitvořící se před zrcadlem. Sledoval ji posměšně a nevlídně zároveň. Jaruš se sebou dělala co mohla, ale stále se jí to nedařilo. Výsledek byl skličující. Patrně to postřehla, protože se na manžela utrhla. "Mohli jsme jít spolu do bijáku, ale když máš domácí vězení, tak musím jít s kamarádkama. Až jim řeknu, že jsem se provdala za pijana a hospodskýho rváče, tak mi určitě budou závidět!"
Stejně bys šla s kamarádkama," polemizoval poručík, "protože Lenina v Říjnu jsem už viděl a další kultura je co? Další kultura je podružná.
V mládí jsem chodil na prohnilý buržoazní škváry, ale od tý doby jsem politicky vyspěl. Kdyby čirou náhodou dávali někde kovbojku, tak bych lhostejně přešel kolem!"
"Ale pereš se jako nějaký raubíř," ušklíbla se. "A za trest musíš dřepět doma. Taková ostuda! Dospělej mužskej a nesmí vyjít ani před barák!"
V tom neviděl Hamáček žádnou tragédii. Měl rozbité obočí a opuchlý nos, takže by se nehodilo vystavovat obličej v nějakém veřejném podniku.
Míla Vršovec je na tom asi hůř, napadlo ho zlomyslně. Ten zřejmě sedí v lochu a meje hajzly. Ale dobře mu tak! Kdyby se samovolně nevzdálil od jednotky, tak jsme se nepoprali. Teď musí pykat, protože je prostej vojín. Obyčejný ucho, který se musí držet při zemi. Nevyužil příležitosti dokončit si vzdělání, sedl na lep reakce a teď je namydlenej! Prošvihnul životní příležitost! Já nemám na učení hlavu, ale takovou blbost bych nikdy neudělal. Proč nevstoupil v únoru do partaje? Mohl se kapánek zapojit, zajásat si pod rudými vlajkami a u Vršovců by byla sláva. Měli by soudruha doktora a celej Stod by se nadýmal pýchou nad tím, jak se jeho inteligence utěšeně rozmnožuje. Jenomže Míla se pokusil otočit kolo dějin zpátky a to se nikdy co? To se nikdy nevyplácí!
8.
"Tak už jste tady zase, soudruhu poručíku," hlaholil vojenský prokurátor major Bejšovec. "Ani jsem si nemyslel, že se tak záhy uvidíme. Ovšem, jak jistě tušíte, máme si o čem povídat. Jde o velice zajímavý případ, že ano?"
"Ale já nic nevím, soudruhu majore," mumlal Hamáček zmateně. "Já jsem se s nadporučíkem Ručičkou na pracovišti vůbec nestýkal, naše odbornost byla rozdílná. Jen občas jsme se náhodně potkali. Seznámili jsme se víceméně přes pivo, protože jsme oba pivaři. Jenomže já ho mám raději s rumem a on si do něj lil vodku. Někdy dokonce i Klášterní tajemství, třebaže byl ateista."
"Odporné!" otřásl se prokurátor. "Ale co pijete, je vaše věc. Já jsem vás ovšem nepředvolal kvůli rozkrádání proviantu ani kvůli špatnému vkusu, nýbrž proto, že jste se stal obětí násilného činu. Je mi vás líto, soudruhu poručíku, ale žijeme v době zostřeného třídního boje. Vy jste se stal terčem nekalého útoku."
"Já?" podivil se poručík. "To musí bejt nějaká mejlka!"

"To asi těžko, mám to před sebou černé na bílém. Byl jste prý v hostinci U štoudve přepaden vojínem, který se jmenuje Miloslav Vršovec," četl z listu prokurátor, "a došlo k střetnutí, ve kterém vás násilník z politických důvodů a z třídní zášti lehce zranil. Je to tak?"
"Ale vůbec ne!" odmítl tuto verzi Hamáček. "Míla Vršovec je starej kamarád ze Stodu, chodili jsme spolu do školy. Přebral mi holku a kvůli tomu jsme se taky poprali. Já ho praštil první, protože jsem pruďas. Já jsem totiž vyučenej řezník a mám zdravý sebevědomí."
"Odkdy se důstojník pere ve veřejné místnosti jako nějaký pacholek o posvícení?" zaburácel major. "Vaše prapodivná životospráva vás neomlouvá. Po pivě s rumem může člověk udělat ledaco, ale nikdy nesmí zapomenout na to, že má na ramenou zlaté hvězdy! Ty jsou určeny pouze elitám a prověřeným jedincům. Vy jste si vůbec neměl s tím vojínem sedat k jednomu stolu! Tohle bratříčkování s prostými vojíny nám mají sovětští soudruzi velice za zlé!"
"Když já měl radost," vzdychl poručík, "že zase vidím po dlouhý době někoho ze Stodu. Já tam nebyl už přes rok. Udělal jsem chybu a dostal jsem za to od velitele útvaru domácí vězení! Také jsem uzavřel hodnotný socialistický závazek. Budu se svou rotou sbírat kolem kasáren starý šrot."
"To je v pořádku," přikývl prokurátor, "ale jde o to, zmáčknout pořádně toho buržoazního násilníka Vršovce. Napadnout představeného, to je vážná věc! To si nesmí dovolit ani prověřený dělnický kádr z Nové huti Klementa Gottwalda!"
"Jenomže on mě nenapadl! Já jsem napadl jeho! Přímo jsem mu ubalil jednu do nosu!"
"Na to byste měl hodně rychle zapomenout, soudruhu poručíku," radil mu Bejšovec. "V zájmu naší vítězné revoluce. Naskýtá se nám jedinečná příležitost výtržníka Vršovce skřípnout. Jeho kádrový posudek je totiž jeden z nejhorších, jaké jsem kdy četl. S tím to v žádném případě dobře nedopadne. Přes svůj mladý věk je Vršovec zavilý třídní nepřítel, kterého je třeba důrazně poučit o naší síle. Já ho naučím, prevíta, mlátit nám důstojníky! To by tak hrálo! Taková buržoazní veš se musí před naším důstojníkem plazit po břiše!"
"Ale…"
"Jaképak ale? Mám k dispozici věrohodného svědka, číšníka U štoudve. Je to dobrý soudruh, který ochotně potvrdí, že vás vojín Vršovec zákeřně udeřil první. Při jeho třídním profilu mu můžeme přišít celou řadu paragrafů. Z toho se nevykroutí! Kdoví co tím útokem zamýšlel!"
"Prali jsme se kvůli holce," trval na svém Hamáček, "a první ránu jsem mu dal já. S tím se nedá nic dělat, to je hotová věc!"
"Rozmyslete si to, člověče," zahřímal prokurátor, "a hlavně se vzpamatujte! O co vám vlastně jde? Abyste kryl podvratného elementa, kterého akční výbor vyloučil z vysoké školy? Uvědomujete si, že takovým přístupem vlastně nahráváte reakci? Vždyť vy chcete likvidovat výdobytky Vítězného února! Pomyslete na soudruha Gottwalda! Ten se jinak dovedl vypořádat s reakcí!"
"Když já jsem ho praštil první!"
"Podívejte se, uděláme to takhle," navrhl Bejšovec. "Protože jste obdržel několik silných úderů do hlavy, nic už si z té rvačky nepamatujete. To je přece logické. Všechno dosvědčí očitý svědek a vy se vyhnete křivé výpovědi. Můžete mlčet a kousat si nehty. Vršovce zmáčkneme na základě toho, co vypoví číšník. A ten bude vypovídat tak, jak je povinen svému revolučnímu svědomí."
"Kdepak, to by nešlo," zavrtěl hlavou Hamáček. "Míla je v tomhle směru nevinnej a čistej jako slovo boží. Na tom musím trvat. Jinak bych si připadal jako kdo? Jinak bych si připadal jako vyloženej gauner!"
"Víte, co jste, soudruhu poručíku? Jste primitivní nevzdělanec," zařval prokurátor, "který neví, co je to správný třídní pohled. Jste politický analfabet a totální zabedněnec! Bráníte dělnické třídě, aby prosadila své zájmy a zdůraznila hegemonii proletariátu. Ale tohle vám jen tak neprojde, soudruhu poručíku! Následky, které vyplynou z vašeho negativního postoje a zjevné neochoty pravdivě svědčit, si přičtěte sám! Můžete odejít! Pokud byste si to rozmyslel a šel do sebe, zatelefonujte mi, ale nejdéle do tří dnů. Po této lhůtě vás definitivně odepisuji a zběhovi bude v armádě lépe než vám! Zklamat můžete ženskou, ale nikoliv rodnou stranu!"
9.
Krátce nato byla poručíku Hamáčkovi div ne před nastoupenou jednotkou z tornistry odebrána maršálská hůl. Jeho představení dospěli k nezvratnému názoru, že opilec a rváč, který nadto projevil neochotu spolupracovat s prokuraturou při likvidaci škůdců, nemůže nadále velet bojovým jednotkám. Nejenže nebude v dohledné době povýšen, ale musí počítat s převelením k PTP, čili k pomocným technickým praporům. Tohle Hamáčka dost zdrtilo. Dokonce natolik, že uvažoval o odchodu do civilu.
"To bych vám rozhodně neradil, Hamáček!" varoval ho velitel útvaru. "Ze strany a důstojnického sboru se nevystupuje. To prostě nelze! Odtamtud vás mohou nanejvýš s potupou vyhodit! Raději to nepřivolávejte! Když vás to potká, nebude vám veselo. Se zrádci a odrodilci se u nás nikdo nemazlí. Nekalé živly vykopneme za pochodu. Buďte rád, Hamáček, že vás dosud za rozkladného elementa nepovažujeme. Naopak jsme ochotni vám poskytnout novou šanci. Vy jste totiž k velitelské práci u pétépáků jako stvořený. Máte zvučný a silný hlas, který vzbuzuje respekt, jste dělnický kádr a předpokládáme, že v sobě chováte nenávist k vykořisťovatelům. U pétépáků slouží právě vykořisťovatelé a jejich lokajové. Budete mít příležitost na ně výchovně působit. Pokud je nepřevychováte, alespoň je donutíte k překonávání pracovních rekordů. Naše lidově demokratická republika je postavena na poctivé práci dělníků, rolníků a pracující inteligence. Nikdo nesmí stát opodál, jak píše soudruh Majakovskij. Na vás bude, Hamáček, aby nikdo z proradných třídních nepřátel nestál opodál! To se netrpí, ale trestá! Proto vám upřímně radím, abyste nedezertoval od svých povinností. Pevně doufám, že vaše konečné rozhodnutí bude kladné!"
Doufal správně. Poručík Hamáček neměl o další životní komplikace zájem a ještě téhož dne stáhl svou ukvapenou žádost o propuštění do civilu.

To jsem to dopracoval, zhodnotil svou dosavadní kariéru. A to jsem snil o vojenských přehlídkách, při kterejch budu předávat co? Při kterejch budu předávat hlášení samotnýmu ministru národní obrany Alexeji Čepičkovi! Teď je ze mě pohůnek, s kterým si nikdo v hospodě nedá frťana! Pokud ho ovšem nezaplatím. Hlouběji jsem už klesnout nemohl!
10.
Jaruš přijala zprávu o manželových vyhlídkách do budoucnosti s naprostým nepochopením. Ječela, že ji bylo slyšet až do sousedního činžáku. Obvinila poručíka z neschopnosti, hrubiánství a chrapounství. Znovu mu zdůraznila, že je z vážené citolibské rodiny a snila o mnohem atraktivnější budoucnosti.
"Měla jsem k tobě nedůvěru od samého začátku," tvrdila, "protože chlap, kterej pije pivo s rumem a potom znásilňuje ženský, to nemůže daleko dotáhnout. Tobě to hrubiánství koukalo z očí už v Lounech. Nechtěla jsem o tobě ani slyšet, ale tatínek říkal, že se usadíš! Pěkně ses usadil, jen co je pravda! Ani v armádě tě nechtějí, a že jsou tam všelijací gauneři!"
"Neodcházím z armády," opravil ji Hamáček, "ale odcházím na důležitý úsek k pracovním jednotkám. Ty jsou z hlediska budování socialismu velice potřebný. Převelujou tam schopný velitelský kádry, a proto vybrali mě! Vědí, že se dovedu s reakcí servat!"
"To určitě!" nevěřila. "Ale jestli si myslíš, že tě budu poslušně následovat všude, kam tě pošlou, to se teda mejlíš! Já se z Pardubic nehnu! Tenhle byt nám zařídil tatínek a mě odtud nikdo nedostane. Tolik tě zase nemiluju! Jeď si někam na zapadlou vartu, ale beze mě! Já se nezakopu v zavšivenym hnízdě na konci světa!"
"Mluvíš, jako by existovaly jenom Pardubice," zlobil se. "Cožpak nejsou i jiná města? A daleko krásnější ? Třeba Mariánské Lázně, Poděbrady…"
"Nebo Havířov," ušklíbla se. "Karviná! Sto roků v šachtě žil, mlčel jsem!"
"No vidíš, jak se vyznáš v zeměpise," pochválil ji. "Lidi, jako jsme my, se uplatněj všude! Dostaneme novej byt, budeme žít na úrovni, uvidíš, jak se společensky prosadíme!"
"Se mnou nepočítej !" rozhodla se. "Leda by tě přeložili do Prahy nebo do Žatce. To bych ještě byla ochotna přimhouřit oči."
"Co si to vymejšlíš?" sténal. "Musíme jet tam, kam mě strana a armáda pošlou! Vybírat si nemůže ani náš plukovník, natož já! Ochotně se podrobím jakémukoli údělu, ale potřebuju co? Potřebuju ženskou a rodinný zázemí. Co kdybysme, Jaruš, bydleli v Sovětským svazu? Poslali by nás z Moskvy na Sibiř, třeba až z Kyjeva a museli bysme držet hubu!"
Nepochodil. Jaruš byla neoblomná a lpěla na Pardubicích. Nepovolila, ani když jí následujícího dne oznámil, že je převelen na Zelenou Horu u Nepomuku.
"To je blízko Plzně," vykřikoval, "a to je můj rodnej kraj! Když se to tak vezme, mám vlastně kliku! Jestli se mnou nechceš jet, děláš velkou chybu. Protože Plzeňáci jsou co? Plzeňáci jsou nejlepší lidi na světě! Jaruš, rozmysli si to! V Nepomuku jsou slavný poutě a za hodinu seš ve velkoměstě. Takový nákupy, jako jsou v Plzni, tady nemáš. A těch biografů!"
"Mluvíš o biografech," syčela, "a myslíš na putyky. Proč já bych se měla stěhovat z města perníku do města chlastu? Řekla jsem, že se odtud nehnu a na tom taky trvám!"
Poručík po těchto rozhodných slovech nemohl učinit nic jiného než bezmocně vzdychnout. Učinil tak nejméně devětkrát, ale nevykřesal ani špetku soucitu. Odcházel z Pardubic jako opovrhovaný vyděděnec, který nemá nárok na jediné vlídné slovo.
Dobře mi tak, řekl si posléze. Kdybych zavařil Mílovi, moh jsem dostat třetí hvězdu a dělat zástupce velitele praporu. Jenomže za blbost se co? Za blbost se platí!

Meziseknutí 3.
"Když se na všechno dívám ze zornýho úhlu dneška, Kefalín," řekl Hamáček, "tak jsem měl zůstat u masa. V tom jsem byl stoprocentní odborník. Ale mě strašně lákala vojna. Už jako kluk jsem si odmítal hrát na tátu s mámou nebo na doktora, ale chtěl jsem bejt kapitánem, generálem, nebo dokonce maršálem. Potíž byla v tom, že mě nikdo z kluků nechtěl poslouchat, hlavně ne ten vzpurnej lempl Míla Vršovec. Když jsem se prohlásil za vojevůdce, on řekl, že je maršál a velitel celý armády. Pořád jsme se prali, protože mi žádnou facku nezůstal dlužen. Bez problémů jsem velel, jen když měl spalničky. Ale už tehdy jsem se naučil krásně hulákat, což se mi v budoucnosti co? Což se mi v budoucnosti hodilo. Tenkrát jsem byl úplně zblázněnej do uniforem. Abych na sebe mohl nějakou natáhnout, dal jsem se ve čtrnácti kam?"
"K armádě spásy," hádal Kefalín.
"Ta u nás nebyla. A taky jsem nebyl pobožnej. Fotr vystoupil z církve, protože ho pan farář při náboženství tahal za uši."
"Tak ke skautům."
"Tam se dal Míla Vršovec. Knoflíky s liliema nosil i u poklopce. Já jsem si zvolil hasiče, protože nacvičovali přípravu na zdolání požáru a lidi se na to chodili dívat. Takovou parádu, jako byla u nás ve Stodu, jste, Kefalín, ještě neviděl. Náš velitel Bača říkával: Mládenci, však my se jednou dočkáme! Bude hořet pivovar nebo škodovka a my vstoupíme do dějin jako hrdinové. Zdoláme požár jako princ Bajaja devítihlavýho draka! Hasič je pilíř společnosti a záruka její prosperity. Každej vzdělanej občan si hasičů váží a nezesměšňuje je. Když někdo pokřikuje na fotbalisty, že jsou hasiči, tak uráží elitu národa! Je to, jako by plival po vlastní matce! My nejsme kašpaři, ale bojovníci proti strašlivým zákeřným živlům. Všem to ukážeme, jen co dostaneme rozhodující příležitost! - Tuze jsem si Bači vážil a moc nechybělo, abych kvůli němu nezapálil nějakej důležitej objekt. Kdybych se k tomu odhodlal, naše jednotka by se stoprocentně vyznamenala. Ale dobře že jsem to neudělal! Já byl tenkrát takovej fanatik, že bych zaručeně co? Ze bych zaručeně uhořel. Zůstala by po mně akorát sekyrka!"

"To by byla nádherná smrt," mínil Kefalín. "Měl byste nádhernej pohřeb a dostal byste vysoké hasičské vyznamenání! Nějakou měděnou placku, na který by byla vyrytá stříkačka nebo vysoko šlehající plameny!"
"A požárníci by pak to vyznamenání zrušili!" mávl rukou Hamáček. "Předúnorový zásluhy nebyly vzaty v úvahu. Akční výbor se s nikým nemazlil. Samotnýho Baču pak ze sboru vyhodili, protože prej s nasazením života zachraňoval buržoazní majetky! Přitom shořely v tý době akorát dva stohy a z těch byl popel dřív, než jsme tam dojeli!"
"No alespoň se nezkomplikovala vaše cesta do armády," řekl Kefalín. "Nevím, jak jste obstál coby hasič, ale jako důstojník jste patřil k perlám! Vy jste už tenkrát našel svou smysluplnou identitu!"
"To víte, snažil jsem se," přikývl skromně poručík. "Hlavně když jsem sloužil jako základňák. Chtěl jsem se dostat do pédéešky a taky se mi to podařilo. To byla vojna, Kefalín! Uvědomělá kázeň, fyzická kondice - já to žral jako kůň oves! Padal jsem do bláta, plazil se a nejlíp házel handgranáty. Každou chvíli mě velitel pochválil a pédéešku jsem ukončil jako desátník základní služby. Když mě dali k jednotce, dělal jsem vojákům vojnu jako řemen. Říkali mi "ten zkurvenej pérák ze Stodu!"
"To si dovedu představit," řekl Kefalín. "Občas jste nás pěkně buzeroval i jako poručík. Měl jste na to obrovský talent."
"To už nebylo ono," řekl Hamáček, "protože u pétépáků jsem se cítil ukřivděnej, poplivanej a neprávem znehodnocenej. Řvát na štáckriply není žádnej požitek. Na takovou práci bych si troufnul i v civilu. Kdybych dělal mistra na jatkách, tak by si mě lidi víc vážili a navíc bych mohl krást co? Navíc bych mohl krást maso jako Lojza Čepičář. Já jsem se, Kefalín, nedal na vojnu nalejt proto, abych hlídal pracovní síly, ale proto, že jsem miloval armádu jako takovou. Vojna byla pro mě to samý co pro biskupa kostel. V noci se mi zdálo o válce a o tom, jak se vrhám na nepřátelskej bunkr, abych zalehl střílnu kulometu!"
"Byl jste ušlechtilý romantik," hádal vojín v záloze.
"To je ten správnej výraz! Byl jsem ušlechtilej romantik! Když jsem viděl, jak elitní jednotka pochoduje na nádvoří a zpívá Přes spáleniště, přes krvavé řeky, tak mi okamžitě vhrkly slzy do očí. Já jsem lítostivej člověk, kterej se klidně rozbrečí i na pohřbu člověka, kterýho vůbec nezná. Ale to není nic proti pochodu padlejch revolucionářů, slavnostní přísaze nebo celostátní spartakiádě! Už jsem vám říkal, že jsem seděl u televize přilepenej k obrazovce a bulil jak malý batole. Já jsem tvrdej, ale taky měkkej. Tvrdej jsem byl, když jsem cepoval podřízený, ale měkkej, když jsem viděl ty krásný výsledky uvědomělý kázně. To nejhodnotnější, co může civilizace lidstvu přinést, je vycvičenej voják! Proto jsem dal přednost armádě před řeznictvím. Pro tu nádheru, kterou na jatkách neuvidíš. Vy to, Kefalín, nedovedete pochopit, protože jste prašivej civil, kterej si z vojenský nádhery dělá srandičky. Já jsem vždycky zbožňoval velikí vojevůdce, jako byli Žižka, Stalin, Bohdan Chelčický nebo Fidel Castro. Ale Lenin mi k srdci nepřirost, protože nikdy nevoblík uniformu a byl mrňavej a paťchal. K malejm lidem mám odjakživa nedůvěru a na vojně bych je pro jistotu nepovyšoval. Oni pak nevědí roupama co dělat a buzerujou ty velký. Ale to není moje věc, já do toho mluvit nebudu. Ať si klidně velí armádě malej Dobrovskej, moje armáda to není! Já jsem byl rozenej velitel, skoro bych řekl od Pánaboha, Kefalín, ale neměl jsem životosprávu. Důstojník a vrcholovej sportovec musí mít vzornou životosprávu, jinak to co? Jinak to daleko nedotáhne! Já jsem to mohl dotáhnout, budu hodně skromnej, alespoň na kapitána. Samozřejmě u bojovejch jednotek. U pétépáků bych klidně zvládnul odloučenej prapor, ne-li divizi. Ale člověk všechny svý smělý plány uskutečnit nemůže, a to proč? Protože je pouhej smrtelník a neví, o koho se opřít. Já jsem se v tom motal jako slepej na kolejích. Armáda mi nedala možnost vyniknout a to jsem, Kefalín, velice těžce nesl. Já jsem se cítil zneuznanej a ukřivděnej. Když vidím, že jiný, ještě blbější než já, šli do penze jako plukovníci, tak mám pořád v sobě pocit hořkosti. To vy, Kefalín, nemůžete znát, protože nemáte naše vojenský srdce."
"Bohužel," řekl Kefalín. "Asi jsem tím pádem o hodně přišel."
"To je povaha člověka," děl Hamáček, "a za to vy nemůžete. Jste jinej typ. Ale tak neukázněnej a línej jste bejt nemusel. Někdy se mi z vás chtělo blít. Kdybysme se spolu setkali u bojovejch jednotek, tak bych z vás vycvičenýho vojáka udělal! Ale v Nepomuku už jsem neměl ten správnej elán a taky jsem přestával bejt uvědomělej. Život se mnou zatočil, takže jsem byl kde? Takže jsem byl v…"
"Na dně," zachránil to Kefalín.
"To je moc pěkně a výstižně řečeno," pochválil ho poručík.
"Člověk nemusí bejt sprostej jako dlaždič a přitom je to skoro to samý. Byl jsem opravdu dočista na dně, ale v hloubi mý duše dřímal vždycky opravdový voják. Někdy se projevil i za pultem, když jsem řval na zákazníky, který mi vošmatávali maso. Ale to nebylo ono! Málo platný, člověk nemůže mít všechno! Kefalín, věřte tornu, že u bojovejch jednotek bych vám udělal vojnu jako co? U bojovejch jednotek bych vám udělal vojnu jako řemen. A bylo by to pouze pro vaše dobro!"
"To jistě," přikývl Kefalín. "Pořád mi ve výchově něco podstatného chybí. Mám dojem, že jsem hodně zanedbal na vojně."
"No vidíte!" zářil Hamáček. "Lempl dokáže ledačím proklouznout, umí se vyhnout povinnostem, oblafnout náročnýho velitele, ale pak si uvědomí, že si vlastně co? Pak si uvědomí, že si vlastně uškodil. To je váš případ, Kefalín! Kdyby vypukla třetí světová válka, byl byste namydlenej a nedoved byste se v bojový vřavě orientovat. Máte veliký štěstí, že třetí světová válka nevypukne. Ačkoliv, kdo ví? Mně se to ovšem taky už netýká, protože jsem již pokročilýho věku. Já bych si moh dát akorát pásku na rukáv a honit dědky s bábama do krytu. A řvát na ně, aby nepropadali panice. Jinak už jsem v případě války nepotřebnej."
"Ale v době míru si vedete čile," pochválil ho Kefalín. "Takhle dobrý hamburgery jsem ještě nejed."
"No vidíte," culil se poručík. "To je tím, že si dovedu vybrat správný maso. Nejsem pouliční prodavač, nýbrž co? Nýbrž profesionál! Amatérům a diletantům jsme odzvonili na Václavským náměstí klíčema. Teď přijdou ke slovu stoprocentní odborníci a uvidíte, jak se to pohne dopředu! Podnikatelé jsou totiž téměř tak důležitý a potřebný jako vojáci! I když

uniforma je uniforma a šarže je šarže. To se nedá ničím nahradit. Demokracie je krásná věc, ale člověk se v ní bojí zařvat. Kázeň hapruje a nikdo se nikoho nebojí. Já kolikrát podávám zákazníkovi přes pult hamburger, přívětivě se usmívám, ale v duchu si říkám: Máš, parchante, utrženej knoflík od košile a šlajfku máš nakřivo! Boty jsou nevyčištěný a potřeboval bys zajít k holiči. Na vojně bych tě zjebal, že bys byl takhle maličkej. Jenomže máme demokracii, a tak mi do tebe nic není. Máš kliku, prevíte!
Ale jinak má demokracie velkou budoucnost. Jenom nesmíme připustit, aby jí někdo zneužíval. Kolikrát si říkám, že bych se do nějakýho ozbrojenýho spolku na ochranu demokracie docela rád přihlásil!"

Sekyra čtvrtá
Na šikmé ploše
1.
V Citolibech připravoval tatík Palabán další slavnou svatbu. Bylo už na čase. Nadporučík od kontrarozvědky byl povýšen na kapitána a snil o závratné politické kariéře. Majoři i plukovníci se před ním třásli, neboť v něm viděli prodlouženou ruku samotného Stalina. Nadějný důstojník byl ostrý jako břitva a ustavičně se kolem sebe podezíravě rozhlížel. Všude tušil zradu a temné imperialistické síly. Je třeba je popadnout za chřtán dříve, než nám rozvrátí republiku.
Kapitán se jmenoval Raška a v jednom kuse se zakaloval. Byl příkladně ostražitý a bdělý, přičemž podezíral i vlastní matku, která netrefila ani na záchod. Ale v době rozhodující bitvy dvou světů je třeba důkladně prověřit každého. Raška měl povahu zmije útočné, o níž zoologové tvrdí, že zlostně chňapá po vlastním stínu.
Proto to starý Palabán neměl lehké. Dostat Rašku do rodiny byla práce obtížná a vysilující. Raška si nemínil sňatkem pokazit skvělý kádrový posudek a pídil se po všem, co by mu mohlo uškodit. Největší překážkou pro jeho čisté bolševické svědomí byl poručík Václav Hamáček.
"Ten ožrala je schopen učinit v budoucnosti cokoliv," tvrdil, "co poškodí dobrou pověst celé rodiny. Můj spolužák Mihulka, který absolvoval s výtečným prospěchem vojenskou akademii, poblil v Kyjevě na recepci sovětského generálporučíka a ponese to s sebou celý život. Jeho manželku odvolali z místa ředitelky rybárny a syn má veliké potíže se studiem na gymnáziu. Měl před sebou skvělou kariéru a teď kvůli jednomu poklesku neví, co s ním bude dál. Jestli mu soudruzi odpustí, či nikoliv. Taková je doba a my si na její náročné hodnocení musíme zvyknout. Nežijeme ve vzduchoprázdnu a musíme bedlivě sledovat, co se děje v našem nejbližším okolí. A já vám říkám, že ožrala Hamáček může celou rodinu přivést do neštěstí. Ten člověk je schopen udělat cokoliv! Nemám nic proti soudruhu Palabánovi, který svědomitě spolupracuje s Bezpečností, miluji jeho dceru, ale obávám se vstoupit do rodiny, ve které je i ten zrzavý ochlasta."
"Seš proti Vendovi zaujatej," mínil Palabán, "ale on ty maléry věčně dělat nebude. On z toho vyroste! To bys ani nevěřil, jak je dobrosrdečný!"
"Hlavně je nevyzpytatelnej," vrčel kontráš, "a jestli je dobrosrdečnej, to mu jen přitěžuje. Socialismus nepotřebuje dobrosrdečný komunisty."
"Jak tak koukám," změnil tón Palabán, "ty bys z tý svatby nejradši vycouval. Říká se, že pokukuješ po holce poslance Kotáska. Ale to pusť z hlavy, kamaráde. Naši Marcelu jsi přivedl do jinýho stavu a nemysli si, že ji necháš v hanbě! To bych všude rozkřičel tak hlasitě, že bys dopad ještě hůř než Venda Hamáček!"
Kapitán Raška se zarazil. O Marcelině těhotenství neměl ani potuchy. Marcela ostatně taky ne. Ale tatík to rozjel. Hrál o rodinnou čest a v tom se mu nikdo nevyrovnal. Raška pochopil, že by se mohl ocitnout na velice tenkém ledě.
"Tak dobrá," přikývl ponuře, "uděláme tu svatbu co nejdřív! Ale Hamáček sem nesmí, protože to je hulvát, a na naší rodinné fotografii pro něj nebude místo!"
2.
Jaruš nepovolila a trvala na svém. Pardubice se jí zalíbily natolik, že o Nepomuku vůbec neuvažovala. Vidina třípokojového bytu v domě postaveném pétépáky pro důstojnické rodiny ji nijak neokouzlila. V stěhování viděla potupu a prskala, jako by ji chtěli vyhnat do zemljanek.
"Kašlu na pétépáky i na Nepomuk!" prohlásila s veškerou rozhodností. "Co bylo dobré pro svatého Jána, není dobré pro mě! Nebudu se pořád stěhovat jako nějaká komediantka! Tady se mi líbí a tady taky zůstanu!"
Hamáček přijal manželčino stanovisko s naprostým nepochopením. Byl přesvědčen, že rozdělení domácnosti jeho beztak značně rozkolísanému rodinnému životu neprospěje. Ještě více ho ale znepokojovalo, že nebude-li připoután k nepomuckému útvaru bytem a manželkou, dojde pravděpodobně k jeho brzkému přeložení na místo mnohem nehostinnější. Pétépáci měli svá pracoviště i ve zcela odlehlých vesnicích, ba dokonce na nehostinných, nevlídných samotách, kde si ani důstojníci mnoho radostí neužili. Ale o tom bylo lépe se před chotí vůbec nezmiňovat. Ta dostávala záchvaty vzteku i při představě stěhování do celkem líbezného městečka.
"Když ženská zůstane bez dohledu," mumlal nespokojeně Hamáček, "začne se dříve nebo později kurvit. Taková je zákonitost přírody! Navíc mám dojem, že už jsi s tím začla teď i s těma povedenejma kamarádkama. Máš štěstí, že jsem tě ještě nenačapal při činu! Já jsem pruďas, mám smysl pro rodinnou čest i mužskou hrdost a v takovym případě bych se co? V takovym případě bych se neovládnul! Kdybych se náležitě rozkatil, skončila bys na chirurgickém pavilónu a mohla bys tam zpytovat svý temný svědomí!"
Na Jaruš tato výhrůžná slova zapůsobila jen zcela nepatrně. Odvětila, že není bezprávný otrok, ale rovnoprávná socialistická žena. Neodpírá svému muži manželské povinnosti, ani když je vymáhá ožralej jako doga, ale na druhé straně je také pravidelně vyžaduje. Na to má svaté právo. Jestliže ji hodlá manžel zanedbávat, bude se chovat podle toho. Sexuolog Bulíček tvrdí, že sexuální zdrženlivost bývá příčinou četných neuróz!
"Ty náno!" popudily její úvahy Hamáčka, "vzala sis důstojníka československý armády, kterej má povinnosti nejen k

tobě, ale k celýmu socialistickýmu táboru. Když budu jak odkopnutej sirotek sloužit v Nepomuku, nemůžu bejt každou chvíli v Pardubicích. Podívej se na mapu, ženská nevzdělaná! Ale když už jste mě s fotrem uhnali, tak bych nechtěl mít parohy, s kterejma bych neprošel dveřma! Hamáčkové bejvali ostražitý a bdělý už za kapitalismu a moje máma byla pro pouhý podezření bita kostí od šunky!"
"A co ty?" zakvičela. "Já tu budu žít jako jeptiška, zatímco ty povedeš starej, prasáckej život! Neříkej mi, že nebudeš vytloukat putyky v širokym okolí! Seš kanec bez jakýkoliv morálky! Ani ta socialistická ti nevoní!"
"To mám luštit křížovky?" zeptal se dotčeně. "U důstojníka se předpokládá mužný, razantní chování. Jsem temperamentní člověk, a proto jste mě rafinovaně chytili do manželskýho chomoutu. Kdybych si nalepoval do alba známky, tak by se vaše rodina nestala obětí znásilnění. Ty by ses nikdy výhodně neprovdala! Ještě dneska bys hledala v Citolibech vhodnou partii!"
"Já jsem se výhodně provdala?" divila se Jaruš. "Kdybych věděla, jakej seš dobytek, vzala bych si raději hluchoněmého Vénu, kterej v Lounech opravuje šicí stroje. Já jsem si myslela, že máš nějakou ctižádost a zamíříš k nejvyšším metám! Kdybych tušila, že seš jenom brutální primitiv, kterej manželský povinností plní ledabyle a místo toho se upíjí k smrti, tak jsem se ti vyhýbala jako čert kříži! Co z toho mám, že jsem důstojnická panička? Akorát ten kvartýr v Pardubicích, o který se nenechám připravit, ani kdybys přede mnou klečel na kolenou! To Marcela chytla jinší rybu! Raška bude brzy fízl v celostátním měřítku a ty, mamlase, nepráskneš ani zjevnýho diverzanta!"
3.
Velitel odloučeného pétépáckého praporu na Zelené Hoře major Haluška, zvaný Terazky, přijal poručíka Hamáčka téměř s odporem.
"Súdruh poručík," řekl z výše svých dvou metrů, "znal som vela pijanov, ktorí si v putykách porozbíjali papule. Keď bob treba, všetkých som nakopal do riti aj s majstrom republiky vo váhe polotažkej! Tuná se ale prat nebuďte, lebo vám povyrádžám všetky zuby! Pili stě rum, lebo domácú slivovicu?"
"To byla taková nešťastná náhoda," vysvětloval poručík. "Trochu jsem se nechal unést. Pivo s rumem v tom hrálo zcela nepatrnou úlohu."
"Něpatrnú?" podivil se major. "Napísali mi o vás dlhý román. Ako o Jánošíkovi. Vietě, kto to bol Jánošík? Poznátě slavného Juro Jánošíka? Nášho velkého hrdinu?"
"Ovšem!" zařval Hamáček. "To byl ten, co ho nespravedlivě oběsili!"
"Aj Slanského obesili," upozornil ho vládce Zelené Hory, "ale to bol sionista. Vietě, kto sú sionisti?"
"Je to židovská odnož amerických imperialistů."
"Ste uvedomelý a to je dobre," přikývl Terazky. "Aj oholený stě! Dobre revetě. Nesnášam dostojníky, ktorí něrevú. Aj takí sú medzi nami, Hamáček, bohužial! Vojak, ktorý něreve ako krava, by mal robit provodca po cintoríně. Velitěl musí roznášat po kasárnách děs a hrodzu. Poverujem vás velením nad strážnym oddielom tuná na zámku. Súdruh poručík, nězklamtě moju doveru! Možtě odísť!"
Hamáček odešel a byl celkem spokojen. Terazky se mu líbil už proto, že okamžitě rozeznal jeho velitelské schopnosti. Starý frontový voják se nezapře! Zato další nepomučtí důstojníci, s nimiž se postupně seznamoval, mu příliš neimponovali. Jejich vojenské vystupování bylo nevalné. Politruk Ořech mu nahánět hrůzu svou nesmírnou utlachaností. Říkalo se o něm, že mluví v socialistických frázích i ze spaní. Po slavném únorovém vítězství začal manželku oslovovat ‚soudružko ženo' a k vžitému normálu se vrátil až na silvestra, kdy ozdobil jolku rudými květy a vítal dědu Mráze Internacionálou. Pak zařval z balkónu Ať žije Sovětský svaz! a přepadl přes zábradlí do závěje, kde nastydl.
Velice uvědoměle se tvářili i kapitán Honec a Domkář, kteří sloužili za protektorátu u vládního vojska, takže nebylo jasné, jestli se přes veškerou snahu a horlivost dočkají vojenské penze. "Soudruhu poručíku," varoval Honec Hamáčka, "materiál, s kterým budete pracovat, je strašnej! Hitler by se s nima nemazal! Kulaci, továrníci, diverzanti! Sem tam individuum, který pobodalo babičku a dostalo C.D. na hlavu. Dejte si na ně pozor, jinak vám někde v temným koutě uříznou palici i s brigadýrkou!"
Hamáček byl statečný muž a ničeho se neobával. Plně spoléhal na svůj uspokojivý fyzický fond. Teprve když přebral strážní oddíl se vším všudy, doslova propadl zoufalství. Zasténal, když zjistil, že z pušek nelze střílet a navíc nejsou náboje. Vojíni hlídali muničák, umístěný v zámecké kapli, ve kterém sice nebyla ani patrona, ale zato se zde povalovaly sešmajdané vojenské půllitry, zatuchlé prádlo a onuce. Také vojáci u vchodu a další ostraha mohli využít leda opasků, kterých armádní síly používaly zejména v četných hospodských rvačkách.
"Tohle není možný!" sténal poručík. "U hasičů ve Stodu jsme měli aspoň sekerky! Proč mám předstírat, že tahle banda loupežníků je součástí naší armády? Nebo k našim ozbrojeným složkám nepatřím už ani já? Všichni velitelé byli se mnou spokojeni a často mi slibovali brzké povýšení. Ale tady se budu v jednom kuse stydět!"
Naštěstí zde byl velký Terazky, zámecký pán, a ten se zcela přenesl přes krutou křivdu, kterou rovněž pocítil při převelení k pétépákům. Pochopil, že mu újma byla vynahrazena tím, že se stal doslova gigantem. Pochodoval pyšně chodbami zámku, vytýkal chyby, řečnil ve slovenštině, nad kterou Slováci lomili rukama, a snažil se ze všech sil vytvořit iluzi skutečné armády. Lépe řečeno všech armád, které za svého pohnutého vojenského života zažil.
"Súdruh poručík," nabádal Hamáčka s veškerou vážností, "strežte muničný sklad ako oko v hlave! Desiatnik Blecha tridsat metrov od granátov fajčil! Ohrozil celú Zelenú Horu! Niečo také sa nesmie opakovat! Keby něčo také zrobil voják v Hlinkovej gardě lebo v slavnej Červenej armádě…"
Sám ovšem klidně fajčil, i když se procházel středem přísně střeženého muničáku a hledal zde lenivé vojíny, kteří vyspávali zahrabáni do onucí. Vytahoval je z temných skrýší jako švábý z piva a děsil je vyhlídkami nejhorších kriminálů.
"Príděm aj v noci," vyhrožoval, "a beda temu, kto nebudě ostražitý a bdělý! Nězabudajtě, že imperialisti číhajú za

hranicemi! Počul som, že iba sto kilometrov od Nepomuka je fašistická Amerika!"
Hamáček posléze tuto hru na ostražité vojáky přijal a snaživě kontroloval strážné, jako by právě odcházeli do první linie. Moc to nepomáhalo, jelikož snaha nebyla oboustranná. Jednou při kontrole stráží zjistil, že dva vojíni nejenže nestřeží, ale vůbec nejsou v katastru zámku. Jako by se zčistajasna rozplynuli nebo byli odvlečeni nepřátelskými rozvědkami.
"Ježišmarjá!" křičel zoufale i výhrůžně zároveň poručík. "Tohle je dezerce uprostřed všeobecnýho ohrožení! Obranyschopnost armády je v prdeli! To je práce pro vojenskýho prokurátora! Takovej průšvih jsem na vojně ještě neviděl! Podplukovníka Šetela by v takový situaci klepla pepka!"
Velice se podivil, když se zčistajasna objevil usmívající se Terazky a otcovsky pravil: "Buďte úplne kludný, Hamáček! Nie je prečo revat. Tých súdruhov som si vypožičal, aby mi v Nepomuku obložili kúpelku."

Hamáček se zděsil, ale posléze si na takové jednání zvykl. I ostatní důstojníci si klidně vypůjčili strážného v plné pohotovosti, jestliže potřebovali řemeslníka nebo poslíčka.
Když jsme si hráli jako kluci na vojáky, napadlo poručíka, tak jsme si takovou nekázeň nikdy nedovolili. Jarda Lampář, na kterýho jsme jednou zapomněli, hlídal starý rezavý kamna až do půlnoci!
4.
Hamáčka to táhlo do Stodu, ale neodvažoval se tam zajet. Měl pocit, že v rodném městě má z ostudy kabát a že si i vrabci na střeše cvrlikají o tom, jak reprezentant dělnické třídy zklamal důvěru pracujících a nyní slouží u pétépáků.
"Soudruhu," těšil ho kapitán Ořech, "nesmíš nám zatrpknout! Ty přece víš hovno, kde tě světovej proletariát potřebuje! My jsme důležitější, než vypadáme! Bez nás by pracovní síly nepracovaly, ale flákaly by se, chlastaly, což nelze připustit! Víš, kolik pétépáci vytěží uhlí? Vyválcují plechu? Postaví staveb? Vykácejí lesů? Tak vidíš! Sami od sebe by na to nepřišli a neangažovali by se! Kdyby nebylo uvědomělejch důstojníků, tak by si ti syčáci váleli šunky! Chodili by na pivo a za ženskejma. Potřebujou kvalitní dohled a ten jim poskytneme! Musíš se tu cítit jako na přední výspě socialismu!"
To se Hamáčkovi přes veškerou snahu nedařilo, zvláště když protistátní elementy hledal po hospodách v sousedních vesnicích. Ti největší zvrhlíci se dokonce odvažovali i do Nepomuku, ačkoliv se zde mohli setkat i se samotným Terazkym. Naštěstí majora bavilo dívat se na prchající vojáky a kochat se jejich děsem. Jiné sankce obvykle nevyvozoval.
Pro poručíka byla tato část jeho povinností velice nebezpečnou a záludnou pastí. Vešel-li do kterékoliv hospody za účelem kontroly, všude podlehl alkoholickým nástrahám. Bylo mu žinantní nedat si aspoň oblíbené pivo s rumem. Když obrazil několik výčepů, byl jako dělo a na zámek se po točité cestě, příkře vedoucí vzhůru, vracel jen s velkými obtížemi. Sotva se trefil do široké brány a při kontrole stráží se dostával do nevhodných situací. Jednou dokonce seděl se strážným vojínem Fuksou na hromadě onucí, prozpěvoval si s ním píseň Co jste, hasiči, co jste dělali a vykládal, jak v Lounech znásilnil svou budoucí ženu. "Ta děvka se mi teď mrouská v Pardubicích," křičel, "ale já to tak nenechám! Budu se taky mrouskat, protože jsem co? Protože jsem důstojník naší lidový armády! Ten na sobě nesmí nechat štípat dříví! To by nebyl důstojník, ale padavka!"
Hamáček bydlel v podnájmu u vdovy Jahelkové. Na vojenský byt neměl nárok, neboť jeden ve vzdálených Pardubicích už vlastnil. Vdova Jahelková byla dobře vypadající padesátnice, která svého bývalého manžela rozhodně neoplakávala. Hovořila o něm jako o starém pobudovi, který jí zkazil život. Jahelka zemřel na otřes mozku, když se s kamarády v hospodě vsadil, že utrká berana. Dopadlo to ještě hůř, než když se před časem snažil ukousat vlčáka.
Vdova Jahelková našla v drsném podnájemníkovi zalíbení a začala ho systematicky svádět. Kroutila se jako zkušená hetéra a metala líbezné úsměvy. Zpočátku Hamáček odolával. Ale potom se vdova tajnými kanály ze Zelené Hory dozvěděla to, jakým způsobem se oženil, a její sebevědomí stouplo. Co podnapilý poručík vytlachal podřízeným, věděla nyní i ona. Začala vydírat. Nadhazovala, že by mohla vyprávět, jak ji pod vlivem alkoholu obtěžoval. Popřípadě i znásilnil. Takové tvrzení by mu jistě příliš neprospělo. A kdo by ubohé vdově neuvěřil, když o jejím podnapilém podnájemníkovi kolují takové řeči?
To musel Hamáček uznat. A tak jednoho večera, když se pořádně opil, znásilnil chtivou vdovu doopravdy. Ještě jí při tom nafackoval. Jahelkové se to kupodivu líbilo a trvala na opakování. Poručík na to posléze přistoupil. Zvláště když ječela, jako by jí šlo o život, a nazývala ho hnusnou zrzavou gorilou.
"Člověk nemůže mít všechno akorát," usoudil posléze, "zvlášť když nepatří do vybraný společnosti. Jahelková je sice už třicet let po maturitě, ale zase to není nějaká vykopávka. Až bude moje Jaruš v jejích letech, tak si ani neškrtne! Koneckonců, dopadlo to docela dobře, nemusím se doprošovat nějakejch nezralejch chuligánek a doma mám to, co jako mužskej potřebuju. Navíc nemusím tak často jezdit kam? Navíc nemusím tak často jezdit do Pardubic."
Jediné, co ho opravdu zlobilo, bylo důvěrné chování vdovy Jahelkové na veřejnosti. Zcela samozřejmě mu tykala a oslovovala ho Venoušku nebo Václavíčku.
"Musíš se ovládat," čílil se, "protože nejsem žádnej gigolo, ale důstojník. Venoušku mi říkala akorát maminka, dokud jsem jí při koupání nevykopl dva zuby. Pak mě oslovovala mizero, prevíte nebo pacholku!"
"Ale Venoušku," usmívala se vdova, "vždyť bych i já mohla být tvou maminkou a tak jenom napravuju to, co ona pokazila! Čistému vše čisté. Jestliže tě někdo pomluví, bude to špatný, nepřející člověk!"
Tykala mu samozřejmě i nadále, a jak se ukázalo, nijak mu tím neprospěla. Sobě ovšem rovněž ne. Milenecký svazek vzalo město na vědomí, ale příliš nakloněno mu nebylo.
Také politruk Ořech zlověstně pokyvoval hlavou. "Seš ženáč," upozornil Hamáčka, "a byl jsi poučen o zásadách socialistické morálky. Podívej se na soudruha Gottwalda: má tlustou soudružku manželku, ale je jí věrnej. Je to dobrá soudružka a to je to hlavní!"

5.
Poručík Hamáček nejen že velel strážnímu oddílu, ale jezdil i na kontrolu vzdálených pracovišť. Leckde ho doslova jímala hrůza, neboť na něco takového nebyl duševně připraven.
Nejproslulejší byl lesní lágr v Arnoštově, kde pétépáci těžili dřevo a lámali jeden pracovní rekord za druhým. O to se postaral poručík Čaliga, zběhlý farář a alkoholik nevídaných rozměrů.
Když přijel Hamáček přehlédnout Čaligovo hospodářství, měl hlavní aktér prokousnutou ruku a velice silně krvácel.
"Chcel som koňa naučiť piť rum," žaloval ponuře, "a toto mi zrobil! Nie to ušlachtilé zviera, ale hovado! Kusol ma aj pred troma mesiacmi, ked som chcel, aby fajčil lulku! Koň je neinteligentná kreatura! Mal som bernardýna, ktorý vedel fajčiť aj piť rum. Zomrel na cirhozu pečeně. Chcel som ho dostojně pochovať, ale zožrali mi ho cigáni!"
Čaliga měl nyní pouze koně, na kterém jezdil po lese kontrolovat svou jednotku. Jiným způsobem by to nezvládl, protože pracoviště bylo dost rozlehlé.
"Boha jeho!" zlobil se poručík, omotávaje si ruku ručníkem. "Takto ma kúsnuť ! Keby som ho nepotreboval, dal by som ho masiarovi do salámu."
"Proč nejdeš na ošetřovnu?" zeptal se vyjeveně Hamáček. "Takhle dostaneš otravu krve!"
"U Čaligy je ošetrovňa v lese," řekl lesní muž tvrdě, "a felčar musí robiť ako ostatný!"
Byla to krutá pravda. Proti veškerým předpisům vyhnal Čaliga na pracoviště všechny podřízené včetně dozorčího roty, staršiny a zdravoťáka. Samozřejmě i všechny i marody, kteří museli načerno pracovat za ty zdravé. Bylo to vykoumané. Čím víc nemocných, tím vyšší procenta naskakovala těm práce schopným. Pro Čaligu to znamenalo vysoké prémie a další litry rumu.
"Som starý pijan," tvrdil o sobě pyšně, "a naučím piť aj žížalu, ktorá sa predo mnú vyhrabe zo zeme. Nalejem ti, Hamáček, dobre?"
"Naleju si sám," vzal mu kontrolor z ruky zakrvácenou láhev, "ale do čeho?"
"Tam je volajaký hrnček," ukázal Čaliga na polici, a když se poněkud otřesený Hamáček s chutí napil, jen tak ledabyle dodal: "V noci doňho konám malú potrebu."
Hamáček nebyl estét ani netykavka, ale tentokrát se cítil opravdu dotčen. Měl co dělat, aby zběhlého faráře fyzicky nenapadl. Ale cítil, jak mu adrenalin v krvi prudce stoupl.
"Seš dobytek, Čaligo," pravil s odporem, "a přál bych si, aby ti kůň ukousl tu tvou vygumovanou palici!"
"Som preklatý človek," řekl Čaliga plačtivě, "ktorý zradil Pána Boha a ani do pekla ho nevezmú. Preto budem chlastat aj po smrti!"
"Jestli na tebe budu koukat ještě pět minut" zavrčel Hamáček, "tak se ze mě stane co? Tak se ze mě stane abstinent! Čaligo, jsem z tebe otřesenej a má alkoholická duše mi stoupá až do krku. Že takhle dopadnul farář, z toho mám jako dělnický kádr upřímnou radost, ale že tenhle hnusnej dobytek je taky důstojníkem naší lidový armády, z toho mě jímá hrůza!"
6.
Rotný Handl, velící odloučené jednotce v Horní Plané, byl usvědčen z lesního pychu. Chytal do drátěných ok spárkatou zvěř a sám si ji upravoval na několik způsobů. Bylo nutné ho odvolat. Ne kvůli spárkaté zvěři, ale proto, že se do jednoho z nastražených ok chytil poručík pohraniční stráže.
V Nepomuku tím vznikl problém, koho poslat do Horní Plané. Že se tam nikomu nechtělo, je celkem samozřejmé. Po poradě s kapitánem Honcem rozhodl sám Terazky.
"Hamáček," řekl, "som s vami spokojný. Iného dostojníka bych poslal do Hornej Planej za trest… Vy tam pojděte za odmenu."
"Sloužím lidu!" zasípal poručík a tvářil se, jako by mu právě vypálili zločinecký cejch.
"Stě tuná sám," vysvětlil mu Terazky, "a v Hornej Planej je prekrásná príroda. Ako u nás v Tatrách! Bože moj, kdě sú tíe časy, kedy som spadol zo skaly a nabil si papulu! Zajtra nastupujetě!"
Hamáčkovi tudíž nezbylo nic jiného než předat strážní oddíl četaři Vaněčkovi a jít do Nepomuku balit kufry, což se neobešlo bez nečekaných, leč pochopitelných překážek. Tou největší byla vdova Jahelková, která se odmítala smířit se ztrátou mladého, byť podnapilého milence. Její zoufalost neznala mezí.
"Venoušku," ječela hystericky, "já tě nedám! Seš jedinej výdobytek komunistickýho režimu, kterej mi byl přidělenej. Hned teď zajdu za tím vaším majorem a vznesu svý spravedlivý požadavky! Takhle se s lidma nesmí jednat, s tím už jsme přece skoncovali!"
"Měj rozum," chlácholil ji Hamáček. "Já se co nevidět vrátím. Jen co přijde na Zelenou Horu nějakej mladej schopnej důstojník od bojovejch jednotek. Chlap, kterej má potřebu se ukázat! To bude trvat nanejvejš pár týdnů. Zatím si nech ve středisku udělat nový vyndávací zuby! A taky dej potáhnout kanape, už jsem se dvakrát škrábnul o drát!"
Vdova byla pro radikálnější řešení, ale pak se přece jen dala umluvit. Naposledy se s ní Hamáček pomiloval, důkladně ji poštípal, že vřeštěla na celý Nepomuk, a vydal se do Horní Plané, aby zde vystřídal pytláka. Jako uvědomělý voják neměl na vybranou. Už jel v životě leckam, ale ještě nikdy tak nerad. Vzdálené místo ho děsilo. Věděl o Horní Plané poměrně málo. Snad jen to, že na tutéž melodii, na kterou vojáci zpívali Louny, Louny, vojna pro blbouny, zpívají neméně krásnou píseň Horní Planá, prdel zakopaná!
Vendo, máš smůlu, šeptal si, když se ve vlaku posadil k okýnku. Kdyby ses držel řeznický sekery, tak by se ti to nestalo! Měl jsi solidní řemeslo, a takhle jsi zblbnul! Nakonec tě zastřelí Král Šumavy nebo se utopíš v rašelině. A ve Stodu nad tebou jenom mávnou rukou! Andula možná ani nezapláče! Proč by taky plakala, má starostí až nad hlavu! Zatracenej život!
7.
Několik zpustošených dřevěnic po odsunutých Němcích přijalo nového velitele zcela lhostejně. Mužstvo bylo na

pracovišti kdesi v terénu a dozorčí roty vojín Rádl vypadal jako výběrčí od kolotoče po opici. Jeho neupravenost volala do nebe.
"Dozorčí!" zařval Hamáček. "Vy si myslíte, že jste na čundru? Já vás z toho vyvedu! Proč si nepřišijete knoflíky? Alespoň u toho poklopce, sakra!"
"Nemám nitě. V týhle díře se nic nesežene. Takovou prdel jste neviděl ani ve snách."
"Kde je staršina? Neříkejte mi, že tady nemáte ani zkurvenýho staršinu! To bych vám nesežral!"
"Někam zalez. Je takovej plachej a má rád zastrčený místa s blatouchama. My jsme vás totiž tak brzy nečekali."
"Voják má bejt připravenej, ať někoho čeká, nebo nečeká! To jste tak krátce na vojně, abyste to nevěděl?"
"Končím třetí rok."
"Tak ten čtvrtej načnete tak, abyste se stal chloubou naší lidové armády. Nijak mile se na to netváříte, ale já vám zvednu mandle! Co jste dělal v civilu?"
"Měli jsme mandl. Elektrickej."
"Ať byl, jakej byl," řekl spokojeně poručík, "je v prdeli. Domandlovali jste! Naše nová společnost nepotřebuje mandly ani Mandlový! Tím myslím tu Adinu, která oblbovala národ buržoazními kýči a chodila s Hitlerem."
"S Goebbelsem," opravil ho dozorčí ochotně. "A nebyla to Mandlová, ale Bárová. Křestním jménem Lída. Hrála například Maskovanou milenku."
"To není rozhodující," mínil nový velitel. "Dokonce je to podružný! My teď potřebujeme co? My teď potřebujeme usilovnou a poctivou práci. Každej se musí zapojit do budování lepšího světa, i kdybysme ho měli stáhnout z kůže! Nebo mu zkopat prdel dokulata! To platí i pro bejvalý majitele mandlu, jasný?"
"Jasný. Ale nejsou nitě."
"Nebuďte pesimista, dozorčí. Nitě nejsou, jehly nejsou, ale my kráčíme dál k světlým cílům. Nad všechno jsme povznesený, protože máme jasnej cíl a k němu se dostaneme i bez nití! Ten poklopec si aspoň zadrátujte, chlape nestydatej! Sakra, člověče, já mám hlad! Žral bych i hřebíky, ale radši bych si dal kus tlačenky. Nebo něco podobnýho. Takovej utopenec kdyby byl! Ani takovou cmundou bych nepohrdnul!"
"Byla by tu srnčí pečínka."
"Cože? Už zase pytlačíte?"
"Kdepak," popřel tuto možnost Rádl. "Akorát tu něco zbylo po soudruhu Handlovi, kterej tak nešťastně ukončil svý velitelský působení. Už to nestačil sežrat."
"Tak to sem dejte," svolil poručík, "protože hladovej velitel - žádnej velitel! Pytláctví samozřejmě odsuzuju a jakékoli zločiny u jednotky nebudu trpět!"
Lačně se zakousl do pečínky. "Sakra, dozorčí," zamlaskal, "tohle je dobrý! Přímo buržoazní lahůdka! Pivo by se někde nenašlo?"
Našlo se a Hamáček se s chutí napil.
"Když je člověk uvědomělej a najedenej," řekl potom, "může se cejtit dobře i v Horní Planý! I když se to nedá srovnat s pobytem v plzeňský restauraci. Jenže tam se zřejmě jen tak nedostanu! Cesta ke kultuře je zarubaná a ze mě se stane takový zvíře jako z Čaligy!"
8.
Po chvíli blažené siesty a hlasitého mlaskání se Hamáček přece jen rozpomněl, co je hlavní povinností velitele.
"Krucifix, dozorčí," zabublal netrpělivě, "ten staršina se propadnul do země nebo se nezřízeně ožral a teď někde vyspává za plotem. Tohle trpět nebudu! I nacucanej voják musí bejt svědomitej a plnit svý vojenský povinnosti. Kde se ten chlap toulá? Ten si šlape po štěstí, dozorčí, protože já dovedu bejt strašnej pes! Kdybych se tak dobře nenažral, tak už by to tady lítalo!"
"No," řekl snaživě Rádl, "taky by moh bejt na ošetřovně!"
"Co mu je?"
"Moh tam zajít na kontrolu ubikace a zakecat se se zdravoťákem."
"To jste moh říct hned. Vsadím se, že je načapám nad flaškou rumu, pokud už ovšem neležej kde? Pokud už neležej na podlaze. Alkohol je metla lidstva, dozorčí! Rum zničil tisíce lidí, kór když ho pili s pivem! Kde je ta posraná ošetřovna?"
Dle návodu se vydal k dřevěné boudě připomínající vlakovou zastávku mezi hvozdy. Nenechal se odradit a vpadl razantně dovnitř. Vzápětí stanul tváří v tvář vojínu Mílovi Vršovcovi.
"Člověče," vyrazil ze sebe překvapeně, "tebe taky potkám všude, i kdyby mě přeložili na Kamčatku! Co tady děláš?"
"Saniťáka," odpověděl klidně Vršovec a nezdálo se, že ho poručíkův vpád vyvedl z míry. "Já jsem slušnej člověk, tak se držím svýho kopyta. Na rozdíl od některých kvalifikovaných řezníků a uzenářů."
"Máš tady rum?" zeptal se Hamáček.
"Nemám. A kdybych měl, tak bych ti nedal. Zase bysme se mohli poprat. Ty seš strašně konfliktní člověk a já si taky rád bouchnu."
Hamáček se zašklebil. "Aspoň by to bylo do třetice všeho dobrýho. Ale já už se prát nebudu. Nic mi to nepřineslo a tebe jsem stejně nenapravil. Seš buržoust a buržoustem zůstaneš!"
Posadil se k rozviklanému stolu, zatímco Míla si udělal pohodlí na jednom z ustlaných lůžek. Chvíli rozpačitě mlčeli.
"Jezdíš do Stodu?" zeptal se potom Hamáček.
"Bez dovolenky?" podivil se Míla. "Tu mi nikdo nepodepíše, a když mě chytnou, napaří mi prokurátora! Já si teď, kamaráde, dávám bacha. Buržousti nemají na růžích ustláno."
"Blbost!" rozhodl poručík. "Seš otec a máš právo vidět svý dítě! Jen co seženu toho ožralýho staršinu, podepíšu ti dovolenku. Zejtra vyrazíš za synem!"
"Díky."

"To je samozřejmý. Co Andula? Zdravá? Píše ti?"
"Občas. Je pořád taková jednoduchá a roztomilá."
"To by mi vyhovovalo."
"Mně celkem taky."
"Tak si ji vem! Nebo chceš zůstat svobodnej? Ze svobodnýho chlapa se často stane rošťák!"
Vršovec chvíli mlčel. "A co když se mi povede pláchnout, Venco?" zeptal se potom.
Hamáčkovi to málem vyrazilo dech.
"Myslíš za kopečky?"
"Kam jinam?"
Tohle Hamáček polykal velice těžko. Jeho dělnicko-rolnické srdce přece jen ještě tlouklo pro socialismus. Opojení z Vítězného února nevyprchalo tak snadno jako pivo s rumem.
"Takovej krok by sis měl rozmyslet, Mílo," zavrčel. "Protože to je co? To je vlastizrada. Přísahal jsi, že budeš sloužit lidu, tak seš povinen to dodržet!"
"Mluvíš jak náš dělnický prezident."
"A kam půjdeš, když se ti to povede? Do cizinecký legie nebo do Svobodný Evropy? Spolčíš se s imperialistama, který připravujou novou světovou válku?"
"Myslíš, že jsou jenom tyhle dvě možnosti? Třeba dostuduju medicínu. Už mi toho moc neschází. Budu dělat doktora v nějakym slušným civilizovanym státě."
"Představuješ si život v kapitalismu moc růžově. Tady je bordel, ale nezaměstnaný tu nespějí pod mostem. Viděl jsi ten italskej film Řím v jedenáct hodin? Ten, co se v něm pod nezaměstnanejma holkama zřítilo schodiště? Takovej masakr tady nezažiješ! To by strana nikdy nepřipustila!"
"To mi ušlo. Zato vím, že v ostravskejch dolech už zařvalo pár pétépáků. O tom se ale filmy netočí. Jestli to nebude tím, že pétépáci nejsou lidi."
"Nebudu se s tebou bavit o politice, protože seš co? Protože seš politickej analfabet a neuvědomělej inteligent!" mračil se Hamáček. "Co bych měl říkat já? Oženili mě násilím, potupně mě vyhnali z armády mezi špinavý hrdlořezy a protistátní elementy a všichni se na mě dívaj skrz prsty! Mám dvě mizerný hvězdy a tři stranický důtky! Jednu dokonce s výstrahou! A stěžuju si? Stěžuju, ale uváženě. Protože lidový stát v společný frontě se světovým proletariátem je pro člověka určitá jistota. Před dělnickou mocí neutečeš, kamaráde! Ta si tě najde a rozdrtí tě všude. Už to nebude dlouho trvat a sovětský jednotky vstoupěj do západního Německa. Imperialisté budou namydlený a politruci zajistí a zlikvidují zrádce. Vzpomeň si, jak to u nás dopadlo s ruskejma emigrantama! Nebo s vlasovcema! Dneska zdrhneš a zejtra tě čapnou! Tenhle režim je, Mílo, neporazitelnej. Socialismus zvítězí v celym světě! S tím se nedá nic dělat! Jednou máme, co jsme chtěli, tak musíme držet hubu a krok!"
"Venco, nestraš," řekl nejistě Vršovec, "to by nad námi nesměl bejt Pánbůh!"
"Taky že není," mínil Hamáček, "nad námi je akorát velikej Stalin!"
Odmlčel se a dodal: "A teď ti podepíšu tu dovolenku, dokud si to nerozmyslím! Protože i to je závažnej ideologickej přestupek. Jednou jsme každej na jiný straně barikády, tak bysme se podle toho měli chovat. Mou povinností je odhalovat tvoje buržoazní ledví, a ne tě rozmazlovat dovolenkama. Jenomže mám měkký srdce a oba dva jsme kluci ze Stodu!"
9.
Než se poručík Hamáček mohl v Horní Plané náležitě prosadit a vtisknout jednotce pečeť své osobnosti, byl odvelen do Kaplice. Odtud do Vimperka, do Dobřan a zase zpět do Nepomuku. Opět se ubytoval u vdovy Jahelkové a připravoval se na další náročné vojenské úkoly. Z ničeho nic si také vzpomněl na zákonitou manželku Jaruš, která nyní prodávala v Armě.
Určitě mi nasazuje nejmíň obden parohy, soudil Hamáček, protože je co? Protože je vilná! Hlavně aby mi nedělala velikou ostudu. Ženská dovede manžela dokonale znemožnit a ohrozit jeho kariéru! Důstojnická panička by měla mít úroveň, ale to u Jaruš nepadá do úvahy. Přichází denně do styku se spoustou důstojníků a poddůstojníků, jakož i ztepilých vojínů, takže se asi moc zpátky nedrží. Kdyby aspoň nešla pod mou úroveň! Když se vyspí s kapitánem nebo s majorem, nebudu jí nic vyčítat. Málo platný, jsem pouhej poručík. Ale jestli se spustí s nějakým četařem z povolání, tak bude oheň na střeše! Něco takovýho by mě smrtelně urazilo. To bych řádil jako uzenář Stoklasa, když mu žena nasadila parohy s tovaryšem, který ani neuměl pořádně nacpat jitrnice!
"Tebe něco trápí, Venoušku," uhodla vdova Jahelková. "Buď moc pracuješ, nebo moc piješ. Nejspíš obojí. To tě vysiluje tak, že v jednom kuse vzdycháš. Ale obojí se dá napravit tím, že se necháš unášet vírem vášně. Láska je lékem na všechna strádání!"
Ta baba mě v jednom kuse tahá do postele, konstatoval Hamáček nespokojeně, a nemyslí na nic jinýho než na erotiku. Některý lidi jsou holt tak uzpůsobený. Jenomže já jsem ženatej člověk, a proto se musím rozjet kam? Proto se musím rozjet do Pardubic! Provedu přísnou kontrolu manželskýho lože a učiním z toho patřičný závěry. Jestli je Jaruš taková čubka, jak předpokládám, tak něco uvidí! Radši si nevezmu patrony do revolveru! V tomto směru hovořil s politrukem Ořechem a ten mu otcovsky pravil: "Hlavně se zachovej jako vyspělej vyškolenej soudruh a nerozkopej zbytečně kvartýr. To udělal poručík Duda, když našel v posteli soudružky manželky pokladníka Svazu sovětsko-československýho přátelství. Reagoval zcela nepřiměřeně. Demoloval jednu místnost za druhou a nakonec shodil ze stěny i obraz generalissima Stalina. Pokladník to nahlásil na patřičná místa a poručíka Dudu propustili z armády. Z rozčilení začal koktat a dodnes chodí k logopedovi. Jenomže už navštěvuje zdravotnický zařízení jako nestraník, a tak nemá žádná privilegia. Jedná se s ním jako s docela obyčejným koktou."
"Já koktat nezačnu," tvrdil Hamáček, "jelikož jsem umírněnej. Ať objevím v posteli svý ženy kohokoliv, budu nad to

povznesenej. Pokud to ovšem nebude dýzlák! V takovým případě bych se nemusel ovládnout. Protože to by bylo plivnutí do tváře!"
"Dýzlák je taky soudruh!" poučil ho kapitán, "a není třeba se nad něho vyvyšovat. Sám bych byl raději dýzlákem u bojových jednotek než kapitánem tady. Dýzlák u tankistů má pořád v tornistře maršálskou hůl. My máme hovno. S námi už to, Hamáček, lepší nebude! Nás nahoře odepsali a nemusíme si nic namlouvat. Tak rozum do hrsti, Hamáček, a chovej se v těch Pardubicích jako marxista! Kovanýho soudruha nesmí rozházet nějaká nevěrná ženská! My jsme zvítězili v rozhodující bitvě, a proto nesmíme zakopávat kvůli nějakým prkotinám!"
10.
Ve vlaku do východních Čech Hamáček pospával a zdály se mu všelijaké sny. Černobílé i barevné. Ve všech ale nachytal svou ženu Jaruš s nějakým vilným nestydou v posteli. První, co rozhořčeného manžela bytostně zajímalo, byly nárameníky na sokově uniformě. Tušil pád do té nejtemnější propasti a nikdy se nemýlil. Jeho žena mu nasazovala ve všech snech parohy s četařem z povolání. Pokořovala ho tím nejnestydatějším způsobem. Klamala ho s vojenskou nulou.
Hamáček se probouzel zpocený a velice nespokojený. Vlak se jen pomalu blížil k Pardubicím a poručík začínal litovat, že tuto dlouho cestu podstoupil. Bál se, že blažená nejistota bude proměněna v hrůzostrašnou jistotu.
Co mě doma čeká? otázal se sám sebe. Pohana, zklamání a konec všech iluzí. Bůhví co vlastně udělám, až dojde k tomu, co se mi prozatím jen zdálo. Jestli se neovládnu, kouká z toho obrovskej malér! Mám to vůbec zapotřebí? Dostanu se do dalších průserů a nakonec mě vyrazej i od těch pétépáků!
Ačkoliv to zapotřebí neměl, pokračoval v jízdě a posléze vystoupil v Pardubicích. Na nádraží si dal pivo, s jehož kvalitou nebyl ani trochu spokojen. Považoval to za špatné znamení.
Vendo, kupředu, povzbuzoval se nervózně. Kostky jsou co? Kostky jsou vrženy, jak napsal Gorkij. Nebo Jirásek? To je jedno, hlavně že to sedí. Je to výstižný a duchaplný. Jestli je v mým bytě dýzlák, tak ho namouduši zabiju! Rozbiju mu tu jeho drzou tlamu a budu po něm šlapat, dokud nevypustí tu svou dýzláckou duši! Pokud ovšem dýzláci nějakou duši mají!
Spěchal domů a oči mu planuly spravedlivou nenávistí ke všem četařům z povolání na této planetě. Třídní nenávist byla proti jeho zášti neškodnou emocí!
Když stanul u dveří svého vojenského bytu, ještě jednou zakolísal. Mám se vrátit? napadlo ho. Ještě mám šanci dělat, že o ničem nevím. Svůj příchod jsem neavizoval a Jaruš s ním není obeznámena. Kdybych se teď zdejchnul, nedošlo by k nejhoršímu!
Ale to by byla zbabělost, kterou by si poručík musel vyčítat do nejdelší smrti. Navíc by se nedozvěděl, na čem vlastně je.
Jde se na věc! rozhodl se konečně a vsunul klíče do zámku.
Teď vyplave pravda na povrch jako olej na vodu a já budu vědět úplně všecko. Teď se dozvím, co se dělo za mými zády! Nedozvěděl se vůbec nic.
Byt, do kterého Hamáček s razancí jemu vlastní vpadl, byl totiž úplně prázdný. Ať se rozhlížel, jak chtěl, nikde nezaregistroval nic podezřelého. Ani náznak nevěry. Byt byl pečlivě uklizen a Jaruš zmizela neznámo kam.
11.
Poručík byl zmaten a pochopitelně upadl do rozpaků, neboť očekával zcela jinou situaci. Nemohl vynadat ženě ani inzultovat protivníka, což mu dělalo čáru přes rozpočet. Na alternativní řešení nebyl připraven, a proto si připadal, jako když je poprvé na ledě.
Zmateně se rozhlížel kolem sebe a zoufale hledal opěrný bod. Stala se jím lednička, ale i její obsah ho naprosto zklamal.
"Do pytle!" zlobil se. "Ta káča tady nemá ani jedno jediný pivo! To je skandál! Co vlastně těm dýzlákům nalejvá? Ať mi nikdo nevykládá, že jsou to abstinenti! Kde není pivo, není ani rodinná pohoda a všeobecná snášenlivost!"
Posadil se na gauč a nespokojeně si rozevřel Rudé právo. Doba byla vážná a američtí imperialisté ruku v ruce s německými revanšisty se chystali k zákeřnému útoku. Domácí reakce jim v tom účinně pomáhala, a proto bylo třeba připravovat další politické procesy.
Kde se ta Jaruš fláká? nešlo do hlavy Hamáčkovi. Pořádná ženská má bejt večer doma! Moje máma by si nic takovýho nedovolila! Ta si zašla leda k sousedce Poledňákový na kus řeči.
Jenomže Jaruš k pořádným ženským zřejmě nepatřila. Lehkomyslně opustila domov a Václav Hamáček byl stále nervóznější. "Člověk jede vlakem přes celý Čechy," lamentoval, "aby nakonec zkejsnul v opuštěnym bytě před prázdnou ledničkou! Nejsem žádnej sexuální maniak, ale mám právo vyžadovat splnění manželských povinností alespoň třikrát do roka! Jestli mě to naštve, tak půjdu do hospody a udělám jim z toho kůlničku na dříví! Na tyhle věci já jsem kadet, v tom mě hned tak někdo nepřekoná!"
Pak dostal jiný nápad. Řekl si, že Jaruš zřejmě tráví večer u některé ze svých povedených kamarádek. Vrána k vráně sedá, rovný rovného si hledá. Není vyloučeno, že jde o nevázaný mejdan, při kterém dochází k výstřednostem. Bylo by dobré přesvědčit se na vlastní oči! Možná že zjistí věci, které si nyní nedovede ani představit!
To Hamáčka natolik vzrušilo, že takřka okamžitě vyrazil do Makarenkovy ulice číslo 16, kde bydlela Zuzana Datlová. Přehlédl výtah a hrnul se po schodech do třetího patra. Trochu se zadýchal, ale stálo to za to. Po dvanáctém zazvonění ryšavá krasavice otevřela. Byla v roztomilém župánku a hleděla na Hamáčka s nehraným překvapením. V první chvíli ho nepoznala, neboť klientela jejích milenců byla značná. Ale po nějaké chvíli jí to došlo.
"No ne!" vydechla. "To bych spíš čekala Konráda Adenauera. Kde se tu bereš, Véno?"
"Přijel jsem ponorkou," zaburácel poručík. "Kde je Jaruš?"
"Vím já?"
"Už mi neodpověděla na dva dopisy a v tuhle dobu není doma! S kým se ta flundra tahá?"

"Snad nežárlíš, Véno?"
"No dovol!" téměř se urazil. "Ale nikdo ze mě nesmí dělat idiota! Proto jsem se do Pardubic netrmácel! Je ten chlap aspoň důstojník?"
Zuzana provokativně zívla.
"Víš co, Véno," řekla potom, "nedělej mi scény na chodbě, to by mohlo mému kádrovému referentovi enormně uškodit. Nejlepší bude, když teď půjdeš ke mně a trochu se napijeme. Doufám, že ses nedal na limonádu."
"Máš pivo?" zeptal se dychtivě. "Mám."
"Studený?"
"Jako led."
"A kde je tvůj kádrový referent?"
"Na předávání Rudýho praporu. Bude tam chlastat až do rána, jak je jeho zvykem. I s tou svou novou děvkou! Jestli tě zajímá, kdo to je, tak ti mohu důvěrně říct, že se jmenuje Jaruš!"
"Moje Jaruš?"
"Zkrátka Jaruš. Snad se kvůli tomu, Venoušku, nerozbrečíš! Vždycky jsi na mě působil dojmem drsnýho chlapa!"
Hamáček si nechal pro sebe, jakým dojmem na něho vždycky působila ona, a odhodlaně vstoupil do pokoje klamané ženy. Nic jiného ani udělat nemohl.
12.
Jestliže znásilňování žen patřilo k prokázaným Hamáčkovým specialitám, tentokrát mu to tak docela nevyšlo. Na agresivitu nezbyl čas, protože se ocitl v Zuzanině posteli dříve, než si stačil otevřít slíbené pivo. Hostitelka byla velice vstřícná.
"To se jim krásně mstíme, co?" vzdychala Zuzana nadšeně a vilně současně. "Člověk si musí vědět rady ve všech životních situacích. Proč by měl ukřivděně plakat a naříkat, když se může pomstít? Když něco takového provedu, hned se cítím líp. Ty ne?"
"Já nejsem pomstychtivej ani krvelačnej," funěl Hamáček, "ale tohle se mi co? Tohle se mi líbí. Vůbec bych si nepomyslel, že máš takovej talent! Seš kádr! Daleko lepší než Jahelková!"
"Kdo je to Jahelková?"
"Jedna filmová hvězda."
"Že ji neznám."
"Nemusíš znát každýho! Terazkyho taky neznáš!"
"Taky filmovej herec?"
"Moh by bejt."
"Polib mě ještě," žadonila. "Sem, na krk! To je moje citlivý místo. Když mě někdo políbí na krk, dovedu vybouchnout jako sopka!"
Hamáček ji pro jistotu raději kousl, načež prohlásil, že by si přece jen teď dal pivo. Svou věčnou lásku nedovedl zapřít ani na delší dobu zapudit. Žíznivý milenec nemůže podat maximální výkon. Zuzaně tedy nezbylo nic jiného než bolestně vzdychnout, otevřít ledničku a chtivého poručíka napojit. Ten se rázem ocitl v sedmém nebi a Zuzana se mu jevila daleko přitažlivější než předtím. Dospěl k názoru, že je to docela sympatická mladá žena, kterou nazýval štětkou jen z naprostého nedostatku informací. Člověk v návalu zlosti je schopen dopouštět se neuvěřitelných křivd. Soudy máme pronášet rozvážně a s chladnou hlavou.
Co člověk vlastně potřebuje ke štěstí? říkal si spokojeně. Akorát to pivo s rumem a sem tam ženskou. Já jsem tak nenáročnej, že se v Nepomuku spokojím s bábou nad hrobem. A na rumu mě taky u Jandíků šiděj, ale já hostinskýho chápu! Byl by blbej, kdyby nešidil. Opravuje barák a někde na to vzít musí. To se dělalo i za kapitalismu. No ale teď si opravdu dávám do trumpety - ještě že jsem do těch Pardubic jel! Mám se jako prase v žitě a možná ještě líp!
"Miláčku," zavelela Zuzana na své možnosti roztomile. "Konec přestávky, jde se do zaměstnání! Jsem zvědava, jestli ti to osvěžení pomohlo!"
To se nedalo říct zcela jednoznačně, protože Hamáčka pití odjakživa rozptylovalo. Ale teď nechtěl zklamat, a tak se vší silou zkoncentroval. Vrhl se k Zuzaně do postele jako fantom a plně prokázal kvalitu svého řeznického temperamentu. Milenka byla spokojená.
"Véno," šeptala. "Proč jezdíš tak málo do Pardubic?"
"Protože to mám z ruky," vysvětloval. "A potom, jsem plně vytíženej důstojník. Poručík není žádná nula. Velitelé mi svěřujou jednu důležitou funkci za druhou. Armáda není holubník a není možno z ní vyletět, kdy se člověku zachce! Já mám čas pečlivě rozplánovanej a každá minuta je mi drahá. Když chci dostat třetí hvězdu, tak se musím ukázat!"
"Ale občas bys snad mohl," navrhla mu Zuzana. "Když ne za tou děvkou Jaruš, která tě v jednom kuse podvádí, tedy alespoň za mnou. Mně se moc líbíš, Véno! Nejsi žádnej manekýn, ale pořádnej kus chlapa. Pořez, jak se patří. Víš co? Dej mi facku!"
Hamáček jí ochotně vyhověl.
"A teď z druhý strany," navrhla, "ale pozor, mám tam viklavý zub! Nejsem moc háklivá, ale náš zubař zrovna odjel na dovolenou. Tak trochu uber!"
Poručík jí zub nevyrazil, ale znovu se dostal do ráže. Tento způsob milování mu plně vyhovoval.

Pane jo, říkal si, tomuhle říkám vášeň! Jenom jestli se už nezačínám cachtat v bahně buržoazní morálky. Socialistický důstojník by soudružky fackovat neměl! To se ale nedá nic dělat! Kdyby byla Jaruš doma, choval bych se jako kdo? Choval bych se jako spořádaný manžel. Ale situace se vyvinula zcela jinak. Místo remcající manželky mám v posteli ohnivou ženskou, plnou vášně… Nic mi nevyčítá a ještě chce, abych ji mydlil. V tomhle punktu já rád vyhovím, protože

jsem nejen uvědomělej, ale i drsnej. Já se s ničím nemažu a nerad se upejpám, kór když si navrch můžu dát pivo!
13.
Poručík Hamáček se vrátil do Nepomuku spokojený a vyrovnaný. Užil si, pomiloval se a tak to má být. Nyní se zase může vrátit k vdově Jahelkové a pokračovat v méně atraktivních avantýrách. Není si nač stěžovat, protože jsou dny nejen sváteční, ale i všední. To věděli už naši předkové.
Netušil, že se nad jeho hlavou stahují temné bouřlivé mraky. Nicméně jednoho dne, když se vracel ze zaměstnání v mírně optimistické náladě, našel svá zavazadla na chodníku před domem. Z okna ječela bába Jahelková. Oči měla vykulené a vlasy neupravené. Zestárla nejméně o dvacet let a byla z ní úplná ježibaba.
"Ty chlípnej mizero," oslovila milence nevlídně. ‚právě píšu na ministerstvo národní obrany k rukám samotnýho ministra Čepičky. Ten tě musí veřejně degradovat a nejmíň na deset let zavřít! Nejlíp by bylo, kdyby tě nechal rovnou zastřelit!"
Hamáček se dost podivil. Nebylo mu jasné, o jaký malér tady běží. Což mu nemělo být dlouho utajeno.
"Víš, cos udělal?" kvičela vdova. "Nakazils mě, rošťáku! Mám kapavku, a to tvým přičiněním! Jinej subjekt nepřichází v úvahu! Takovou ostudu jsem ještě nezažila! Lidi v Nepomuku a okolí si na mě budou ukazovat prstem a hodnotit mě jako nějakou zkaženou couru! Já jsem ti poskytla to nejvzácnější, co může žena muži darovat, a ty ses mi, mrzáku, takhle odměnil! Odkud jsi to přivlekl, ty smilníku? Určitě z těch zatracenejch Pardubic! Proč já jsem tě do toho hnízda pouštěla?"
Hamáček stál zaraženě nad vyhozenými kufry a jeho optimistická nálada mizela v nenávratnu. Naopak se ho začalo zmocňovat zoufalství, jelikož s tímto vývojem situace naprosto nepočítal.
Tak Zuzana…, sténal v duchu, je nakažená štětka! A já jsem tím pádem taky nakaženej! To je má životní tragédie. Z toho se nevyhrabu, ani kdybych se podělal! Náš rod byl vždycky zdravej a táta zápasil v řeznickym klubu Bivoj. Ještě že se toho, chudák, nedočkal! Ono bude úplně stačit, až se to dozví strejda!
Viděl to ze správných pozic, už proto, že scéna se neodehrávala bez svědků. Všechna okna v ulici byla plně obsazena a občané s radostí konstatovali, že potupa důstojníka naší lidové armády je bezbřehá. Bylo to tak skličující, že se Hamáček rozhodl déle tady nezaclánět. Popadl své dva kufry a odkráčel s nimi na Zelenou Horu, kde doufal alespoň v dočasný azyl. Nečinil si však iluze o tom, jak to nakonec dopadne. Tušil, že jeho dny v naší lidové armádě jsou definitivně sečteny.
To, co se stalo, nemohl nijak odčinit. Kapavka je kapavka a Vítězslav Nezval jí ve své rozsáhlé básni Zpěv míru označil jako chorobu typickou pro americké letce, shazující své bomby nad Koreou. V socialistickém táboře pro ni není místa, a kdo ji získal, musí příkladně pykat. Hamáček předpokládal, že pykat bude.
Měl bych se oběsit, napadlo ho, nebo skočit z věže na nádvoří. Nejsem hoden toho, abych se zastřelil jako slušný, uvědomělý důstojník!
14.
V plzeňské vojenské nemocnici v plném rozsahu potvrdili diagnózu, kterou rozhlaholila na celý Nepomuk vdova Jahelková. Poručík Hamáček byl sice z kapavky vyléčen velice brzy, ale jeho pověst natolik utrpěla, že snad už ani nebyla pověstí.
Jsem člověk otrlej, připustil nešťastník, ale teď bych se hanbou nejradši zahrabal do země!
Ani takový únik mu samozřejmě nebyl dopřán. Major Terazky na něho pohlížel jako na prašivou ovci.
"Ako móže dóstojník dostať tripla?" ušklíbl se opovržlivě.
"Ten má mať kolem seba panny ako čerešničky! Chutné a zdravé! Keď spí s babami a kurvami, dělá haňbu celej armádě!"
Na konečný debakl připravoval Hamáčka politruk Ořech. "Kamaráde," chrčel, "tohle už není pouhý zaškobrtnutí, to je úplný ideový ztroskotání! Kde je učení marxismu-leninismu? Kde je socialistická morálka? Cožpak takhle se může zachovat dělnickej kádr a zakalenej proletář? Teď už nemůžeš počítat s tím, že ti někdo pomůže! Na to ani nemáme dost vlivu. Já už jsem vytáh z bláta Honce i Domkáře, přestože mají fašistickou minulost. Ale chovají se vzorně a pro stranu by cedili krev. Nechodí za děvkama, ale na školení! To je potom něco jinýho! Ty jsi nás, Hamáčku, zklamal! A nezabráníš tomu, abys za svůj zločin nesl i následky! Takovej hnusnej čin ti nemůžeme odpustit, ani kdyby ses zavázal, že vyjednotíš pět řádků cukrovky!"
Poručíkovi se nechtělo takové řeči poslouchat, a tak se raději odebral na ošetřovnu, kde vládl doktor Hořec. Nedávno zde sloužil jako desátník základní služby a nyní byl proti své vůli povýšen na kapitána. Musel ovšem sloužit otři roky déle.
"Tady vidíš, jak je ten svět nespravedlivej," řekl nyní Hamáčkovi. "Někdo nechce sloužit a musí. Já bych jim ty čtyři zlatý hvězdy nejradši nacpal do chřtánu. Jinej by sloužil do roztrhání těla a nemůže. Strana a vláda mu to neumožní. Přitom tady to tvé řvaní, Hamáčku, bude chybět! Mě sice občas budilo ze spaní, ale zase jsem měl důvod k uvažování, jakou zátěž vydrží lidské hlasivky!"
"Mě nejvíc štve," zlobil se poručík, "že se na mě všichni dívají, jako kdybych měl co? Jako kdybych měl malomocenství. Tripl přece není tak strašná nemoc! V Plzni mi říkali, že se dá vyléčit snadněji než chřipka… Ze zdravotnickýho hlediska se vlastně hovno stalo. Tak bych rád věděl, proč to nechtějí ututlat."
"Rozdíl je v tom," vysvětlil mu Hořec, "že tripla nedostaneš v průvanu, ani když se napiješ ledový limonády. Lidé tě odsuzují ne pro tvou chorobu, ale pro tvé pochybné vztahy. Každýmu je teď jasný, že nejsi morálně pevnej a bezúhonnej."
"Měl jsem holt smůlu," trval na svém Hamáček, "a celý mý neštěstí zavinila ta důra, vdova Jahelková, která to vykřičela na celej Nepomuk. Když už se to stalo, mohla si to nechat pro sebe! Cožpak jsem první člověk, kterej takhle dopad?"
"Právě naopak," uklidnil ho kapitán, "stovky velikánů zemřely na progresívní paralýzu, kterou vyvolává syfilis. V čele

těchto mučedníků lásky stojí sám velký Lenin."
"To není možný," vykulil oči Hamáček. "Geniální vůdce světovýho proletariátu přece nechodil po bordelech."
"Přesnou evidenci jeho intimních styků neznám," přiznal se Hořec, "ale výsledek je zcela jednoznačný. Rozhodně nemusíš mít výčitky svědomí."
"Ať je mám, nebo ne," uzavřel rozmluvu Hamáček, "žádnej efekt pro mě z toho nevyplývá. Vylejou mi pérka z armády a já se budu muset vrátit k řemeslu řeznickýmu. Kdybych se držel svý sekyry, moh jsem na jatkách jako uvědomělej úderník udělat díru do světa. Teď tam přijdu za trest a dělnická třída se mi bude pošklebovat! Tohle já znám! Když se Franta Usoudil vrátil z boxerskýho soustředění pro porušení životosprávy, stal se rázem černou ovcí na porážce vepřů. Nikdo si ho nevážil a předseda stranický organizace říkal, že vrazil socialistickýmu táboru dýku do zad!"
15.
Vše dopadlo dle očekávání. Poručík Hamáček obdržel z ministerstva národní obrany stručné oznámení, že jeho žádosti o převedení do zálohy bylo vyhověno. Mohl tedy plánovat další radostnou budoucnost. Nic mu v tom nebránilo.
"Po stranický linii jsme z tvých průšvihů nevyvodili důsledky," sdělil mu Ořech, "takže se můžeš ucházet i o náročná zaměstnání. Strana ti pomůže. Potrestala tě, ale i nadále bude nad tebou bdít… Věděl bych o místě instruktora Svazarmu, dokonce v Rokycanech…"
Hamáček poděkoval, ale o Ořechovu protekci nestál. Byl pevně rozhodnut vrátit se k řemeslu řeznickému. Původně pomýšlel na Stod, ale vzápětí si to rozmyslel. Určitě se tam už ví, proč ho vyhazují z armády! Jako by to měl vypálené na čele. Lidé by se pošklebovali, ukazovali by si na něj prstem a šeptali by si: "To je ten dobytek, sprosťák, nemrava a návštěvník hanbinců!" Přestože v naší lidově demokratické republice žádné hanbince neexistují. Strejda Hamáček by se za bývalého poručíka styděl a říkal by: "Ještě že se té ostudy nedočkal chudák táta! Ten by se žalem oběsil v kůlně. Hamáčkové byli vždycky slušný lidi a z nemocí trpěli pouze na zácpu. O nějaké kapavce neměli ani tušení. Už když ses při zábavách pral jako kůň, jsem věděl, že z tebe nic nebude! S kým ses to, chlape, jenom kurvu?"
A což teprve kdyby měl Hamáček potkat na stodském náměstí Andulu. Zřejmě by se musel obrátit a upalovat tam, odkud přišel. Nemohl by jí ani pohlédnout do očí. Andula má krásné oči. Veliké jako lívance. Dost na ni poslední dobou myslel, dokonce si říkal, že ještě není všem dnům konec - mohl by se rozvést a vzít si ji i s dítětem. Jenomže v této situaci na to nemůže ani pomyslet. Jisté je jen to, že se rozvede. S tím se nedá nic dělat. Jaruš v Pardubicích je na koni a už prý podala žádost o rozvod. Teď si může do vojenského bytu přivést třeba četaře z povolání a nikdo jí v tom nemůže zabránit. Ale Hamáčkovi už to nevadí. Vyškrtl Jaruš ze svého života a s ní i celou rodinu Palabánovu.
Václav Hamáček si zajel do Plzně na jatky. Ještě se tam na něho pamatovali a navrhli mu dokonce místo referenta. Ale bývalý poručík odmítl. Nechtěl být terčem intrik a slídění. Kdoví na co všechno by se přišlo! Bude dělat řemeslo a opět získá ztracené sebevědomí!
"Vlastně je to všechno báječný," říkal si. "Plzeň je krásný město s nejlepším pivem na světě! Budu si zde užívat, ale uvážlivě, abych se zase nedostal do průšvihu!"
Pak se dozvěděl, že Míla Vršovec přece jen unikl z pařátů revoluční spravedlnosti a už se paktuje se západními imperialisty. Ve Stodu se šuská, že v Kanadě dostuduje medicínu.
To jsou věci, kroutil hlavou Hamáček. Míla se dostal přes čáru! To je tedy kanón! Jenomže mně je to houby platný. Jsem jeho nejlepší kamarád, takže bych se měl postarat o Andulu a dítě. Bohužel to nepřichází v úvahu. Andula by mě hnala jako vzteklýho psa a starej Vršovec by křičel na celej Stod, že nesvěří svýho jedinýho vnuka kurevníkovi, kterej chtěl udělat kariéru a proslavil se akorát tím, že dostal kapavku. Na velkou lásku už zkrátka nemám co? Na velkou lásku zkrátka už nemám právo! Sám jsem si to zavinil. Zuzana mě dostala do postele na studený pivo a znemožnila mě na celej život! Ne-li na dýl! Jestli já bych si jako zanícenej svazák někdy pomyslel, že dostanu kapavku! Zpronevěřil jsem se svejm ideálům a teď za to musím pykat! Budu dřít jako kůň a všem ukážu, že nejsem takovej syčák, za jakýho mě považujou. Povedu příkladnej život a začnu pít pivo bez rumu. Nebo jen s malým prckem. Protože rum ve mně probouzí agresivitu. No a když budu žít slušně, třeba si po čase najdu i ženskou! Žádnou starou vdovu ani zmalovanou flundru. Třeba svobodnou s dítětem, jako je Andula. Škoda že na ni nemohu pomyslet!
Václav Hamáček bolestně vzdychl a rozhodl se věnovat praktičtějším věcem. Bylo nezbytné nabrousit si nože a sekyry. Vstup do nové, kvalitativně lepší životní etapy nemohl dlouho odkládat. Kdyby váhal, mohl by se znovu dostat na šikmou plochu.
Ještě musel, i když nerad, absolvovat rozvodové řízení v Pardubicích. Jaruš se tvářila jako fúrie a nepodala mu ani ruku.
"Ty ses tedy vycajchnoval!" zaječela mu v ústrety. "Seš ta nejhorší spodina, s jakou jsem se kdy setkala! Ještě horší než popelář Luna, kterej v Žatci znásilnil starou tetu, když přivezla rodině čerstvá vajíčka! Táta říká, že tě tenkrát v Citolibech měl nechat zavřít a rodina se nemusela dostat do řečí. Kapitán Raška ti vzkazuje, že tě, jestli mu kvůli tobě zarazí postup, dostane do kriminálu pro válečný zločince! Neboj se, my na tebe nezapomeneme, bejvalej poručíku Václave Hamáčku! Naše rodina si to s tebou ještě rozdá!"

Meziseknutí 4.
"Jo jo, chlapče," pokyvoval hlavou prodavač hamburgerů, "prožili jsme si svoje. Totalita se s námi nemazlila. Někdy se až divím, co všechno jsme dokázali překousnout a vydržet. Copak páni umělci, ty si akorát švejkovali, mastili si kapsy a dostávali tituly. Jak je možný, Kefalín, že jste se taky nestal národním umělcem? To mi fakticky nejde do hlavy."
"Měl jsem odjakživa smůlu," svěsil hlavu Kefalín, "a nikdy jsem nevyhrál v žádné loterii. Když mě vhodili do bubnu, ze kterého tahali národní umělce, vůbec jsem si nedělal naději."
"Oni národní umělce losovali?" žasl Hamáček. "Asi proto se jim to vždycky nepovedlo! No, ony se dělaly i větší chyby, zvlášť v Plzni! Víte, Kefalín, proč jsem se stal komunistou?"
"Protože jste si myslel, že to vyhrajou," hádal Kefalín.

"To taky," připustil Hamáček, "ale hlavně proto, že jsem věřil ve spravedlnost. Nechtěl jsem patřit k vykořisťovatelský třídě a připravovat třetí světovou válku. Odmítnul jsem stát se sluhou americkejch imperialistů, německejch revanšistů a domácích fašistů. Byl jsem mladej, hrdej člověk, kterej chtěl bránit světovej mír a všem škůdcům, zpátečníkům a renegátům toužil rozbít držku. Já byl velikej idealista, Kefalín, a s republikou jsem to myslel dobře. Proto jsem se stal svazákem, úderníkem, rudým průkopníkem a vstoupil jsem rovněž kam? Vstoupil jsem rovněž do Lidových milicí a záhy jsem se stal zástupcem velitele. Byli jsme tam samý tvrdý hoši. Moc nám to tenkrát slušelo, a když jsme v modrejch halenách dusali po ulicích, chvěla se před námi celá Plzeň i se širokým okolím. To byly zážitky, Kefalín. Ale jak tak koukám, vám něco podobnýho nebylo nikdy dopřáno."
"Nebylo," řekl smutně Kefalín. "Přede mnou se žádný buržoust na zadek neposadil. Nikdy se mě nikdo nebál. Když jsem jednou pískal žákovské fotbalové utkání Chodov-Horní Měcholupy, pokusily se mě inzultovat desetileté děti. Musel jsem před nimi přelézt dřevěnou ohradu na ulici."
"Zase máte talent na něco jinýho," těšil ho Hamáček, "ale my, volové, jsme chtěli vybudovat lepší, spravedlivější svět. Chodili jsme na brigády, sbírali americkýho brouka mandelinku bramborovou a zpívali masový písně. Přímo jsme je řvali! To se nám kolikrát zdálo, že světlé zítřky a komunismus jsou už na dosah ruky. Kefalín, to byla nádhera, na to nejde zapomenout! Není nic krásnějšího, když dvacetiletý kluk, blbej jako traverza, tvoří dějiny! Škoda že to netrvalo dýl!"
"Pro někoho to trvalo až moc dlouho," upozornil ho Kefalín. "Pár takových netrpělivých znám osobně."
"Já jsem si toho opojení taky moc neužil," vzdychl poručík v záloze, "protože jsem sice byl kovanej proletář a přesvědčenej internacionalista, ale taky jsem měl svý chyby. Ve stmeleným kolektivu jsem dlouho nevydržel. Byl jsem prudkej, nevycválanej a nadměrně jsem co? Nadměrně jsem chlastal. To mi zničilo vojenskou kariéru. Vždycky jsem se dostal do průšvihu a místo potěšení z výdobytků socialismu jsem balancoval nad propastí. Někdy jsem do ní málem sletěl po hubě a ocitnul jsem se mezi spodinou společnosti. Později mě to mrzelo a dělal jsem si výčitky svědomí, ale dneska vím co? Dneska vím, že to všechno byla dějinná nutnost. Společenský zákony se na nás vyřádily. My jsme to totiž filozoficky nezvládli, jednali jsme živelně a naše průsery byly zákonitý. My jsme propásli dějinnou šanci a to už nikdo nenapraví. Naše nadšení se rozplývalo, ideály se hroutily a my jsme se motali jako Apači po ohnivý vodě. Nejhorší bylo, když nám vzali Stalina! Takovej otřes jsem za celej svůj život nezažil. Politruk nadporučík Umlauf se z toho dal na spiritismus a snažil se vyvolat ducha Karla Marxe, kterej mu měl vysvětlit, jak to vlastně bylo. Nikomu jinýmu nevěřil. Navíc nesnášel alkohol a nemohl utéct k děvkám, protože byl impotentní. Ale nebyl jedinej, koho to tak sebralo. Skoro na všech to zanechalo stopu a já sám jsem si začal do piva lejt místo velkýho panáka rumu tři malý. To byla krize, Kefalín, jakou už lidstvo neprožije. Aspoň doufám. Ještě že jsme se tím tak ňák prokousali a nakonec se dočkali svobody a demokracie. Těžce jsme si ji vybojovali, hodně jsme vytrpěli a obětovali, ale teď ji máme a nikdo nám ji nevezme. Teprve teď jsem, Kefalín, úplně spokojenej. Jsem hrdej občan a především vlastenec. Škoda že už nejsem mladej."
"A kdybyste byl?"
"To je otázka na tělo," řekl uznale Hamáček, "ale mě jste nezaskočil. Já jsem o tom totiž dost přemejšlel. Zlobí mě revma, v noci to bolí jako čert, a abych na to nemusel pořád myslet, tak přemejšlím. Kolikrát přijdu na strašně zajímavý věci. No, kdybych byl mladej, tak bych se asi dal ke skinům a mlátil cikány. Holá lebka by mi určitě slušela víc než zrzavý vlasy a od rány jsem byl vždycky. To máme v rodě. Už můj táta nešel pro facku daleko a měl z toho veliký maléry. Ale já bych se soustředil na ty cikány, protože se už dvakrát pokoušeli ukrást mi tržbu. Podle mě to jsou nenapravitelný zločinci, který by bylo záhodno úplně vyhladit. Zahnat je někam do rybníka nebo je utlouct klackama. Po dobrým to s nima nejde, takže bych asi byl skin jako vyšitej. Asi bych měl taky víc štěstí u žen, protože ten můj zrzavej ježek mnohý z nich odpuzoval. Ty skinský bleskovky se mi fakticky líběj a taky se mi zamlouvá, že mají hodnotnou ideu. Mydlit cikány je ještě ušlechtilejší než likvidovat třídního nepřítele. Člověk ani nemusí bejt ostražitej a bdělej, protože černou hubu poznáš vždycky. Imperialistickej agent se mohl leckde schovat, ale cikány nepřehlédneš a můžeš se okamžitě angažovat. Ale to je všechno, Kefalín, pouhá teorie. Já už to v tomhle směru asi nevytrhnu a politiku přenechám mladejm. Jde hlavně o to, abych dělal dobrý hamburgery, který by chutnaly i cizincům. Já jsem snášenlivej člověk, klidně bych ty svý karbanátky prodával i Romům. Jenomže ty dobytkové si je radši ukradnou a ještě mi v noci jdou pod zámek. To potom jde veškerá sranda stranou. Hitler by se s tou verbeží takhle nepáral! No ale jinak si nemůžu na nic stěžovat.
Naučil jsem se žít s cirhózou i revmatismem a jsem pořád agilní. Romům se vyhýbám jako čert kříži, držím palce skinům a raduju se z vítězství humanismu. Jenom bysme měli bejt co? Jenom bysme měli bejt trochu tolerantnější a svornější. Dřív jsme přece jen drželi víc při sobě. Všechno bylo jednotný a o ničem se nediskutovalo. Všechno muselo klapat a zařezávat. Jinak by se imperialisti radovali a to jsme nesměli připustit. Dokud jsem byl u bojovejch jednotek, tak jsem věřil, že se probrodím přes spáleniště, přes krvavé řeky až k nějaký medaili za statečnost. Nebo za něco jinýho. Já jsem vždycky obdivoval válečný hrdiny, který měli plná prsa metálů. Desítky zlatejch, stříbrnejch a bronzovejch lívanců jim visely až na pupek a oni se zarputile dívali před sebe a vůbec nikoho nevnímali, protože se nehodilo, aby si prohlíželi obyčejný smrtelníky. Tak jako oni se může koukat jen zasloužilej hrdina a na toho jsem to chtěl, Kefalín, dotáhnout. Když mě ale šoupli k pétépákům, tak mi bylo jasný co? Tak mi bylo jasný, že vojenská kariéra je v čudu a před poručíkem se zaraženým postupem si nikdo na zadek nesedne. Tím pádem jsem ztratil elán, přestal jsem bejt pilnej a snaživej a má vojenská morálka v jednom kuse klesala, až byla u samýho dna. Prosral jsem to na celý čáře a nakonec ze mě zbyl obyčejnej civil s dvouma nemanželskejma fakanama. Totalita mě převálcovala a nebejt sametový revoluce, tak bych umřel jako obyčejnej, bezvýznamnej člověk!"

Sekyra pátá

Zhroucení ideálů

1.

Na jatkách Václav Hamáček navzdory svému přesvědčení dlouho nepobyl. V Rokycanské ulici zavřeli vedoucího Masny Koláčka pro kolosální rozkrádačku a potřebovali naléhavě rovnocenného náhradníka. Nejraději rozeného poctivce, jelikož pracující byli právem rozhořčeni.

"Soudruhu Hamáčku," řekli Vendovi, "to je flek pro tebe jako dělanej. Řemeslo umíš a uvědomělej seš jako málokdo. Když ti něco bude haprovat, strana tě podrží. S důvěrou se na nás obraťˇ, budeme stát za tebou. Hlavně nezklam naši důvěru, jinak bysme si tě museli podat."

Tak se stal Hamáček vedoucím Masny. Za krámem byly dvě pěkné místnosti, v nichž se dalo bydlet, a mohl se tedy začít zařizovat. Proč ne, třeba se jednou znovu ožení. Nebyl by proti tomu. Bude si ale počínat rozvážně, nikoho neznásilní a obezřetně prozkoumá, s kým má tu čest! Nenaletí nějaké běhně ani vypočítavé paničce! Už není žádný cucák nebo divoch. Život ho naučil opatrnosti a rozvážnému chování.

Hamáček byl s vývojem událostí spokojen. Masu rozuměl a nemusel ani příliš okrádat zákazníky, aby si přišel na slušné peníze. Získával je především odborným bouráním a mírným nenápadným porušováním platných norem. Někoho samozřejmě taky vzal na hůl, to už v kšeftě jinak nejde, ale to by snad bylo zpozdilé, kdyby tak sem tam nečinil. Navíc jeho bodrá drsnost zákazníky uklidňovala. Nakupující ženy měly pocit, že jednají se skutečným odborníkem ze staré školy, radily se s ním a daly na jeho doporučeni. Málokdy se usměvavý a hlučný vedoucí dostával s kupujícími do konfliktu. Snad jen tehdy, když pan Jindřich Znamenáček z jeho jemné sekané dostal průjem na služební cestě v Olomouci. Místo uzavření důležitého kontraktu se sovětskou stranou se ustavičně toulal po chodbách a jen tak tak, že nebyl převezen do špitálu. Ze zdravotních potíží ho naštěstí dostal sovětský odborník Marčuk, který do něho nalil láhev stoličné vodky, přestože byl sám těsně po žloutence. Ale sovětský člověk vydrží díky marxistickému učení všechno!

Pan Znamenáček chtěl po návratu do Plzně na Hamáčka podat žalobu pro prodej závadového mletého masa, ale nakonec si to pod vlivem proseb své ženy rozmyslel. Ta totiž nedala na bodrého řezníka dopustit a tvrdila, že, manželovy potíže způsobila změna vzduchu.

To byl ojedinělý případ, jinak všechno klapalo jedna radost. Vedoucí Masny prosperoval, obě místnosti za krámem si zařídil moderním nábytkem z obchodního domu a utužoval se v přesvědčení, že se z něho stal vysoce kulturní člověk. Za minulostí jako by se zavřela voda. Zdálo se, že povyrostl ve všech směrech.

"Čo bolo - to bolo," přijal oblíbenou větu majora Halušky. "Terazky som masiarom a súdruhom vedúcim!"

Přesto ho poněkud, vlastně hodně, tížila samota. Ne že by neměl příležitost se jí zbavit. Ženy se na něj usmívaly, otíraly se mu o pult jako kočky, ale on jim nedůvěřoval. Nemohl. Měl své zkušenosti.

Jestli do toho přece jen bouchnu, ujišťoval se, musí to bejt ženská jako vítr! Pěkná a smyslná. Může prodávat uzeniny, zatímco já se budu cele věnovat masu. Aby nám to klapalo. Ale kde takovou ideální ženu sehnat? Musím bejt ve střehu a nenalítnout. Rozhodně v takovým závažným okamžiku nesmím bejt pod vlivem alkoholu!

Ale to byla téměř zbytečná obava. Vedoucí Hamáček pil teď zcela umírněně. Když udělal v hospodě osm deset piv, řekl si "šmytec" a spořádaně odešel domů. Beze zpěvu a vrávorání. Rum si dával jen přes den s horkým čajem, pokud v krámě neměl zákazníky. Výjimku učinil pouze jednou na tancovačce, pořádané místní organizací KSC. Pozval ho sám předseda Půlpytel, kterému Hamáček pravidelně nechával pod pultem játra. To se samozřejmě nedalo odmítnout, protože Půlpytel byl někdo. S bezpečákama to koulel jedna radost, takže kdo by si ho chtěl rozházet!

"Takového řezníka jsme u nás potřebovali, soudruhu Hamáčku," liboval si papaláš. "Seš od pohledu poctivej, vyrovnanej člověk a k důležitým výročím krásně vyzdobíš výlohu. Vždycky si opatříš barevný portréty stranických a vládních činitelů. Kam se na tebe hrabe vedoucí drogerie Hampl! Však mu to taky sečteme, až za námi přijde, abychom mu doporučili holku na vysokou školu. Spláče nad výdělkem, vykuk! Ta jeho káča pozdraví sotva na půl huby a myslí si, že jí představitelé lidosprávy padnou k nohám! S takovými lidmi dovedeme zatočit! Ale ty, soudruhu Hamáčku, u nás uspěješ. Na dovolenou můžeš jezdit do lázní a já tě osobně doporučím do stranickýho výboru. Škoda že nemáš děti, protlačili bysme je někam na univerzitu. Možná i do Sovětskýho svazu!"

Jenomže Hamáček na bolševické zábavě lil do piva rum a trochu se tam odvázal. Převrátil dva stoly a žalostně zpíval "Andulko, mé dítě… Andulko šafářová a Andulko, Andulko, Anduličko. Pak ještě utrhl límec předválečnému členu strany, který kdysi cvičil na maninské spartakiádě. Bylo třeba slíbit mu dvě kila jater a nějakou svíčkovou.

I když z tohoto incidentu nebyly vyvozeny žádné důsledky, Hamáčkův stranický postup nepřipadal v úvahu. Nadějný a perspektivní kádr nám zakolísal a bude třeba mu věnovat náležitou pozornost. Docela určitě je schopen převýchovy! Klopýtl, ale jinak se projevuje jako zdatný pracovník, s nímž lze do budoucna počítat.

A tak vedoucí Masny raději šetřil korunky, politicky se neangažoval a čekal na den, který změní jeho samotářský život v rodinnou pohodu u domácího krbu. Není možné, aby jednoho dne nedošlo k rozhodujícímu zlomu. I na Hamáčka se přece musí usmát štěstí!

"Potom ze mě bude co?" říkal si toužebně. "Potom ze mě bude řádnej a spořádanej manžel. Andulu jsem zklamal a Jaruš konečně taky. Ani vdova Jahelková na mě nevzpomíná v dobrým. Ale to všechno už je za mnou. Teď jsem úplně jinej člověk. Piju málo a uvažuju o koupi televizoru značky Mánes. Jestli se k tomu odhodlám, tak snad přestanu chodit do hospody. Budu koukat do bedýnky a svědomitě se vzdělávat! Jen abych při tom koukání nezačal popíjet co? Jen abych při tom koukání nezačal popíjet pivo s rumem!"

2.

Jednoho dne vstoupila do Hamáčkova krámu pohledná žena a řezníkovo srdce se prudce rozbušilo. Byl k tomu také mimořádně pádný důvod.

"Andulko!" vyrazil ze sebe Václav a málem si upustil na palec sekyru. "Kde se tady bereš? Holka zlatá, ty se mi snad

jenom zdáš!"
Byl tak konsternován, že začal za pultem zakopávat.
Odpověděla, že je zaměstnána pouze o dvě ulice dál v Pramenu. Kupuje si teď maso v Plzni, protože ve Stodu už mívá strejda Hamáček zavřeno a u Oupiců jí dávají samé šlachy. Ale pan Hamáček si zkrátil pracovní dobu kvůli žlučníkovým potížím, takže se nedá nic dělat.
"A navíc půjde do penze," konstatoval Václav, "protože má problémy i s kolenama. Choroby se nevyhýbají ani řezníkům. To jsem rád, Andulko, že tě zase vidím! Seš pořád tak pěkná, jako když jsem se kvůli tobě pral s Mílou Vršovcem! Klidně bych si to s ním rozdal znova!"
"Míla se oženil s nějakou Španělkou," prozradila mu Andula, "a prodávají spolu v Torontu léčivý byliny. Představ si, že tam mají lékárnu a z Míly se stal magistr."
"Píše ti?"
"Akorát mámě. Tátovi nemůže, protože toho zavřeli. Dostal šest roků. Celej Stod ho lituje, protože to je hodnej, inteligentní člověk."
"Za co to vyfasoval?"
"Za hovno, Venoušku, za hovno. Prostě je naštvalo, že Míla zdrhnul, a někdo to musel odskákat."
"Jen aby Mílovi bylo líp! Podle mě jednal neuváženě. Nechat tebe a vzít si Španělku, to není dvakrát rozumný. Vždyť ty Španělé vypadají skoro jako cikáni. Bojujou s bejkama a budujou fašismus. Kdoví jestli jsou vůbec civilizovaný."
"Ale jsou. Tahle je prej lékárnice, na to přece musela studovat!"
"Jestli vystudovala ve Španělsku," usoudil Hamáček, "tak to za moc stát nebude. Ve Španělsku vládne Franco a ten tomu vzdělání dává asi pěkně na prdel! No ale já jsem tam nebyl, tak nemám právo to soudit. Ty informace mám z politickýho školení od kapitána Majzla a to byl pěknej blbec. Třeba je ta Mílova Španělka opravdu vzdělaná. Jenomže ty jsi určitě hezčí!"
"Líbím se ti?"
"Strašně. Takovou ženskou bych si vzal bez rozmejšlení. Seš vdaná?"
"Prosím tě, kdo by si vzal svobodnou holku s dvěma dětma?"
"Do prdele!" zařval Hamáček. "Jak to, Andulo, že máš ty fakany dva?"
3.
Bylo to docela prosté a snadno vysvětlitelné. Když Andulka zjistila, že nemá reálnou šanci stát se paní Vršovcovou, začala se rozhlížet po nové atraktivní partii. Venda byl daleko a dobré partie se nenabízely na každém kroku. Tehdy uklízela na zdravotním středisku, kde jezdil se sanitkou Ruda Bálek. Chlap jak se patří. Každá holka se za ním ohlédla a on nenechal žádnou slečnu ani paničku na pokoji. Samozřejmě si nemohl nevšimnout ani Andulky, která částečně zklamaná životem toužila po špetce radosti a porozumění. Ženská nemůže zůstat bez potěšení celou věčnost, to dá rozum. Příroda si nedá poroučet. Můžeme poručit větru a dešti, ale sexuální oblast se vymyká veškerým zákonitostem. Problém byl v tom, že Ruda byl ženatý a měl v Rokycanech tři děti. Navíc ani v nejbujnějších snech nepočítal s rozvodem. Jeho morálka byla nevalná a o zodpovědnosti se vůbec nedalo mluvit.
"Byl to kurevník," zhodnotil ho řezník a odplivl si. "Uplet ti dalšího fakana a odmítl nést následky. A co to vlastně je? Kluk, nebo holčička?"
"Kluk. Moc se mi podobá."
"Tedy krásnej kluk. A jak se vlastně jmenuje? Ruda?"
"Václav."
Hamáčkovi se zatočila hlava. Bylo mu, jako by ho nečekaně vystřelili přímo do oblak.
"Fakticky Václav?!"
"Fakticky. Říkám mu Venoušku nebo Vendo!"
"Jako mně!"
"Taky jsem na tebe myslela, když jsem mu to jméno dávala. Říkala jsem si, žes byl vlastně nejhodnější kluk, s jakým jsem kdy chodila. My jsme se, Vendo, tenkrát neměli rozejít! Osud nás zasáhl moc krutě!"
"To máš recht," souhlasil Hamáček. "Já do tebe byl tenkrát děsně udělanej. Kdybys mi řekla, abych zapálil kostel, tak bych to klidně udělal. Možná že bych vztáhnul ruku i na agitační středisko. Jenomže ty sis toho nedovedla vážit! Prosím tě, vysvětli mi, co jsi vlastně viděla na tom Vršovcovi? Kam jsi dala oči? Cožpak to byl kluk pro tebe?"
"Byl hezkej, sčetlej a něžnej !"
"To je toho! Na druhý straně tě vůbec nebral vážně. Myslel moc vysoko, Andulo! A ta jeho něha tě přišla draho!"
"Proč draho?" usmála se. "Mám s ním kluka, kterej by moh hrát ve filmu. Každýmu se líbí! Až ho uvidíš, tak se do něj zamiluješ. Je takovej roztomilej a drzej."
"Holt Vršovec," mumlal řezník. "Buržoazní elita. Jen aby ti taky jednou neutek za kopečky! Jablko nepadne daleko od stromu."
"Kdyby mu tam bylo líp než tady…"
"A co ten druhej?" zeptal se Hamáček, "taky je krásnej?"
"Taky."
"No, tos měla kliku, žes ho neměla se mnou. Byl by to zrzavej pořízek, kterej by se pořád pral a dělal by rošťárny! Nade mnou všichni lomili rukama a učitelé mi prorokovali šibenici."
"Mně ses líbil," špitla, "ale to víš, mladá holka! Tys byl na vojně a Míla o mě projevil zájem. On vedl takový vemlouvavý řeči. S jiným bych ti asi nezahnula!"
"Sakra, že ho mizeru nenechali dostudovat!" zlobil se. "Všechno mohlo bejt jiný. i já bych byl možná jinej. Po tvym boku bych se choval úplně jinak. Kdoví jestli bych nepil limonády nebo bylinný čaje. Určitě bych šel do sebe,

Andulo!"
"S tím už se nedá nic dělat. Život nás převálcoval, Venco. Teď mám na krku dva kluky a musím se o ně starat. Na lásku už nemůžu ani pomyslet. Všechno hezký už je dávno za námi."
"Andulo," zašeptal vzrušeně. "Co kdybysme to přece jen dali dohromady? Říká se, že stará láska nerezaví, tak bysme to mohli vyzkoušet! Dyť přece nejsme ještě tak starý! Já jsem se tu, jak vidíš, docela slušně zaved, měli bysme kde bydlet…"
"To nejde, Vendo," namítla. "Ty seš prudkej a já lítostivá. Kdybys mi měl pořád vyčítat minulost…"
"Víš co, Andulo?" vzal ji za ruku. "Přijď zejtra a popovídáme si o tom. Přijdeš?"
"Já ti nevím, Vašku," váhala, "když ty dovedeš bejt pěkně surovej. To, že bys vrazil nějakou mně, by mi ani nevadilo. Ale kdoví jak bys vycházel s dětma. Třeba bys ty ubohý sirotečky zmlátil na jednu hromadu!"
"Za co mě máš, Andulo?" zhrozil se. "Já jsem na řezníka jemnej ažaž. Děti mám rád, i když je zplodil Vršovec. Tak přijď, Andulo, uvidíš, že se dohodnem!"
4.
Andula samozřejmě přišla. Ne jednou, ale mnohokrát. Poznala i dvě místnosti za krámem a velice se jí líbily. Odvážela si do Stodu plné tašky masa nejen pro sebe, ale i pro svou matku a paní Vršovcovou. Hamáček na ní nešetřil. Byl od přírody grand a věřil, že je to docela dobrá investice. Koneckonců, ušetří to na někom jiném.
Zato byl stále zamilovanější a vážně pomýšlel na sňatek. Doufal, že tentokrát mu to doopravdy vyjde. Andula mu to stále rozmlouvala. Byla milující matkou a řezník vypadal příliš nekultivovaně.
"Vendo, to není jen tak! Kluci potřebujou tátu, ale ty nejsi žádnej psycholog. Budou zlobit, ty je něčím majzneš a v tu ránu je tady neštěstí. Neovládneš své pudy a nic nás neochrání od maléru!"
"Jaký neštěstí?" divil se zamilovaný řezník. "Jakej malér? Mě táta každou chvíli něčím majznul a přežil jsem to ve zdraví. Ještě jsem se zocelil! Copak si myslíš, Andulo. že jsem nějakej kriminálník, kterej v návalu vzteku přizabije malý dítě? Přece mám rozum! Já budu otec, se kterým budeš spokojená a kluci taky! Když na to přijde, tak jím budu hrát i loutkový divadlo. A na vánoce jim vyřežu betlém!"
Nakonec mu uvěřila.
"Ale je tu ještě jedna věc, Vendo," pravila potom, "ty seš pořád ještě zasranej komundíra! Přece není možný, aby syna Míly Vršovce vychovával zaslepenej bolševik, kterej si nevidí na špičku vlastního nosu! Dyť ty seš vlastně primitiv, Venouši. To mi jen tak nevyvrátíš!"
"Tohle odvoláš, Andulo!" zařval Hamáček. "Já jsem dělnickej kádr, bejvalej lampasák, mám čestnej diplom z lidovejch milicí, na politickym školení jsem byl hodnocen kladně, ale zaslepenej už nejsem! Teď už mám pochopení i pro reakci. Všichni soudruzi mi můžou bejt ukradený! Protože jsou pro mě co? Protože jsou pro mě pouhej vzduch!"
"Jenomže ti je nikdo neukradne! Musíš z toho jejich rudýho spolku vystoupit! Bouchnout si do stolu a vysvětlit jim, že už tě vůbec nezajímají!"
"Ale to nejde, Andulo," vzdychl téměř plačtivě. "Partaj, to nejsou žádný zahrádkáři nebo baráčníci. Stalin je ukul ze zvláštního materiálu. Ty jsou mstiví a všechno si pamatujou. Do tohohle krásnýho krámu mi pomohli oni, a když budou chtít, vyletím odtud jako namydlenej blesk! Taková je totiž co? Taková je revoluční spravedlnost! Rozházet si to se stranou, to je učiněná katastrofa! Ekonomickej debakl a pronásledování rodiny do konce života! Leda…"
"Leda?"
"Ze by mě sami vyškrtli. Za nějakej přestupek nebo nedostatečnou ostražitost a bdělost. Ale to oni jen tak mirniks tyrnyks neudělaj! Kdybych byl inteligent, tak bych měl určitou šanci. Ale já jsem, Andulo, vedenej jako dělnickej kádr a každej průšvih může bejt chápanej jako dezerce a zrada socialistickejch idejí."
"Co kdybys přestal chodit na schůze?"
"Už tam nechodím přes rok! Nikomu to moc nevadí."
"Tak bys mohl navštěvovat kostel a vést mystické řeči. Kdybys v krámě vykládal, jak tě osvítil Duch svatej, tak by tě vyrazili dřív, než bys řek švec! Já bych ti přinesla náboženské brožury. Na to by museli reagovat!"
"Nebo by mě tu nechali žvanit a došlo by k velikýmu maléru. Začaly by se kolem mě shromažďovat svíčkový báby, vedly by tady teologický debaty, nakonec by se rozneslo, že se mi nad pultem vznášela vepřová kejta, a už bych měl na krku estébáky! Udělali by ze mě ideologickýho diverzanta jako z toho faráře v Cihošti a já bych se dělil v Jáchymově se starym Vršovcem o polívku! K takovejm smutnejm koncům bych se moc nerad dopracoval."
Andula povážlivě zesmutněla.
"Venoušku," objala ho, "přece něco vymyslíme. Dvě hlavy zmůžou víc než jedna. Uvidíš, že tě kvůli něčemu vyrazej a nebude to ani moc bolet! Ani se nenadějem a budem svobodný jako Amerika!"
"Jen aby," pochyboval, "oni převálcujou každýho, kdo vsadí na imperialistickou kartu! A nemysli si, že ta Amerika je svobodná! Jestli vrazím dělnický třídě do zad dýku, tak, Andulko má drahá, jedině kvůli tobě!"
5.
Svatba byla tichá a nenápadná. Přímo decentní. I když Hamáček původně předpokládal slavnostní hostinu, alespoň takovou, jakou zažil před lety v Lounech, nakonec si to rozmyslel. Andula ho přesvědčila, že mnoho hostů znamená též mnoho řečí. Když má nevěsta dvě nemanželské děti, nesluší se, aby na sebe upozorňovala.
"Lidi se zadarmo nacpou," soudila, "a budou nás propírat tak, že si to ani nezasloužíme. Na povrch vyplavou dávno zapomenutý věci, a to my nemáme zapotřebí. Proč se má znovu vykládat o tom, že ses kvůli mně popral s Mílou Vršovcem? Proč se mají zlomyslný lidi za naše peníze bavit o tvý kapavce? To je dávná historie a není důvod ji oprašovat!"
"Ty o ní víš?" zděsil se řezník. "Já jsem si myslel…"
"Taková věc se neutají," poučila ho Andula, "zvlášť ne ve Stodu. Ke každý ostudě se spíš ještě něco přidá! A taky by

se určitě povídalo o tom, jak mi na středisku nafackovala manželka Rudy Bálka! Baba jako kredenc, ale jak byla pohyblivá! Jako když vystřelíš dělovou kouli!"
"Ta flundra ti nafackovala?"
"Tejden jsem neslyšela na pravý ucho! Úplně mi prorazila bubínek. Ale tím už se nemusíme zabejvat, to všechno odnes čas. Teď musíme začít nový život a u toho nemusí nikdo okounět! Povedeme život klidnej a úctyhodnej. Ty se nebudeš prát a já se nebudu kurvit. Sousedi si nás musej vážit!"
To Hamáček uznal a pod tíhou argumentů upustil od velkorysých plánů a pompézní podívané. Neuhádal ani šraml Josefa Krnáče, který při svatbách nejen hrál lidové písně, ale také imitoval rozličný dobytek.
Kompletní rodina Hamáčkova se usadila ve třech místnostech za krámem. Ve třech, protože řezník dostal mimořádné povolení k přístavbě.
"To víš, seš člen strany," řekl mu soudruh Půlpytel, "a my, proletáři, si musíme pomáhat. To není protekce, ale preference protagonistů revoluce. Solidarita bojovníků za lepší, spravedlivější svět. Jen tak dál, soudruhu Hamáčku! Zásobuj naše pracující kvalitním masem a své děti vychovávej k proletářskému internacionalismu! Věčně tady nebudem a někdo po nás musí pokračovat v našem díle!"
Hamáček poděkoval za pochopení a dal se do budování rodinného hnízdečka. Šlo mu to báječně od ruky. Odpíral si alkohol a radoval se z každého úspěchu. Také se rozhodl vycházet co nejlépe s dětmi. Je kulturní člověk a nesmí ty sirotečky mydlit hlava nehlava.
"Tak ty seš Míla Vršovec," sklonil se vlídně nad starším z chlapců. "Budeš mi říkat tatínku?"
Míla neodpověděl, ale zato nakopl Hamáčka do holeně. Dal si záležet, takže oběť bolestně zasykla.
"Jak vidím, seš po fotrovi," zhodnotil jeho čin postižený. "To jsem si mohl myslet! Vzteklej a útočnej! A co ten mladší vykuk? Ty mě snad, Venoušku, nenakopneš!"
Nekopl. Zato kousl Hamáčka do palce u pravé ruky.
"Mám dojem, že těm dětem nejsem moc sympatickej," zhodnotil řezník neúspěšný pokus o sblížení, "ale to mě provází celej život. Jak se někdo podívá na mou zrzavou palici, tak si myslí, že si mě Pámbůh poznamenal! Já si snad nechám přebarvit vlasy na černo. Lidi ke mně budou vlídnější!"
"Mně se náhodou líbíš," těšila ho Andula, "víš, kolik slavnejch lidí bylo zrzavejch? Básníci, dirigenti, a dokonce i prezidenti. Tuhle jsem o tom četla v nějakym časopisu!"
"Kdybych byl slavnej člověk," řekl Hamáček zasněně, "tak bych ten úděl bez reptání přetrpěl. Měl bych prachy a lidi by si mě vážili. Ale jsem pouhej řezník, takže tu zrzavou palici mám navíc. S tím se, holka, každej nesmíří. Leckdo se odvrátí a jinej se přímo vyhne! Mnohejm se zdám bejt brutální a neotesanej. Kdyby se poblíž přihodil nějakej bestiální zločin, tak určitě první vyjedou po mně. Na vojně jsem tu rajskou omáčku schoval pod brigadýrkou, ale co teď? Uvidíš, Andulo, že mě ty děti nebudou mít rády!"
"Ale budou," tvrdila Andula přesvědčeně, "hlavně když se rozloučíš s tou vaší partají. Bude z tebe úplně normální člověk a já na tebe dohlídnu. A kdyby to náhodou nešlo, tak ti k vánocům koupím fungl novou paruku. Moh by z tebe bejt parádní platinovej blonďák!"
6.
"Rozejít se s rodnou stranou není jen tak," mumlal trochu vystrašeně Hamáček. "Přece jen bych nerad viděl, aby mě tady v Plzni považovali za třídního nepřítele. To by nám moc neposloužilo. Bory jsou odtud co by kamenem dohodil. Ale když myslíš, že to mám udělat, tak to tedy udělám. Jsem rovnej chlap a dovedu držet slovo. Jenomže musíme vymyslet co? Jenomže musíme vymyslet nějakej fígl. Něco hodně rafinovanýho! Ďábelský úskok nebo něco podobnýho. S naivitou bych asi neobstál!"
"Naproti v hospodě je odpolední estráda," řekla Andula. "Vstup zdarma. Moc si od toho neslibuju, ale kdoví. Co kdybychom sebrali děti a aspoň tam nakoukli? Třeba tam budou nějaký tanečky. Nebo dětský soutěže. Ve Stodu Míla vyhrál bakelitovou raketu a Vašík pionýrskej zápisník."
"To by nás tak vytrhlo," ušklíbl se manžel. "Ale možná že harmonikář Pavelka zahraje Vzpomínku na Zbiroh. On si tím vylepšuje kádrovej profil. Měl krámek s potřebama pro psy, a když ho znárodňovali, tak se pokusil zatajit kolekci obojků pro středně velkou rasu."
"Tak jdeme?"
"Stejně bys mi nedala pokoj! A taky tam může vystupovat ten dudák z Horažďovic, co se příšerně potí a potom děkuje slavné Rudé armádě."
Oblékli tedy děti, slíbili jim limonádu a vyrazili za kulturou. Do sálu pronikli ve chvíli, kdy rozjařený soubor v modrých košilích nadšeně prozpěvoval "Hej, stalinovci, do rachoty zvesela!"
"Neříkal jsem to?" ušklíbl se Hamáček. "Tyhle estrády znám z vojny. Možná ještě horší."
Před půlkruh nadšeně se tvářících zpěváků předstoupil mladý recitátor s planoucíma očima. "Stanislav Neumann," vyštěkl. "Červená knížka."
Na onom místě, kde mi srdce bije,
v kabátě v kapse nosím knížku rudou.
Síla mé strany v jejích stránkách žije…
A když mi vypráví o letech, která budou,
pálí a žene vpřed! Až myslíš: Požár v ní je!
Prožíval každé slovo. Jistě měl v té chvíli před očima Pavku Korčagina, Pavku Morozova nebo alespoň Olega Koševého.
…tisíce soudruhů ji na svých prsou chrání.
A taky já. Tam, kde mi srdce bije,

v kabátě nosím členský průkaz strany!
Když recitátor skončil, dramatickým pohybem vytáhl z kapsy červenou knížku a dojatě ji políbil. Jako by se setkal s milou, kterou neviděl pět let. Sálem zaburácel hromový potlesk. Dojatý soudruh Půlpytel se rozeštkal a sáhl si k srdci, má-li tam také stranický průkaz. Nebo se možná z přílišného souznění s uměleckým dílem obával infarktu.
Hamáček se naklonil k Andule. "A máme to!" zašeptal vzrušeně. "Právě teď jsem na to přišel! Kdybych byl katolík, řekl bych, že mě zrovna v týhle chvíli osvítil Duch svatý. Ještě že jsme se, Andulo, na tu ptákovinu vypravili !"
Spokojeně, ba přímo blaženě zachrčel a stiskl manželce ruku, takže málem vyjekla.
7.
Sotva došli domů, postavil se Hamáček do středu místnosti a zaburácel, jako by před ním stála rota při bojovém poplachu: "Hlavní zásadou dobrýho komunisty je co? Hlavní zásadou dobrýho komunisty je bdělost a ostražitost. Správnej soudruh spí s otevřenejma očima a furt sleduje, jestli se v jeho okolí nepohybujou špióni a diverzanti. Prověřuje vlastní rodinu, kádruje příbuzný, špehuje spolupracovníky a šmejdí, kde se dá. Ale především chrání jako oko v hlavě milovanou stranickou legitimaci! Slyšelas to přece na tý estrádě. Kdybych jednal nešetrně s červenou knížkou, nemodlil se k ní a nenosil ji na srdci, tak mi vylejou pérka jedna radost. Ale na druhý straně mě nemůžou označit jako třídního nepřítele. Lehkomyslnost ještě není diverze. A já přece vypadám dost blbě na to, abych mohl ztratit legitimaci. Chápeš, Andulo?"
"Chápu," přikývla žena. "Hodíš legitimaci do kanálu a budeme žít jako normální lidi. Nebo ještě spíš jako párek hrdliček! Vendo, vymyslels to báječně!"
"Ty to, děvče, zjednodušuješ," pokáral ji řezník, "protože stranickej průkaz je veledůležitej dokument, kterej lze za určitý situace použít k rozvratnejm účelům. Špióni, imperialisti a revanšisti po něm bažej. Já se ho musím nejen zbavit, ale také dokázat, že jsem ho nepředal nějakýmu špiónovi. Zklamal jsem, ale nezradil. To znamená, že ta legitimace nemůže zmizet docela ze světa, ale je třeba co? Je třeba uchovat její zbytky! Ty mě zbavěj podezření, že jsem dezertoval, zradil dělnickou třídu a že se paktuju se západníma imperialistama!"
"Dobrá," pochopila jeho záměr. "Nehodíme tedy legitimaci do kanálu, ale roztrhají ji děti. Jsou veselé a rozpustilé. Řekneme, že ti ji vytáhli kluci z kapsy a úplně ji znehodnotili. Z červený knížky zbydou cáry. Zbytky předložíme těm blbcům. Co na to můžou říct? Přece nevyloučej kluky z mateřský školky!"
To se Hamáčkovi líbilo a příští den došlo k realizaci záměru. Vyšlo to stoprocentně. Roztrhanou legitimaci odnesl řezník přímo soudruhu Půlpytlovi. Ten byl takřka zdrcen. Jako by mu někdo podpálil barák nebo alespoň vytloukl okna.
"Soudruhu Hamáčku," vydechl. "Jak ses mohl ty, dělnický kádr, dopustit takové trestuhodné nedbalosti? Cožpak stranický průkaz, ten vzácný dokument, se dává na hraní batolatům? To je, jako by ses zbavil kusu vlastního těla. Tvé jednání bude podrobeno tvrdé soudružské kritice a obávám se, že se z výsledku jednání nebudeš radovat! Pro lehkomyslnost není v naší výběrové organizaci místa! Musíš počítat s nejhorším."
Hamáček byl s prognózou spokojen a doma ujistil Andulu, že je všechno v nejlepším pořádku. Ale nebylo. I když velkorysost nebyla komunistům vlastní, tentokrát přestupek dětí drasticky neodsoudili. Minulo několik týdnů a řezník měl opět svou červenou knížku v opatrování. Zářila novotou, jako by ji řezník vymáchal v prasečí krvi.
"Tak se na to podívej," řekl Andule zklamaně. "Nedá se nic dělat, ale jako bolševik s největší pravděpodobností umřu. My holt jsme ukutý ze zvláštního materiálu a máme pro sebe navzájem pochopení. Soudruh okresní tajemník se mnou hovořil jako s vlastním synem."
"Jak je možné, že tě nevyhodili?" žasla manželka. "Jsou to revolucionáři, tak proč se s tebou mazlej? Vždycky to byli hajzlové, tak proč jsou najednou milosrdný? Neodprosils je náhodou?"
"Dali mi důtku," konstatoval Hamáček, "s přihlédnutím k mý pracovitosti a zásluhám o veřejný stravování. Já jsem tu totiž dobře zapsanej. Také zdůraznili, že pečuju o politickou úroveň výlohy, protože jsem 7. listopadu nad krvavou tlačenku napsal Poslední bitva vzplála. Moc hezky to vypadalo a proletářský šiky si to šněrovaly přímo do domácího sádla."
"Byl jsi moc agilní," vytkla mu, "a teď za to musíš pykat. Jenomže na nás nevyzrajou! My něco vymyslíme! Nemůžeme si dovolit, aby na nás bylo pohlíženo jako na rudý šmejdy!"
"Hlavně musíme bejt opatrný," varoval straník, protože není nutný, aby nás všecky převálcovali! To bych radši zůstal co? To bych radši zůstal zakalenej soudruh! Dyť nám, Andulo, nic neschází. Kluci z toho nemaj rozum, Vršovec je ještě v kriminále a kdoví jak se nakonec všechno vyvrbí. Třeba nám ta rudá knížka bude ještě k něčemu dobrá!"
Ale Andula s takovou vypočítavostí nesouhlasila.
8.
Na pomoc přispěchala náhoda. Uprostřed temné noci chytla sousedovi na dvoře kůlna. Plameny šlehaly vysoko k nebi a bylo třeba volat hasiče. Vlastně požárníky. Než dojeli, obětaví sousedi pomáhali oheň ulejvat. Také Hamáček, který u stodských bojovníků s ohněm byl mezi prvními, se vyznamenal. Postavil se do čela hasitelů, řval jako zamlada na vojně a odvážně se vrhal do hořící kůlny, aby zachránil ohrožený majetek. Přihlížejícím připadal jako skutečný hrdina a toto hodnocení nebylo nijak přehnané.
Když se vrátil domů a spokojen sám sebou vymlaskl chlazené pivo, řekla mu Andula: "Venoušku, seš kus chlapa! Podal jsi výkon, za kterej bys měl dostat metál. Všechny ženské v okolí mi tě záviděj. Škoda že ti při tom shořela stranická legitimace! Navíc úplně nová. To asi soudruhům přijde líto!"
Hrdina vykulil překvapeně oči, ale poměrně brzy mu to došlo.
"Seš geniální, Andulo, a já nevím, co bych si bez tebe počal," vydechl obdivně, "protože tohle musej sežrat i s navijákem! Za hrdinskej čin mě nemůžou popotahovat! Jde o určitou nedbalost, ale především o ochranu cizího majetku. Na ten jsem myslel, když jsem se vrhal do plamenů. To je něco, jako kdyby mi prostřelili legitimaci při útoku na nepřátelský pozice!"

"Jen aby tě nakonec ještě nevyznamenali," strachovala se Andula. "Ti vylízanci jsou všeho schopný. Ale zkusit to musíme. Dej sem tu podělanou bolševickou legitimaci! Paňmáma Vršovcová říká, že je to vstupenka do pekel."
S odporem ji vzala do ruky, zapnula plynový sporák a delší dobu ji opalovala nad plamenem. Když byla červená knížka patřičně znehodnocená a vypadala jako nepodařená topinka, spokojeně ji vrátila manželovi. Měla pocit dobře vykonané práce.
"Za tenhle škvarek tě určitě nepochválej," prorokovala, "a nakonec to přece jen vyjde. Stane se z tebe úspěšný bezpartijní řezník, kterého si všichni budou vážit."
Ale Hamáčkova pověst nebyla tak vrtkavá, aby se ho strana s lehkým srdcem zbavila. Důstojnická minulost a údernický odznak z jatek mu znovu poskytly šanci setrvat v předvoji dělnické třídy.
"Soudruhu Hamáčku," pravil soudruh Půlpytel, "hovořil jsem o tvém případu se samotným soudruhem tajemníkem Pavlátem. Řekl, že znehodnocení stranické legitimace nelze brát na lehkou váhu, protože každý komunista je povinen tento posvátný dokument střežit jako oko v hlavě. Není nic vzácnějšího a úctyhodnějšího. Jsme předvojem dělnické třídy a toto je potvrzení o naší vyvolenosti. Červená knížka - to je Stalinův úsměv. To je zvláštní pověření samotného Lenina! Tys, soudruhu Hamáčku, sice připustil, aby došlo k velice smutné události, trestuhodně jsi zazmatkoval, ale na druhé straně jsi zachraňoval cizí majetek. Předešel jsi možná nedozírným následkům. Od kolny mohla chytit budova, od budovy celá ulice. Mohl vzniknout veliký požár s miliónovými škodami. To je třeba vzít v potaz a hodit na misku vah. Ty ses snažil tomu zabránit a spolu s dalšími soudruhy jsi udolal požár v samém zárodku. Proto jsme byli k tobě výjimečně velkorysí a nevyškrtli jsme tě z řad naší rodné komunistické strany. Po dlouhé diskusi jsme se rozhodli ve tvůj prospěch. Udělili jsme ti pouze důtku s výstrahou a všichni věříme, že pro příště budeš opatrnější, ostražitější a bdělejší. Další znehodnocení průkazu by ti už tak lehce neprošlo. Všechno má své meze. Znehodnocovat stranické legitimace nelze do nekonečna. Pochop, že jsme ti umožnili, abys zůstal v šiku těch, kteří tvoří dějiny a vedou pracující lid k stalinskému slunci života!"
Tak se Hamáček vrátil domů opět jako komunista a manželka ho nepochválila. Tvářila se nevraživě a tvrdila, že se jako rodina znemožňují před celým vršoveckým příbuzenstvem.
"Asi se budeš muset zase někde poprat," řekla ponuře, "protože to ti šlo vždycky ze všeho nejlíp! Když dáš nějakýmu význačnýmu komundírovi do nosu, tak tě v tom spolku rudejch banditů držet nebudou!"
9.
Ale nebylo třeba jít tak daleko. Řezník Hamáček nemusel sáhnout k hrubému násilí. Jednoho večera, když se Václav po namáhavém dni trvale přemístil do pokojů za krámem, se Andula záhadně usmívala. Bylo jasné, že je spokojena sama sebou. Zřejmě se jí něco mimořádného povedlo.
"Víš, co je novýho?"
Hamáček pochopitelně nevěděl. Ale tušil, že se věci opět pohnuly kupředu. Z Anduly to přímo sálalo.
"Řekla jsem si, že zas vyperu pár věcí," předla spokojeně "protože čistota je mi nade vše. To je zkrátka půl zdraví. Některá ženská je cumploch, ale já nedokážu něco odbejt! Každej flek mě dohání k zuřivosti. Tak jsem taky hodila do pračky tvoje pracovní kalhoty."

"No a?"
"Hádej, Venoušku, co v nich bylo? Jestli chceš, můžeš třikrát, ale pěkně se na to soustřeď!"
"Šnuptych!."
"To taky. Ale představ si to neštěstí: zapomněl sis v nich stranickou legitimaci. Červenou knížku se zlatou hvězdou! Soudruh Půlpytel tě za to asi nepochválí, co myslíš?"
"Doprdele!" uřekl se Hamáček. "Tos na to šla hákem. Mělas aspoň měsíc počkat. To je třetí znehodnocení během krátký doby. Nemysli, že tohle nám někdo sežere. Takhle blbí přece jenom nejsou!"
"A proč ne?" podivila se. "Řekneš, žes byl z těch předešlejch neštěstí tak vyjevenej a zmatenej, žes chtěl mít průkaz stále u sebe. Aby se k němu nedostaly děti. Nic tě od něho nedovedlo odloučit. Nosils ho i na pracovišti v zadní kapse kalhot!"
"Už to je příšerný znesvěcení," tvrdil Hamáček, "protože stranická legitimace, ta milovaná rudá knížka, se nenosí na prdeli, ale tam, kde srdce bije! Přece jsi to slyšela na tý hodnotný estrádě!"
"To bych ti musela udělat extra kapsu na zástěře," upozornila ho, "a ten skvost by ti mohl vypadnout do fašírky! To by bylo ještě horší! Zkrátka, měl jsi ho v kalhotách! Jenomže ses při poctivé práci pro socialistickou společnost nadměrně potřísnil krví, odložils kalhoty a nic netušící manželka je hodila do pračky. Neříkej, že to nemá logiku!"
"Proč jsem z kalhot nevyndal legitimaci? Jak jsem mohl zapomenout na Stalinův úsměv na prdeli?"
"Pracovní přetížení. A takys nemusel vědět, že je tak rychle hodím do špinavýho prádla. Když se budeš tvářit zdrceně a třeba i uroníš slzu, tak to dobře dopadne!"
Hamáček se o to upřímně snažil a podal ten nejhodnotnější ochotnický výkon, jakého byl schopen. Soudruh Půlpytel však neměl dobrou náladu a příliš chápavosti neprojevil. Prskal jako křeček honěný po strništi.
"Kdyby každý komunista měl třikrát za sebou znehodnotit stranický průkaz," bublal nevlídně, "mohli bychom sbalit fidlátka, odejít z politické scény a uvolnit místo zákeřné reakci. Každý zahrádkář, baráčník, včelař nebo chovatel domácího zvířectva si své legitimace váží víc než vy. Je pyšný na to, kam patří. Tohle už nemůže být náhoda! Dokonce to vypadá jako záměr! Nejste ostražitý, bdělý a navíc okrádáte zákazníky, zejména na vepřovém mase. Ramínko klidně vydáváte za kýtu! Jako komunistovi jsme vám to promíjeli, ale jestliže budete ze strany vyškrtnut, nebo dokonce vyloučen, počítejte s tím, že vám začneme šlapat na paty! S nestraníky se mazlit nebudeme! Do čtrnácti dnů vám osobně sdělím, jaké stanovisko soudruzi zaujali. Ale nečiňte si žádné iluze! Vaše neopatrnost je neomluvitelná! To je jako kdyby farář v jednom kuse ztrácel hostie! To by mu katolíci nikdy neodpustili a my jako revoluční strana

nemůžeme být tolerantnější. Váš případ vidím černě!"
Za čtrnáct dnů se soudruh Půlpytel objevil znovu. "Pane Hamáček," podával mu dopis, "zde najdete zdůvodnění, proč nadále nemůžete setrvat v řadách naší rodné komunistické strany. Stáváte se tímto dnem občanem bez politické příslušnosti a to pro vás nebude lehké. Změní to celý váš život. Stanete se naprostou nulou. Od tohoto dne si své průšvihy budete muset řešit sám a jistě ztrátu své rodné matky těžce pocítíte! Uhnul jste doprava, pane Hamáček, a buďte bdělý, abyste se nedostal do vleku reakce. Budeme si na vás dávat pozor! Kdo chvíli stál, již stojí opodál! Od lhostejnosti k otevřené zradě dělnické třídy není daleko. Dostal jste se na šikmou plochu a váš konec může být těžký."
Doma Hamáček otevřel dopis a zjistil, že byl ze strany pouze vyškrtnut. Sdělil to Andule a ta ho radostně objala.
"Vendo, teď budeme šťastná a spokojená rodina! Mílu Vršovce nebude vychovávat žádnej bolševik a tebe, až to praskne, neoběsej na lucerně!"
"Andulo, nebuď labuť," krotil její nadšení. "Tenhle režim neskončí nikdy. Pracující lid je blbej a Amerika nás nezachrání. Kdoví jestli svýho hnusnýho činu nebudu ještě litovat. Až bude chtít Míla nebo Venda studovat, tak by se mu táta rudokožec možná hodil !"
"Venoušku," culila se, "ty máš to bolševictví ještě v krvi, ale paňmáma Vršovcová říká, že už to maj bolšáni pořádně nahnutý. Její sousedka Pilíková to vyčetla z karet!"
10.
Václav Hamáček zjistil, že vychovatelství je nesmírně náročná činnost. Ani v zemi učitele národů Jana Amose Komenského nemá k němu každý buňky. Potíže byly zejména s věčně podmračeným a zavilým Mílou, který se ve školce v jednom kuse pral. Napadal spolužáky fyzicky, pošklebovaI se jim a tvrdošíjně se odmítal podřídit kolektivu. Soudružka učitelka si s jeho nekolektivním cítěním nevěděla rady. Stěžovala si rodičům a bědovala: "Ten nešťastný chlapec nám roste v individualistu! Soustavně narušuje všechny hry, nechce si hrát na elektrárnu ani na velkovýkrmnu vepřů a na dívky pokřikuje neslušná slova. Nic z toho, co ve školce provozujeme, ho nezajímá. Když jsem vyprávěla o dětství Vladimíra Iljiče Lenina, kousl souseda do palce. Všechno ignoruje a dělá jen to, co sám chce. Většinou plive na okna nebo tahá dívky za vlasy a pokouší se zbavit je náušnic. Jestli se této vlastnosti nezbaví, bude mít v dospělém věku potíže. To není plané vyhrožování. Naše společnost preferuje stmelený kolektiv. Jejím cílem je šťastné a bezkonfliktní společenství rozjásaných budovatelů komunismu. Jednotlivec se musí podřídit. Základy tohoto cítění proto systematicky vytváříme již u nás ve školce. Snažíme se, ale některé děti si z domova, bohužel, přinášejí špatné návyky, s kterými si pak nevíme rady. Těžko s nimi bojujeme a odstraňujeme jejich zlozvyky. Musíte v dítěti rozněcovat touhu uplatnit se pouze ve šťastném harmonickém kolektivu. To je to rozhodující a na to musíme klást důraz. Vaše dítě nebude žít ve společnosti, v níž je člověk člověku vlkem a kde se jeden o druhého nestará. Lhostejnost u nás nemá své místo. V socialismu se zajímáme o své soudruhy jako o rodné bratry. Sledujeme veškerou jejich činnost, povzbuzujeme je k vyšším výkonům a především je vychováváme. V tom nám pomáhá zejména pokroková sovětská literatura, jejíž životodárná síla a nezdolný optimismus je rozhodující pro naše úspěchy. Proto vás žádám: domluvte vašemu temperamentnímu chlapci, aby měl kladný poměr ke všem hodnotám, které mu předkládáme! Je to pro jeho další vývoj nezbytné a rozhodující."
"Já mu domluvím," slíbil Hamáček, "ale jestli bude kolektivní, to vám zaručit nemůžu. Lidi jsou lidi. Když jsem byl důstojníkem v Pardubicích, tak jsem měl v rotě vojína Soukupa. Ačkoliv byl proletářskýho původu, nejenže nezpíval masový písně, ale ještě utíkal půdou na střechu, kde meditoval o čem? Kde meditoval o nesmrtelnosti lidský duše! Před vojnou mu nějakej vesnickej farář vyléčil zácpu léčivejma bylinama a on si okamžitě koupil bibli !"
"Takový nesmysl," ušklíbla se. "Neuvěřitelná nevzdělanost. Každý přece ví, že člověk je organizovaná hmota! Bible je kněžourský balast a byla dávno překonána vědeckými díly našich marxisticko-leninských klasiků!"
"No vidíte to!" řekl řezník. "A ten Soukup si meditoval i při plížení k nepřátelskýmu bunkru! Za střelby těžkýho kulometu jsem mu moc nerozuměl, ale něco si mumlal. S takovejma lidma se nedá nic dělat! Ty jsou pro novej radostnej život dočista ztracený!"
"Ale my je přece musíme převychovat!" vypískla učitelka, "protože jiné přijatelné řešení prostě neexistuje! Není kam ustoupit! Čeká nás světlá budoucnost v komunismu. Musíme být pro toto nejnádhernější období v dějinách lidstva po všech stránkách připraveni. Především ideově. Váš chlapec je bohužel příliš svérázný a tvrdohlavý. Jeho osobnost se vymyká námi stanoveným normám. Nechcete-li, aby měl později velké potíže, musíte ho spolu s námi trpělivě modelovat a učit ho radostně splývat s kolektivem. Jinou možnost nevidím, a čím dříve s tím začneme, tím lépe pro něj! Radím vám dobře: začněte jednat!"
"Máte ráda játra?" otázal se Hamáček nečekaně.
"Já… játra?" zakoktala. "Ovšemže ano."
"To je dobře," řekl řezník, "protože játra jsou co? Játra jsou zdravý! A taky jich je málo. Ale když přimhouříte svý pedagogický oko, tak budou třeba každej tejden. Máte radši vepřový nebo telecí? Jen se nežinýrujte a vyberte si! Každej tu možnost nemá!"
"Telecí," sklopila oči, "ale byla bych nerada, abyste to chápal jako ústup od zásadních ideových hodnot!"
"To by mě nikdy nenapadlo," ujistil ji, "protože bez ideovejch hodnot bysme se mohli jít klouzat. Jednou jsme se vydali správnou cestou, tak z ní přece nebudeme lehkomyslně odbočovat. Přece víme, co je pro naše děti to nejlepší! Já Mílovi domluvím, soudružko, a vy si přijďte ve čtvrtek pro ty telecí játra!"
11.
Blížily se nové radostné vánoce. Starý Vršovec se pohublý a zdevastovaný vrátil z kriminálu a toužil po svátcích lásky a míru v širokém kruhu rodiny, ať již osudem jakkoliv zpotvořené. Jeho rozhodování nebylo proto snadné, ale zvítězila jeho umíněnost, kterou ovšem nedovedl přenést na svého syna.
"Venda Hamáček je hlava skopová," pravil téměř vlídně, "a Andula je ničemná nespolehlivá čubka. Vůbec bych se

nedivil, kdyby si někde mimo rodinu uhnala třetího fakana. Ale to není za dnešní složité situace podstatné. Hamáčkovi vychovávají mého jediného vnuka a sluší se, abychom se s nimi stýkali. Vršovce, který zůstal na území toho zločineckého státu, nemáme právo opustit!"
"Jen aby jim to přišlo vhod," vzdychla Vršovcová, "ty jsi kriminálník, já mám astma - to pro ně není žádný terno! Třeba se zrzavej Venda začne stavět na zadní!"
"No a co Kodejšová?" zeptal se bývalý papírník. "Doufám, že s ní nejsi na válečný noze! Bejvala to slušná ženská a prala ti dokonce velké prádlo."
"Kodejšovou mám ráda. Ale s Andulou se teď moc nesnáší. Po tom druhým dítěti si vjely do vlasů. Řekla jí, že je děvka, a dokonce jí nějakou vrazila."
"Jenomže teď je třeba na všechny rozpory zapomenout," rozhodl Vršovec. "Svornost budiž naší devizou. Žijeme ve spárech bolševického molocha, a proto musíme držet pohromadě. Už nejsem sice zámožný živnostník, ale pořád ještě jsem dědeček a rád bych svého malého vnuka pohoupal na kolenou. Vzhledem k pokročilé artróze to bude problém. Zajdi za Kodejšovou, buď na ni vlídná a pověř ji závažným úkolem. Ať dojde za Andulou a pozve ji s dětmi do Stodu na vánoce. Nemusí se ničeho obávat, budeme se chovat jak se sluší a patří."
"A co s Vendou?"
"Toho musíme strpět taky. Něco za něco. Když chceme vidět Mílu, nemůžeme klást nějaké požadavky. Budeme brát toho zrzavýho rapla jako vlastního syna. Nic jiného nám nezbývá!"
Tak se taky stalo. Vršovcová navštívila Kodejšovou a ta se s jistými rozpaky vydala k Hamáčkovým do Plzně.
"Jsem hrdá ženská," mumlala, "která se před nikým neplazila, a jestli se mnou Andula vyrazí futra, tak budu nadosmrti zneuctěná! Ona mi nemůže odpustit těch pár facek, co jsem jí dala, když přišla podruhý do jinýho stavu! S takovým nestydatým ženatým chlívákem! Já jako matka jsem jí to přece nemohla smlčet. Míla Vršovec, to bylo něco jinýho! Toho jsem jí schvalovala. To byl studovanej chlapec ze slušný rodiny. Ze stodský honorace. Ale ten mizera ženatej… vagabund vilnej… no, uvidíme, jak mě Andula přijme!"
Paní Hamáčková ji přijala nad očekávání dobře, neboť facky už dávno přebolely. Tím spíše, že si nyní uvědomovala, jak byly na místě. Dokonce se jí zdálo, že jich mělo být mnohem víc.
"Vendo," zaječela do krámu, "je tady maminka a přišla nás pozvat na vánoce do Stodu! To je překvapení, co? Asi bysme se tam měli rozjet, co myslíš, zlato?"
Václav obsloužil zákaznici Pazdírkovou a přikvačil uvítat vzácného hosta z milovaného města.
"Máti," rozevřel náruč. "Vy jste nám tady co? Vy jste nám tady chyběla! Moc rád vás vidím. Ale s tím Stodem to nepřichází v úvahu. Tam se o nás šíří různé klevety a já bych si tam připadal jako na pranýři. Jestli chcete, můžete přijet vy k nám. Místa je tu dost a srdce máme na dlani. Uvidíte, že budete spokojená!"
"Ale nejde jenom o mě," soukala ze sebe Kodejšová, "ale taky o Vršovcovy. Oni strašně touží po Mílovi! Starej se vrátil z kriminálu jako lunt a v jednom kuse pofňukává!"
"To se jim ani nedivím," řekl chápavě řezník. "Syn je v trapu, fláká se někde v Kanadě, léčí Apače a Mohykány, tak chtěj vidět aspoň vnuka. No, já jim v tom bránit nebudu, protože o vánocích máme bejt k sobě hodný. Sem se vejdou všichni. A abysme byli všichni pohromadě, tak pozvu taky strejdu Hamáčka, pakliže se ovšem ještě udrží na čem? Pakliže se ovšem ještě udrží na nohou! Když jsem ho viděl posledně, tak se kolíbal jako starej námořník!"
"Já jsem si vždycky přála vystrojit veliký vánoce," usmívala se Andula, "a teď se mi to konečně vyplní. Ukážu vám, jaká jsem hospodyně! Místa je tady dost, a když necháme otevřený dveře do krámu, můžeme i tancovat! Nebudeme přece zakřiknutý nebo upjatý!"
Tato představa nevzbudila v matce Kodejšové žádné nadšení. "Trsat můžete akorát vy s Vendou," pravila, "protože jináč tu budou pouze starší usedlé osoby. Pan Hamáček nedá hůl z ruky, furt mluví o amputaci pravý nohy pod kolenem a Vršovec je zhuntovanej z kriminálu. Vypadá jako přízrak. Váží o třicet kilo míň, než když ho sebrali! Vršovcová má astma, sípe jako uštvaná koza a mě zlobí játra. S tímhle obsazením tu žádnej candrbál bejt nemůže. Nám už jde akorát o trochu vlídný pohody."
"Třeba se dostanete do formy," mínil Hamáček, "protože v rodinným kruhu určitě pookřejete. To je nejlepší lék. Když jsem o vánocích pustil na dovolenku svobodníka Hanáka, tak se pod stromečkem naučil od jednoho imitátora kokrhat, díky čemuž byl použitelnej při vojenských estrádách. Vojín Kubíček zase vyhrával na pouťový balónek."
"Hlavně že se sejdeme," radovala se Kodejšová, "a budeme svý mezi svejma. Žádná nenávist, žádná záludnost. To je dneska vzácnost. Lidi jsou rozeštvaný a vůbec nejsou k sobě. Pamatujete, lidi, takovou prašivou dobu? Já teda ne!"
"Já taky ne," souhlasil Hamáček, "ale teď musím zpátky do krámu, aby mi tam někdo nešlohnul co? Aby mi tam někdo nešlohnul uherák! Nebyl kolik let a lidi se po něm můžou utlouct. Tuhle strčil jednu štangli za kabát dokonce metodik společenskýho tance. Pak mě prosil na kolenou, abych ho neprásk, protože je pokladníkem československo-sovětskýho přátelství a podezírali by ho, že při loňským zájezdu na Krym štípnul samovar!"
12.
Andula si dávala záležet. Napekla překrásné vánočky s cukrovím a vyráběla lahůdkový bramborový salát. Hamáček zase soustředěně strojil stromeček a oba nevlastní synové zdatně kibicovali.
"Co je tohle?" tázal se Míla a ukazoval na prapodivný předmět.
"To je andělský zvonění," hlaholil řezník, "jenomže ty víš starou bačkoru, kdo to jsou andělé. Ve školce tě nepoučili. To jsou bytosti, které vypadají jako lidi ženského pohlaví, jenomže mají křídla a poletujou vzduchem jako vlaštovky. Chápeš to?"
Míla nechápal, ale andělské zvonění se mu zamlouvalo. Také Venoušek na něm mohl oči nechat, ačkoliv dával přednost čokoládovým bonbónům.
"Co mám dát na špičku?" otázal se Hamáček Anduly, "ta hvězda je strašně krásná, ale byl bych moc nerad, kdyby měla

starýmu Vršovcovi něco připomínat. Třeba by to považoval za schválnost a vyčetl by mi, že se projevila má bolševická minulost."
"Nesmí bejt tak háklivej," řekla Andula rozhodně. "Tohle je zlatá hvězda betlémská, má šest cípů, ale zato žádnej srp nebo kladivo. To přece nemůže zaměnit ani idiot! Koneckonců, Vršovec takovýhle hvězdy prodával, když ještě měl papírnictví. Sama jsem je u něj kupovala."
"No, já jen jsem opatrnej," vysvětloval Hamáček, "aby si tu někdo nemyslel, že ze mě dosud nevyvanula komunistická ideologie. Jednou jsem ti odsouhlasil pravý křesťanský vánoce a ty taky u nás budou. Na to osobně dohlídnu. Ještě loni jsem měl za výkladní skříní dědu Mráze se Sněguročkou, ale letos ani Ň! Soudruh Půlpytel ho urgoval, ale já jsem řek, že dědkovi zplesnivěly vousy a mohly by znehodnotit poživatiny. Takže vystavuju akorát vepřový hlavy s citrónama v hubě a jedlový větývky. Marxistickej světovej názor už nepropaguju. Půlpytel hučel, že tohle není žádná ideová výzdoba, že začínám zaostávat, a radil mi, abych se poučil u řezníka Filipce v Zápotockýho ulici. Ten má vedle tlačenky jolku s nápisem Za další budovatelské úspěchy a světový mír! Jenomže ten Filipec chce dostat holku na právnickou fakultu a musí se snažit!"
Andula chápavě přikývla. "My se zase musíme snažit potěšit Vršovcovy, mámu a strejdu Hamáčka. To jsou lidi ze starý školy a nestačí jim, když si u štědrovečerní večeře nacpou nácka! Ti potřebují nějaké duchovno. Jsou nábožensky založený a v tomhle punktu jim musíme jít na ruku. Míla Vršovec šest nebo sedm roků ministroval. Na fotce vypadá jako andílek."
"Ministroval, ale taky se rval jako buldok," poznamenal Hamáček, "a žádná holka před ním neobstála. Kdyby byl správnej katolík, tak si tě ani nevšim! Tomu šlo o duchovno tak dvě hodiny tejdně, a to kdoví jestli! Kdyby se držel desatera božích přikázání, tak ti neblbnul hlavu!"
"Přece mě nemoh nechat natvrdlýmu komundírovi," ušklíbla se, "kterej byl podělanej ze dvou nudlí na rameni. On byl náhodou tenkrát na úrovni! Jen tak tak, že se nestal doktorem! To bys koukal, co všechno mi vykládal! Jaký těžký případy už ho nechali operovat!"
"Jen aby se ten jeho synátor nezvrtnul po něm," strachoval se Hamáček. "Mít intelektuála v rodině, to je hotový neštěstí. To bych musel chodit k Filipcovi na hodiny, abych to nějak zamáz! Nakonec bys mě podporovala ve zdobení výkladních skříní a vlastnoručně bys mi malovala hesla. Koneckonců, z kreslení a ručních prací jsi vždycky mívala jedničku!"
"Toho se nedočkáš," řekla rozhodně. "Ale teď přestaň sejčkovat a vzpomeň si na nějaký vánoční zvyky, kterejma bysme potěšili staroušky. Vánoce nejsou posvícení! Žranice je až v druhym sledu, napřed se musíme zamyslet nad věčnejma hodnotama."
"My jsme doma nic takovýho neprovozovali," odvětil bezradně řezník, "a nemáme dost času si to natrénovat. O vánocích táta akorát pucoval sekery. Jestli začneme házet střevíc za hlavu, tak to tady rozflákáme k nepoznání. Novej nábytek vezme za svý! Při lití olova by se mohly popálit děti a navíc mám dojem, že tu vůbec žádný olovo není. Ono se už se starejma zvykama moc nepočítá. Česneku bysme mohli dát leda vodovodnímu kohoutku a ovocný stromoví je bůhvíkde. Jediná jabloň shořela se sousedovic kolnou. Ale můžeme rozdat od večeře kosti, aby je Vršovcovi rozhodili ve Stodu. Možná že by je to potěšilo!"
"To sotva. Jejich zahrada teď patří národnímu výboru," uvažovala Andula, "takže by na to asi nepřistoupili. Jsou teď moc sledovaný a tohle vypadá jako čarování. Nejlepší bude, když akorát rozkrojíme jablko, podíváme se, jestli je tam křížek nebo hvězdička, a pak si zazpíváme koledy. Doufám, že je ještě ovládáš! Aspoň ty Nesem vám noviny a Narodil se Kristus Pán! Tos přece na tý vojně nezapomněl."
"Jenomže nemám na koledy hlas," obával se, "a Čapajev se sem nehodí. Já, Andulo, krákorám a nerad bych poškodil sváteční atmosféru. Ale je možný, že strejda Hamáček přinese heligonku - to bych se pak chytil. On je vyhlášenej muzikant, a dokonce chtěl jít v mládí na konzervatoř. Nebejt toho krámu, moh se dostat třeba i na Pražský jaro!"
"Musíš ho hlídat, aby se držel náboženský tematiky," nabádala Andula, "protože všechno tady musí proběhnout důstojně a hodnotně. Kdyby strejda začal se Švestkovou alejí, bylo by to tady jako v námořnické krčmě. Naší mámě by to nevadilo, ale Vršovcovi jsou jiná smetánka. Nezapomeň, co jsme si slíbili: vystrojíme vánoce, na který budou všichni vzpomínat se slzama v očích do konce života! Socialismus zůstane na ulici a my se ponoříme do rozjímání! Nejsme žádný burani nebo cynikové!"
"Neboj se, já to nepokazím," slíbil Hamáček. "Jsem pro vánoční pohodu všema deseti. Už se na tu svatou noc těším. Ale pro jistotu mi nenalejvej co? Pro jistotu mi nenalejvej pivo s rumem!"
To mu Andula s nevšedním pochopením a s velkou radostí slíbila. Ne že by ryšavému choti nepřála trochu povyražení, ale tentokrát jí šlo opravdu o věc.
13.
Vzácní a toužebně očekávání vánoční hosté nestačili zírat. Manželé Hamáčkovi se opravdu vytáhli a přivítali příbuzenstvo v slavnostně vyzdobeném bytě, vonícím chvojím a purpurou. Vysoká jedle se prohýbala pod lesklými ozdobami, řetězy i pamlsky. Jemné cinkání andělského zvonění dojímalo všechny příchozí bez rozdílu. Jako by se nad tím vším vznášel sám Ježíšek.
Starý Vršovec si protáhl hřbet, odložil košík s četnými dárky a vytáhl z kapsy pečlivě složený kapesník. Přejel si jím vlhnoucí oči a řekl: "Dej Bůh štěstí tornu domu! Tady je to jak za první republiky!" a upřímně se rozvzlykal.
Slavnostní atmosféru poněkud narušila paní Vršovcová, která vdechla purpuru a silně se rozkašlala. Pobíhala zmateně po pokoji a pokoušela se umřít. Teprve když si do hrdla nafoukala vzduch pomocí balónku, byla schopna se radovat s ostatními, a také se o to snažila. Kodejšová líbala děti a slibovala bohaté dárky od Ježíška. Strejda Hamáček vybalil heligonku a jen tak zkusmo z ní vyloudil několik vánočních tónů. Znalci by poznali, že jde o píseň Tichá noc, svatá noc. Málo platné, už neměl ten grif a navíc mu nedávno omrzl ukazováček. Ani palec nebyl zcela perfektní.

"Vendo!" objal Vršovec Hamáčka, "mile jsi nás překvapil! To jsou svátky, jaké mají být. Správná česká tradice. Žádný Děda Mráz se Sněhulkou, ale Ježíšek, koledy a bohulibá nálada. Jako v Betlémě. Když jsem byl malý chlapec, chodil k nám do rodiny i pan farář Medonos. Pocházel z Kopidlna a krásně maloval hlavně vodovejma barvičkama."
"Krásně maloval, to je pravda, ale z Kopidlna nebyl," opravila ho manželka. "Pocházel z Kopist u Mostu. A maminku měl v Bílině."
"Kopisty, nebo Kopidlno," zabručel Vršovec, "hlavně že to byl farář a krásně maloval. Ten si v ničem nezadal s akademickým malířem. Dodnes od něho máme obraz archanděla Michaela, jak se pere se satanem. Náš Míla ho měl moc rád a vždycky se pod ním modlil Andělíčku, můj strážníčku. Jednou se mu zdálo, že na něj archanděl Michael přátelsky zamrkal!"
"A co ty, Miloušku," obrátila se Vršovcová na poněkud neklidné děcko, které zahánělo nudu okopáváním nábytku. "Umíš se modlit k andělu strážnému?"
Míla zavrtěl hlavou a šel si k jedličce utrhnout bonbón.
"Tohle byste neměli zanedbávat, Andulko," domlouvala astmatická dáma paní domu, která začala právě smažit kapra. "Modlitbou k anděli strážnému začíná správná náboženská výchova. Bez té nám chlapec zvlčí a co potom? Nakonec vstoupí do pionýra, potom do svazu mládeže a nedejbože i do komunistické strany. Toho bychom se strašně neradi dožili! Každej komunista se bude smažit v pekle a čerti do něj budou píchat vidlema!"
"Buďte bez starosti," houkla Andula od plotny, "my to všechno doženeme. Venoušek nám už docela obstojně žvatlá, tak to vezmeme z jedný vody načisto! Budou se modlit oba, jinak je seřežu na jednu hromadu. To se nestačej divit!"
"Jenom to, děti, nepodceňujte," varoval Vršovec starostlivým hlasem, "abyste se nedočkali nemilého překvapení. Bolševik rozhazuje své sítě všude a snaží se ovlivnit děti na hřištích i ve školách. Všude na ně číhá rudé nebezpečí!"
"To prozatím nepřichází v úvahu," ozval se Hamáček, "protože děti jsou malé a ideologie je co? Ideologie je nezajímá. Je jim šumafuk. Světovej proletariát jim přes svou rafinovanost dosud není nebezpečnej. Dějiny VKS(b) jim nikdo nepředčítá a v rodině k ničemu špatnýmu nepřijdou. O to my s Andulou dbáme, viď, Andulo?"
"Samosebou, Vendo," souhlasila ochotně Andula, "ale o tom se můžeme bavit až po večeři. Rozbalíme dárky, zazpíváme si koledy a poděkujeme štědrému Ježíškovi. Jsme přece křesťanská rodina. Teď přines slivovičku a mísu se salátem. Ostatní bych prosila, aby se posadili ke stolu. Nelekejte se, já teď zazvoním stříbrným zvonečkem, protože všechno musí bejt perfektní."
Nikdo nebyl proti. Do čela se posadil Vršovec, protože byl o šest dní starší než strejda Hamáček. Ale na to, že strávil několik let na Borech, vypadal docela obstojně.
"U nás bývalo zvykem," řekl potom, "že u svátečního stolu nejstarší člen rodiny poděkoval Pánu Bohu a pak se všichni svorně pomodlili: Otče náš, jenž jsi na nebesích…"
Ostatní se snaživě přidali, i bývalý poručík Hamáček se modlil, a Andulka se chystala nalít rybí polévku. Sotva modlitba skončila, chopila se sběračky, ale Vršovec ji zarazil. Zřejmě se mu to dosud nezdálo dost napínavé.
"Než vložíme do úst boží pokrm," pohladil po vlasech malého Mílu, "dáme slovo těm nejmladším. Venoušek ještě neumí mluvit, ale Miloušek by nám mohl něco zazpívat. Umíš nějakou národní písničku?"
Míla zavrtěl hlavou. O zpěv nejevil zájem.
"On nemá hudební sluch," vysvětloval Hamáček. "Nemůžeme ho naučit ani Halí belí, koně v zelí."
"No," řekl Vršovec zklamaně, "sluch se časem dostaví. Otec zpíval jako slavíček. A co takhle nějakou básničku? Já jsem v jeho letech recitoval na sokolské akademii Spějme dál za sokolským praporem."
"Já zeknu básnicku," souhlasil Míla.
"Výborně," zajásal Vršovec. "A kdo tě ji naučil? Tatínek, nebo maminka?"
"Souska ucitelka," odvětilo dítě rozhodně.
"Paní učitelka!" opravil ho Vršovec. "No ale hlavně že ty verše umíš! Tak tedy začni, Miloušku!"
Míla se poklonil, trochu zaváhal, ale potom odvážně spustil: "Lenin měl děti rád…"
"Jéžišmarjá!" přerušila ho Vršovcová. "Andulo, volej pohotovost! Tátovi se něco stalo!"
Naštěstí k nejhoršímu nedošlo. Vršovec už musel vydržet v životě horší věci, a tak úplně stačilo, když ho Andula pocákala studenou vodou.
"Pane Bože," šeptal, "kam ten svět spěje? Nevinná dítka blábolí o Leninovi. Co z nich jenom bude?"
"To se všechno spraví," utěšoval ho Hamáček, "jen co ta souška učitelka odsud vypadne! Má jít studovat společenské vědy do Sovětskýho svazu a stejně hodnotnou káču na její místo už nenajdou. Míla na Lenina zapomene a bude z něho chuligán jako řemen!"
"To bych taky nerad viděl," strachoval se stařík. "Náš národ potřebuje chytré, vzdělané, ale také ukázněné mladé občany. Takové, kteří by naplnili krásné heslo Modli se a pracuj!"
"Mluvíte jako kniha," pochválila ho Andula, "ale stydne nám kvůli tomu polívka. Dobrou chuť a ať nikomu nezaskočí v krku rybí kost."
A v té chvíli se v ulici rozhoukal klakson sanitního vozu.
14.
Zvědavost zvítězila nad snahou důstojně a spořádaně se navečeřet. Klakson na sanitce zřejmě nepatřil k prvotřídním výrobkům našeho průmyslu a s neslýchanou intenzitou kvílel, aniž by ustal alespoň na okamžik. Zdálo se, že rybí kost uvízla v krku samotného Ježíška.
"Něco se děje," podíval se lítostivě Hamáček na bramborový salát, "a já jako hasič musím bejt u toho. Co když nás americký imperialisti napadli přímo na vánoce."
"Americký imperialisti se na nás vykvajznou," mínila jeho manželka, "a jestli přece jen zaútočili, tak ty už to nevytrhneš! Nanejvýš můžeš být rád, že ti v armádě vylili pérka."

Ale ječící klakson Hamáčka vábil a on neodolal. Vyrazil na ulici a okamžitě usoudil, že měl svou zvědavost přece jen potlačit. Vůz záchranné služby stál přímo před domem, v němž bydlel soudruh Půlpytel, a chrabrého komunistu právě vynášeli lapiduši ze dveří. Vřeštěl víc než klakson na sanitce.
Nicméně své okolí velice dobře vnímal, jelikož zaregistroval vyjeveného Hamáčka, přešlapujícího opodál.
"Hamáčku!" vytřeštil Půlpytel oči jakoby ve smrtelné křeči. "Vy jste mě otrávil! Nenávidíte stranu a vládu, pročež jste mi otrávil maso! Já jsem vás podezíral už dávno! Jste imperialistický agent, který na příkaz protistátního spikleneckého centra likviduje nejlepší soudruhy! Ale já vás zničím. Hned jak dorazím do nemocnice, zavolám Státní bezpečnost!"
Vyrazil to ze sebe tak výhrůžně, že se Hamáček zachvěl.
"Pane Půlpytel," zasténal pobouřeně a vystrašeně zároveň, "co to proboha melete? Co si to vymejšlíte? Dal jsem vám to nejlepší maso, jaký jsem měl na krámě! Samý protekční kousky! Žádnej zákazník nedostal lepší!"
"A po čem je mi špatně?" otázal se Půlpytel. "Proč mě odvážejí do nemocnice? Však oni si to soudruzi od bezpečnosti zjistí! Jsou ostražití a bdělí, takže jim nic neujde! Jste-li, jak tvrdíte, nevinen, nemáte se čeho obávat! Ale já vím, že jste vinen. Jouvajs, to je bolest!"
Dále diskutovat nebylo možno.
Lapiduši se zjevným odporem naložili pozvraceného Půlpytla do vozu a kvílející sanitka se vzápětí vydala do špitálu.
Zdrcený Hamáček přešlapoval na chodníku a chuť na porci kapra se zřetelně rozplývala.
"Doprdele!" vzdychal nešťastně, "zrovna na Štědrej večer mě převálcuje revoluční spravedlnost! Nikomu jsem nic neudělal, a teď mě strčej do lochu! Než se to vyšetří, může uplynout několik roků a Andule zatím někdo udělá třetího haranta! Jestli já nejsem smolař! Ale to mám za to, že jsem se rozešel s rodnou komunistickou stranou! Nebyl jsem dost uvážlivej a poslech jsem bláznivou ženskou. Ona jako by ani nevěděla, v jaký době žijeme. Pořád má plnou palici toho svýho Vršovce, kterej si válí šunky někde v Kanadě, a já si to teď vodskáču! Jestli Půlpytel začne žvanit, tak se smíchy neudržím. Bude vykládat, že jsem spáchal atentát na zasloužilýho funkcionáře strany a pošle na mě ostrý hochy, který mi udělají z kvartýru kůlničku na dříví. Budou hledat bůhvíco a určitě něco najdou. Na to oni jsou kadeti! Nenajdou otrávený maso, tak odněkud vytáhnout handgranát nebo lehkej kulomet. Z dělnickýho kádra Hamáčka udělají protřelýho diverzanta a ten se, chudák, spravedlnosti nedovolá! Poputuje někam do lágru, a kdoví jestli ho nakonec nepověsej! Panebože, proč já jsem nebyl opatrnej a nemyslel na zadní kolečka? Ze samý lásky jsem zblbnul, dělal ze sebe hrdinu a teď budu co? Teď budu potenku kakat!"
Václav Hamáček, ačkoliv byl zcela střízlivý, tragicky zavrávoral a těžce oddychuje se vracel mezi vánoční hosty.
Andula nalévala polívku, kapr svůdně voněl a andělské zvonění cinkalo jako pominuté.
15.
"Co se ti stalo, Vendo?" vykulila oči Andula. "Snad tě to venku neofouklo? Vypadáš jako dvě minuty před smrtí!"
"Nehádáš moc vedle," zachrčel pesimisticky Hamáček. "A kdoví jestli by rychlá smrt nebyla milosrdnější než to, co mě čeká!"
To už zpozorněli všichni. Tento tón se k slavnostní příležitosti příliš nehodil. Naštěstí se Hamáček neuzavřel do sebe a jeho obavy z něj vyskákaly jako blechy z umírajícího ježka.
"Ten Půlpytel je největší hajzl ze Západočeskýho kraje," tvrdil, "a když si na někoho zaleze, tak ho taky zničí. To už mnohokrát dokázal. Učitele Duku, kterej učil dětičky písničku Ach synku, synku, doma-li jsi…, dostal do uranových dolů. Říká, že povinností správnýho komunisty je vyplevelit buržoazní býlí ze všech pokrokovejch lánů a zakroutit reakci krkem. Jak to tak vypadá, počítá mě teď mezi fašisty, diverzanty a zpátečníky. To znamená, že na mě poštve estébáky, a já se smíchy neudržím."
"Jen se, Venouši, zbytečně neděs," chlácholil ho strejda s vyrovnaným úsměvem na tváři. "Třeba ten Půlpytel nedojede do nemocnice živej. Takový věci se stávají. Váchal ze Stodu krouhal zelí, najed se košťálů a zapil to pivem. Nafouk se jako zepelín a jen tak tak, že se nevznes ke stropu. Než přišel doktor, bylo po něm."
"Jenomže Půlpytel vykřičel na celou ulici, že jsem ho otrávil!" bědoval řezník, "a jestli zkape, půjdou po mně! Přece si nenechají uniknout třídního nepřítele!"
"Venda má pravdu," pravil vážně starý Vršovec. "Když mohou někoho zlikvidovat, tak si tu příležitost nenechají uniknout. Kdybych vám měl vykládat všecko, co jsem slyšel na Borech…"
"No prosím!" vykřikl Václav zděšeně, "a máme tady další problém. Za chvíli přijdou estébáci a budou se zajímat o kádrovej profil těch, který jsou u mě na návštěvě. Nedá jim ani moc práce, aby zjistili co? Nedá jim moc práce, aby zjistili, že se tady sešly samý reakční elementy. Tady tchán dokonce postižen revoluční spravedlností!"
"To je svatá pravda," souhlasil Vršovec. "Asi bychom se, maminko, měli sbalit a vypadnout dřív, než bude pozdě. Člověk přece není povinen prožít v lapáku celý život!"
"Ale tatínku!" zalkala Andula, "přece si nenecháme pokazit takovej nádhernej večer. Andělé pějí na andělských kůrech, zlatý prasátko na nás kouká ze stěny, řízky se jen jen rozsejpají a k tomu všemu se narodil Kristus Pán! Měli bysme si to v pohodě užít a ne se tvářit, jako kdyby nás měli za chvíli popravit!"
"Ty seš, Andulko, nezkušená," pokýval hlavou Vršovec, "a nevnímáš, že nám hrozí nebezpečí. Já už bych tu neměl stání. Což kdyby zavřeli taky maminku? Ta by to určitě nepřežila."
"Byly to krásné vánoce," strojila se Vršovcová, "a my na to jídlo stejně moc nejsme. Máme staré žaludky a přejídání nám nesvědčí. Hlavně že jsme viděli děti!"
"Sejdeme se v lepších časech!" sliboval Vršovec, "a jestli tě, Vašíku, zašijou, budeme se o děti starat!"
"To mi v těch uranovejch dolech náramně uleví," zavrčel Hamáček. "Já tam zhebnu a parchanti se budou mít dobře."
Ale všichni tuto víceméně sobeckou poznámku přeslechli. Strejda Hamáček se k odchodu neměl a stále pokukoval po četných pochutinách, s nimiž se nehodlal rozloučit. Andula mu to vyčetla z očí a udělala mu pěkný balíček. Podobně i Vršovcům.

"Já vás neopustím, děti," prohlásila po chvilce rozvažování matka Kodejšová, "protože mě snad nezavřou a někdo musí Andulku utěšovat. Ona si pro tebe, Venoušku, vypláče oči! Je chudinka citlivá, tolik se na ty vánoce těšila a najednou jí manžela odvlečou do kriminálu. Na to nemůže zůstat sama!"
"To jste moc hodná, matko," pochválil ji řezník, "ale hlavně na ni dejte pozor, až jí otrne! Nerad bych se vrátil z lochu a našel tady třetí dítě!"
"Co si o mně myslíš, Vendo?" vypískla Andula. "Já už jsem usedlá ženská, která si umí vážit klidnýho zázemí. Na mě se můžeš spolehnout."
"Jen aby!" zavrčel Hamáček. "Já mám s ženskejma moc špatný zkušenosti. Jsou to většinou pěkný doroty!"
"No, kapavku jsem ještě neměla!" přitvrdila Andula. "Tak hluboko jsem neklesla."
"Přece se, děti, nezačnete hádat!" zahlaholil Vršovec. "Jsou svátky pokoje a míru. Nesmíme se nechat rozeštvat! Budeme-li držet pohromadě, všechno dobře dopadne. Tak spánembohem, už musíme letět, aby nás tady nevybrali jak vrabčí hnízdo!"
"Na shledanou," slzela Vršovcová. "Jsme rádi, že jsme vás viděli šťastné a spokojené."
"A ty se neboj, Vašku," řekl strejda Hamáček. "Zavřít tě můžou, ale pustit musej! Pokud ovšem nedostaneš sněť do nohy jako cukrář Ondráček. Ten měl funus dřív, než si odseděl polovinu trestu!"
Návštěva odcházela za zpěvu Míly a Vendy, kteří se shodli na optimistickém songu Tluče bubeníček, tluče na buben.
16.
Nálada klesla na bod mrazu. Václav Hamáček přemítal, co si má vzít do lochu, a usoudil, že mu bude stačit zubní kartáček. Všechno ostatní mu stejně bachaři ukradnou.
"Aspoň se pořádně najez, Vendo," nabádala ho starostlivě Andula. "Když budeš mít dobrej základ, tak aspoň víc vydržíš. Ono se nakonec stejně všechno vysvětlí!"
"Jen aby se to nevysvětlilo za pět let!" děsil se Hamáček. "Takovýhle podezření se těžko vysvětluje! Jak z toho udělají atentát na veřejnýho činitele, tak v tom jsem až po uši. Nikdo se mě nezastane, protože jsem pouhá bezpartijní nula. Navíc obklopená reakčníma elementama! Vychovávám dítě, který zplodil americkej špión, a paktuju se se stodskou buržoazií. To všechno mi přišijou na triko!"
"Vidíš to moc černě," chlácholila ho Andula. "Vzpomeň si na Jardu Pulkrábka. Toho lízli, párkrát ho seřezali bejkovcem a do tří měsíců byl na svobodě. Dostal akorát podmínku."
"To taky nejsou žádný skvělý vyhlídky," mračil se manžel. "Dostat na Hod bóží na prdel není nic, na co bych se měl těšit. Všude se budou zpívat koledy a já si budu masírovat jelita. Zatracenej život! A co bude, Andulo, s tebou a s dětma? Nemysli si, že vás tady nechají bydlet! Krám dostane nějakej komouš z jatek a tyhle cimry obsadí ten všivák s rodinou. Slíbí, že bude zdobit výlohu, a vás vyhodí na mráz!"
"Odstěhujeme se k mámě do Stodu," řešila promptně situaci Andula, "a budeme na tebe, Venoušku, čekat."
"Jen aby ses dočkala," varoval ji řezník. "Taky bys mohla putovat do lochu za mnou! Já jsem na mučení háklivej a může ze mě ledacos vypadnout. Když mě pěkně po bolševicku zmáčknou, tak se nemáš na co těšit! Seš reakcionářka a na mě jsi působila krajně negativně. Máš rozhodující podíl na tom, že jsem přestal bejt členem revolučního předvoje dělnický třídy. Kdybych tam blbec zůstal, tak se mi hovno stalo!"
"Snad toho nelituješ, Vendo?" zvedla hlas i obočí Andula. "Mluvíš, jako bys měl ještě kladnej poměr k lidově demokratickýmu zřízení!"
"To nemám," hekal řezník. "Ale v tý partaji jsem mohl klidně zůstat. Půlpytel by mě nenařknul a já bych v pohodě trávil vánoce. Jenomže tys mě vehnala do neštěstí! Nikdy jsi nemyslela na zadní kolečka a já si to teď odskáču! Naše lidově demokratické zřízení mě rozcupuje a udělá ze mě dva malý! Ze já jsem na tebe dal! Jako komunista jsem mohl žít pěkně za větrem, což dělá kdekdo! Teď mě vyhmátnou a pořádně se mnou zatočej! Andulo, já to vidím černě! A ať ty haranti tolik neřvou, nebo jim zakroutím krkem!"
"Haranti řvou, protože se narodil Kristus Pán," upozornila ho žena, "a kvůli tomu jim nikdo krkem kroutit nebude! Na zpěv koled mají plné právo!"
"Za tou naší garáží není žádná koleda," oponoval Hamáček, "a navíc zpívaj falešně! Já nejsem vyškolenej hudební génius, ale tohle poznám. Zasloužil bych si víc porozumění a pochopení. Za chvíli mě odvlečou od rodiny do dolů nebo do hutí, tak by se se mnou mělo jednat ohleduplně!"
"Dyť ti nikdo neubližuje, Vendo," vykvikla Andula uraženě. "Seš u rodinnýho krbu obklopenej žrádlem, tak co vyvádíš? U ucha ti cinká andělský zvonění, já jsem ti do tašky připravila čistý podvlíkačky a na kamna jsem nasypala veškerou purpuru, aby sis ještě něco užil. Co víc můžu pro tebe udělat?"
"Litovat mě," hučel řezník, "protože stojím na kraji propasti. Panebože, jak já jsem dopad! Bejval jsem důstojník lidový armády, slibovali mi, že mě pošlou do Sovětskýho svazu, a teď ze mě bude co? Teď ze mě bude mukl! Soudruzi se mnou zatočej jako s imperialistickym zaprodancem a pěkně si mě podaj. Začnou mě ideově převychovávat a určitě mi vyrazej všechny zuby! Při mý paradentóze jim to nedá moc práce!"
"Až se vrátíš," slibovala Andula, "doktor Blažíček ti udělá pěknou protézu jako otci Vršovcovi."
"Už se těším," vzdychl řezník. "Vršovec si s těma cvrnkadlama v hubě v jednom kuse hraje a já se to naučím od něho! Na to se moc pěkně kouká!"
"Dokud máš vlastní zuby," upozornila ho, "tak se pořádně najez! Najedenej člověk víc vydrží. Třeba tě strčej do nějaký nevytopený cimry a tam se ti ty kalorie hoděj!"
Ale Václav Hamáček neměl na jídlo ani pomyšlení. Ačkoliv to kolem něho vonělo jako v prvotřídní restauraci, dřepěl ponuře na židli, díval se na podlahu a čekal, jak se projeví revoluční spravedlnost. Při každém zašustění sebou trhl a s obavami pohlédl ke dveřím, odkud mohla přijít pohroma.
"Já idiot!" naříkal nešťastně. "Proč jsem v tý zasraný partaji nezůstal? Moh jsem bejt pokrokovej uzenář a teď mě

rozmáčknou jako švába!"
17.
Jak se ukázalo, Hamáčkovy obavy byly zbytečné. Příslušníci Státní bezpečnosti se do jeho bytu nedostavili, třebaže na jejich příchod čekal až do rána.
"To ještě neznamená," strachoval se, "že nemůžou přijít dneska nebo zejtra! Dobře vědí že jim neuteču!"
Jenomže na Štěpána se vrátil z nemocnice soudruh Půlpytel. Jeho růžově vyžehlená tvář svědčila o dobrém zdravotním stavu a oči optimisticky hleděly do života. Žádná zášť na něm nebyla patrna.
"Jsem moc rád, že vás vidím!" řítil se k zdevastovanému řezníkovi. "Přestál jsem lehký žlučníkový záchvat a lékaři mě ujistili, že operace není nutná. Ale rád bych se vám omluvil. Vyveden z míry krutými bolestmi jsem se k vám nezachoval dobře. Už nevím, co všechno jsem vám vytkl, ale určitě to nebylo v pořádku."
"No," zamumlal Hamáček. "Kdyby to bylo pravda, stačilo by to na pár let kriminálu."
"To je tím," vysvětloval Půlpytel, "že jste takzvaný problémový člověk. Dalo by se říci téměř závadový. Často uvažuji o vašem profilu a nemohu dospět k uspokojivému závěru. Co jste vlastně zač? Z jakých pozic se projevujete? Co od vás můžeme očekávat?"
"Jsem obyčejný řezník," děl Hamáček, "a snažím se, aby náš pracující lid byl zásobenej hodnotnym, odborně zpracovanym masem."
"Jenomže náš pracující lid od vás očekává nepoměrně víc, soudruhu Hamáčku," pravil otcovsky Půlpytel, "vždyť vy jste svým způsobem veřejný činitel! Můžete kladně, či záporně působit na své okolí. Představte si, že jsme byli nuceni zavřít vedoucího mlékárny, který mezi zákazníky šířil paniku, importovanou k nám ze štvavé imperialistické vysílačky Svobodná Evropa!"
"To jsou ale dneska lidi!" zhrozil se Hamáček. "Něčeho takovýho já bych nebyl schopnej. Svobodná Evropa mi může bejt ukradená. Já poslouchám akorát Prahu a sem tam Moskvu."
"No, však já vás z ničeho nekalého neobviňuji," ujistil ho Půlpytel, "ačkoliv jste naši důvěru poněkud zklamal. Počítali jsme s vámi jako s kovaným komunistou. Vaše důstojnická minulost byla pro nás příslibem. A vy jste místo nesmlouvavého třídního postoje začal lehkomyslně ztrácet či poškozovat stranickou legitimaci. Jako by to byl kus ušmudlaného papíru. Někteří soudruzi považovali vaše chování za provokaci! Za výsměch ostražitosti a bdělosti! I když jsem se vás zastával, museli jsme se s vámi, soudruhu Hamáčku, rozloučit. Ale to neznamená, že jsme vás pustili ze zřetele.
Nemůžeme si dovolit nechat bývalé spolubojovníky napospas třídnímu nepříteli, a proto je stále sledujeme. Zajímáme se o ně a pomáháme jim. I vám chceme pomoci, soudruhu Hamáčku, pokud ovšem neodmítnete pravici podanou soudruhy."
"Ale kdepak," bublal řezník. "Já si podaný pravice vážím!"
"To rád slyším," přikývl s úsměvem Půlpytel, "a vpravdě řečeno, jsem to očekával. Proto mám pro vás návrh. Nejste již sice komunistou, ale to neznamená, že se nemůžete zapojit do veřejného života. Právě naopak! Dáme vám možnost znovu na sebe upozornit. S vašimi zkušenostmi bude pro vás maličkostí pozvednout činnost Svazu československo-sovětského přátelství v naší čtvrti. Postarám se, abyste byl zvolen do výboru základní organizace a vykonával zde funkci místopředsedy. Předsedou je zakládající člen strany soudruh Vrkálek, který má mnoho zkušeností, ale po šestém záchvatu mozkové mrtvice špatně mluví, málo slyší a téměř vůbec nevidí. Je třeba mu pomoci a to vy, soudruhu Hamáčku, jistě dokážete. Vlastně budete řídit celou organizaci sám, takže vás podle jejích výsledků budeme hodnotit. Věřím, že novou příležitost popadnete přímo za pačesy a probudíte neaktivní členy, kteří lásku k Sovětskému svazu dosud patřičně neprojevují. Přeji vám hodně úspěchů a věřím, že si vybojujete znovupřijetí do řad naší rodné strany!"
"Jen jestli jsem takový důvěry hoden," skuhral Hamáček, "a taky na to nejsem ideově připravenej."
"My vám pomůžeme," sliboval Půlpytel, "a zásobíme vás potřebnou literaturou. Hlavně se do nové funkce zakousněte jako buldok a nepovolte! Se Sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak!"
18.
"Stalo se ti něco, Venoušku?" otázala se starostlivě Andula. "Vypadáš jako bys snědl měsíc starou sekanou!"
"To by byla učiněná lahůdka proti tomu, co na mě čeká teď!" vzlykl řezník. "Andulko, já se z toho co? Já se z toho pomátnu na rozumu!"
Podrobně ji seznámil se záměry, které s ním má agilní soudruh Půlpytel. Andula poslouchala a i ona slovo od slova ztrácela zdravou barvu.
"Takže ty budeš přítel Sovětskýho svazu!" zalkala. "Proč ses, Vendo, trochu nebránil? Seš starej hasič, možná že by stačilo, kdyby ses zapojil u požárníků! To je přece taky Národní fronta!"
"Jenomže u hasičů mají všude plno," vysvětloval řezník. "Tam se dělá politika jenom okrajově a lidi se nestyděj brát funkce. Velitel připustí, že sovětský požárník je nejlepší na světě, ale klidně si hasí po svym. K hasičům nemusí lidi nahánět nějaký Půlpytel!"
"Tak bys moh hrát loutkový divadlo!" vyhrkla Andula. "To je všeobecně prospěšná činnost a lidí mají nedostatek. Sekalová říkala, že jim chyběj mužský. Chudinka malá musí hrát i draka a Škrholu. Kdybys chtěl dělat do kultury, tak bych se za tebe přimluvila."
"Teď už je na takový spekulace co?" řekl zlomeně Hamáček. "Teď už je na takový spekulace pozdě. Půlpytla neobalamutíme, ten je prohnanej a rafinovanej. Ten mě podrží pod krkem a dá si bacha, abych se mu nevyškubnul. Andulo, já to mám spočítaný. Uniknul jsem base, ale budu agitovat pro zemi, kde zejtra už znamená co? Kde zejtra už znamená včera!"
"To jsme se tedy dostali z deště pod okap," konstatovala ponuře Andula. "Z jednoho chomoutu ses vyvlík a do

druhýho strčíš palici. Co tomu řekne pantáta Vršovec?"
"Já si nic vyčítat nemusím," tvrdil Hamáček, "protože jsem proti režimu bojoval div ne s otevřeným hledím. Kterej komunista třikrát za sebou znehodnotí stranickou legitimaci? Znáš takovýho? Já ne! Jenomže tím jsem vyčerpal co? Jenomže tím jsem vyčerpal svý možnosti! Víc už nemůžu udělat, protože jinak bych si šlapal po štěstí. S Půlpytlem musím vycházet po dobrým. Když ne, tak mi to spočítá!"
"A což se přihlásit do Červenýho kříže?" zkoušela to Andula. "To je záslužná činnost, proti který se nedá nic namítnout. Naučil by ses píchat injekce…"
"Půlpytla neošálím," trval na svém řezník, "protože ten mě považuje za dezertéra, a nedá si pokoj, dokud nebudu stát v lajně! O mým osudu je rozhodnuto, Andulo. Budu místopředseda Svazu československo-sovětskýho přátelství, a až soudruh Vrkálek podlehne sedmýmu záchvatu mozkový mrtvice, dotáhnu to na předsedu. A protože předsedou tak důležitýho spolku nemůže bejt bezpartijní, přijmou mě znovu do strany."
"Véno!" zvolala Andula. "Tohle přece nemůžeš připustit! Seš hrdej člověk!"
Hamáček se na ni podíval krhavýma očima.
"Je tu ještě jedna možnost," zašeptal, "ale tu bys mi nejspíš neschválila."
"Mluv, Vendo."
"Místopředsedou Svazu československo-sovětskýho přátelství musí bejt spořádanej člověk bezúhonnýho chování. Žádnej šustrák, nebo vagabund. Nesmí se opíjet a dělat výtržnosti. Pít může vodku v salónku, ale nikoliv co? Nikoliv pivo s rumem!"
Andula mu visela na rtech.
"No jo," přikývla chápavě. "Pivo s rumem. Po tom ty dovedeš bejt zvíře. Slíbils mi, že už to nikdy mixovat nebudeš."
"No právě," souhlasil Hamáček. "Já přece vím, kde je moje slabina! Nebejt piva s rumem, kdoví kde bych dneska byl! Ale na druhý straně: teď by se to mohlo hodit! Kdybych se ožral v tý nový restauraci Družba a udělal jim z toho kůlničku na dříví, to by přece nemohli pominout!"
"No jo," vydechla chápavě Andula. "A Půlpytel by tě nemohl navrhnout do tak důležitý funkce!"
"Právě," začal se usmívat řezník. "Já bych toho pak litoval, dal bych si nějaký závazek, třeba že vodpracuju dvacet hodin na mateřský školce a eventuálně bych se přihlásil kam? Eventuálně bych se přihlásil do toho loutkovýho divadla za Škrholu!"
"Venoušku," culila se Andula. "Ty seš přímo stratég!"
"To jsem," souhlasil Hamáček. "Gardovej důstojník nemůže bejt jinej. Jen mám obavy, abych ti po tom pivu s rumem nenařezal."
"Klidně mi nařež, Venoušku," nevzrušila se Andula. "Chápu, že se musíš odreagovat. Připravím ti ten řemen, co to s ním tolik nebolí. A děti pro jistotu odvezu k mámě do Stodu. Tenhle večer nám musí stoprocentně vyjít!"
"Vyjde, Andulko," slíbil Hamáček. "To bude tóčo, že se Půlpytel nestačí divit. Bude to pouhá výtržnost bez politickýho pozadí. Prostě se ve mně probudí vesnickej primitiv a s tím se nedá co? S tím se nedá nic dělat!"
Andula ho objala.
"Vendo," přitulila se k němu. "Seš skvělej člověk! Takovej, kterýho si ženská musí vážit! Skoro bych řekla: osobnost!"
Ani netušila, co v té chvíli pro rodinu udělala.

Inventura
1.
Václav Hamáček se projevoval jako rozený pedagog. Už na vojně na sebe upozornil výrazným talentem zdecimovat mužstvo a nyní měl možnost na tyto úspěchy navázat.
"Kluci nesměj růst jako dříví v lese," tvrdil rozhodně, "protože po rodičích moc kladnejch vlastností nezdědili. Z Míly by vyrost rváč a z Vendy děvkař. V tom je třeba jim zabránit všemi prostředky!"
Andula s tím celkem souhlasila. "Jenom tu přísnost moc nepřeháněj," varovala manžela, "protože máš svaly jako Frištenskej. Rodina není vyhlazovací tábor!"
To Hamáček uznával. "Dyť já mám ty kluky docela rád," usmíval se zlověstně, "jenom chci, aby z nich něco bylo!"
Což chtěli i dědeček s babičkou ze Stodu. Ti se ovšem překonávali v nepedagogickém rozmazlování a ustavičně zdůrazňovali Mílovu genialitu. "Celý táta!" rozplývali se slzíce. "Ten už v pěti létech vyoperoval plyšovému medvídkovi slepé střevo!"
"Já bych mu dal párat plyšový medvídky," bublal nesouhlasně Hamáček. "To by mi za chvíli mohl taky zapálit barák! Já se nedřu proto, aby mě haranti přivedli na buben!"
"Takhle to nesmíš brát, Venoušku," chlácholila ho Andula, "dědeček s babičkou už nemají rozum. Když klukům nějakou vrazíš, žádný závažný chyby se nedopustíš. Jenom se nesmíš unáhlit a musíš dávat pozor, abys moc nepřitlačil. Ožralej Kodejšek přerazil dítěti páteř."
"Snad mám rozum, Andulo," málem se urazil Václav. "Já sice jsem přísnej, ale taky něžnej. A navíc jsem se rozhodl, že ty pacholky začnu vychovávat po dobrym!"
A okamžitě s tím začal. Odvedl kluky do krámu a zařval na ně jako v nejslavnějších dobách své vojenské kariéry. Ukázal na kolekci nablýskaných nožů a seker, před nimiž by se hrůzou sesul na podlahu i otrlý zločinec.
"Tady se, kluci, podívejte," předvedl Václav svůj řeznický poklad, "jakej mám pěknej vercajk. A protože na vás vejprask řemenem už neplatí, zkusím to s vámi jinak. Jak někdo z vás něco provede, uříznu mu co? Uříznu mu prst u ruky! Nebo mu useknu palec u nohy! V týhle rodině teď začne tuhá kázeň!"
Jeho slova na dítka mocně zapůsobila. Chlapci zbledli a neodvažovali se ani pípnout. Až do večera byli mimořádně hodní a sama Andula nad tím dojatě kroutila hlavou.

"Venoušku," pochválila manžela. "Ty seš druhej Jan Amos Komenský! Ten by naše kluky takhle nezmáknul!"
Jenomže nastala noc a Míla s Vendou tentokrát nespali jako andílci. Křičeli ze spánku, počítali uříznuté prsty a vyváděli jako pominutí. Vzali si Hamáčkovy pedagogické metody až příliš k srdci. Mysleli na ně ještě příští den.
"A co mi uděláš," zeptal se Míla zvědavě, "až mi uřežeš všechny prsty a já budu pořád zlobit?"
"Upižlám ti uši," slíbil mu ponuře Hamáček, "a pak ti vydloubu oči!"
Malý Véna na to šel jinak. "A co uděláme s uřezanými prsty?" otázal se s nelíčenou dětskou zvědavostí, "můžeme si je dávat do kasičky?"
"Nemůžete!" zamítl tento návrh řezník. "Prsty i uši rozemelu do fašírky a namažu vám je na chleba! Proto buďte hodný dětičky a dělejte svým rodičům radost!"
"A každej večer se za ně pomodlete k andělu strážnýmu!" dodala Andula. "Jinak si mě nepřejte, uličníci! A teď už dost vyptávání, pojedete k dědečkovi a babičce do Stodu!"
2.
Václav Hamáček byl celkem spokojen. Manželství se mu vydařilo, v ulici si ho všichni vážili a jeho krám patřil k nejlepším v Plzni. Kdyby setrval v rodné straně, určitě by ho soudruzi ověnčili vavříny. Jenže kdoví, do čeho by zase spadnul! V téhle době je rozumnější držet se opodál a do ničeho se neplést.
Není nad to věnovat se rodině a pěstovat si své malé soukromé štěstí. Kdyby člověk neposlouchal rozhlas a nečetl denní tisk, ani by nevěděl, že na hranicích číhají imperialisti a Amerika připravuje světu krvavou lázeň.
"Co mi takhle schází?" liboval si řezník. "Andula je nejhezčí ženská nejen v ulici, ale i v celý čtvrti a s klukama se to dá koneckonců vydržet. Ale neškodilo by, kdyby k nim přibyl ještě jeden bráška. Pěknej pořízek se zrzavým ježkem! Ten nám tady citelně chybí."
Navrhl to Andule a ta nebyla proti.
"Musíš do toho, Vendo, víc bušit," poradila mu, "a jíst hodně papriky. Já ti uhýbat nebudu."
Hamáček se slastně usmíval, protože měl před sebou opět cíl, který stál za to. Už si představoval, jak svého vlastního potomka povede do biografu nebo k houpačkám. Ale pak se zarazil.
"Andulo," zaúpěl, "jak tomu malýmu uličníkovi budeme říkat? Jednoho Vendu už přece máme!"
"Třeba to bude holka," namítla, "a v tom případě se může jmenovat Andulka."
To se Hamáčkovi nelíbilo. Když už vynaloží tolik námahy, nespokojí se s podřadným ženským stvořením, s kterým by si nevěděl rady. Kdyby se vyvedlo po mamince, bylo by s ním spousta starostí a ryšavý otec by velice záhy zešedivěl. Kluk je kluk, i kdyby se měl jmenovat Dušan nebo Leonard! Začal listovat v kalendáři a červenou tužkou si podtrhával jména přicházející v úvahu. Nakonec si ale uvědomil, že je zbytečné kolem těchto problémů rozsáhle diskutovat. Kluka si nelze objednat jako nové kanape. Je třeba přiložit ruku k dílu a věřit na prozřetelnost. Paní Malináčová ze Stodu měla sedm holek, a když zase přišla do jiného stavu, odvezl ji Malináč na Svatou Horu, aby si tam vyprosila kluka. No a vida - vyšlo to! Pepa Malináč mladší už je druhým rokem v polepšovně!
"No," řekl si Václav, "my na Svatou Horu jezdit nebudeme. Jednak je to co? Jednak je to tmářství. A za druhý se Andula může klidně pomodlit doma. Klekne si vedle postele a vyprosí si na Panence Marii zrzavýho kluka. Jestli se trochu uvolněj politický poměry, dáme mu nějaký západní jméno. Třeba John. John Hamáček, to by bylo něco!"
3.
Strejdovi Hamáčkovi operovali v Plzni prostatu, a když se vylízal z nejhoršího, musel do nemocnice jezdit na kontrolu. Při té příležitosti se stavil u synovce.
"Chlapče," vzdychal, "už jsem jako pára nad hrncem. Žiju střídmě, ale pořád se motám jako po štoudvi ajrkoňaku. Na žádnou práci si netroufnu. Každej rok jsem zabíjel u Fukejřů a udělal jsem si tam jméno. Na mý jitrnice zvali doktora až z Vlachova Březí, protože kdysi zachránil babičku Fukejřovou před jistou smrtí. Letos chtěli, abych zabíjel zase, ale já jsem je musel zklamat. Je mi líto, pane Fukejř, řekl jsem, ale fušky jsou pro mě dávnou minulostí. Teď bych nezabil ani králíka. Nevím, jak vám pomoct. Leda že bych řekl našemu Vendovi. To je taky Hamáček a v řemesle řeznickým se vyzná!"
Václav se poněkud zamračil.
"Strejdo," řekl, "já nepotřebuju, abyste mi dohazoval kšefty. Práce mám až nad hlavu! Navíc by mě někdo mohl prásknout a přišel bych o krám!"
"To já vím, Venouši," pravil strejda, "ale u Fukejřů nemůže zabíjet každej trouba. To je vážená rodina s mnohaletou tradicí. Pantáta Fukejř zabíjel za Němců načerno a vyfasoval za to provaz! Každá zabijačka se tam teď pojímá div ne jako národní slavnost a pašíka musí klepnout ten nejlepší řezník v širokým okolí. Tím jsem byl pochopitelně já. My, Hamáčkové, jsme se v kraji proslavili a tvůj táta jezdil zabíjet až na Orlík k Schwarzenberkům. Ale co teď, Venouši? Já jsem chromej, dýchavičnej a navíc mi doktoři zjistili tenisovej loket. Se mnou nic není, kamaráde, ale Fukejřovi s tou slavnou zabijačkou napevno počítají. Nabízel se jim Kadrnos, ale toho nechtějí. Ten chlap se vůbec neumí chovat. Když zabíjel u Melíšků, pokazil, co se dalo. Melíškovi jsou katolíci, mají v rodině dva faráře, z toho jednoho v Leopoldově, a ten blbec Kadrnos vyprávěl hostům košilatý vtipy o Panence Marii. Navíc se strašně divil, že se těm povedenejm žertům nikdo nesmál. Proto si teď Kadrnose berou jenom komundírové a do slušný rodiny se nedostane."
"To je všecko hezký," řekl Václav, "jenomže já jsem co? Já jsem vytíženej! Nevím, kam dřív skočit."
"Ale, Venoušku," vmísila se do debaty Andula. "Stod je naše rodný město. Strejda má pravdu, že by ses tam měl trochu vycajchnovat! Co tě tam mají porád pomlouvat a říkat, že jsi přiblblej lampasák, kterej se tak dlouho kurvil, až z toho dostal kapavku?"
"Tohle o mně říkaj?" vyjekl Václav ukřivděně, "a ještě chtějí, abych tam jel zabíjet?"
"Ono všechno souvisí se vším," poučil ho strejda, "a veřejný mínění je nestálý. To se mění dle okolností. Když se projevíš jako správnej potomek slavnýho rodu Hamáčků, hned se o tobě začne mluvit jinak!"

"To je pravda," souhlasila Andula, "když jsem přišla podruhý do jinýho stavu, tak mi vlastní matka neřekla jinak než coura nebo děvka. A teď, když jsem se provdala za slušnýho člověka, každýmu vykládá, jak je na mě pyšná!"
"Člověk nemůže čekat se založenejma rukama," tvrdil strejda, "a doufat, že se k němu dobrá pověst dostaví sama. O tu je třeba setsakramentsky bojovat! Mysli na svýho fotra, Venouši! Ten se zasloužil o to, že jméno Hamáček ve Stodu něco znamenalo!"
"Mě každej utáhne na vařený nudli!" konstatoval Václav s povzdechem, "a to je celý mý neštěstí. Uvidíte, že mě v tom Stodu zase potká nějakej malér!"
4.
Fukejřovi, to byl ve Stodu pojem. Stará pašerácká rodina si nejprve koupila mlýn, potom pekárnu, a dříve než mohla vstoupit do řad počestné buržoazie, prohrál jeden z Fukejřů celej majetek v kartách. Bylo nutno se uskrovnit. Azyl poskytla zemědělská usedlost, kterou Fukejřovi Žáhy zvelebili. Byli pracovití, ale také bohémští, pohostinní a rozhazovační. Rádi se předváděli a jeden z Fukejřů se stal známým provazochodcem. Posílal fotografie až z Bruselu, kde se procházel po laně nad náměstím mezi věžemi dvou kostelů.
Většinu Fukejřů ale zůstala ve Stodu, který jim z neznámých příčin přirostl k srdci. Dvakrát do roka zabíjeli stopadesátikilového vepře a vždycky to byla veliká událost. Rodina byla muzikální, ovládala hru na rozličné hudební nástroje, a tak se mohlo mluvit o mimořádné kulturní úrovni. Všechny zabíjačky se vydařily, i když ta jedna, uprostřed války, skončila, jak známo, tragicky. Od té doby visela fotografie popraveného Fukejře na čelném místě hodovní místnosti.
Tentokrát tam zasedlo dvanáct Fukejřů a devět čestných hostů. Dostavil se i svobodník Fukejř Jaromír, který přijel stopem až z Klatov. Byl to velice pohledný mládenec, bohužel výrazně nevojenského vystupování. Měl zformovanou čepici á la Studebaker, nepředpisové polobotky, utržený knoflík u rukávu a frajersky povolený opasek. Kdyby ho takto zastihl poručík Hamáček v dobách své vojenské slávy, patrně by na něho řval dlouhé minuty. Jenomže nyní musel tuto mazáckou provokaci spolknout. Dostavil se k Fukejřovům jako řeznický mistr a nic jiného nemínil provozovat. Přesto se posléze neudržel: "To to jde s naší lidově demokratickou armádou pěkně z kopce," poznamenal škodolibě. "Za našich časů by se takto oblečený voják nedostal za bránu útvaru! Náročnost důstojníků je zřejmě jaká? Náročnost důstojníků je zřejmě velice nízká!"
"Ale není," ušklíbl se svobodník. "Jsou to stejní kašpaři, jako když jsi sloužil ty! Jenomže já jsem ujel načerno. Když se doma zabíjí, nebudu přece vyjednávat s nějakým lampasákem!"
Hamáček se v duchu otřásl odporem, neboť jeho vojenské srdce mu v hrudi stále ještě nezetlelo. Mladý Fukejř ztratil u něho poslední zbytek sympatií. Nicméně se od něho odvrátil a odešel se věnovat řemeslu řeznickému.
5.
Řezníka si Fukejřovi vybrali znamenitě. Václav se vrhl do práce jako kat a také Andula přiložila ruku k dílu. Asistovala už u řady zabíjaček a všude s ní byli spokojeni. Václavovi se přiznala, že ji vzrušuje pohled na krev a jejím dávným snem je vyspat se s mužským v neckách plných této rudé tekutiny.
"A obložit se jitrnicema bys nechtěla?" zavrčel nespokojeně řezník. "To by ještě scházelo, aby se o nás vykládalo něco takovýho! Kdybych se měl ocitnout v lékařské knize Úchylky pudu pohlavního, tak by si raději hodil co? Tak bych si raději hodil mašli!"
Něco takového ovšem prozatím nehrozilo. Manželé Hamáčkovi plnili svědomitě své povinnosti a v jejich režii proběhla zabíjačka na vysoké úrovni. Fukejřovi byli nejen spokojeni, ale přímo nadšeni.
Společnost usilovně baštila ve dvou velkých propojených místnostech a ještě se potulovala domem, ve kterém byly všechny dveře otevřeny. Aby se maso hostům nepřejedlo, mohl každý okusit cukrářských výrobků nebo si vybrat nápoj dle vlastního výběru. Hamáček si vzal pochopitelně pivo a po nějaké době je začal míchat s rumem. "Tady jsem mezi svejma," říkal si, "a prát se s nikým nebudu. Jsem kulturní člověk, takže mi rizikovej nápoj nemůže ublížit."
Nálada byla znamenitá. Fukejřové se již mnohokrát projevili jako výteční vypravěči a tentokrát si dávali záležet. Historka stíhala historku, frťan frťana a posléze se začalo zpívat. Hlasy sice neškolené, leč syté a průrazné ovládly veškeré prostory. Stodští občané si kupodivu potrpěli zejména na táhlé slovácké písničky, při nichž není daleko k slzám. Dojáčky se báječně doplňovaly s bílým i černým prejtem, pasovaly ke guláši a rozplývaly se v chutné prdelačce. Ale Václava Hamáčka spolehlivě uspávaly. Unavený řezník, spokojeně pocucávající pivo s rumem, usnul v pohodlném křesle jako batole a blaženě pochrupkával. Rodina Fukejřova tklivě lkala "V Hodoníně za vojáčka ma vzali", masné výrobky pronikavě voněly a mistr řeznický přestal vnímat slasti i strasti pozemského života. Nikdo ho nerušil, neboť jeho dosavadní výkon ho plně opravňoval k hodnotnému odpočinku. Václav Hamáček této benevolence využil a chrněl něco přes hodinu. Pak se probudil a poněkud vyděšeně zamžoural po místnosti. Bylo zde ještě o něco živěji a hlučněji, než když upadl do spánku. Fukejřové stále zpívali, po moravsku zvedali ruce nad hlavu a navzájem se překřikovali. Připajdal i strejda Hamáček se svou milovanou heligonkou. Václav se poněkud přitrouble usmíval, zahýkal několik taktů a labužnicky se protáhl. Potom zjistil, že v místnosti není Andula.
6.
Mistr řeznický rázem zpozorněl. Zdálo se mu, že něco není v pořádku. Andula ráda zpívala, poslouchala veselé historky a nerada opouštěla bujarou, rozjetou partu. Se svými mnohokrát ověřenými sklony by měla sedět u stolu, ládovat se cukrovím a halekat s ostatními.
Jestliže se vzdálila, může to znamenat pouze dvě věci: buď se jí udělalo špatně od žaludku, nebo ji opět upoutal nějaký chlap. Za Andulinou věrnost by Hamáček ruku do ohně nepoložil!
Dlouze se napil piva a měl pocit, že lahodný doušek mu náležitě propláchl mozek. Prohlížel si pozorně rozjásané Fukejře a hledal, který z nich chybí. Záhy na to přišel. V místnosti nebyl svobodník Fukejř Jaromír. To Hamáčka kupodivu částečně uklidnilo.

"S takovým frajírkem by se Andula nespustila," usoudil téměř okamžitě. "Je to cucák a jeho chování je jaké? Jeho chování je klackovité. Takové individuum může imponovat pouze mladé nezkušené dívce, která naletí každýmu puberťákovi. Andula je rozumná ženská, otlučená životem a taky sečtělá! Poslouchá Hlas Ameriky a luští křížovky. Její morálka se ustavičně zlepšuje a poslední dobou je na solidní úrovni. Už tolik tejdnů jsem neměl nejmenší důvod jí nařezat. Rozhodně nemůžu tvrdit, že by manželství brala na lehkou váhu!"
Řezník se tvářil umírněně, ale v pátrání neustal. Slídivým krokem prošel celý dům a nastavoval uši, zaslechne-li odněkud podezřelý šramot. Slyšel pouze zvuky heligonky a řvaní rozjásané rodiny. Nálada byla na nejvyšším možném stupni a tklivé písně se změnily v zuřivé, násilnické songy. Sokol, sedící na javori, zněl tak agresívně, jako by kdosi nesmírně mocný připravoval letecký útok na Moravské Slovácko. Dům se otřásal v základech. Václav Hamáček, poněkud inspirován bojovou atmosférou, postupoval kupředu a zadním vchodem vyšel na zahradu. Opět se rozhlédl a zapátral. Záhy ho upoutala prostorná kolna, jejíž dveře byly podezřele přivřeny. Navíc se mu zdálo, že odtamtud zaznívají tlumené vzdechy.
Václav se zachmuřil a prudce vyrazil kupředu. Vzápětí zjistil, že se nezmýlil. Andula slastně úpěla v náručí vojenského flinka, který se samovolně vzdálil od útvaru. V takové chvíli se nedalo dělat nic jiného než prudce zaútočit. Ničema dostal prudkou ránu do nosu a pak už pršely dobře mířené údery jeden za druhým.
"Ty frajere," vřeštěl Hamáček. "Seš takovej zvrhlík, že bys znásilnil i babičku, která jde do lesa na dříví? Nemáš dost mladejch svobodnejch holek? Potřebuješ se ukájet na manželce bejvalýho důstojníka a matce dvou dětí? Seš zvrhlík a to jsem poznal už v tom okamžiku, kdy jsem tě uviděl! V kasárnách tě nevychovali, ale já si tě podám tak, že tě velitel roty nepozná!"
Záměr to byl bohulibý, avšak na scéně se objevili další Fukejřové. Jelikož krev není voda, přišlo jim trestaného svobodníka líto a nestarali se, na čí straně je právo. Vrhli se na Hamáčka a rázem změnili poměr sil. Jenomže řezník byl v ráži a nehodlal zbaběle ustoupit. Popadl metrové poleno a nemilosrdně likvidoval nepřátele.
"Proboha, Venoušku!" pištěla Andula. "Vždyť někoho zabiješ! Seš přece vzdělanej člověk!"
"Hovno je vzdělanej člověk!" chroptěl svobodník, zamačkávající si četné boule. "Je to rapl, z kterýho tripl udělal debila. Patří do cvokárny nebo do kriminálu!"
Ale Václav tyto urážky nevnímal. Bil se jako lev, tloukl kolem sebe, škrábal, kousal i kopal a trvalo to velice dlouho, než podlehl početní přesile.
7.
Odchod Václava Hamáčka nebyl zdaleka tak slavný jako jeho příjezd. Mistr řeznický, krvácející z četných ran, se v potrhaném oděvu vlekl na nádraží, Andula, tvářící se provinile a sklesle, kráčela dva kroky za ním.
"Venoušku," zašeptala, "skočím k Vršovcům pro Vendu a Mílu."
"Nikam nechoď!" okřikl ji zlostně, "nevinná dítka nemusí vidět, jak to chodí v rozvráceným manželství. Ty couro jedna, tys mi zase dala! Co já už kvůli tobě zkusil!"
"Když ono to všechno přišlo tak najednou!" vymlouvala se žena, "až mě to samotnou překvapilo. Dala jsem si tři rumy rychle za sebou a úplně se mi zamotala hlava. Najednou jsem před sebou neviděla Jardu Fukejře, ale Mílu Vršovce! Úplně jsem z toho zdivočela a přestala bejt soudná. To bys nevěřil, Venoušku, jak mě to zaskočilo! Já ti v tý osudný chvíli byla úplně nesvéprávná! Bylo to silnější než zemětřesení!"
"To jsem viděl," zlobil se krvácející a potrhaný manžel. "Po třech rumech je pro tebe manželství co? Po třech rumech je pro tebe manželství bezcenným svazkem! Seš nezodpovědná flundra, která myslí jenom na požitky! Cožpak se sluší nasadit manželovi parohy s takovým individuem? Copak svobodník je šarže, před kterou by ses měla posadit na zadek? Ženská tvýho formátu má dělat fóry, i když se o ni uchází major!"
"Ale to já dělám fóry!" bránila se. "Zrovna minulej tejden jsem v obchodním domě dala facku kapitánovi, kterej mi ve frontě šmátal na boky."
"Rád bych viděl," vrčel, "jak by ses zachovala, kdybys bejvala rychle za sebou vypila tři rumy. Seš poživačná a nesvědomitá ženská! Nemáš morálku a není na tebe spolehnutí!"
"Protože ses bál vzít si mě v kostele," vmetla mu do tváře uraženě. "Žijeme jako na hromádce. Nemá to žádnou úroveň. To, že nás oddal Půlpytel na národním výboru, nemůže nikoho k ničemu zavazovat! Kdybych se provinila v řádným, Pánem Bohem uzavřeným manželství, bylo by to něco úplně jinýho!"
"Tebe by neuhlídal ani Pámbů!" vyplivl Hamáček krev mezerou po vyraženém zubu, "a zbytečně by ses musela courat každou chvíli ke zpovědi!"
"Vendo!" vykřikla. "Ty mi křivdíš! Já tě mám ráda a jsem ti skoro pořád věrná!"
Ale Hamáčka nepřesvědčila. Tvářil se zarputile, sykal bolestí a nelibě nesl, když po něm stodští občané pokukovali. Zdálo se mu, že na něho hledí jako na vagabunda a opovrženíhodného otrapu. Když do Stodu před několika hodinami vstoupil, nesl se jako nějaký maharadža. S hlavou hrdě vztyčenou přicházel splnit závažný úkol. To vše je pryč. Odchází potlučený, otrhaný a především zneuctěný. S mohutným parožím na zrzavé palici.
To, že se pral s rodinou Fukejřů, není v této chvíli podstatné. Na takové průšvihy jsou lidé ve Stodu zvyklí a opravdovému chlapovi to dovedou odpustit.
Ale ten poměr mezi frajtrem a Andulou - to je něco docela jiného! Takovou ostudu nelze promlčet! O poklesku paní Hamáčkové se bude mluvit hodně dlouho. Možná měsíc, ale třeba i rok! Kdekdo se zaraduje nad ověřeným faktem, že si poručík Hamáček, vyhnaný z naší lidové armády, vzal za ženu kurvu! Téhle nálepky se jen tak nezbaví! Hříšná Andulo, za to budeš pykat!
8.
"Venoušku," špitla Andula, když viděla, že manžel odpíná řemen, "jenom ne do hlavy!"
"Přece nejsem neandrtálec," odvětil řezník sebevědomě. "A nezohyzdím si manželku. To udělal ten blbec Šajtar, kterej

svý ženě rozseknul co? Kterej svý ženě rozseknul horní pysk! Dva roky s tím chodila na plastickou chirurgii a dodnes vypadá jako zajíc!"
"To by byl můj konec," zaúpěla Andula. "Já jsem si na ksicht vždycky potrpěla."
"Můžeš bejt bez starosti," uklidňoval ji. "Dostaneš sekec, ale larvičku ti nepoškodím."
"Jenom se nenech moc unést hněvem, Venoušku," naléhala, "seš přece jenom řezník a já pouze slabá ženská. Musíš trochu krotit svůj temperament, abych z toho vyvázla živá!"
"Ale vejprask si zasloužíš," chmuřil se. "Nebo snad jsi jinýho názoru?"
"To víš, že zasloužím," připustila. "Nechovala jsem se mravně a poškodila tvou pověst. To mi nemůžeš jen tak odpustit. Viď, že ne?"
"V takovym případě bych nebyl chlap, nýbrž co? V takovym případě bych byl třtina ve větru se klátící. To já nejsem a tak tě seřežu, abys věděla, zač je toho loket!"
"Už teď umírám strachy, Venoušku," lkala, "kór když se tváříš tak přísně!"
"Já se přísně netvářím," vysvětlil jí, "protože já přísnej jsem. Kdyby ses chovala mravně, tak bych tě pochválil. Ale nyní tě musím potrestat. Chápeš to?"
Přikývla, a aby mu udělala radost, zatvářila se nadmíru ustrašeně. "Chápu, Venoušku," zašeptala. "Jsi úplně v právu."

"No dobrá, Andulko," řekl téměř vlídně. "Musíme spravedlnosti učinit zadost. Tak kolik?"
"Pětadvacet," pípla.
"To je všecko?"
"Na holou," vydechla. "Jen si, Venoušku, smlsni!"
Venoušek si smlsnul rád. Dával si záležet a byl rád, že kluci zůstali u Vršovců ve Stodu. Andula ječela, jako by jí šlo o život, ale nikoho tím nerušila. Byl to překrásný večer.
Když se o něco později manželé odebrali na lože, byli celí rozechvělí. Objímali se jako roztoužení milenci a šeptali si něžná slůvka.
"Venoušku," vzdychala Andula, "ty seš opravdickej mužskej! Tak jako ty mě nedovedl seřezat ani vlastní fotr! Jeho jelita a tvoje jelita, to je obrovskej rozdíl!"
"Aby nebyl," řekl polichoceně Hamáček. "Řeznický řemeslo je třeba vykonávat s čím? Řeznický řemeslo je třeba vykonávat s láskou!"
9.
Strejda Hamáček sice přivezl ze Stodu v pořádku oba chlapce, ale měl značně pošramocenou náladu. Fukejřové starce napadli alespoň slovně a pokoušeli se rozšlapat mu heligonku.
"Člověk se jim ovšem nemůže moc divit," řekl unaveně, "protože takovou zabijačku, chudáci, ještě nezažili. Vypadá to tam jako ve špitále a raněný hekaj v každym koutě. Nejdřív jsem měl dojem, že celou záležitost předaj bezpečnosti a budou se chtít na vás hojit, ale jejich hrdost jim to nedovolila."
"Nemuseli se do toho míchat," vysvětlil mu řezník, jemuž mezi flastry probleskovaly nafialovělé monokly. "Kdyby si i nadále prozpěvovali ty hanácký odrhovačky…"
"Slovácký!" opravila ho Andula, která za svobodna chodila do slováckého kroužku. "Na Hané mají tlosté panímáme!"
"To máš jedno!" rozhodl Václav. "Slovák, Hanák nebo Valach, všichni jsou u mě co? Všichni jsou u mě chachaři! A to proč? Protože nejlepší kluci byli vždycky z Plzně!"
"Moraváci se odjakživa prali na nože," vysvětloval strejda, "jelikož pili víno. My jsme na pivo a na facky."
"Protože jsme kulturní národ!" nadmul se řezník. "Přece svýho bližního nepodříznu jako podsvinče! Úplně stačí, když mu srovnám ciferník!"
"No, teď ses tedy vycajchnoval!" pokáral ho strejda. "Rodina Fukejřova je na vymření. Koktavej Emil tvrdí, že dostal devět facek, dřív než se stačil otázat, co se vlastně děje. Taková agresivita se, Venouši, ve Stodu nepromíjí! Za to tě srovnají třeba po letech!"
"Nežijeme na Korsice, strejdo," culil se Václav, "a ve Stodu jsem se nepral prvně."
"Jenomže tohle není obyčejná rvačka," děl zachmuřeně strýc, "a tobě vůbec nedochází, cos vlastně provedl. Pozvali tě do rodiny jako vysoce kvalifikovaného řemeslníka a tys je bezmála vyhladil; jako Boleslav Pobožný Slavníkovce. Představ si, jak by to vypadalo, kdyby se takhle v cizím domě choval kominík nebo obvodní lékař!"
"Já jsem si nezačal," bránil se Václav, "a ani jsem to neměl v úmyslu. Jenomže když někdo vztáhne ruku na mou ženu a vymáhá od ní sexuální požitky…"
"To je lidská přirozenost," mínil strejda, "a Andula by dovedla svést i stoletýho kapouna."
"Ale tohle nebyl stoletej kapoun," zachmuřil se řezník, "nýbrž kdo? Nýbrž zpustlej svobodník základní služby. V civilu by určitě nosil proužkovaný ponožky a chodil by na čaje trsat figury. Na vojně chodí nedbale ustrojen a tváří se posupně. Navíc se samovolně vzdálil od útvaru. Velitel by mu za to měl napařit nejmíň patnáct ostrejch!"
"Ale tys ho neměl co mlátit," trval na svém strejda, "protože řezník má vykonat svou práci řádně, kulantně a spolehlivě. Proto si ho lidi zvou do domu."
"A co má Venoušek dělat?" vypískla Andula. "Proč má poslouchat takový řeči? Trochu se unáhlil, ale s tím už se nedá nic dělat. Přece si kvůli tomu nedá nohu za krk!"
Strejda Hamáček se zamyslel jako věštec.
"Koneckonců," zahuhlal, "dneska je naštěstí trochu jiná doba. Starej Vršovec je kriminálník a lidi si ho neošklivěj. Koukají na něho jako na mučedníka. Starej Ošmera mu nosí bylinky proti revmatismu a chlácholí ho, že už to brzy praskne. Doba se vymkla z kloubů, jak praví Hamlet. Nic už nejede ve vyjetých kolejích a za chvíli bude možný úplně všecko. Třeba ti, Venco, lidi vodpustěj. Zapomenou, žes byl v Lidových milicích a mávnou rukou nad tím, že tě ve

Stodu hledali dva bejvalí pétépáci a chtěli ti rozbít hubu. Člověk se někdy dokáže povznést nad bejvalý křivdy a já ti to, Venco, z celýho srdce přeju. Ale jako poctivej řemeslník nemůžeš zmydlit zákazníka v jeho vlastním domě. To je proti Pánubohu i lidem. Vždyť těch Fukejřů si ve Stodu lidi vážej! Já neříkám tak ani tak, ale další zabijačku už ti asi nevyjednám!"

10.

Václav Hamáček usoudil, že je naprosto nezbytné urychleně zplodit potomka. Bude-li v postýlce vřeštět malý ryšaveček, vyřeší to mnohé, ne-li všechny problémy. Andula se usadí, bude kojit a motat se kolem líbezného mimina. A Václav ji konečně bude mít pod palcem.

"Mám přece právo na špetku klidu," říkal si, "protože osud byl ke mně tvrdej! Já jsem moh dneska velet divizi a místo toho prodávám zadní hovězí a peru se s chlípným svobodníkem. Takovej prašivej život jsem si nepředstavoval. Kdybych neměl smůlu, tak jsem vykonal něco velikýho pro vlast. Dneska když jdu kolem kasáren, tak se musím útrpně co? Tak se musím útrpně usmívat! Důstojníci se hlasově náležitě neprojevujou a jejich úroveň je chabá. Já jsem dovedl zařvat tak, že se celý Louny zachvěly hrůzou a v Pardubicích zapomínali péct perník. Je škoda pro celou naši armádu, že jsem dopadl tak bídně. No ale co se dá dělat. Nemůžu brečet nad zpackanou minulostí, když jsem na druhý straně Šťastně ženatej. Na to, jak jsem ošklivej, mám krásnou ženu, která se nese městem jako filmová hvězda. Kolem ní se ve Stodu točil celej svaz mládeže a nakonec jsem ji dostal já! Ještě kdyby tak byla morálně na výši. V tomhle smyslu bych ji měl co? V tomhle smyslu bych ji měl přesvědčit. Se socialistickou morálkou bych u nás neuspěl, takže bych to měl zkusit s náboženstvím. Pánaboha se ta rajda bojí, copak o to, ale jak vidí pěknýho chlapa, tak na šestý přikázání ani nevzdechne. Asi jí ten boží pokyn napíšu na bleskovku a vylepím nad postel. Ještě lepší ale bude, když jí upletu malého Hamáčka a ona zabředne do mateřských povinností. To potom budeme žít jako v ráji!"

Václav se snažil, ale pořád to nějak nevycházelo.

"Sakra," říkal si poděšeně, "co když jsem neplodnej? Taková věc by se měla odborně zjistit, aby nedošlo k nějakýmu maléru. Na jatkách měl Jarda Bakšuš sedm dětí a dodatečně se zjistilo, že pocházejí od sedmi různých otců. V týhle věci bych potřeboval mít dokonale jasno, protože trvám na tom, aby moje dítě bylo ježatý a zrzavý."

Václav Hamáček přímo prahl po otcovství a také se rozhodl, že pro to něco udělá. Za tím účelem se vypravil do plzeňské nemocnice.

"Není nic jednoduššího, pane Hamáček," řekl usměvavý Mudr. Šujan, "a vaše obavy z neplodnosti jsou zřejmě naprosto zbytečné. Řádně vyléčená kapavka vás v tomto směru nemůže ohrozit. Ale nenecháme nic náhodě. Sestra vás odvede do vedlejší místnosti, kde vám odebere sperma. Hned potom provedeme rozbor."

Sestra byla pěkná, dlouhonohá a nesmírně přitažlivá. Předat takové krasavici sperma se Hamáčkovi jevilo jako nesmírně lákavé. Když s ní osaměl, byl celý bez sebe zvědavostí. Velice ho zklamalo, když ho stroze požádala, aby si pomohl sám, a podala mu za tímto účelem skleničku.

Řezník si s ní rozpačitě pohrával a vrhal na sestru svůdné pohledy. "Já," vzdychal nemám žádný zkušenosti. Táta mě jednou přistih a praštil mě polenem. Říkal, že mi vyschne mícha a ztratím veškerou sílu."

"To je nesmysl," ušklíbla se sestra, "a vědecké kapacity se shodují na tom, že onanie je zcela neškodná. Pokud máte psychické zábrany, mohu vám píchnout injekci, po které dojde k samovolnému výronu semene."

"Injekci ne!" zamítl její návrh Václav, "na injekce jsem co? Na injekce jsem alergickej. Ale kdybyste mi trochu pomohla, rád bych něco připlatil. Nebo bych vám na neděli dodal telecí játra!"

Absolutně ji to nevzrušilo. "Pane Hamáček," řekla, "mně se zdá, že jste pěkný dobytek! Tady nejste v hampejzu, ale ve špitále. Já jsem zdravotní sestra a žádná hetéra, která pacientům zajišťuje požitky. Při odběru vašeho spermatu nehodlám v žádném případě asistovat."

"Ale to je strašná škoda," mumlal téměř plačtivě, "já bych toho ani tak moc nechtěl! Stačilo by jemně se dotknout a…"

"Já vím, co by stačilo!" utrhla se. "Takových zájemců, jako jste vy, tady mám habaděj. Jeden lepší než druhý! Ale já jsem kulturní referentka svazu mládeže! V souboru mladých leninců zpívám sólové party! Možná že mě přijmou na konzervatoř. Nad to, nač pomýšlíte vy, jsem povznesena. Jestli se nezbavíte spermatu normálním způsobem, řeknu to panu doktorovi!"

Pronesla to tak rezolutně, že Hamáček kapituloval.

"No, co se dá dělat," zahuhlal, "ženský jsou různý. Mohla jste mít prvotřídní játra, nebudete mít nic. Ale na druhý straně bych si přál, aby má Andula byla taková netykavka jako vy!"

11.

Když Václav Hamáček opouštěl plzeňskou nemocnici, byl doslova zdrcen. Výsledek lékařského vyšetření ho rozhodně nepotěšil. Byl přímo deprimující. "Tak a je to!" skučel v duchu a jen s obtížemi se bránil slzám, "jsem z kola venku. Dovedu řvát jako pavián a přitom jsem co? Přitom jsem mužem druhé kategorie. Kapoun, impotent a odepsaná veličina. To jsem to dopracoval! Doma mám temperamentní ženu a nejsem ani schopen udělat jí dítě! Ryšavej pořízek si v kolíbce nezakřičí! Už se nestanu fotrem, ani kdybych se podělal! Snad abych skočil z mostu nebo si hodil mašli!"

Potom se však začal uklidňovat. "No," říkal si. "Lidem se staly horší věci! Přišli o nohu nebo jim na hlavu spadl kýbl s cihlama. To se stalo vojínu Herklocovi z Olomouce, kterej byl tři roky u pétépáků za to, že jeho otec vlastnil vinárnu. Herkloc se vrátil do Olomouce úplně blbej a přejel ho popelářskej vůz. Lidský tragédie nemají mezí a já vlastně můžu bejt rád, že mě postihlo jenom tohle. Chutná mi jíst, rodinu mám v pořádku a daří se mi celkem dobře. Ani s tím sexem to nakonec není nejhorší. Andula mě pořád vzrušuje, a jestliže už nebude mít děti, nic tragickýho z toho neplyne. Ženskejch s dvouma dětma je na světě habaděj!"

Než se došoural domů, byl už psychicky docela v pořádku. Dokonce si popiskoval melodii "Ráno vstanu, jdu do krámu, uříznu si kus salámu". Na skok z mostu rozhodně nepomýšlel.

Vstoupil domů, jako by se nic nestalo. Jenomže se stalo. Andula to měla napsáno na tváři. Byla nezvykle roztomilá a

usměvavá.
"Venoušku," vydechla něžně, "musím ti něco říct!"
"Já tobě taky," pravil Hamáček, nechápaje, proč tak toužebně rozepjala náruč.
"Venoušku," špitla, "čeká nás radostná událost. Pán Bůh nám požehnal a ty budeš tatínkem."
"Cože?" zařval řezník. "Řekni to ještě jednou!"
"Budeme mít děťátko," slíbila mu Andula. "Konečně ses dočkal!"
Za normálních okolností by Václav začal radostně poskakovat, nebo dokonce metat kotouly. Teď ale nastala úplně jiná situace.
"Andulo, ty proradná děvko!" vyrazil ze sebe rozhodně ne nadšeným hlasem. "S kým to máš? Přiznej se, ty doroto, nebo ti utrhnu tu tvou naondulovanou hlavu!"
"Přece s tebou, Venoušku," pípla překvapena, že okázale nejásá. "Cožpak jsme se nesnažili?"
"Snažili, nesnažili," mávl rukou, "veškerý snažení bylo nanic! Tady to mám černý na bílým. Přečti si to a pak mluv! Z toho se jen tak nevylžeš!"
Andula četla a měnila při tom barvy. Bylo jí těžko se vyjádřit k úřednímu dokumentu.
"No tak!" vykřikl Hamáček. "Dáma ztratila řeč? Není mocna odpovědi? No tak mluv, ty nenapravitelná couro! S kým to čekáš? A nevymejšlej si!" "Když to není s tebou," zašeptala, "je tu jediná možnost. Musí to být s Jardou Fukejřem."
"Nesmysl," mávl rukou řezník. "S tím jsi mě podvedla téměř před třemi měsíci. Od tý doby jsi ho neviděla."
"Ale viděla, Venoušku," zalkala, "dokonce třikrát."
"Andulo," vyrazil ze sebe Václav. "Ty zmije zrádná! Ty ses scházela s neupraveným a ledabyle ustrojeným svobodníkem v nepředpisovejch polobotkách? Jak jsi to mohla udělat?"
"Když on je strašně podobnej Mílovi Vršovcovi," vymlouvala se, "a má takovej hezkej pohled!"
Pozorovala, že tento argument na Václava Hamáčka nepůsobí. Řezník zbrunátněl a jeho tvář se zakabonila tak strašlivě, že z něho sálala hrůza jako z ohnivé pece. Jeho ruka sjela k pasu a prsty počaly rozepínat přezku u řemenu.
"Venoušku," vypískla Andula. "Buď umírněnej! Jenom, prosím tě, ne do hlavy!"
12.
Trable neměla pouze rodina Hamáčkova. Také soudruh Půlpytel se trápil a nebyl na něho pěkný pohled. Měl starosti, a to ne ledajaké.
Zdálo se mu, že se právě hroutí vesmír.
Vždycky sloužil straně do roztrhání těla a věřil, že se mu strana náležitě odmění. Už nyní v Plzni hodně znamenal, ale to nebylo nic ve srovnání s úspěšným bratrem Eduardem. To byl opravdu Někdo! O tohoto kolosa se mohl kdykoliv opřít. Na svého bratra věřil soudruh Půlpytel víc než na soudruha Novotného, v jehož sekretariátu Eduard pracoval. Koho by napadlo, že se tato jistota den ze dne zřítí jako domeček z karet. Ale bylo to tak. V Praze soudruzi z StB odhalili novou protistátní skupinu, rozvracející rafinovaně naši socialistickou společnost. Tito vyvrhelové sabotovali snažení našeho pracujícího lidu a věnovali se rozsáhlé hospodářské kriminalitě. Otřesné je, že mezi odpornými škůdci byl i Eduard Půlpytel, pracovník ÚV KSC. Jeho mladší bratr, malý plzeňský Napoleon, se z toho bezmála zhroutil.
"To snad musí být omyl," bědoval. "Přece není možné, aby Eda, který studoval v Sovětském svazu, zradil dělnickou třídu! Kdoví jak se mezi ty ničemy dostal. Zřejmě šlo o nějaký temný manévr reakce. Všichni dobře víme, kolik špiónů a diverzantů rozkládá naši společnost. Eda zřejmě některému z nich sedl na lep a ocitl se v nekalé společnosti. Ale to se přece musí vysvětlit. Naše revoluční spravedlnost ukáže prstem na pravé viníky! Není možné, aby oběsili Edu Půlpytla!"
Jenomže revoluční spravedlnost si dávala na čas. Nejenže připravovala znamenitý proces, ve kterém měl Eda sehrát nikoli bezvýznamnou úlohu, ale začala kroužit i kolem jeho plzeňského bratra. Když soudruha Půlpytla navštívili dva pracovníci Státní bezpečnosti a zaplavili ho spoustou otázek, nešťastník málem zemřel. Jeho zdraví bylo chatrné a statečnost nepatřila k jeho ctnostem. Již při páté nebo šesté otázce se Půlpytel zhroutil a jeho nemocný žlučník se probudil k nevídané činnosti. Vybuchl jako gejzír a ve výslechu nebylo možno pokračovat.
"Brzy se nám uzdrav, soudruhu," řekli posměšně vyšetřovatelé podělanému a pozvracenému Půlpytlovi, "a hlavně se uklidni. Jistě chápeš, že nám budeš muset být delší dobu k dispozici. Tvou povinností je pomoci straně v odhalení pravdy a z toho se nemůžeš vyvléknout!"
Půlpytel odvrávoral do koupelny a naříkal, že tohle všechno má za ty tisíce hodin, které straně a vládě obětoval.
"Nakonec se mnou budou jednat jako s nějakým protistátním elementem!" úpěl a chladil si hlavu o dlaždičky. "Se mnou, který soustavně upozorňoval na řádění reakce a dožadoval se nápravy! Teď z toho neusnu, ačkoliv mi lékař kladl na srdce, abych vyhledával posilující spánek. Jsem nemocný soudruh a nikdo to nechce pochopit!"
Soudružka Půlpytlová ho nepolitovala. Neměla o manželovi valné mínění a vůbec by ji nepřekvapilo, kdyby zašantročil plzeňské pivovary americkým imperialistům. Teď ještě aby mu prala jeho znečištěný oděv! Zkrátka a dobře: vdala se do pěkné rodiny!
13.
"To jsem to dopracoval!" zlobil se Václav Hamáček. "Jsem dobrý akorát k tomu, abych se v jednom kuse rozčiloval a řezal dva cizí parchanty! A za chvíli se tu budou šmrdolit tři!"
"Nebudou, Venoušku," skočila mu do řeči Andula. "Byl to jenom planej poplach, už jsem zase v normálu!"
Václav viditelně pookřál. "Andulo… je to pravda?"
Potvrdila mu to a řezníkova nálada prudce stoupala. "To se musí oslavit!" škytal blaženě. "Andulo, já jdu do Prdele!"
Tady je třeba čtenáře upozornit, že jde o slavnou plzeňskou hospodu, kde se točí to nejlepší pivo na světě. Její název není nijak líbezný, ale zato všeobecně uznávaný a tolerovaný i krasoduchy. Poslat manžela do Prdele znamená projevit mu velikou lásku a pochopení.

"Jdi, Venoušku," řekla Andula, "ale nelej si do piva rum, nebo to zase špatně dopadne!"
Tuto radu Hamáček plně akceptoval, protože nechtěl upadnout do agresivní nálady. Svět se mu zdál krásný a neměl zapotřebí kohokoli mrzačit. Do slavné hospody vstoupil rozvážně a s mírumilovným úsměvem. Těšil se na vrcholný zážitek, který ho už nemůže minout. Plzeňský prazdroj, tekoucí v této hospodě, nesnese srovnání s žádným nápojem na zeměkouli.
"No ne!" ozvalo se náhle povědomé zachrčení. "Tohle je přece Hamáček! Kolikrát jsem si sliboval, že až ho potkám, rozbiju mu parádně držku!"
Řezník se otočil ve směru nemelodického hlasu a spatřil muže, kterého si nemohl s nikým splést ani v temné půlnoci. Chlapisko, vážící kolem sto padesáti kilogramů, byl kulak Vata, kterému ztrpčoval život u zelenohorských pétépáků.
"A hele, Vata," konstatoval Hamáček s mnohoznačným úsměvem. "Vidím, člověče, že ti pořád chutná! Ale prát se s tebou nebudu, protože jsme co? Protože jsme různá váhová kategorie!"
Ani Vata nemyslel na pěstní souboj, protože zuřivou touhu po odvetě dávno odnesl čas. Dokonce připustil, aby se bývalý velitel posadil vedle něho.
"Tak s tebou taky vyběhli, Hamáčku," zachrochtal spokojeně, "a musíš se živit poctivou prací. To znamená, že nad námi bdí Všemohoucí Bůh a všechno spravedlivě řídí. Víš, jak jsme ti říkali? Uřvanej debil!"
Srdečně se nad tou vzpomínkou rozchechtal, zatímco řezník na tom nic vtipného nenalézal.
"Podívej, Vata," řekl, "ty měříš dva metry, ale inteligencí mi nesaháš ani kam? Inteligencí mi nesaháš ani po kotníky! Přiznej se, ty kulaku zahnojenej, že ses mě bál!"
"To se ví, že jo," připustil Vata, "já jsem se bál každýho lampasáka, dýzláka a komouše. Protože jsem měl svý zkušenosti. Vy byste nás, poctivý zemědělce, nejradši odvezli na skládku a zaházeli nás tam popelem!"
"Tak to seš vedle, ty kulacká nádhero!" tvrdil Hamáček s převahou, "a mě ses vůbec bát nemusel. Já jsem hodnej člověk s měkkým srdcem. Řval jsem proto, že mám krásnej sytej hlas, a pak jsem měl ještě radost, že taková hrouda, jako seš ty, se přede mnou málem zavrtává do země!"
"Hamáčku, nevytahuj se," okřikl ho Vata, "protože jsi byl obyčejná bolševická krysa a uřvanej paskřivec! Jako českej rolník bych ti to neřek, ale teď už jsem dočista rozkulačenej a makám ve škodovce. Jsem hrdej dělnickej třída a můžu si houknout, na koho se mi zamane. Můj selskej hřbet by už další křivdy neunes, kór od takovejch smetáků, jako seš ty! Tak - a teď se spolu můžem napít!"
"Tak ty seš dělnickej třída!" podivil se bývalý důstojník. "Kdo by si pomyslel, že to dotáhneš tak daleko! Vlastníma silama a bez protekce! V tobě musel bejt nějakej talent, kterej jsem přehlíd!"
"Ve svý bolševický zaslepenosti jsi toho přehlíd víc," obvinil ho kulak, "ale při úrovni našich lampasáků se tomu není co divit. Jak jen tě mohli vykopnout do civilu?"
"Nejen že mě vyrazili z vojny," chlubil se Hamáček, "ale i z partaje. Tebe tam teď možná přijmou."
Takto přátelsky se bavili delší dobu a při tom pili jedno pivo za druhým.
"Svět je krásnej," zářil Hamáček, "a ani nám se ho nepodařilo úplně zkurvit. To je tím, že jak říká Andula, něco je mezi nebem a zemí, vo čem my nemáme ani páru."
"Ale ty, Hamáčku," řekl kulak, "přesto všecko se dostaneš do pekla. Jednou jsi s těma rudokožcema troubil a to ti Pán Bůh nikdy neodpustí!"
"Kdoví jaký to vůbec v tom pekle bude," napil se spokojeně řezník. "Teď jsme v Prdeli a je nám tady docela dobře!"
14.
Domů přinesl kulak Hamáčka na zádech a dost si pro tuto dobročinnost spílal.
"Já jsem takovej starej dobrej vůl!" konstatoval, když zhulákaného řezníka postavil vedle dveří do krámu. "Místo abych mu rozbil hubu nebo hodil do kanálu krysám, tak ho táhnu přes půl Plzně jako nějaký nedochůdče. Já jsem měl přistoupit na třídní boj a vyrazit mu pár zubů! Na vojně mi nic dobrýho neudělal a jednou jsem se kvůli němu chtěl podřezat břitvou. Naštěstí mi ji ukrad cikán Kotlár a já jsem si to pak rozmyslel. Udělal jsem dobře, protože sebevražda je smrtelný hřích! Ale Hamáček byl prevít a já jsem si říkal, že až ho jednou v civilu potkám, tak toho uřvanýho zrzka roztrhnu jako hada. No a vida: takhle to dopadlo. Chlastám s ním, kecám s ním a nakonec ho táhnu na hřbetě domů. Proč jsem ho nenechal aspoň na chodbě nebo na hajzlu? To je nejspíš tím, že jsem chodil často do kostela. Jak někoho vidím ležet na zemi, hned si vzpomenu na milosrdnýho Samaritána. A nikdo mě nenapraví. Jsem dělnickej třída, ale pořád jsem zůstal dobrosrdečnej vesnickej balík! Sakra, Hamáčku, ty kluku zrzavá, ty dacane ožralej, ty si vůbec neuvědomuješ, jakou máš, neřáde, kliku!"
Chystal se odejít, když Hamáček otevřel oči.
"Vato," zablekotal. "Ty starej kamaráde! Vypadáš jako kapánek přerostlej andělíček!"
"Ty poklony si nech pro někoho jinýho!" poradil mu kulak nevrle, "a radši se podívej, jestli jsi neztratil klíče!"
Hamáček se přiblble usmíval a s obtížemi se přidržoval stěny. "Seš stará, tlustá vojna," prohlásil rozverně, "a já tě mám rád jako svýho vlastního bratra. Já tě, Vata, pozvu na co? Já tě pozvu na bezvadnej ranní guláš, kterej vlastnoručně vyrobím. Mám tady kližku, jakou jsi ještě v životě neviděl. Vata, ty se budeš mít jako kde? Ty se budeš mít jako v sedmym nebi!"
Leč kulak nejevil žádné nadšení poznat Hamáčkovu, jistě hodnotnou kuchyni.
"Jen se pěkně vyspi," poradil bývalému veliteli "a neobtěžuj slušný lidi. Já mažu a doufám, že tě víckrát v životě nepotkám!"
"Vata," zakňoural Hamáček. "Ty si šlapeš po štěstí. Já bych udělal i polívku!"
"Vzali jste mi grunt," zaburácel kulak, "tak si posranou polívku strčte za klobouk! Já se bez vašich milodarů obejdu!"
Otočil se a hrdě odcházel. Zezadu připomínal tlustou kačenu, která si to namířila k rybníku.
"Na oběť třídního boje je setsakramentsky drzej," napadlo Hamáčka několik vteřin před tím, než znovu usnul opřen

zády o zeď.
15.
"Co mně můžou chtít na Státní bezpečnosti?" ptal se už poněkolikáté Václav Hamáček, zíraje na úřední papír, který mu byl doručen v dopoledních hodinách. "Já jsem obyčejnej neinformovanej člověk. O cizí věci se nestarám a rodinu mám celkem v pořádku. Nebo snad nemám?"
"To se ví, že máš!" přisvědčila Andula. "Děti jsou čistý, vymydlený, dobře oblečený…"
"Třeba to někomu vadí," hádal řezník. "Je možný, že nám nějakej smeták závidí vysokou životní úroveň. Hostinskýmu Maňasovi nějakej rozhněvanej proletář propíchal pneumatiky u auta. Co když se někomu zdá, že žijeme na vysoký noze a prásknul nás?"
"No, možný to je," připustila. "Kolikrát už jsem si, Venoušku, říkala, že by ses měl držet zpátky. Každou chvíli se ožereš jako doga a lidi si toho všímaj. Hned je napadne, kde na to ten řezník bere. A samozřejmě dojdou k závěru, že bere zákazníky na hůl."
"Lidi jsou zlí," řekl ponuře Hamáček. "A bolševik je naučil závidět. Ale to mám z toho, že jsem tě poslech a nechal se vyloučit ze strany. Teď se mě nikdo nezastane a nakonec mi seberou co? Nakonec mi seberou krám!"
"Jenom to nesváděj na mě!" ohradila se. "Já už jsem zkrátka taková, že chci mít doma rovnýho chlapa. Když už se nechám od manžela otloukat, tak si ho aspoň musím vážit! Jako jsem si vážila Míly Vršovce!"
"Ha!" vykřikl řezník. "Míla Vršovec! To bude ten pravej důvod! Nepředvolávaj mě kvůli chlastu, ale proto, že máme příbuznýho v imperialistický cizině. Potřebujou vědět, jestli se s ním nestýkáme nebo jestli neposílá Mílovi nějaké hračky."
"Proč by to potřebovali vědět?"
"Protože kolem nás zuří třídní boj v celosvětovým měřítku, náno pitomá! Každou chvíli může vypuknout atomová válka a já tady hejčkám a hřeju na svejch prsou synáčka buržoazního zbohatlíka! To může bejt závažnej delikt. Nakonec to odskáču za toho libovýho frajera, kterej se natřásá někde v Kanadě a na nás ani co? Na nás ani nevzdechne!"
"Náhodou vzdechne!" řekla rozhodně. "Když píše domů, vždycky se ptá, jak se daří malýmu Mílovi."
"A je to tady!" zakřičel Hamáček. "Jestli jsem něco takovýho netušil! Oni udržujou korespondenci s diverzantem a mě kvůli tomu oběsej!"
"Proč tebe?"
"Prosím tě, uvažuj! Starý Vršovcovi jsou blemťáci. Choděj těžko, neviděj, neslyšej a kloudný rozumný slovo z nich nedostaneš. To nejsou vhodný lidi pro politickej proces. A ty seš bláznivá ženská, která neví, čí je. To je jasný, že půjdou po mně. Mám důstojnickou hodnost a jsem zrzavej. Když někde otisknou moji fotografii, každej uvěří, že jsem imperialistickej agent, kterej se rafinovaně vetřel do lidový armády. Tohle nikomu nevymluvím. Takovýhle typy oni potřebujou, aby roznítili spravedlivej hněv dělnický třídy a celýho pracujícího lidu. Já to cítím, že už jim nevyklouznu. Asi bych udělal nejlíp, kdybych šel do kolny a tam se co? Tam se oběsil!"
"Ale, Venoušku," chlácholila ho, "proč myslíš hned na nejhorší? Třeba o Mílu Vršovce vůbec nejde!"
"A o koho by šlo?" zlobil se. "Víš snad o někom jinym?"
"No," sklopila oči, "taky by mohlo jít o tátu našeho Venouška. On je totiž zavřenej pro nedovolený ozbrojování. Našli u něj devět pistolí, sedm samopalů a nějaký handgranáty."
"Andulo!" vytřeštil oči. "Ty seš zatížená na těžký zločince! Ale co bych mohl s tímhle případem mít společnýho já?"
"Při troše zlý vůle by tě do toho mohl chtít namočit," hádala. "Seš bejvalej důstojník, přístup ke zbraním jsi měl…"
"Blbost!" mávl rukou, ale vzápětí vrhl na manželku pohled plný podezření. "Jde ale vo to, jestli ses do toho nenamočila ty! Neobstaral ti náhodou zbraně svobodník Fukejř?"
"Venoušku," zapištěla. "Jak tě mohlo něco takovýho napadnout! Ty už by sis od toho pití měl odpočinout!"
16.
Kapitán Blecha měl knírek a nadporučík Rejsek okuláry. Oba se tvářili poměrně přívětivě.
"Jen se posaď, soudruhu Hamáčku," vyzval řezníka Blecha, "a nezlob se, že jsme tě sem vytáhli. Nenarušili jsme ti tím denní program?"
"Ale vůbec ne," byl ve střehu Václav. "Já se věnuju akorát rodině."
"No někam si občas vyrazíš," usmíval se Blecha, "ale to je v naprostém pořádku. Naši pracující mají nejen možnost, ale přímo povinnost relaxovat!"
"Jenomže mají i jinou, daleko závažnější povinnost," naklonil se k řezníkovi Rejsek, "a tou je spolupráce se Státní bezpečností. O koho bychom se měli opírat, ne-li o prověřené soudruhy? Když soudruh Dzeržinskij zakládal sovětskou bezpečnost, pravil: Pevně opřeni o lid - zvítězíme."
"A proto jsme si tě zavolali," vysvětloval kapitán. "Nechceme od tebe nic než několik informací, které nám pomohou objasnit závažný případ."
"Ale já nic nevím!" vyjekl Hamáček a zatvářil se vyděšeně. "Rád bych pomohl, jenže kam já se dostanu. Leda do…"
"I tam je ledaco k vidění a slyšení," soudil kapitán, "protože ten, kdo nám chce pomoci, má oči všude. Hlavně když mu nechybí dobrá vůle…"
"A ta by důstojníkovi, byť v záloze, chybět neměla," dodal nadporučík.
"Důstojník zůstane důstojníkem," hustil do zblbělého Hamáčka Blecha, "i když pochybí a odejde z armády. My se od takového soudruha neodvrátíme. Ba právě naopak: my mu pomůžeme. Hodíme mu záchranné lano. Dáme mu příležitost k nové účinné práci pro společnost!"
"V tom je naše síla," vykřikl radostně Rejsek a pohnul sebou tak prudce, že mu na nose poskočily brejle.
"Protože my soudruhy, kteří se ocitnou na dně, neodkopneme. Pracujeme s nimi a vedeme je, aby definitivně nesešli ze správné cesty. Ty máš k tomu velice blízko, soudruhu Hamáčku."

"Já?" vykulil oči Hamáček. "Já přece žiju řádným životem pracujícího člověka. Tu a tam se napiju, to jo, ale jinak se mi nedá nic vytknout!"
"No, ona by se jaká ta muška našla," culil se Blecha, "ale nám opravdu nejde o to šťourat se v tvých zálibách. Všichni jsme jenom lidi a máme své slabosti. Sám Karel Marx pravil: Nic lidského mi není cizí! A my k tomu dodáváme: jen když to neprospívá americkým imperialistům a západoněmeckým revanšistům! To by už bylo něco jiného! Nad tím bychom se museli pozastavit. Takové selhání bychom nemohli trpět!"
"Ale já jsem neselhal!" vykvikl Hamáček. "Já mám pořád kladnej poměr k lidově demokratickýmu zřízení!"
"Kdo říká, že nemáš?" divil se Blecha. "My ti věříme, i když některé okolnosti svědčí o něčem jiném. Ale to jsou jen podružné detaily. Nejsme takoví hnidopiši, abychom ti vyčítali, že sis vzal ženu, jejíž předešlí milenci a otcové tvých adoptivních dětí nepatřili právě do našich kádrových rezerv."
"Nebo abychom se pozastavovali nad tvými melouchy," šklebil se Rejsek, "rvačkami a nadměrným pitím. My tě chápeme jako souhrn záporných a kladných vlastností, přičemž pevně věříme, že ty kladné jsou v naprosté převaze. Proto jsi taky tady. Jsme si jisti, že jako bývalý svazák, komunista a důstojník budeš perfektně spolupracovat při likvidaci třídního nepřítele."
17.
Václav Hamáček neměl daleko k mdlobám.
A je to tady! naříkal v duchu. Už mě svíraj v kleštích a roztrhnou mě vejpůl! Tohle oni dovedou, na to jsou kadeti! Z toho se nevymotám, jsem v tom až po uši! Vždycky jsem byl tak trochu hajzl, ale nikdy jsem nikoho neprásk! Ani ve škole jsem nežaloval a žalobníčkům jsem dával do držky. Teď jsem dospělý chlap a chce se na mně co? Chce se na mně, abych pomáhal fizlům! A o koho jim vlastně jde? O Vršovcovy?
Ne, o rodinu jim tentokrát nešlo.
"Soudruha Půlpytla znáš patrně dobře," mínil Blecha, "a jistě s ním máš nějaké zkušenosti. Řekl bych, že ne příjemné. Soudruzi, kterých jsme se zeptali, ho moc v lásce nemají."
Hamáček byl viditelně překvapen.
"Čteš noviny, soudruhu Hamáčku?" zeptal se Rejsek.
"Rudé právo," vykřikl snaživě řezník, "ale moc času na čtení nemám. Přelousknu si jen ty nejdůležitější věci, jako jsou Mírová iniciativa Sovětskýho svazu nebo Bitva o zrno."
"Kdybys četl noviny podrobněji," řekl Rejsek, "neuniklo by ti, že naše bezpečnost odhalila v centrálních úřadech nové, velice nebezpečné protistátní spiklenecké centrum. Mezi zlotřilými špióny a sabotéry je také jistý Eduard Půlpytel. Bratr stranického funkcionáře, který bydlí ve vaší ulici."
"No tohle!" vydechl Hamáček překvapeně. "Vypadal tak poctivě!"
"Třeba opravdu poctivý je," pokrčil rameny Blecha. "My nikoho neodsuzujeme předem. To, že jeho bratr dostane špagát, neznamená, že se tento Půlpytel něčeho dopustil. Ale naší povinností je řádně ho proklepat. Objektivně, ale nekompromisně. Z drobných kamínků sestrojíme pravdivou mozaiku a uplatníme při tom přísné třídní hledisko. Zajímá nás, co o něm vědí lidé, s kterými se často stýkal."
"Já se s ním nestýkám," řekl Hamáček, "akorát ke mně chodí pro maso."
"Chodit pro maso se dá různě," ušklíbl se Rejsek. "Většina pracujících se postaví řádně do fronty, poctivě si ji odstojí a nákup řádně zaplatí. Jsou ovšem také tací, kteří si vymáhají nezasloužené výhody. Do krámu přijdou zadem, požadují protekční kousky a do placení se jim nechce. Zneužívají své postavení veřejného činitele."
"Jak nakupuje soudruh Půlpytel?" zeptal se Blecha. "Vedoucí Pramenu tvrdí, že ho nutí k přednostnímu prodeji nedostatkového zboží. U holiče zase pravidelně předbíhá a v cukrárně několikrát z hygienických důvodů odepsal dorty. Zde je důvodné podezření, že je doma s rodinou zkonzumoval."
"No jo," vydechl Hamáček. "Mně zase takhle odepsal vuřty. Řekl, že je v mysliveckym sdružení zkrmí loveckými psy."
"To je jeho metoda," usmál se spokojeně Rejsek, "která svědčí o jeho chamtivosti. Od chamtivosti je k poškozování zájmů naší vlasti pouhý krůček. Postavil se někdy Půlpytel do fronty?"
"To ne," zavrtěl Hamáček hlavou. "Říkal, že má křečové žíly a bolí ho pravá kyčle."
"S takovými potížemi šli sovětští vojáci na zteč!" mávl rukou Rejsek, "ale Půlpytel nemá o revolučních ideálech ani ponětí. Nejraději by si z naší společnosti udělal dojnou krávu. Požadoval od tebe nějaké mimořádné výhody?"
"Telecí kýtu."
"Podívejme se na toho labužníka!" vykřikl Blecha. "Vinou kulaků a vesnických sabotérů jsme se ocitli v zásobovacích nesnázích a pan Půlpytel požaduje na řezníkovi telecí kýtu!"
"On má nemocnej žlučník," zabrblal Hamáček, "o vánocích ho odvezli do špitálu."
"Po telecí kýtě."
"No," řekl Hamáček, "on se dost přežral. Koupil si spoustu vepřovýho. To víte, o svátcích se lidi rádi rozšoupnou."
"Samozřejmě," přikývl Blecha. "Proč by si za svý poctivě vydělaný peníze nedali do lebedy. Pan Půlpytel vám to maso řádně zaplatil?"
"No," mumlal řezník. "Udělal jsem mu cenu. Nechtěl jsem, aby si myslel, že beru lidi na hůl. Člověk se takovejch, jako je Půlpytel, bojí. O něm se říká, že je strašně mstivej."
"Ano, to se říká," pokyvoval hlavou kapitán. "Shodně to potvrzuje celá řada soudruhů. Na ty vánoce jste mu tedy slevil. Chtěl jste, aby byl vůči vám shovívavější."
"A bylo mi to hovno platný!" vyhrkl Hamáček. "Ten paskřivec mi kvůli žlučníkovýmu záchvatu zkazil celý vánoce!"
"Tak?"
"Ze sanitky na mě řval, že jsem ho otrávil a spáchal na něho co? Spáchal na něho atentát. Před celou ulicí křičel, že mě udá a já budu pykat před revolučním soudem. Ještě na Štěpána jsem se bál, že si pro mě přijedete!"

Oba vyšetřovatele to velice udivilo.
18.
Pak už to jelo jako po másle. Hamáček se rozpovídala nebyl k zastavení. Rozzlobil se na ničemného Půlpytla a bez zábran odhaloval negativní rysy. Třídní nepřítel se zjevil v celé své obludnosti. Řezník se rozpomínal na nové detaily a vyšetřovatelé nestačili zapisovat. Už nemuseli poručíka ani povzbuzovat. Jen tak tak, že ho nezačali krotit.
"No vidíte, soudruhu Hamáčku," řekl potěšeně kapitán Blecha. "Takto je třeba přistupovat k závažným politickým problémům. Když jde o to ochránit naše lidově demokratické zřízení před rozkladnými elementy, nemůžeme být shovívaví. Člověk, jemuž někdo zapaluje rodný dům, musí být ve střehu. Strana nám ukládá, abychom byli ostražití a bdělí!"
"Ty ses osvědčil tak, že jsme to ani nečekali," pochválil Hamáčka nadporučík Rejsek, "popsal jsi chování toho vypočítavého ničemy tak, že přesně zapadl do výpovědí celé řady dalších soudruhů. Ještě prokážeme spojení s jeho bratrem a budeme v podstatě hotovi."
V tomto směru ovšem nemohl Hamáček sloužit. Ani nevěděl, že Půlpytel nějakého bratra má. Ale něco tu přece jen bylo! Půlpytel se ustavičně ohánět svými známostmi nahoře. Naparoval se a vyhrožoval. Bylo zřejmé, že se cítí pevný v kramflecích a vysoce postavených známostí je připraven kdykoli zneužít.
Vyšetřovatelé byli spokojeni. Bývalý důstojník nezklamal. Pochopil, co je jeho povinností, a nedělal potíže. Naše revoluční bezpečnost se má o koho opřít. S tím už ostatně počítal geniální soudruh Dzeržinskij.
"Nevidíme se naposledy, soudruhu Hamáčku," sliboval kapitán Blecha, "protože tak všímavé a inteligentní soudruhy potřebujeme. Ty jako řezník máš spoustu příležitostí sledovat, jak se kdo chová i jak vystupuje. V krámě se vedou všelijaké řeči a bystrý pozorovatel si může udělat poměrně přesný úsudek o situaci v okolí. To nás zajímá. Nechceme na tobě, abys udával nebo se choval nekorektně. Ale na druhé straně nemůžeš lhostejně přihlížet k řádění nekalých živlů. Jiní soudruzi vedoucí nám také pomáhají a někteří i zdarma. Považují spolupráci s námi za čest. Brání správnou stranu barikády. Protože v sázce je, soudruhu Hamáčku, mnoho. Bojujeme za lepší život pracujícího lidu. Hájíme klidný spánek našich dětí. Stojíme na stráži světového míru. A proto s nepřáteli našeho zřízení nemůžeme uzavírat kompromisy. Doufám, že jsi to pochopil!"
Hamáček přikývl. Koneckonců, člověk není anděl. A potopit sem tam takového prevíta, jako je Půlpytel, je téměř příjemné. Bůhví kolikrát Půlpytel udal jeho!
19.
Na frekventovanou plzeňskou ulici vyšel agent Hamáček (krycí jméno Poručík) sice mírně otřesen, ale zase ne na pokraji zhroucení. Když vcházel do obávané budovy, cítil se podstatně hůře. Nyní byl vlastně ze všeho venku a nezdálo se mu, že by morálně příliš škobrtl. Žádnému slušnému člověku přece neublížil.
Nemám si co vyčítat, a to proč? zeptal se sám sebe. Nemám si co vyčítat, protože jsem do úřadovny nevstoupil z vlastní iniciativy. Byl jsem vyzván úřední listinou a úřední listinu nikdo rozumnej nehodí do koše. Když to zrekapituluju, choval jsem se poměrně statečně a nikoho slušnýho jsem neprásknul. Kdybych byl úskočnej, lstivej a pomstychtivej člověk, mohl jsem přivést do neštěstí spoustu lidí. Ale něco takovýho mě ani nenapadlo. Jestli jsem trochu podrazil Půlpytla, nemám si co vyčítat. To je syčák první kategorie. Navíc mi tady ztrpčoval život. A když mi někdo soustavně ztrpčuje život, tak patří do kriminálu. Já jsem byl vždycky moc ohleduplnej a pak jsem na to doplatil. Život jsem měl neuspořádanej a pořád jsem se musel bát, že to bude ještě horší. To proto, že jsem svůj osud nedovedl vzít do čeho? Ze jsem svůj osud nedovedl vzít do vlastních rukou. Ale dneska jsem se projevil jako chlap. Když šlo do tuhýho, tak jsem ukázal, kolik je ve mně síly. Nezalekl jsem se nějakýho arogantního Půlpytla, ale pěkně jsem mu to polepil. Ať okusí neřád to, co připravoval jinejm! Každej chvilku tahá pilku. A já teď konečně začnu žít jako člověk! Půlpytel mi nebude sedět za krkem a radit mi, jak se vede socialistickej obchod. Fízlové mi dají pokoj a já to rozjedu, že budou všichni kulit oči. Venda Hamáček ze Stodu to roztočí tak, že mu Plzeň bude malá. A ať si nikdo nemyslí, že jsem se dneska k něčemu zavázal. To nepřichází v úvahu! Ze mě práskače nikdo neudělá! Jestli tu a tam něco utrousím, tak to buď nebude mít žádnej význam, nebo se zase utkám v mužným souboji s takovým lotrem, jako je Půlpytel. To jsou potom důvěrný informace žádoucí a jsem povinen je poskytnout. Když se to vezme kolem a kolem, tak vlastně dnešním dnem začínám novej život. Budu jako ten Jánošík, kterej bohatejm bral a chudejm dával. Já ze sebe nedělám hrdinu, ale lhostejný nebudu. Mým oborem je maso, a tak si budu hledět především masa. Masa a rodiny. Ta musí vzkvétat především. Pokud mi dají lidi pokoj, nemají se čeho obávat. Ale když se mezi nima objeví nějakej novej Půlpytel, pozná co? Pozná, že Venda Hamáček není bezbrannej! Dnešní den byl pro mě velikým poučením a do konce života na něj nezapomenu!"
20.
Andulu bolel zub. Tvář měla oteklou, že na ni nebyl hezký pohled. Kloktala francovkou i rumem, ale vůbec jí to nepomáhalo. Hamáček nesl náhlé zošklivení své přitažlivé ženy velice těžce.
"Andulo, musíš jít k zubaři," rozhodl, "protože vypadáš, jako by ti někdo nacpal do huby hadr na podlahu. Podívej se na sebe do zrcadla. Seš tak ošklivá, že kdyby ti to zůstalo, tak bych se třetího nemanželskýho fakana nedočkal!"
Vůbec jeho drsné žertování neocenila. Dávala si na tvář obklady a dovolávala se svatého Blažeje, který by měl zasáhnout.
"Svatej Blažej se na tebe vykvajzne," mínil manžel, "protožes mu v životě nezapálila ani svíčku! Přestaň skučet a běž k zubaři!"
"Prosím tě, zamysli se nad tím, co povídáš!" utrhla se. "Cožpak jsi neslyšel, jak to vypadá na našem středisku? Víš, jací jsou tam kováři? Kdekdo z nich má hrůzu. Nechají člověka trčet dvě hodiny v čekárně a pak ho zrychtujou tak, že netrefí domů."
"Jenomže ty nepůjdeš na středisko!" rozhodl Hamáček. "Takovýhle marodění už je za námi. Navštívíš doktora Pilouse,

kterej ošetřuje lepší lidi. Zabalím ti telecí játra, vepřovou kýtu a uherák. To určitě ocení."
"Myslíš, Venoušku?" zašišlala.
"Moje žena nebude po Plzni šmaťchat s oteklou hubou," nadmul se, "a budit v občanech všeobecnou ošklivost. Kdybys takhle měla vypadat celej život, tak bych se s tebou rozved. Vidět tě lidi ze Stodu, tak by určitě říkali, že tě Všemohoucí potrestal za nemravnej život."
"Proč zase začínáš, Vendo?" fňukala. "Každej máme svoje mouchy a já tě pro ty tvoje netluču. Ty seš prudkej, já jsem temperamentní, a tak si musíme umět navzájem odpustit. Panebože, koukni na tu mou hubu, já snad kvůli tomu neprojdu dveřma! A kdoví jestli mě poznají děti!"
"Mají tátu," řekl Hamáček, "kterej jim všecko vysvětlí. Já se totiž teď budu věnovat rodině, abysme v Plzni něco znamenali! To, že jsme ze Stodu, neznamená, že musíme zaostávat. Míla i Venda budou studovat, aby dosáhli čeho? Aby dosáhli akademickejch titulů. Budou z nich učenci, i kdybych je měl přerazit!"
"Prosím tě, Venoušku!" žmoulala si tvář Andula. "Vždyť ty nevíš, co mluvíš? S našim kádrovym posudkem chceš kluky dostat na školu? Počkej, jak jim Půlpytel zasolí!"
"Půlpytel je odbytá veličina," usmál se Václav, "a kdoví jestli se někdy vyhrabe z kriminálu. Kdybys četla noviny, tak by ti bylo všecko jasný. Zaprodal se americkejm imperialistům a nepodařilo se mu včas co? Nepodařilo se mu včas zdrhnout."
"Vendo, nešil," poradila mu oteklá žena, "než by se Půlpytel zaprodal americkejm imperialistům, tak by raději skočil z pátýho patra na dláždění. Tuhle jsme vedle sebe stáli v drogerii, on se rozčiloval, že nemají toaletní papír, a hned potom vyhrožoval západoněmeckejm revanšistům, protože u nás šířej paniku a nepřátelskou propagandu. Taky vytknul vedoucímu Kopečkovi, že nechává ve skříňce zastaralej materiál a nedostatečně propaguje údernický hnutí. Upozornil ho, že na vedoucího drogerie má další dva zájemce a že to jsou spolehliví soudruzi."
"To jsou jen takový alibistický řeči," ušklíbl se Hamáček, "ale těma už si nepomůže. Já vím ze spolehlivejch pramenů, že je s ním konec. Jednou se zaplet a už se nerozmotá. Zřejmě ho do toho dostal jeho vlastní brácha, kterej je členem protistátního spikleneckýho centra."
"Bráchu neznám," připustila Andula, "ale Půlpytel je komundíra jako poleno. Toho nikdo za katr nedostane. Asi máš špatný informace!"
Hamáček se sebevědomě usmál.
"Já tě, Andulo, přesvědčovat nebudu," řekl, "protože to brzy poznáš sama. Žádný stromy nerostou do nebe a Půlpytel je pouhej zákrsek. Jenže to se nás netýká, my musíme myslet hlavně na sebe. Člověk nemůže věčně žít jako oukropek a nechat po sobě šlapat. Já to teď rozjedu, že se budeš, holka, divit!"
21.
Pro Půlpytla si opravdu přijeli a celá ulice byla vzhůru nohama. I Andula, které po odborném zákroku doktora Pilouse splaskla tvář nejméně o dvě třetiny, nestačila žasnout. Její obdiv k Václavu Hamáčkovi nebývale vzrostl.
Venda vypadá trochu přitrouble, říkala si, ale je to hlava otevřená a předvídavá. Všichni se tu před Půlpytlem třásli a Véna už věděl svý. Ono mu to pálí, ale málokdo si toho všimne. Jiný to uměj líp prodat. Například Jára Fukejř. Cucák, ale mluví jako univerzitní profesor. Dneska dopoledne, když jsme se setkali za velice obtížnejch podmínek, mi vykládal, jak roděj Eskymačky v iglú. Musela jsem se smát a ta oteklá huba mě strašně bolela. Potom to erotický vyžití stálo za starou bačkoru. Navíc musíme dávat bacha, abych zase nebyla v tom. Když je Venoušek neplodnej, tak si nemůžu dovolit porodit dalšího araba. To by mu taky mohla dojít trpělivost. A rozbít takovou harmonickou rodinu by byl smrtelnej hřích. Když se podívám kolem, tak to nikde nefunguje tak pěkně jako u nás. Všude jsou rozháraný manželství, nešťastný děti a žádný vzájemný porozumění. Kdepak aby si někde tak pěkně popovídali jako my dva s Venouškem. O nás by někdo měl napsat román! A teď když nás nebude otravovat Půlpytel, to bude ještě lepší! Ten chlap Vendu strašně znervózňoval!
Ale Půlpytel zřejmě znervózňoval nejen Vendu. Lidé z širokého okolí si zákrok Státní bezpečnosti radostně sdělovali a vesměs ho hodnotili velice pozitivně. Obliba soudruha Půlpytla vskutku nestála za řeč. I jeho spolupracovníci si spokojeně mnuli ruce a vzrušeně se dohadovali, kolik asi ten nepřítel lidu vyfasuje. Většinou hádali hodně vysoko.
"To víte," jásal soudruh Jílovec, "byl s bráchou jedna ruka. To, co v Praze upekli, přenášel Půlpytel na Plzeňsko. Až se to všecko dostane do novin, budeme valit oči. Já to tipuju na rozsáhlou špionážní činnost a rozvracení socialistického hospodářství. S takovými lidmi bychom neměli mít nejmenší slitování! Dal bych mu špagát - a hotovo!"
Kdekdo s ním souhlasil.
Soudružka Půlpytlová, kterou občané snaživě poplivali, sbalila kufry a odejela do Náchoda k sestřenici. Naivně se domnívala, že v kraji Boženy Němcové ujde spravedlivému hněvu pracujícího lidu. Její chyba!
"Venoušku," řekla Andula. "Ty seš takovej chytrej. Myslíš že toho Půlpytla opravdu oběsí?"
Hamáček se dlouze zamyslel. "Možná jo, možná ne," řekl potom moudře. "To záleží na tom, jak se vyvine mezinárodní situace. Půlpytel ovlivňoval naše zásobování a tím měl také vliv na co? Tím měl také vliv na naši obranyschopnost. To jsou, Andulo, závažný věci! No a když k tomu přidáš nějakou tu špionáž!"
"To by mi ho bylo líto," přiznala se Andula. "Já jsem ho nesnášela, ale jestli bojoval proti komunistům…"
"Pro nás z toho nic nevyplývá!" rozhodl řezník, "protože jsme pouhý pracující lidi, kterejm nikdo co? Kterejm nikdo zadarmo nic nedá! My se musíme snažit a zbytečně se s nikým nezaplést. Komunisti i špióni nám můžou bejt ukradený. Jedině tak můžeme v tomhle zkurvenym světě obstát!"
Andula přikývla, neboť se jí to zdálo přímo státnicky výstižné a objevné. Málo platné, její Venoušek je třída! Mohl to dotáhnout podstatně dál!
V té chvíli se přiřítili oba kluci s vyvalenýma očima. Snažili se něco říct, ale moc se jim to nedařilo. Překřikovali se, šermovali rukama a těžce zápasili s dechem.

"Tak co je?" zařval na ně Hamáček. "Jste jako vyplašený z divokejch vajec! Uklidněte se a potom teprve mluvte! Jako ve školce!"
Snažili se oba, ale podařilo se to Mílovi. Uklonil se jako na stupínku a pak zadeklamoval: "Lidi říkali, že nepřítel lidu Půlpytel se oběsil v base!"

Doseknutí
"Budeme zavírat, Kefalín," rozhodl poručík Hamáček, "protože všeho moc škodí a zejtra je taky den. Kdybych hamounil, tak bych si podlomil zdraví, který mám beztak zničený. Málo platný, jsem starej, opotřebovanej člověk. Skoro troska. Chodící pomník totality. Protože tohle ze mě udělala špatná životospráva a komunisti! Hlavně bolševici mě takhle zdevastovali. Kamaráde, já jsem to, že mi vylili pérka z armády, nesl velice těžce. Div jsem se z toho tenkrát nezhroutil. Já jsem přímo ztratil smysl života. Víte, co to je, když nadšenej talentovanej člověk, kterej s hlavou hrdě vztyčenou pochoduje za svým cílem, musí najednou změnit svoji profesi? Dovedete si to vůbec představit?"
"Dovedu," řekl Kefalín, "protože jsem ji sám změnil nejmíň desetkrát, ale nijak mě to nezdrchalo. Jak napsal jeden moudrý kolega z Malé Strany. Vším, čím jsem byl, jsem byl rád."
"To je bezvadnej frk," připustil Hamáček, "ale hodí se akorát pro civily. Když člověk dělá důstojnickou kariéru, nemá v úmyslu bejt rád něčím jiným. Jednou se upsal rudýmu ďáblu, tak to chce dotáhnout někam hodně vysoko. Když mu to nevyjde, tak je setsakramentsky co? Tak je setsakramentsky zklamán! A má pravdu, Kefalín! Čertu se neupisujeme proto, aby s námi jen tak mirnyks tyrnyks vycouval! Aby nás vzal u huby a ponechal nás svýmu osudu. To není správný, Kefalín, a já se budu cejtit ukřivděnej až do konce života. Na životní úroveň si nestěžuju, ale to, že jsem byl zbavenej možnosti nosit důstojnickou uniformu, budu vždycky považovat za těžkej zločin vůči svý osobě! Pořád to ve mně bublá, to si snad ani nedovedete představit!"
"Nejste sám," chlácholil ho Kefalín. "Ono se ukřivdilo leckomu. Zrovna v těch místech, kde teď stojíte, jsem na podzim v dvaasedmdesátém roce potkal strašlivě zabláceného člověka v pracovním oděvu. Na hlavě měl helmu, na rukou palčáky a na nohou sešmajdaná bagančata. Minul jsem ho a on vykřikl: Pane Kefalín, vy mě nepoznáváte? Já jsem přece Peterka, fotograf z Literárních novin! Jezdili jsme spolu na reportáže! Byli jsme ve Valašském Meziříčí. V Havlíčkově Brodě! Teprve teď se mi rozsvítilo a začal mi být povědomý. Snažil jsem se z té pohyblivé hromady bláta a marastu vytáhnout jeho skutečnou podobu a pak jsem se ho zeptal, proč vlastně není v Americe. Všichni totiž věděli, že v devětašedesátém emigroval do Spojených států a že se tam dobře uchytil. Dokonce to vypadalo, že za velkou louží udělá kariéru.
No jo, to už je všechno za mnou, povídá smutně Peterka a pokouší se utřít si bahno aspoň z obličeje. Nemůžu si na Spojené státy ani na Američany stěžovat. Pomáhali mi a byl jsem tam spokojenej. Dělal jsem u slušnejch novin. Jenže jsem měl dohodnuto s manželkou, že za mnou přijede. Telefonoval jsem jí, přesvědčoval ji, ale ona si to rozmyslela. Místo toho mě požádala, abych se vrátil do Prahy. Prý to tady není tak strašné, kvůli politice ještě nikoho nezastřelili a jsou tu skoro normální poměry. Co jsem měl dělat? Chvíli jsem váhal, pokoušel se zvrátit její rozhodnutí, ale pak jsem jí slíbil, že to zkusím. I když jsem si nedělal velké iluze. Zašel jsem na naše velvyslanectví a začal vyjednávat. Byli na mě strašlivě hodní. Klábosili se mnou, usmívali se a slibovali mi naprostou beztrestnost. Takový umělec jako jste vy, se nemá čeho obávat. Soudruh Husák má ke kultuře vřelý poměr. Všichni si vás velice vážíme a umožníme vám, abyste svůj talent náležitě rozvinul. V Praze vás přivítají s otevřenou náručí!
No jo, řekl jsem, ale já jsem si tady zakoupil drahé fotoaparáty, nejlepší americkou a japonskou techniku. Neseberou mi ji, když se vrátím?
Co si o nás myslíte, pane Peterka? Málem se urazili. Vůbec nechápali, jak mě něco takového mohlo napadnout. Vše, co potřebujete k výkonu vašeho zaměstnání, vám bude ponecháno! To vám plně garantujeme a dáme vám na to písemné potvrzení!
Tak jsem se tedy vrátil a hned na ruzyňském letišti mi zabavili všechny mašiny. Samozřejmě jsem ostře protestoval a mával potvrzením, zdůrazňoval sliby samotného velvyslance, že mi bude ponecháno vše, co potřebuji k výkonu své profese. Srdečně se rozesmáli.
Ale to je samozřejmé, pane Peterka, hlaholili, jenomže vy tady nejste umělecký fotograf, ale pomocný dělník. Přesněji řečeno, kopáč. Pokud jste si ze Spojených států přivezl krumpáč, nemáme námitek, abyste si ho ponechal!"
"No vidíte," řekl chápavě Hamáček. "Nebylo to jednoduchý! Bolševik nám dával zabrat. Ale už jsme z toho chomoutu venku a tržní mechanismus z nás zase udělá lidi. Naše zlatý český ruce tuhle zemi přivedou k nebývalýmu rozkvětu. Já už to pozoruju přímo na svý rodině ve Stodu. Přišla demokracie a už jsme hmotně zajištěný. Společnost nás spravedlivě odměnila za veškerý příkoří, který jsme museli vytrpět. Já jsem při restituci dostal strejčkovo řeznictví s velkým dvoupatrovým domem a hned jsem ho předal Vendovi. On je taky řezník a už si tam dělá lautr novou udírnu. Pomejšlí taky na otevření americkýho bufetu a jeho žena už se těší, jak bude sedět v pokladně. Mílovi zase vrátili vilu a Vršovcovo papírnictví. Jenomže s tím už je konec. Míla řekl, že není cvok, aby prodával písanky nebo ořezávatka. S takovejma prkotinkama si na něho nepřídou. Rozjede to ve velikym stylu a ze Stodu udělá velkoměsto. Bude provozovat hernu jako v Monte Carlu nebo v Las Vegas. A Andula se taky činí. Nedá si pokoj a otevřela si v Plzni butik. Ještě vypadá k světu, nikdo by jí ty roky nehádal. Trochu se bojím, aby si na starý kolena nenarazila nějakýho chlapa se smyslem pro velikej byznys. To bych musel razantně zasáhnout a mohlo by to poškodit co? Mohlo by to poškodit naše podnikání. Andula je nevyzpytatelná a už kolikrát jsem byl nucen jí pořádně nařezat. Ale pořád je tak agilní, že z toho mám kolikrát mindráky.
Ale jak vidíte, Kefalín, taky jsem nezahodil flintu do žita a nejsem žádnej unuděnej důchodce. Sametová revoluce mě probudila k životu a já jsem si řekl, že těm mladejm ještě ukážu, jak se rozjíždí pořádnej kšeft. Když je člověk prosáklej demokratickejma ideálama, tak si s každou překážkou hravě poradí. Prodávám prvotřídní hamburgery a řítím se do

Evropy rychlostí formule 1. Do budoucnosti hledím jak? Do budoucnosti hledím optimisticky. Mrzí mě, že nesmím nosit uniformu, ale člověk nemůže mít všecko. Ačkoliv Troník říkal, že spoustu vyhozenejch důstojníků rehabilitovali a ještě je povýšili. No, já jsem to radši nezkoušel. Zase by na mě vytáhli ten starej případ s kapavkou, a to já nemám zapotřebí. To radši zůstanu ukřivděnou obětí komunismu. Hlavně že jsem nezatrpknul a pustil jsem se, stejně jako celá moje rodina, do usilovný práce. To je matka pokroku, jak říkal Tyrš. Nemáme se čeho bát, podnikavý lidi mají život před sebou. Rodina Hamáčkova a Vršovcova se dokáže v novejch demokratickejch podmínkách prosadit. Nikdo už nás nezastaví, protože v sobě máme spoustu čeho? Protože v sobě máme spoustu činorodý energie. Já se nechci, Kefalín, chlubit, chvástat ani přeceňovat, ale říkám vám na rovinu: my už jsme se rozejeli, směřujeme k novejm radostnejm zítřkům a co nevidět se staneme chloubou a oporou nový český buržoazie!
Zkrátka, Kefalín, čeká nás radostnej život v kapitalismu," pochvaloval si podnikatel Hamáček, "ale taky jsme si dost vytrpěli, takže si to co? Takže si to zasloužíme! Žili jsme v totalitě a museli jsme se setsakramentsky ohánět. Bojovali jsme s komunistama statečně a neochvějně. Navíc jsme tak skromný, že o tom vůbec nemluvíme. Na žádný metály nečekáme a zásluhy nikomu nepřipomínáme. Hlavně že je ta mizérie už za námi. Přečkali jsme tu krušnou dobu s čistým štítem a nemáme se za co stydět. Někteří možná zklamali, ale většina národa věděla co? Většina národa věděla, kde je její místo. Moje rodina určitě! Hodně jsme riskovali a mnoho jsme si museli odepřít. Byli jsme, Kefalín, vlastně poloviční takoví disidenti. Ale jak říkám, to není v dnešní době rozhodující. Včerejší zásluhy nic neznamenají. Otáčet se zpátky a babrat se v minulosti, nemá smysl. Co bylo, bylo. Teď musíme vykročit kupředu, aby nám vlak kapitalismu co? Aby nám vlak kapitalismu neujel!"